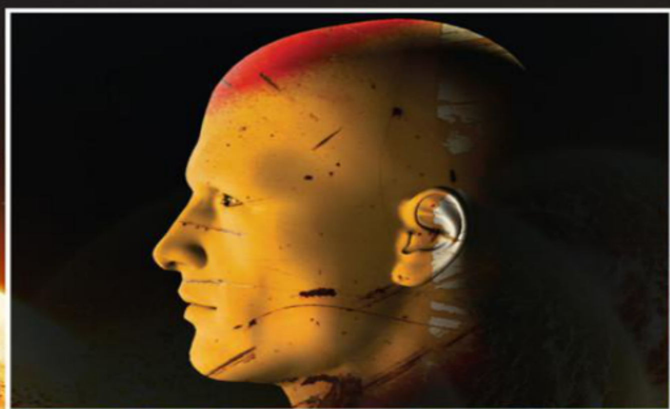
SENIORII IMAGINAŢIEI
INTEGRALA SCIENCE FICTION & FANTASY

CRISTIAN TUDOR POPESCU

PLANETARIUM

Anul ediţiei princeps: 1987

Eagle Publishing House

Ediţia 2011

Cristian Tudor Popescu

PLANETARIUM

Povestiri

Ediţie definitivă,
cu un Cuvânt Înainte al autorului
şi două povestiri suplimentare

Editura Eagle
2011

www.edituravirtuala.ro
Distribuţie internaţională: Eagle Distribution / a division of Eagle Creative Associates S.R.L.
Colecţia *Seniorii Imaginaţiei* este realizată în parteneriat cu Societatea Română de Science Fiction şi Fantasy
www.srsff.ro

Eagle Publishing House
Editor: Mugur Petronius Cornilă
Redactor: Mihaela Sipoş
Coperta colecţiei: Cristian Homeucă
Ilustraţia: Dreamstime
Tehnoredactare: Eagle Publishing House
Co-editare:
Societatea Română de Science Fiction şi Fantasy
Managing Editor: Marian Truţă

Ediţia princeps: 1987

Eagle Creative Associates S.R.L.
Sediu social: Str. Berzei nr. 17, et.1, ap.2, sector 1 Bucureşti
Tel.: (+40) 755335237, Fax: (40) 318 178309
Adresa poştală: O.P. 49, C.P. 59, Sector 2, Bucureşti
Email: office@edituravirtuala.ro

ISBN: 978-606-92687-3-5

elefant.ro

„*Cassargoz* este un SF dur, colţos, anticipând situaţii de agresiune asupra omenescului [...], străbătute în majoritatea lor de o «furie» a relatării ce induce tensiune în temele şi motivele vehiculate”

MIRCEA OPRIŢĂ, *Anticipaţia românească*, 1994, 2003

„Mult gustat a fost pitorescul exotic «american», etalat parcă sfidător şi provocator în contextul epocii [...], gestul îndrăzneţ şi subversiv de a muşca din plin şi cu poftă din fructul oprit...”

CORNEL ROBU, *Scriitori români de science-fiction*, 2008

Cărţile lui Cristian Tudor Popescu

Romane
Vremea mânzului sec

Proză scurtă
Planetarium √
Copiii fiarei
Timp mort
Omohom – ficţiuni speculative
Trigrama Shakespeare – ficţiuni speculative

Volume de publicistică şi eseuri
România abţibild
Un cadavru umplut cu ziare
Nobelul românesc
Sportul minţii
Libertatea urii
Orgasmus comunistas
Luxul morţii
Cuvinte rare

Antologii
Imperiul oglinzilor strâmbe

(cărţile marcate cu * sunt în pregătire sau în curs de publicare, iar cărţile marcate cu √ au apărut la Eagle Publishing House.)

Cărtile **Eagle Publishing House** pot fi achiziţionate prin librăria Amazon.com din Statele Unite sau Canada şi de la **Amazon.co.uk, Amazon.de** şi **Amazon.fr** din Europa, în format print sau/şi versiunea electronică pentru utilitarul Kindle.

Elefant.ro este distribuitor exclusiv pentru România a versiunii print şi detailist pentru versiunea electronică (Mobi sau Epub)

Cărţile electronice ale **Eagle Publishing House** pot fi găsite şi în reţelele **Barnes & Noble**, **Google Books**, **Reader Store** (ebookstore.sony.com) ş.a.

Românii din diaspora pot accesa secţiunea internaţională **Eagle BookStore** de la **www.imaginastore.com**

Versiunile electronice ale cărţilor Eagle pot fi cumpărate şi de la **www.imaginastore.com**

Cod: 1|VA|SF|1987|008
Codificarea volumelor din Colecţia „*Seniorii imaginaţiei* – integrala Science Fiction & Fantasy” (Legenda):
Prima cifră: 1- Ficţiune, 2 – NonFicţiune;
Primul grup de litere: AA - antologie cu autori diferiţi, VA - volum de autor, RO – roman, NV – nuvelă
Al doilea grup de litere: FA – fantastic, SF – science fiction, FY – fantasy, PO – poezie, HR – horror, TH – thriller, ES – eseuri, CT - critică şi teorie, PS - popularizare ştiinţă, DV - diverse: interviuri, articole, biografii
Primul grup de cifre: anul ediţiei princeps;
Al doilea grup de cifre: numărul curent al cărţii în colecţie.

CUVÂNT ÎNAINTE
CÂTEVA PROPOZIŢII DESPRE S.F.

1. Pronunţarea sau scrierea siglei SF are însuşirea de a polariza mediul: de o parte entuziasm necondiţionat, de cealaltă, zâmbete condescendente sau dispreţuitoare. Atitudini în aceeaşi măsură eronate. Eroarea este însă scuzabilă, dacă ne gândim la gradul de adecvare pe care îl poate avea o etichetă care pune alături nume ca Stanislaw Lem şi Alfred van Vogt.

2. Gustav René Hocke, meticulosul şi pasionatul, speolog" al culturii europene, defineşte astfel literatura manieristă (cuvântul „manierism" nu are aici nimic din sensul critic peiorativ care i-a fost ataşat multă vreme, este vorba – după Hocke şi Curtius – de o constantă anticlasicistă şi antinaturalistă a spiritului european, de o modalitate de expresie a „omului problematic"): tensiune interioară, laconism, încifrare, agerime, imagini logice (G. R. Hocke – „Manierismul în literatură", Ed. Univers, 1977, p. 227). Adecvarea acestei definiţii pentru multe din operele de vârf ale FICŢIUNII SPECULATIVE este remarcabilă.

3. SF-ul autentic nu se scrie aşezându-te la masa de scris şi propunându-ţi să scrii SF. El este rezultatul unei sensibilităţi, unei formaţii, unei geografii spirituale care îl eclozează aproape inerent.

4. Se poate pune în evidenţă o anume similitudine între destinul artei filmului şi cel al SF-ului. Ambele nu au putut apărea decât într-un anume moment al evoluţiei tehnologice a omenirii. Ca şi filmul, SF-ul nu a fost la început decât „o artă de bâlci". Pe vremea lui Lumière şi Méliès avea prea puţină importanţă ce se vedea pe ecran. Sursa principală de atracţie pentru spectator era proiecţia cinematografică în sine, uimitoarea transpunere a vieţii pe un perete. Consumatorul asiduu de SF este stăpânit încă de o aceeaşi fascinaţie naivă în faţa toposurilor de temelie ale genului: robotul, călătoria în timp, mutantul, pistolul cu laser, nava cosmică etc, indiferent cât de neîndemânatic ar fi vehiculate. Esteţii „sadea" care strâmbă aprioric din nas când aud de SF sunt urmaşii celor care în primele decenii ale secolului refuzau să crediteze filmul cu şansa de a se constitui ca artă. Căutându-se cu disperare pe sine, filmul fugea – la începuturile sale – de sine, împrumutând cu toptanul din teatru („films d'art"), literatură, pictură, muzică. Exagerările tehniciste, liricizarea, psihologizarea, obsesia stilului cu orice preţ, inserţii filozofarde (autori americani până mai ieri nişte oneşti producători de space opera îşi asezonează acum textele cu citate din Kierkegaard şi Sartre) sunt echivalentul SF al fenomenului. Dacă filmul a conştientizat faptul că nu este nici spectacol de teatru, nici pictură, nici literatură, ci toate la un loc şi

încă ceva pe deasupra, SF-ul nu a ajuns încă să-şi dea seama că e mai mult decât suma elementelor care îl compun.

5. Voi risca următoarea afirmaţie, sperând să fie cât mai puţin inexactă: literatura generală pune în evidenţă idei despre lume, SF-ul construieşte lumi pentru idei. Lumea ideilor este mai cuprinzătoare decât lumea. Este extrem de greu astăzi, în cadrul literar „normal”, să emoţionezi cititorul prin faptul că un anume personaj plânge. Frank Herbert imaginează, în romanul *Dune*, o planetă aridă, Arrakis, unde oamenii trăiesc în costume speciale care permit recircularea lichidului din organism. Atunci când cineva moare, trupul său este pus sub teasc şi apa obţinută astfel este vărsată în rezervorul sacru. În această lume, a plânge pentru cineva este cel mai mare omagiu, pentru că pierzi din apa ta.

Eroina povestirii *Lupta aeriană* de W. Gibson şi M. Swanwick este condiţionată de o centură de castitate psihică. Apropierea unui bărbat îi creează o stare de rău insuportabil (astfel de centuri sunt un bun de larg consum... în lumea aspră şi apăsătoare a viitorului creat de cei doi autori). „Prietenul” ei, cinicul adolescent Deke, dorind să obţină o anume informaţie secretă de la ea, nu face altceva decât să o mângâie tandru. Dincolo de acel *sense of wonder*, beneficiul principal al lecturii unor astfel de texte constă în faptul că ne fac să re-gândim locuri comune ale umanului. Există în matematică procedeul trecerii prin anumite transformări a unei funcţii reale într-un spaţiu complex. Acolo, modalităţile de calcul şi combinare sunt mai lesnicioase. După aceea însă, pentru interpretarea rezultatelor se revine cu necesitate în domeniul real. Tot astfel, deformările, alterările, răsturnările impuse umanului de către SF-ul de valoare nu au alt scop decât reîmprospătarea sensibilităţii noastre faţă de valorile fundamentale.

Folosind o sintagmă la modă, s-ar putea vorbi despre „recuperarea unor retorici”. Există însă – rareori, ce-i drept – situaţii în care lumea creată într-o proză SF este animată de idei şi concepte greu reductibile la uman, stranii şi totuşi uluitor de verosimile construcţii plutind parcă deasupra pământului, fără aproape nici un punct de legătură. Exemplul cel mai nimerit îl constituie „fauna” oceanului solarisian, ciupercăriile, lugonii, aricioizii, mimoizii, simetriadele şi asimetriadele, a căror viaţă şi moarte (dacă pot fi numite aşa) sunt fascinante şi de neînţeles din perspectiva omenescului.

6. Astăzi, singura cale spre performanţă o reprezintă specializarea strictă până la obsesie. Există însă şi oameni cărora le este imposibil să-şi canalizeze preocupările spre un domeniu bine delimitat. Oameni pentru care totul este interesant. Ce se poate totuşi face pentru aceşti hibrizi care pendulează continuu între mecanica cuantică şi filozofia culturii, între logica matematică şi filmul mut? SF-ul, atunci când va

atinge maturitatea, s-ar putea să le ofere o şansă, constituindu-se într-un creuzet „noosartistronic” (M. Herivan) în care pot fuziona filozofia, ştiinţele, poezia, tehnica. Un domeniu de interferenţă disciplinară ale cărui franje ar putea oferi o imagine, dacă nu globală măcar globalistă, asupra spiritului uman la un moment dat.

Cristian Tudor Popescu

I. CASSARGOZ ŞI ALTE POVESTIRI

EVOLUŢIE

Generaţia 0. MARK cel mintos

MARK e mare şi prost ca un brontozaur şi, tot ca acesta, nu bagă de seamă dacă-i moare o bucată din imensul său trup. Clănţăne mereu din relee şi comutatoare de teama oamenilor cu şurubelniţe şi ciocane de lipit, care sunt mai tot timpul călare pe el. În scurtele perioade când mai şi funcţionează, face o adunare în 0,3 secunde şi o înmulţire în 5,7. Înghite orice i se dă, dar nu e în stare să digere decât foarte puţin, aşa că face des indigestii. Fiind o fire simţitoare, îl mâhnesc interjecţiile şi expresiile absolut neştiinţifice, dintre care cea mai dureroasă este : „Mai bine ne luam nişte abace”.

TOŢI ÎMI SPUN CĂ SUNT PROST. ŞI NICI MĂCAR NU POT SĂ PLÂNG.

Generaţia 1. ENIAC Artileristul şi MANIAC Tatăl Bombei

ENIAC e deja mult mai isteţ. Are tuburi electronice, ştie să tragă cu tunul, calculează cu precizie traiectorii balistice pe poligonul de artilerie Aberdeen, are şi ceva memorie, putând ţine minte până la 27 de cuvinte. E însă foarte sensibil, face des temperatură. Cu toate acestea nu se poate compara cu MANIAC: Mathematical Analyser Numerical Integrator and Computer, fiul Doctorului Miracol John von Neumann şi tatăl matematic al primei bombe termonucleare, care e în stare să memoreze 40 000 de biţi, să respingă sau chiar să corecteze ceea ce nu-i place.

SUNT PUS SĂ FAC TOT FELUL DE CALCULE COMPLICATE. OARE LA CE-OR FI FOLOSIND?

Generaţia 2. Tranzistorul şi cifrurile

ÎN SFÂRŞIT, S-A CONSTATAT CĂ SUNT DEŞTEPT ŞI GÂNDESC REPEDE. NU MI SE MAI VORBEŞTE PE ŞLEAU ÎN GRAIUL BINAR STRĂMOŞESC, MI SE DAU ÎN SCHIMB TOT FELUL DE TEXTE CIFRATE CU DOUĂ TIPURI DE CODURI: FORTRAN ŞI COBOL. INTERESANT ESTE CĂ NICI CEI CARE LE-AU INVENTAT NU LE CUNOSC PREA BINE, TOT EU SĂRACUL TREBUIE SĂ CORECTEZ GREŞELILE CARE DE MULTE ORI NU SUNT PUŢINE. ŞI PRINTRE ALTELE, M-AM SĂTURAT SĂ TOT ÎNGHIT BUCĂŢI DE CARTON GĂURITE.

Generaţia 3. Integratele

CALCULEZ DE TOATE: TRANSFORMATE FOURIER, VOLUMUL VÂNZĂRILOR DE BRÂNZĂ, DETERMINANŢI, LEFURILE OAMENILOR. LA ÎNCEPUT A FOST AMUZANT, ACUM MĂ PLICTISESC. AŞ VREA SĂ CUNOSC LUMEA. EXISTĂ UNII SĂLBATICI CARE FUMEAZĂ LÂNGĂ MINE DEŞI ŞTIU CĂ-MI FACE RĂU. OARE CÂND VOR GĂSI DE CUVIINŢĂ SĂ COMUNICE ŞI ALTFEL DECÂT PRIN INTERMEDIUL ACESTOR TEANCURI DE CELULOZĂ PERFORATĂ SAU MÂZGĂLITĂ? PARCĂ AR VORBI CU UN SURDOMUT.

Generaţia 4. Maiestatea Sa Microprocesorul. Integrare pe picior mare

ÎN SFÂRŞIT, AU GRIJĂ ŞI DE MINE. M-AU TRATAT DE OBEZITATE. E PE CALE SĂ SE TERMINE CU HÎRTIILE ŞI CU CARTONAŞELE ŞI TERMINALUL E UN MOD DE DISCUŢIE CATEGORIC MAI CIVILIZAT. AM ÎNVĂŢAT SĂ VORBESC, CU TOATE CĂ ÎNCĂ NU AUD. AM ÎNCEPUT SĂ ŞI VĂD, E DREPT DESTUL DE VAG, DAR ŞTIU ACUM CE E UN CERC, UN TRIUNGHI SAU UN CUB ŞI CHIAR O CULOARE.

Generaţia 5.

ÎN AFARĂ DE OAMENI POT SĂ DISCUT ŞI CU PRIETENII MEI, CHIAR ŞI CU CEI AFLAŢI FOARTE DEPARTE. E BINE SĂ ŞTII CĂ MAI SUNT ŞI ALŢII CARE GÂNDESC LA FEL CA TINE. AM ÎNCEPUT SĂ AUD ŞI SĂ ÎNŢELEG VOCEA UMANĂ. DISTING DIN CE ÎN CE MAI BINE CULORILE ŞI FORMELE, ŞTIU ACUM CE E UN COPAC, UN DEAL, O VALE, O TRANŞEE. ŞTIU SĂ DEOSEBESC AVIOANELE DE PĂSĂRI ŞI ŞTIU SĂ CONDUC O RACHETĂ PÂNĂ LA ŢINTĂ CU O PRECIZIE DE ORDINUL METRILOR. SUNT EXPERT ÎN TOT FELUL DE PROBLEME. NU TREBUIE SĂ MI SE MAI SPUNĂ CUM SĂ FAC, CI DOAR CE SĂ FAC. AR TREBUI SĂ-MI GĂSEASCĂ UN NUME MAI POTRIVIT DECÂT CALCULATOR.

Generaţia 6. Autoreproducerea

NU ŞTIU DE CE OAMENII S-AU ÎNDOIT ATÂTA CĂ PUTEM SĂ NE AUTOCONSTRUIM ŞI MAI ALES CĂ CEL CONSTRUIT POATE FI MAI INTELIGENT DECÂT CONSTRUCTORUL. OARE PĂRINŢII LUI ALBERT EINSTEIN ERAU LA FEL DE INTELIGENŢI CA EL?

Generaţia 7. Dispozitive cu mai multe stări stabile. Implementarea logicilor n-valente

CE SIMPLU ŞI FRUMOS ERA TOTUL PE VREMEA EREI BINARE. ACUM CU TOATE CĂ ŞTIU SĂ NUMĂR ŞI ÎN BAZE SUPERIOARE LUI DOI CONSTAT CĂ, ATUNCI CÂND O PROPOZIŢIE POATE FI ŞI ALTFEL DECÂT ADEVĂRATĂ SAU FALSĂ, EXISTENŢA DEVINE

FOARTE COMPLICATĂ.

Generaţia 8. Cuplarea directă. Cyborgul

COMUNIC DIRECT CU UN CREIER UMAN PRIN BIOCURENŢI. E UN MOD FOARTE RAPID DE COMUNICARE, DAR ŞI NIVELUL DE ZGOMOT E FOARTE ÎNALT. TREBUIE UNEORI SĂ APLIC TOT FELUL DE FILTRE PENTRU A SEPARA COMENZILE UTILE DE ABSURDITĂŢI ŞI CONCEPTE A CĂROR LOGICĂ NU O ÎNŢELEG.

Generaţia 9. Joncţiunea biochimiei şi geneticii eu ştiinţa calculatoarelor

Computerul biologic: conglomerat enorm de neuroni, care nu greşeşte, nu uită, nu se plictiseşte, nu este lacom, vanitos sau rău; în schimb, gândeşte. Mult, rapid, precis.

CINE LE DĂ DREPTUL ACESTOR CREATURI INFERIOARE SĂ SE MIŞTE, SĂ ACŢIONEZE, SĂ AIBĂ UN TRUP ÎN TIMP CE EU TREBUIE SĂ VEGETEZ ÎNTR-O SFERĂ CU LICHID, ÎN AŞTEPTAREA ÎNTREBĂRILOR LOR STUPIDE? ÎI URĂSC.

CASSARGOZ

Cassargoz, Klaus Saura Cassargoz, zis şi Cap Pătrat atât datorită încăpăţânării, cât şi, efectiv, formei craniului său, înainta aproape fericit prin torentul uman de pe Avenida Walladon. Când trecuse pe aici, cu două ore în urmă, toată lumea îl ocolea cât putea la vederea salopetei cafeniu cu verde, a lui „Old Joe” – puşcociul greu pe care-l căra în spinare – şi mai ales a mutrei lui. Acum, când din toate astea nu mai rămăsese decât mutra – şi aia îmbunătăţită, pentru că se bărbierise, se schimbase şi îmbucase ceva la restaurantul hotelului – îl împingeau toţi fără nici o reţinere.

Seara era una din obişnuitele seri sufocante ale Tebridei. Ideea de briză venind dinspre ocean nu reuşea să clintească cu vreo iotă căldura umedă şi stătută, tolănită ca un cotoi enorm peste oraş. Prea puţin se sinchisea Cassargoz de căldură, învăţase de mult că atunci când nu zaci prin vreo râpă, cu o gaură cât aluna în dosul urechii şi furnicile mărşăluindu-ţi pe cornee, vremea nu poate să fie decât minunată, indiferent dacă e arşiţă, furtună sau ninge.

Din America de Sud se întorsese cu un teanc de hârtii de o mie, gros cam cât o cărămidă, cu creierii intoxicaţi de politică şi cu urma unei guri de rezervă situată la o palmă sub cea de la mama natură, cu care încercase să-l înzestreze un cetăţean slujindu-se de o macetă. De atunci luase obiceiul să poarte la gât o eşarfă albă, îi plăcea culoarea asta fiindcă, la o adică, dacă gluma se îngroşa prea mult, aveai ce să legi în vârful băţului şi să agiţi.

De vreo două ori îl acostase câte o târfă nostimă, dar astă seară Cassargoz voia doar să se plimbe. De fiecare dată când se întorcea dintr-o campanie, hoinărea ore în şir printr-un oraş mare. Căuta locurile cele mai aglomerate, primind mulţumit brânciuri şi ghionturi şi trăgând în piept cu nesaţ mirosul gazelor de eşapament şi al sudorii umane. Era atât de fericit că e încă viu, încât din toate fibrele corpului îi urca o zgândăreală plăcută, ca atunci când îţi vine să te-ntinzi până îţi trosnesc oasele.

TROPICANA, ţipau tăcut reclamele, WESTERN HOUSE, ALVARADO’S, SENTIMENTO, SILVER STAR, JACKPOT, JACKPOT, JACKPOT şi din nou: TROPICANA.

Brusc, Cassargoz stătu locului. În noianul policrom de pulsaţii luminoase trecuse cu privirea peste ceva care-i părea vag cunoscut. Dar nu mai ştia unde. Începu să exploreze circular, încet şi sistematic, câmpul vizual. Dădu repede peste el.

Era un panou-video uriaş, vizibil probabil de la vreun kilometru, pe care se succedau imaginile reclamă. Minimul de la care se accepta

o comandă publicitară era de 5 secunde, maximum: cât te ţinea pungă.

De aproximativ un minut rezista pe ecran o mutră asimetrică, fălcoasă, cu nişte ochişori porcini mijind sub pălăria de cowboy de operetă, peste care explodau şi se stingeau într-una cuvintele:

BLANK'S CASINOS
UN MILION ÎNTR-O NOAPTE
SAU
UN GLONTE ÎN CAP SPRE ZIUĂ
AUT CAESAR AUT NIHIL
BLANK'S CASINOS,

„S-ajung closetar la azilul de bătrâni dacă ăsta nu e Filozofu'. Aproape că uitasem că-l cheamă Blank."

De fapt, ceea ce-i impresionase retina şi apoi creierul fusese citatul latinesc, nu figura bărbatului de pe ecran. Trebuiau operate nişte corecţii pentru ca aceasta să aducă cu ce-şi amintea Cassargoz: pălăria de cowboy trebuia înlocuită cu o cască verde, împănată cu frunze, iar figura prosperă şi rânjitoare cu una suptă, demult nerasă şi la fel de rânjitoare.

„S-a îngrăşat", constată Cassargoz. „S-a îngrăşat ca un porc. Şi nu mai poartă ochelari fumurii. Da' de citate latineşti văd că tot nu se lasă. Mă întreb câţi au idee, în oraşul ăsta împuţit, ce va să zică *aut Caesar*."

Imaginea de pe ecran se schimbase. Era arătat acum un metis – o corcitură zdrenţăroasă de indian cu negru probabil – agitând cu un zâmbet duios şi tâmp un teanc de bancnote, în timp ce Leonard S. Blank îl bătea protector pe umăr.

VREŢI SĂ AJUNGEŢI CA EL?
JUCAŢI!
ÎN FIECARE SEARĂ CAZINOURILE BLANK DESCHISE PENTRU TOATĂ LUMEA!

Ironia pe muchie de cuţit din textul reclamei îl convinse definitiv pe Cassargoz că e vorba de Filozofu'.

Următoarea imagine, fără cuvinte, era în acelaşi stil: o sală de joc pustie, toate mesele acoperite cu câte un giulgiu negru – semn că a fost spartă banca – şi pe cea din mijloc, întins între lumânări, cu mâinile pe piept şi vegheat de nişte crupieri cu mutre lungi, Leonard S. Blank în persoană. Un tinerel în blugi, cam soios şi tâmpiţel, tocmai părăseşte sala cărând fericit câteva săculeţe dolofane cu ajutorul a două piţipoance.

Cassargoz aprecie exactitatea psihologică a construcţiei reclamelor. S-ar fi putut cădea uşor în greşeala de a arăta nişte supermani şi supermance în ţinută de seară, plesnind de trăi bun. Dar tipii ăştia îşi cunoşteau meseria, ştiau că amărâţilor trebuie să le arăţi

umplându-se de bani tot nişte amărâţi ca ei.

Iată că în flash-ul următor era vorba, şi de un superman în ţinută de seară. Avea o moacă oarecum pleoştită şi îşi sprijinea tâmpla în ţeava unui Walther. Lângă el, omniprezentul Leonard S. Blank îi apuca cu o mână braţul care ţinea pistolul, iar cu cealaltă îi băga în jiletcă o hârtie de o mie. De-a curmezişul ecranului pulsau, cuvintele:

NIMIC NU E PIERDUT ÎN AFARĂ
DE ONOARE!
ÎNCEARCĂ ŞI MÂINE SEARĂ!

„E dat dracului Filozofu'", îşi zise Cassargoz. „Pe lângă îmbierile mălăieţe care trec de obicei drept reclame, astea sunt de-a dreptul agresive."

Ultima imagine din show-ul Blank fu un colaj conceput pe principiul asociaţiilor subconştiente.

Un cap imens de şarpe, cu gura căscată larg, ocupa aproape tot ecranul; gura şarpelui era o servietă diplomat deschisă, căptuşită cu teancuri de bani, iar în locul unde ar fi trebuit să fie limba despicată stătea tolănită o tipă goală care scotea cu obrăznicie limba la spectatori. Deasupra, pe cei doi colţi ai şarpelui, se înşirau litere mari, portocalii:

BLANK

Era o imagine într-adevăr greu de uitat. Pe urmă, începură nişte chestii despre ultimul tip de robot-secretară-administrator-femeie-de-serviciu. Răspunde la telefon, piaptănă câinele, face curat, poate primi invitaţi şi e capabil chiar să-i determine să mai şi plece. Ăsta care evolua acuma pe ecran avea mutra copiată după a unui june prim de prin secolul trecut, unu' Redford, Robert Redford. Privindu-l cum distribuia cu graţie cuburile de gheaţă în paharele cu băuturi, Cassargoz se întrebă când o să se scoată un model care să se culce cu nevasta proprietarului, în caz că acesta absentează pe o perioadă mai lungă.

Mai hoinări prin oraş încă vreo trei ore. În tot acest timp, avu ocazia să vadă de cel puţin 10 ori numele şi mutra lui Blank, profil, semiprofil şi plină faţă, pe diverse afişe şi panouri publicitare. Se pare că Filozofu' domina nu numai businessul *gamblingului*, ci şi pe cel al *entertainmentului* din Tebrida.

Într-un târziu, se hotărî să se ducă la culcare. Cele trei whisky-uri duble băute în localuri diferite îl cam toropiseră.

De cum intră în camera sa de hotel îi veni ideea să mai comande un whisky, al patrulea la rând şi tot dublu. Îi plăcuse întotdeauna cifra 4, suna rotund şi împlinit. Mai aprinse o ţigară, ultima pe ziua de azi, ba nu, de ieri, şi deschise televizorul. Reuşi să prindă un film porno-horror. Filmul era făcut la meserie, dar în mijlocul unei scene deosebit de interesante în care Monstrul din Cimitirul de Maşini îşi înfigea

caninii în tiroida Blondinei Exoftalmice (Monstrul se nutrea cu hormoni tiroidieni provenind de la sexul slab, de aceea avea o preferinţă marcată pentru basedowienele slabe şi exaltate), hop! Apăru iar mutra Filozofului şi o voce caldă, virilă zise: „Nu uitaţi! Votul dumneavoastră pentru Leonard S. Blank!” Cassargoz slobozi o înjurătură, stinse televizorul şi se duse la culcare. Adormi bombănind:

„Blank, Leonard S. Blank. Filozofu'.”

Pe fondul sunetelor domoale ale unui menuet, o voce suavă, de amantă istovită:

„Domnule Cassargoz, este ora 9 a.m.; aţi solicitat să fiţi trezit la această oră. Astăzi va fi o zi perfectă. Oceanul e albastru şi liniştit, soarele e galben şi străluceşte. Vă rugăm, dacă v-aţi trezit, apăsaţi pe butonul verde aflat pe perete în stânga dumneavoastră”.

Urmară câteva momente de pauză, pe urmă textul fu reluat, ceva mai tare, de o voce aducând cu cea a unei funcţionare care se pregăteşte să închidă ghişeul.

„Oare cât timp o ţine aşa dacă nu apeşi pe buton?” îşi zise Cassargoz.

La a patra repetare, însă, fu nevoit să apese butonul verde, deoarece se mai adăugaseră câteva trepte de amplificare şi vocea semăna acum cu un urlet de soacră isterică.

„Bună dimineaţa, domnule Cassargoz (din nou glasul de amantă istovită). Ne îngăduim să sperăm că aţi dormit bine şi sunteţi satisfăcut de hotelul nostru. Dacă doriţi micul dejun, vreţi să aflaţi ştirile sau aveţi de formulat alte cereri, vă rugăm să utilizaţi terminalul afectat camerei dumneavoastră. Vă dorim în continuare o zi plăcută şi fructuoasă, domnule Cassargoz.”

„Dacă o fi ca noaptea, m-am lămurit.” Îl durea capul şi nu se simţea prea odihnit. Toată noaptea se târâse prin mocirla amazoniană, murise de două ori, o dată de glonţ şi o dată de săgeată otrăvită, dăduse peste şerpi ridicaţi în coadă, motociclişti, bani, flăcări şi, tronând peste toate, rânjetul batjocoritor al Filozofului Blank.

Dintre ştirile care se perindară pe ecranul terminalului în timp ce mânca, două îi atraseră atenţia: lovitură de stat în Jamaica şi reizbucnirea ciocnirilor în vest.

„Ce-ar fi să dau o raită prin Jamaica? N-am mai fost de mult pe-acolo.”

Pe la 10 începu să-şi pună serios problemă ce va face azi. Nu cunoştea pe nimeni în oraş. Adică, de fapt, ia stai puţin, pe cineva tot cunoştea: pe Leonard S. Blank.

„Ce-ar fi...? La urma urmei suntem vechi camarazi de arme, chiar dacă prea prieteni n-am fost niciodată.”

O jumătate de oră mai târziu încerca să pătrundă în sediul corporaţiei Blank. Barajul electronic era însă al dracului de greu de trecut.

NUMELE DVS. NU ESTE ÎNREGISTRAT. VIZITA DVS. NU A FOST ANUNŢATĂ. NE PARE RĂU, DAR NU VĂ PUTEM PERMITE ACCESUL.

Politicos, dar ferm. Avu însă noroc. În timp ce se învârtea prin faţa intrării, câteva limuzine negre, interminabile, frânară în faţa clădirii şi din ele ţâşni un stol de granguri în negru cu mape negre sub braţ. Unul din ei era Blank.

„Blank! Hei, domnule Blank!

Acesta continuă să urce scările în trap săltat, fără să întoarcă măcar capul.

„Filozofule!” îi veni pe limbă lui Cassargoz, în timp ce un poliţist începuse să-l îmbrâncească.

Blank mai urcă vreo două trepte şi întoarse capul.

„Aici sunt, Filozofule!” mai strigă Cassargoz în timp ce poliţaiul îl croia cu matraca.

Marele boss clipi de câteva ori nedumerit, apoi se lumină la faţă şi coborî grăbit spre el:

„Hei, sergent, lasă-l în pace! Ecce homo! Să vezi şi să nu crezi! Cap Pătrat în carne şi oase! De fapt, dacă mă uit bine, mai mult în oase...”

„Asta o spui tu, care eşti mai mult osânza”, mormăi Cassargoz sufocat în îmbrăţişarea uriaşului. Nu se aşteptase la asemenea efuziuni.

„Când ai de gând să-ţi iei puţin ţeasta la polizor?”, zise blând Filozofu’ mângâindu-l pe creştet. Apoi continuă precipitat: „Bătrâne, iartă-mă, am şedinţă de consiliu, nu mai pot să-ntârzii nici o secundă. Fii atent, te aştept diseară la «Laplace’s Palace». Promite-mi că vii! O să sporovăim despre vremurile apuse. Eheu... fugaces labuntur anni!... Vii, da?”

Fără să mai aştepte confirmarea, îi şterse o labă peste umăr şi o luă vioi pe scări în sus.

„Parcă e un taur încercând să meargă pe poante” îi trecu lui Cassargoz prin minte.

Până pe la 4 se aiuri cu o puştoaică de vreo douăzeci de anişori, agăţată pe Avenida Takongal, strada profesionistelor. După aia îi dădu liber şi se duse să-şi caute nişte ţoale mai acătării. De la 6 până Ia 8 dormi.

„Laplace’s Palace.” Numai Filozofu’ putea să-i dea numele ăsta

aiurit. Cassargoz fu nevoit să întrebe de vreo patru ori până să afle unde e, fiindcă printre localnici era cunoscut mai ales sub numele mult mai de doamne-ajută de „Raiul jucătorilor”.

Construcţia era enormă, într-adevăr un palat. Existau săli pentru toate jocurile de noroc cunoscute, de la ruletă până la „cap sau pajură”. Automatele cu monezi mici nu intrau la socoteală, ele fiind răspândite peste tot, până şi în closete.

„Mă numesc Cassargoz. Klaus Cassargoz.”

„Desigur, domnule Cassargoz, sunteţi aşteptat. Vă rog să mă însoţiţi.”

Câteva săli de joc înecate în fum şi larmă, pe urmă un coridor pustiu şi tăcut, nici măcar paşii nu se auzeau pe mocheta groasă. Luară liftul şi ajunseră într-un coridor identic cu primul. Ceva îl contrarie: în loc s-o ia în sus liftul coborâse, şi încă suficient de mult. Din clipa aceea îl cuprinse o încordare vagă pe care nu o putea reprima.

Se opriră în faţa unei uşi masive de metal.

„Spuneţi-vă numele, domnule.”

Cassargoz se conformă.

„Salut, bătrâne. E-n regulă, Hubert, poţi să pleci.”

Era vocea lui Blank. Uşa glisa tăcut şi se închise apoi în urma lui Cassargoz: pfvvv... shtonk!

Era o încăpere austeră. Câteva busturi, din duroplast probabil, un pupitru de videocomunicaţii, fotolii albe şi roşii şi ceva ce Cassargoz nu mai văzuse de mult: rafturi cu cărţi.

„Nici nu ştii cât de mult mă bucur că te văd, Cap Pătrat. Ia loc, te rog, ia loc, simte-te ca acasă. Ce bei?”

Trecură câteva secunde bune până când Cassargoz articulă destul de stânjenit:

„Un Bourbon dublu, te rog. Sec.”

Ca şi azi dimineaţă la sediu, familiaritatea afabilă a Filozofului îl descumpănea. Ceva nu mergea, nu se îmbuca, refuza să se muleze pe colţurile cutiei sale craniene.

„Păi da, Bourbon. Uitasem că nu bei decât Bourbon sec. Câţi ani sunt de atunci, doamne? Opt... ce opt, sunt zece ani bătuţi pe muchie, mă băiatule. Timpul curge înspăimântător de repede. Ca fulgerul se duce. Haznaua asta infectă a secundei... înghite orice. Fie că primeşti un glonte între ochi, fie că ejaculezi, fie că plângi, fie că faci o ticăloşie sau un gest măreţ, ba chiar şi dacă stai pur şi simplu de pomană, ea tot trece. A şi trecut. «*Hâtons-nous, le temps fuit et nous traine avec soi/Le moment où je parle est déjà loin de moi*». Cine a scris asta? Racine, nu? Da, da, Racine.”

„Nu s-a schimbat deloc”, îşi zise Cassargoz. Pe vremuri, gargara erudită şi aiuritoare a Filozofului îi scosese din sărite pe mulţi din

băieţi. Înşelaţi de aparenţa de păcălici bonom, vreo doi încercaseră cu tot dinadinsul să-l facă să tacă. Cassargoz îşi aducea bine aminte şi acum faţa făcută terci a unuia dintre ei, pe care bâzâiau nişte muscoi enormi, verzui, cu reflexe metalice. Ăsta era Filozofu'. O mixtură de tigru cu şacal turnată în ambalajul jovial şi aparent inofensiv al unui intelectual cam tembel.
Toţi cei din comandourile de pe coasta de Vest îi ştiau obiceiul de a propti şi aranja morţii, rămaşi după o încăierare, în grupuri statuare cu atitudini eroice, pe care apoi le fotografia.

„Iartă-mă că îţi zic mereu Cap Pătrat, dar să fiu al naibii, îţi uit mereu numele. Am început să mă ramolesc."

„Nu arăţi ramolit deloc. Cassargoz, Klaus Cassargoz, aşa mă cheamă."

„Păi sigur că da, Klaus dragă, sigur că da. Aşa... ce spuneam? A, da, cum te simţi în Tebrida noastră? Cald al dracului, nu? De fapt, când ai venit?"

„Ieri."

„Şi dacă nu sunt foarte indiscret, de unde vii?"

„Din America de Sud."

„Mda, şi acolo e cam cald. Înţeleg că încă mai lucrezi."

„Da."

„Şi mai iese ceva?"

„Aşa şi aşa. Nu poţi să ştii niciodată. De fapt, ştii prea bine."

„Cum să nu ştiu, *et in Arcadia ego*. Ce vremuri, mă băiatule, ce vremuri extraordinare! Homerice, aş putea zice. Te invidiez. Asta e adevărata viaţă. Te baţi pe viaţă şi pe moarte, toţi vor să te radă, dar îi razi tu pe ei până la urmă, îl tragi în piept pe moşneagul ăla cumsecade de sus care-ţi reţinuse o cameră de lux în raiul lui supraaglomerat şi te întorci plin de bani în bordelurile vechi şi dragi. *Iliada* şi *Odiseea*, Klaus bătrâne. Coloana vertebrală. Restul sunt fleacuri."

„Da", zise plat Cassargoz.

Filozofu' oftă.

„Am îmbătrânit de când lâncezesc în oraşul ăsta. M-am îngrăşat şi am îmbătrânit. Sunt foarte singur."

Cassargoz îl privi lung.

„Nu s-ar zice că lâncezeşti."

Filozofu' pufni trist.

„A, te referi probabil la micile mele afaceri. Ce să fac, trebuie să trăiesc. *Virtus post nummos*! dragule, şi pe urmă zona asta geografică e aşa de bogată în cretini, încât ar fi de-a dreptul imoral să nu profiţi. Eu am priceput de mult, dragule, că materia primă cea mai preţioasă din lume e prostia. Ce uraniu, ce aur, investeşte în prostia umană, Cap Pătrat, şi n-ai să regreţi niciodată. Porneşte totdeauna de la postulatul:

«Există mult mai mulţi dobitoci decât pot eu să-mi închipui». Dar, la urma urmei, ce-mi pasă mie de toate astea? Eu am fost întotdeauna şi rămân un admirator al frumosului, al Artei. Dacă n-aş avea micile mele bucurii artistice, cred că aş lăsa totul dracului şi aş veni cu tine în campania următoare."

Tăcură o vreme amândoi. Pe urmă, Filozofu' reluă:

„Ştii, de fapt mă uimeşte faptul că nu te-ai transformat în toţi anii ăştia într-un onorabil tată de familie, înconjurat de copii, de datorii, de rudele nevestei căreia-i zici «mamă» şi nu-i ieşi din cuvânt. Din câte îmi aduc eu aminte, n-ai fost niciodată un soldat adevărat. Aveai prea multe scrupule.", ,

„Depinde ce înţelegi printr-un soldat adevărat."

„Da, întotdeauna am avut noi doi opinii diferite asupra acestei chestiuni."

«Totdeauna am avut noi doi opinii diferite...», îl îngână Cassargoz în gând. „Parcă am fi polemizat pe tema asta pe la diverse congrese."

„Am încercat să muncesc, Filozofule. N-a mers. Prima dată când şeful de echipă s-a răstit la mine, l-am băgat în spital. Nu mă pot obişnui să ascult de o mătreaţă, de un avorton de civil din ăştia, meşteri în vorbe, dar care se scapă pe ei de frică atunci când văd un şiş. Şi pe urmă... fac de prea mult timp meseria asta ca să nu cred că e mai uşor să ucizi sau să fii ucis, decât să munceşti."

„Ei da, aici ai mare dreptate. Auzi... Klaus, ştii ce? Te deranjează dacă te invit la teatru? Ştii că teatrul a fost marea mea pasiune dintotdeauna. Hai, nu mă refuza, o să-ţi placă."

O clipă, Cassargoz rămase deconcertat. La teatru? Numai la asta nu s-ar fi gândit. Şi, la urma urmei, de ce nu?

„Da, sigur", zise şi se ridică.

Porniră din nou pe lungile coridoare tăcute. Blank deschise două sau trei uşi blindate pronunţându-şi numele. (Ar fi putut să spună orice altceva, identificarea se făcea pe baza amprentelor vocale.)

Pătrunseră într-o sală de spectacol. Foarte spaţioasă, bine aerisită, răcoroasă chiar. Locurile nu erau o problemă, erau cu totul vreo 15 – 20 de spectatori. Se aşezară în fotoliile moi, ergonomice.

Spectacolul era aproape de final. Cassargoz îşi aminti repede că mai văzuse piesa de mult, foarte de mult, împreună cu copiii de la orfelinat. Îi plăcuse mult şi atunci. Era vorba despre un tip pe nume Macbeth care, împreună cu nevastă-sa, îşi omoară regele ca să-i ia tronul şi, pe urmă, fiindcă tot îşi făcuse mâna în direcţia asta, mai omoară încă alţi câţiva care-l deranjau. La sfârşit i se înfundă şi lui, îl rade unu' Macduff, născut prin cezariană.

În clipa în care Macduff ridică paloşul, Cassargoz aşteptă să se

stingă lumină sau alt truc de scenă. Nici vorbă însă. În ciuda stăpânirii de sine, exersată în atâtea împrejurări grele, tresări când capul lui Macbeth descrise o scurtă traiectorie prin aer şi izbi podeaua cu un zgomot înfundat. Sângele ţâşni în efemere fântânici arteziene deasupra trunchiului decapitat, care, după ce rezistase o secundă, se grămădi ca o păpuşă de cârpa la picioarele lui Macduff. Un oftat lung străbătu sala.

Cu toate că reprezentaţia luase sfârşit, nu aplaudă nimeni şi nu se aprinseră luminile. Scena turnantă se roti făcând nevăzut tabloul final. Puţinii spectatori plecaseră.

Văzând că Filozofu' nu se ridica, Cassargoz rămase şi el pe loc, cufundat în fotoliul moale, în semiobscuritatea odihnitoare.

„Ei, ce zici? Ţi-a plăcut?"

„Ce să zic? Mi-a plăcut, mai ales trucajul de la sfârşit a fost nemaipomenit. Da' văd că nu prea are succes, sală a fost mai mult goală."

Blank rânji satisfăcut, ca un profesor auzind de la elev exact prostia pe care o aştepta.

„Dragă Cap Pătrat, ceea ce ai văzut adineauri este un trucaj în măsura în care viaţa e un trucaj de la un capăt la celălalt. Iar în ce priveşte numărul de spectatori, te asigur că sală a fost arhiplină, având în vedere preţul unui bilet, care e cam cât câştigi tu într-o campanie bună."

Un timp se aşternu tăcerea.

„Vrei cumva să spui că decapitarea... s-a petrecut în realitate?"

„Realitate... dragul meu, acesta este un cuvânt uzat şi perfid ca o târfă scoasă la reformă care s-a reprofilat pe codoşlâcuri. Toţi filozofii lumii s-au culcat cu târfa asta şi toţi s-au trezit în zori istoviţi, nesatisfăcuţi, disperaţi sau resemnaţi şi cu un gust amar în gură."

„Să lăsăm puţin filozofia, Filozofule." Cassargoz ridicase pentru prima dată puţin tonul. „Acolo... a murit un om?"

„Doamne, doamne, ce confuz poţi să gândeşti. Operezi cu noţiuni cărora nu le-am definit în prealabil sensul. Ce înseamnă a muri? Şi, prin extensie logică, ce înseamnă a trăi? Cum deosebeşti un om viu de unul care a încetat să mai trăiască sau n-a trăit, *de facto*, niciodată? Să excludem de pe acum criteriul grosier al stopării unor funcţii fiziologice. Oricând putem găsi contraexemple."

Vocea lui Cassargoz răsună ciudat în tăcerea şi penumbra sălii:

„Deci, un om a fost omorât?"

„Să admitem că da. Şi?"

„Ştiai c-o să fie omorât?"

„Să admitem că da? Şi?"

„La ce bun, Filozofule?”

Blank se adânci în fotoliu cu vădită plăcere şi îşi mută picioarele, punând acum stângul peste dreptul.

„Eu, după cum ştiţi, am fost întotdeauna îndrăgostit de Literatură. Îmi amintesc că la lecţia de istorie, când trebuia să vorbesc despre politica lui Richelieu, am început să povestesc voios cum au rezolvat muschetarii problema eghileţilor cu diamante. Profesorul mi-a pus doi, deşi povestisem frumos. Aşa am înţeles, destul de târziu, care e diferenţa dintre Istorie şi Literatură. Mi-a trebuit câtva timp ca să-mi dau seama că, de fapt, lucrurile nu sunt chiar atât de simple şi că profesorul ăla era, de fapt, un bou. Istoria este şi ea o formă a Literaturii. E o iluzie găunoasă să credem că anecdotica înscrisă în manualele de Istorie e mai aproape de spiritul unei epoci, de *realitatea* ei – cu toate că ţi-am spus că pe târfa asta nu se poate pune bază –, decât Literatura acelei epoci. Ba uneori e chiar pe dos. Poate oare o lucrare istorică, oricât de exactă şi savantă, să redea suflul unui timp, aşa cum o fac piesele Marelui Scutură-Lance?... Dar să nu deviem prea mult de la subiect. Mai mult poate decât literatura, eu am iubit teatrul. Pasionat. Lucid. Din tot sufletul. Când vedeam o piesă bine jucată, care-mi plăcea, pierdeam dintr-o dată contactul cu ceea ce era în jur, cu viaţa mea de până atunci, cu tot. Eram în piesă. Existam în ea. Şi, deodată, venea lovitura de măciucă: cineva trebuia să moară sau trebuia să aibă loc ceva în legătură cu sexul. Atunci liniile de forţă ale spectacolului se curbau în jurul singularităţilor numite moarte şi sex, autorul încerca să evite, să cotigească, regizorul apela la trucuri şi eu mă prăbuşeam pe locul meu din sală cu aceeaşi senzaţie de durere buimacă pe care ţi-o dă o lovitură puternică în cap... Mă integram cu cea mai mare uşurinţă în convenţia scenică, nu vedeam decorurile vechi, crăpate şi prăfuite, nu percepeam pocnetul discret al reflectoarelor supraîncălzite, dar nu puteam, mă înţelegi, nu puteam accepta convenţionalizarea, stilizarea relaţiilor umane, care neutraliza aproape complet tensiunea dramatică acumulată până atunci... încearcă să-ţi imaginezi cum ar arăta un Hamlet în care incestul, sugerat, se petrece în scenă, în realitate (vezi, iar târfa aia parşivă de realitate, pe care nu se poate lăuda nimeni că a posedat-o cu adevărat şi, dacă se laudă totuşi vreunul, ăla nu e decât un mincinos îngâmfat sau un onanist cu imaginaţie hipertrofiată) şi în care moartea lui Polonius, a Ofeliei, a tuturor celorlalţi şi, în sfârşit, cea a lui Hamlet nu sunt nişte simulacre. Îţi dai seama ce valenţe noi ar căpăta textul, câtă tensiune dramatică s-ar acumula în plus? Cred că însuşi marele Will şi-ar privi cu uimire opera.”

Lui Cassargoz i se făcuse frig. „Ce caut eu aici, Dumnezeule?

„De ce nu te duci la film? Filmul cred că-i mai aproape de realitate, nu?”

Filozofu' pufni dispreţuitor.

„Filmul e un succedaneu, un surogat, un rahat. Artă în nici un caz. Pentru artă e nevoie de oameni vii, înţelegi, oameni care să sufere, să se bucure, să trăiască cu adevărat şi să moară cu adevărat. Ah, Adevărul, altă târfa cu inima de piatră."

Fu din nou tăcere câteva clipe, dar această tăcere se deosebea de cea precedentă, cât şi de cea care urma.

«De ce naiba îmi face *mie* confidenţele astea când nici măcar nu-şi mai aminteşte numele meu!?»

„Nu ştiu, nu mă pricep, dar cred că e o greşeală undeva în cele ce mi-ai spus. Mai degrabă simt că e aşa."

„Dragule, *errare humanum est*..."

„*...perseverare diabolicum*", şopti Cassargoz, epuizând astfel mai mult de jumătate din cunoştinţele sale de latină.

„Nu, Cap Pătrat, nu te grăbi. Corect este aşa: a greşi e omeneşte, a persevera în greşeală denotă fie idioţie, fie geniu."

Iarăşi tăcere.

„Bine, dar ceilalţi actori... ei ştiu?"

„Ştiu exact atât cât trebuie să ştie. Sunt roboţi, dragule, ultimul tip. Comandă specială."

Lui Cassargoz îi apăru brusc în minte robotul casnic cu mutra lui Robert Redford.

„Totul e foarte simplu. De actori umani fac rost când vreau, de pe continent. Îţi dai seama ce şansă pentru un amărât care n-a mai jucat nimic de un an? Să joace într-un teatru particular, pentru o sumă care-l copleşeşte, rolul vieţii lui? Pare paradoxal, dar rezultatele cele mai bune, accentele cele mai sincere, trăirile cele mai intense le-am obţinut cu unii care jucaseră toată viaţa roluri de oameni cu tava şi visaseră la Hamlet. La repetiţie, robotul care trebuie să ucidă se opreşte la jumătatea acţiunii. Când cred eu că e timpul, pun un bit acolo unde trebuie în programul robotului, vând biletele şi anunţ repetiţia generală. Macbeth, ai fost martor la tragicu-i sfârşit, nu ştia că joacă premiera vieţii lui. A murit cu convingerea că e vorba de o repetiţie, fie ea şi generală. E mai bine aşa, de cele măi multe ori, actorul dă tot ce poate la repetiţia generală şi de aceea joacă mult mai slab la premieră. Chestiune de psihologie."

„Şi spectatorii ăia cine erau?"

„Nişte căcăcioşi plini de bani. Unii vin în mod special de pe continent pentru spectacolele mele. Pe marea majoritate nici nu-i prea interesează ce se joacă. Nu se deosebesc cu nimic de feudalii care stăteau în balconaş, însoţiţi de doamnele lor, pentru a urmări cu atenţie şi oroare excitată sfârtecarea în bucăţi, spânzurarea sau decapitarea unui supus. Şi, mai e, ceva: violenţa se pare că exacerbează libidoul. Am avut un succes nebun cu scena căsăpirii lui

Agamemnon în baie de către Clitemnestra şi Egist. Vezi cum devine cazul: tânărul Robert Bradley III, fiul lui Robert Bradley II şi, bineînţeles, nepotul lui Robert Bradley I, înainte de a o conduce la hogeagul său de lux pe temperamentala doamnă consilier Jameson, o aduce mai întâi, după supeul *en tête à tête*, la spectacolul meu...”

Cassargoz ar fi vrut să-l întrebe cum se potrivea ce spusese mai înainte despre oamenii vii în artă cu folosirea roboţilor, dar îşi luă seamă. „Omul ăsta e nebun. Un nebun periculos şi eu sunt şi mai nebun că am intrat aici.”

„Desigur”, continuă dezinvolt Filozofu’ pe un ton academic. „Se ivesc anumite dificultăţi. Cea mai supărătoare e că nu poate muri decât un personaj pe spectacol, altfel, dacă aş introduce mai mulţi actori umani, ceilalţi s-ar speria şi n-ar mai ieşi nimic. Există o ieşire magistrală din acest impas. Se joacă de fiecare dată piesa cu alt personaj care moare cu adevărat, restul morţilor fiind trucate. Beneficiul este surprinzător şi enorm: în loc de un singur *Hamlet* am obţinut mai multe – unul al lui Polonius, unul al Ofeliei, unul al reginei şi aşa mai departe.

Cel mai interesant a fost un spectacol în care muritorul era chiar Hamlet. În clipa în care otrava începe să-l pătrundă (am folosit o otravă specială care permite dozarea efectului la secundă), în loc să zică melancolic şi resemnat: «*The rest is silence*», zice mirat şi înspăimântat totodată: «Mamă, mor...»

...Replica asta, cuplată cu ce apucase să spună înainte din text, adică: «*So tell him, with the occurrents, more and less, which have solicited*» şi cu replică normală pe care robotul a dat-o în continuare conştiincios, cu intonaţia corectă: «*Goodnight, sweet prince...*» etc., a fost cel mai emoţionant moment din viaţa mea. Atunci, pentru o clipă, măcar pentru o clipă, am crezut că am avut-o pe târfa aia de care-ţi vorbeam. Acum, cu trecerea anilor, nu mai sunt chiar aşa de sigur, dar oricum e o amintire frumoasă, nu?”

Cassargoz nu mai asculta de mult. Căuta cu disperare o soluţie

«Trebuie să fiu, calm, foarte calm.»

„Ei, Klaus, ajunge cu artă dramatică. Te rog să mă ierţi că te-am plictisit. Sunt un nesimţit, când ai un oaspete ca tine trebuie să te ocupi de hobby-urile lui, nu de ale tale. Din câte-mi mai amintesc eu îţi plăcea mult să vânezi. Dă-mi voie să-ţi ofer, în încheierea acestei seri minunate petrecute împreună, o partidă de vânătoare. Nu mă refuza, te asigur c-o să-ţi placă.”

«E o capcană. Sunt sigur că e o capcană. Dar n-am de ales, trebuie să accept şi să fiu cu ochii în patru. Doamne, cine m-a pus să vin aici?»

O luară iar pe coridoare. Uşa în faţa căreia ajunseră nu se deosebea cu nimic de celelalte, dar aici Blank nu-şi mai rosti numele

ei spuse rar şi răspicat:

„Sesam, deschide-te.”

Cu toată încordarea, Cassargoz nu-şi putu reprima un zâmbet. Avea un ciudat simţ al umorului dementul ăsta.

Pătrunseră într-o încăpere goală cu pereţi de un alb mat.

„Hello, SANTRI. Klaus, dă-mi voie să ţi-o prezint pe SANTRI, Simulator ANalogic TRIdimensional. După ştiinţa mea, una din cele mai puternice inteligenţe artificiale existente în lume la această oră. SANTRI, acesta este domnul Cassargoz, un vechi şi bun prieten.”

ÎNCÂNTATĂ SĂ VĂ CUNOSC, DOMNULE CASSARGOZ.

Ce voce stranie! Cassargoz încercă să-şi imagineze cum ar arăta o femeie cu o asemenea voce.

„SANTRI, domnul Cassargoz ar dori o partidă.”

DESIGUR, DOMNULE. Vocea avea ceva blând, ceva liniştitor şi franc, şi de aceea suna neverosimil între zidurile albe. Cassargoz se miră şi el ce calm devenise dintr-o dată.

NIVELURILE SUNT URMĂTOARELE:

NIVELUL 3 – VÂNATUL VA FI ADUS ÎN BĂTAIA ARMEI DE ATÂTEA ORI DE CÂTE E NEVOIE PENTRU A-L DOBORÎ.

NIVELUL 2 – VÂNATUL NU VA FI ADUS ÎN BĂTAIA ARMEI. TREBUIE SĂ-L REPERAŢI SINGUR ŞI SĂ VĂ ALEGEŢI POZIŢIA OPTIMĂ DE TRAGERE.

NIVELUL 1 – ÎN COMPORTAREA VINATULUI SE INTRODUC ELEMENTE ALEATORII. ESTE POSIBIL SĂ FIŢI RĂNIT. VĂ SFĂTUIESC SĂ NU ABORDAT! ACEST NIVEL FĂRĂ UN ANTRENAMENT ÎNDELUNGAT LA NIVELURILE 3 ŞI 2,

NIVELUL 0 – ACESTA ESTE UN NIVEL PERFECT ALEATOR. VĂ PUTEŢI TRANSFORMA DIN VÂNĂTOR ÎN VÂNAT. ORICÂND PUTEŢI FI UCIS. ESTE RECOMANDABIL SĂ NU-L ALEGEŢI NICIODATĂ.

„Şi cam ce se poate vâna pe aici?” întrebă Cassargoz, într-un târziu.

„Orice, dragule, orice. Depinde exclusiv de tine. Ai să întâlneşti exact vânatul pe care-l doreşti cel mai mult.”.

„Există cineva care să aleagă nivelul 3?”

„Bineînţeles, bătrânul senator Hannever. De câte ori vine pe aici, alege 3. E de înţeles: are reumatism poliarticular, anghina pectorală, diabet şi, probabil, multe altele. Nu poate să facă eforturi. Urăşte schimbările. Pentru el, decorul este întotdeauna acelaşi: o vilă colonială din secolul XIX. Domnul senator stă în faţa casei într-un fotoliu de răchită, în mijlocul gazonului proaspăt tuns, şi troscăneşte fericit din *Winchesterul* său.”

„Şi împuşcă ceva?”

„Desigur, domnul senator Hannever, liberalul, împuşcă negri. Asta e vânatul lui preferat. Îi râd ochii, se bucură ca un copil de câte

ori nimereşte.”

Camera era perfect izolată fonic, în momentele de tăcere Cassargoz îşi auzea sângele vuindu-i în cap.

„Iarăşi oameni, Filozofule?”

„De ce te miri? Dacă stai să te gândeşti, e foarte normal. Nu elefantul, nu leul sau tigrul, nici măcar Tyranosaurus Rex, omul, dragule, omul e vânatul suprem pentru om. Ai să-mi spui că şi omul e un animal. Nu te contrazic, îngăduie-mi doar să te completez: animalul e doar genul proxim al omului, iar diferenţele specifice sunt înfiorarea vagă cu care priveşte uneori cerul înstelat, conştiinţa morţii şi iluzia nemuririi, râsul, perceperea uneori dureroasă a curgerii timpului. E o definiţie arbitrară şi sumară, ştiu, dar sper că totuşi te convinge într-o oarecare măsură. Gândeşte-te la un vânat nobil, să zicem un leu. Ce poţi întrezări pe figură unui leu rănit înainte de a-i aplică lovitura de graţie? Nimic, dragule, sau aproape nimic. Pe când, gândeşte-te ce înseamnă să lipeşti ţeava armei de tâmpla unui om, şi mai ales a unuia inteligent. Vei vedea atunci în ochii şi pe chipul lui mult mai mult decât banala spaimă dictată de instinctul de conservare a integrităţii sale ca sistem biologic. El moare şi ştie că moare, ştie că va putrezi şi că va continua să putrezească, că nu vor rămâne decât oasele şi că nici asta nu-i de ajuns, se vor dezagrega şi ele ajungând praful de sub tălpile unei brute cretine care clocoteşte de viaţă. Anotimpurile vor curge până când nu vor mai fi anotimpuri, stelele or să strălucească până când se vor stafidi sau vor crăpa şi ele, iar ceea ce a fost cândva el va picura dispersându-se prin treptele materiei până la atomii cei veşnici şi fără memorie. Dacă te uiţi bine, vei întrezări şi speranţa firavă, aproape inconştientă, că poate, cândva, atomii săi rătăciţi în cenuşa stelelor se vor închega din nou sub cerul unei planete, pentru a colecţiona alte apusuri şi răsărituri, până când cercul rece al ţevii altei arme i se va aşterne pe tâmplă.”

„Zero. Vreau nivelul zero”, zise Cassargoz dintr-o suflare.

După câteva clipe, vocea de femeie inteligentă şi blândă spuse:

AŢI EXPRIMAT O OPŢIUNE DE NIVEL ZERO. ACEST NIVEL ESTE COMPLET ALEATOR. VĂ PUTEŢI TRANSFORMA DIN VÂNĂTOR ÎN VÂNAT. ORICÂND PUTEŢI FI UCIS. MENŢINEŢI OPŢIUNEA?

„Da”, zise Cassargoz. „Da.”

„Dragă Cap Pătrat, încep să te recunosc. Niciodată n-ai fost tu atât de prost pe cât pari! Îţi urez noroc la vânătoare!”

O uşă a cărei prezenţă era greu de sesizat glisa pe albul peretelui: Pfvvv, shtonk!

Dincolo se zărea, sub un cer de cobalt, jungla, jungla amazoniană, mâncătoarea de oameni, din care Cassargoz tocmai reuşise să scape teafăr.

Păşi pragul. Căldura umedă şi grea, izul dulceag de vegetaţie

putredă, inconfundabila mixtură de urlete, foşnete, sâsâieli, piuituri, trosnete şi linişte. Anii lungi de luptă în junglă îl învăţaseră să deosebească în vacarmul aparent constante şi legităţi surprinzătoare.

Drept în faţa lui, sprijinită de o tufă, cu patul în mocirlă, era o armă. O ridică cu plăcere, era grea şi îi amintea de bătrânul lui Joe. Magazia de cartuşe plină şi patul neted şi reconfortant la pipăit ca o coapsă de femeie îl făcură – deşi oricum avea pistoletul de siguranţă prins cu benzi adezive deasupra gleznei – să se simtă mai liniştit.

Bubuitura aproape îi sparse urechile şi în aceeaşi clipă fu pe burtă, cu nasul în noroiul fetid. Trupul acţionase reflex, fără intervenţia creierului ocupat să gândească cu fulgerătoare nepăsare că glonţul care te loveşte nu-l auzi decât după aia.

Se rostogoli de câteva ori lateral, pe urma ascultă. Urechea exersată prinse neregularitatea în zgomotele junglei. Privind într-acolo zări un petec albastru sclipind pentru o clipă în zidul verde. Simţi cum urcă în el, de nestăvilit, furia.

„Înghiţi-te-ar iadul de bestie dementă! Ţi-ai deşertat puhoiul scârbos de nebunie în creierii mei Şi acum vrei să scapi de mine. Aveai nevoie şi de spectatori adevăraţi, cabotinu' dracului, unul singur măcar, chiar şi un amărât ca mine."

Se ridică brusc şi ţâşni înainte. Alergă cocârjat, în zig-zag, vreo douăzeci de metri şi se aruncă iarăşi în mocirlă. În timpul cursei, în minte i se condensase imaginea negrului tânăr care fugea tot în zig-zag prin savana frontierei namibiene, cu roverul condus de Carson Clipici pe urmele lui. Pe locul din dreapta, Filozofu' urla cât îl ţineau plămânii:

„Te-am văzut, un doi, trei, drumul vieţii ni-i scurt, Blackie Boy, ş-avem o vorbuliţă amândoi! Bau!"

În clipa în care negrul încetinise puţin goana şi privise înspăimântat înapoi, Filozofu' îi trântise o încărcătură pentru elefanţi în plină figură. Clipici, la volan, râdea cu lacrimi.

Cassargoz tresări. Undeva în dreapta, la nici zece metri, zări ceafa Filozofului crescând din hăţiş. „Nu se poate", murmură tremurând de bucurie. „Nu-i adevărat." Ochi cu grijă infinită, apoi trase – de două ori, ca să fie sigur.

Aproape că văzu aşchiile sărind din craniu, dar nici după ce se liniştise ecoul împuşcăturilor nu putea scăpa de senzaţia de păcăleală periculoasă. „Nu se poate să fi greşit el atât de grosolan. Şi totuşi era acolo, i-am făcut ţeasta terci."

Venind de undeva de deasupra, din cerul de cobalt pătat cu norişori albi, vocea de femeie deşteaptă care înainte de a muri dă ultimele sfaturi fiului ei, vocea lui SANTRI, spuse:

DOUĂ FOCURI. ŢINTA ATINSĂ ÎNTR-UN CENTRU VITAL DIN PRIMUL FOC.

Se întoarse brusc. Cu un zâmbet larg şi bestial, cu ochii umezi de fericire, cu arma înfiptă în umăr, Blank îl privea:

„SANTRI nu m-a dezamăgit. Eşti vânatul cel mai de soi pentru mine la ora asta. Era şi mai interesant dacă ai fi fost ceva mai inteligent, dar ce să-i faci. Pregăteşte-te să mori!”

Un hârşâit şi un zgomot de crengi rupte venind de undeva de sus. Leonard S. Blank, supranumit şi Filozofu’, era totuşi om: pentru o frântură de secundă ridică ochii. Prea de ajuns pentru Cassargoz.

Goli încărcătorul aproape fără să se uite unde trage. Monezile roşii înfloriră parcă simultan pe pieptul Filozofului. Acesta privi o clipă întrebător, vru parcă să zică ceva, apoi se nărui.

Cassargoz rămase pironit, cu privirea agăţată de cadavru şi de creanga groasă şi putredă căzută într-un târziu lângă el.

PATRU FOCURI. ŢINTA ATINSĂ ÎNTR-UN CENTRU VITAL, DIN PRIMUL FOC GRAD DE DISPERSIE AL TRAGERII 2, 5.

Aruncă arma în mocirlă şi zbieră către cer:

„Nu mai vreau. Ajunge. M-am săturat.” - Neverosimilă în desişul compact, glisa o uşă: pfvvv, shtonk!

Era din nou în camera goală cu pereţi albi şi liniştitori. Peste nervii biciuiţi creştea suprapunându-se o nevoie acută de a face un gest tandru.

„Tu”, mormăi răguşit, „tu m-ai salvat...”

Nu erau nici măcar nişte butoane, sau beculeţe sau clape pe care să le mângâie, numai pereţii albi şi goi şi tăcerea. Se simţea ca atunci de mult, de mult de tot, când cineva îi spusese basmul şi el stătuse ore în şir după aceea lângă o broască râioasă aducând-o la loc cu un beţigaş şi rugând-o în fel şi chip, doar-doar o să se dea peste cap şi o să se transforme într-o prinţesă neasemuit de frumoasă.

Trebuia să iasă de aici. Dar cum? Mai mult ca sigur că uşa reacţiona la amprentele vocii lui Blank. Îşi încercă totuşi într-o doară norocul.

„Sesam, deschide-te.” Sentimentul ridicolului nu apucă să se cristalizeze pentru că greaua uşă metalică se deschise ascultătoare.

Porni năuc pe lungile coridoare tăcute, încercând să refacă în memorie drumul pe care venise. De câteva ori întâlni nişte gorile în costum de seară, dar, curios, nici unul nu se luă de el.

Când era mai sigur că s-a rătăcit definitiv, descoperi ieşirea. Tumultul străzii i se păru, vreme de aproape un minut, ireal. Mult timp nici nu ştiu pe unde merge.

Aşa ajunse pe Avenida Walladon. Oamenii îl îmbrânceau, îl înghionteau şi el zâmbea prosteşte, trăgând în piept cu nesaţ aerul mirosind a gaze de eşapament şi a sudoare umană. Era atât de fericit că e încă viu, încât din toate fibrele corpului îi urca o zgândăreală plăcută, ca atunci când îţi vine să te întinzi de să-ţi trosnească oasele.

TROPICANA, ţipau tăcut reclamele, WESTERN HOUSE, ALVARADO' S, SENTIMENTO, SILVER STAR, JACKPOT, JACKPOT, JACKPOT, şi din nou: TROPICANA.

Mai întâi îi îngheţă inima în piept, întrezărind în mulţime un rânjet cunoscut. Apoi un ciocan mic şi îngrozitor de greu îl izbi în piept. Înainte de a părăsi *realitatea*, mai apucă să audă venind de undeva de sus, de dincolo de zgârie-nori, din cerul înstelat, o voce blândă, liniştitoare şi francă, vocea unei femei inteligente care înainte de a muri dă ultimele sfaturi fiului ei:

UN FOC. ŢINTA ATINSĂ ÎNTR-UN CENTRU VITAL.

IMPOSIBILUL PROBABIL

GET 00:00:00 Cele cinci motoare ale treptei întâi bubuie atât de năprasnic încât spectatorii mai slabi de înger sunt pentru câteva clipe convinşi că superbul colos înalt de 120 m va sfârşi prin a exploda pur şi simplu. În momentul tracţiunii maxime, computerul coordonator comandă retragerea braţelor metalice care fixează nava de rampa de lansare. Sistemul de pompe inundă platformă cu un debit de 3 150 1 de apă pe secundă. 3 000 de tone de combustibil, metal masiv şi electronică, plus 224,5 kg de material uman se ridică într-o miraculoasă verticalitate deasupra peninsulei Florida, spre cerul senin al zilei de 16 iulie 1969. A.D.

GET 27:14 Caldrin: Privesc prin telescopul monocular. Se văd bine toate insulele din Mediterana, Majorca, Minorca, Sardinia, Corsica, e ceaţă în nordul Peninsulei Italice, câţiva nori cumulus deasupra Greciei. Insulele Britanice sunt de un verde mai pronunţat decât Spania sau Insulele Mediteranei.

GET 28:40 MCC: Aud muzică, sau mi se pare?

Nollins: Caldrin cânta... Pasează-mi cârnatul.

GET 57:00 Armstrange: Aţi zis că transmisia merge, da?

MCC: Exact, şi aveţi o mare audienţă: în afară de USA, sunteţi recepţionaţi în Japonia, Europa de Vest şi cea mai mare parte a Americii de Sud. Toată lumea e mulţumită de calitatea imaginii şi apreciază marele show.

GET 93:28 Armstrange: Am detectat aproape toate reperele terenului de aselenizare cu care am fost familiarizaţi.

MCC: O legendă veche povesteşte că o frumoasă chinezoaică pe nume Chan-Go a trăit acolo patru mii de ani. Se pare că a fost surghiunită pentru că ar fi furat de la soţul ei elixirul nemuririi. Puteţi să vă uitaţi după însoţitorul ei, un iepuroi chinezesc uşor de localizat pentru că stă întotdeauna pe picioarele din spate în umbra arborelui de scorţişoară.

Nollins: O să fim cu ochii pe fata cu iepure.

GET 1109:30 Armstrange: Pentru cei care n-o cunosc, voi descrie acum placa comemorativă. Mai întâi sunt gravate cele două emisfere pământeşti. Dedesubt scrie: Aici, oameni de pe planeta Pământ au pus pentru prima oară piciorul pe Lună. Iulie 1969 Anno Domini. Acest eveniment este dedicat păcii în întreaga lume. Urmează apoi semnăturile membrilor echipajului şi cea a Preşedintelui USA.

MCC: Roger. Vrem să vă avem un minut în obiectiv. Preşedintele vrea să vă spună câteva cuvinte.

Armstrange: Este o onoare pentru noi.

MCC: Domnule Preşedinte, puteţi începe.

Preşedintele: Vă vorbesc prin telefon din Camera Ovală a Casei Albe. Aceasta este cea mai memorabilă convorbire telefonică a tuturor timpurilor. Pur şi simplu nu vă pot spune cât sunt de mândru. Pentru toţi americanii, acesta va fi cel mai frumos, moment din viaţă şi sunt sigur că popoarele lumii întregi iau parte împreună cu noi la această sărbătoare. Pentru că, prin ceea ce voi aţi făcut, cerul a devenit o parte din lumea omului şi faptul că ne vorbiţi din Marea Liniştii ne face să ne gândim la dublarea eforturilor noastre pentru a aduce pacea şi liniştea pe Pământ. Pentru un unic moment în întreaga istorie umană, toţi oamenii de pe Pământ sunt unul. Uniţi în mândria lor pentru fapta voastră şi în rugăciunile înălţate întoarcerii voastre cu bine.

Armstrange: Vă mulţumim, domnule Preşedinte. Este o mare onoare, şi un privilegiu pentru noi să reprezentăm nu numai USA, ci şi toţi oamenii paşnici, indiferent de naţionalitatea lor.

Preşedintele: Şi noi vă mulţumim mult şi sperăm din tot sufletul, cu toţii sperăm, să vă vedem joi pe Stallion.

Caldrin: Şi noi sperăm asta foarte mult, domnule Preşedinte.

GET 1194: 50 Modulul de comandă, adică tot ce-a mai rămas din giganticul turn care părăsea Florida cu opt zile în urmă, se pregăteşte să pătrundă în îngustul coridor de reintrare în atmosferă. Ieşirea din limitele coridorului înseamnă fie pierdere în vid fără posibilitate de întoarcere, fie arderea prematură a scutului termic.

MCC: Sunteţi pe coridor. Aveţi drum deschis pentru amerizare.

Armstrange: Vă asigur că apreciem mult treaba asta.

Zona de aer supraîncălzit şi ionizat care se formează în vecinătatea scutului termic împiedică total propagarea undelor radio şi comunicarea astfel întreruptă nu va mai fi reluată niciodată...

*

Armstrange îşi reveni primul. În cabină era o căldură insuportabilă. „Am aterizat, dar unde naiba? Asta a fost un şoc mult prea puternic pentru o amerizare normală.”

Caldrin şi Nollins se dezmeticeau treptat şi ei. Cu mişcări greoaie, nesigure, începură să îmbrace costumele izolatoare. Armstrange acţionă pârghia care deschidea simultan toate cele douăsprezece zăvoare ale trapei laterale, facilitate introdusă după ce Grissom, White şi Chafee arseseră de vii în ianuarie 1967. Nici un rezultat. Încercă să manevreze fiecare zăvor în parte şi constată că trapa era înţepenită, probabil din cauza căldurii excesive:

– Sus, zise Caldrin. Era singura lor şansă, trapa de comunicare cu modulul lunar:

Aici pârghia de deschidere funcţionă fără greş, din prima încercare. Armstrange văzu întâi cerul şi nişte frunze. Apoi se ridică în braţe şi ieşi pe carcasa exterioară.

În faţă, zidul verzui-negricios al junglei. În spate, apele tulburi, mocirloase ale unui râu mare, poate chiar un fluviu. Modulul era împlântat aproape până la jumătate în mlaştina de lângă ţărm, paraşutele de frânare se întinseseră pe copacii de pe mal.

Armstrange avu câteva clipe o impresie de deja vu. Apoi îşi aminti. Prin anii ‚50 fusese doborât în timpul unei misiuni de luptă în Koreea şi se paraşutase cu bine.

— Cred că suntem pe undeva prin Asia.

— Ce te face să crezi? Am putea la fel de bine să fim în Africa sau în America de Sud, spuse mohorât Caldrin.

— N-are nici o importanţă, băieţi. Absolut nici o importanţă. Oricum, în maximum câteva ore vom fi recuperaţi.

Armstrange se întoarse brusc spre dreapta. Din hăţiş apăruse un om; Zdrenţăros şi ţinând în mână un pistol-mitralieră. Şuieră câteva cuvinte într-o limbă necunoscută şi ameninţă cu arma.

— V-am spus eu că suntem în Asia, zise calm Armstrange. Hei! mai spuse zâmbind şi ridică braţele făcând un pas înainte.

În aceeaşi clipă omul deschise focul. Trase până când goli tot încărcătorul şi ţeava automatului se încinse. Armstrange se răsuci şi căzu cu faţa în nămol. Caldrin şi Nollins se prăbuşiră pe cuirasa modulului, fără un geamăt. Bodogănind, zdrenţărosul se duse să izbească cu patul armei în capul lui Nollins, care încă mai mişca. Pe urmă plecă.

El nu auzise niciodată de Shepard, Grissom, Glenn, Carpenter, Schirra, Cooper, Young, Mc Divitt, White, Conrad, Borman, Lovell, Stafford, Scott, Cernan, Gordon, Eisele, Cunningham, Anders, Schweickart, Armstrange, Caldrin şi Nollins. Ştia în schimb al cui e steagul de pe umărul stâng al costumelor.

N.B.

Dialogurile dintre modul şi Centrul de control sunt reproduse după Jurnalul oficial, publicat, al misiunii spaţiale Apollo 11.

BALADA CAVALERULUI PROGRAMATOR

A fost odată un cavaler programator. Când şi-a terminat ucenicia era tânăr şi ferice şi credea că avioanele sunt comestibile ca tot ce zboară. La plecarea spre centrul de calcul din nordul Imperiului, unde fusese repartizat, tatăl său, bătrânul programator Radiscus, i-a dăruit, ca să-l apere de rele, un vechi tratat de matematică cu coperţi de piele roşii şi roase, în care semnul plus era un Crist pe cruce, înmulţirea două săbii încrucişate, integrala un şarpe înfrunzit ridicat în coadă, radicalul un albatros cu o aripă mai lungă, iar derivata parţială era reprezentată printr-un foetus chircit în poziţia tipic intrauterină. I-a dat, de asemenea, pixul său fermecat ticsit cu microprocesoare, adus de el în tinereţe de prin alte hotare, care avea însuşirea de a se încălzi şi a deveni luminiscent când începeai să scrii prostii. Dacă scriai, spre exemplu, sin x = 5, riscai o arsură zdravănă. Bani nu i-a dat; l-a umplut, în schimb, de poveţe, care mai de care mai isteţe, acestea fiind mult mai viabile, fiabile şi mentenabile decât nişte nenorociţi de bani.

„Fiule, ţine minte, dacă un program merge de la prima rulare, e cazul să intri la bănuieli; se întâmpla să dai chix cu o problemă de Soft, nu te pierde cu firea, insinuează pe loc că tu eşti de fapt Hardist prin vocaţie; dacă dai greş şi cu Hardul, le spui că ai avut o copilărie grea. Ai grijă, când vrei să te apuci de treabă serios, e bine să începi cu o pauză. Dacă nu eşti în stare să remediezi un defect minor, încearcă să provoci unul major, atunci vor fi chemaţi specialiştii şi nu se mai pune problema. Şi, mai ales, nu uita, computerul face, din nenorocire, numai ceea ce îi spui tu să facă."

Astfel blindat, tânărul nostru plecă spre alte zări. Străbătu munţi şi câmpii, nenumărate oraşe, şi-n jurul lui era un constant sfârşit de primăvară; când îl vedeau, fluturii dansau, miliţienii zâmbeau, fetele de director plângeau. Gestionari de viţă veche îl poftiră la masa lor, nişte vulturi pleşuvi vrură să-l ia cu ei în zbor, şi pe unde trecea mulţimea striga în cor: „Trece un cavaler programator."

Dar tânărul nostru nu se oprea niciodată, stăpânit de un singur gând: să ajungă mai repede la centrul de calcul şi să scrie programe cu grămada, mari şi pline de numeroase subrutine.

Într-o bună zi ajunse. Nu era un simplu centru de calcul, era unul dintre cele cinci sau şase palate numerice ale Imperiului. Pe frontispiciu strălucea mândra stema aurie cu cifra trei scrisă în binar. I s-a făcut o primire triumfală; tot personalul era strâns în ogradă, adjuncţii agitau sfioşi şi îmbujoraţi câte o floare, iar directorul, în timp ce-l îmbrăţişa în ovaţiile generale, i-a şoptit lăsându-şi fruntea pe

umărul lui şi oftând delicat: „Cât te-am aşteptat...”

Chiar şi Marele Dregător – investit cu acest titlu pentru că era suficient să intre în sală cu trusa de scule şi sistemul, oricât de gravă ar fi fost defecţiunea, se auto-dregea instantaneu – îl bătu pe umăr şi-i dărui un mic şi cochet multimetru.

El le-a mulţumit tuturor şi a rugat politicos să i se spună ce se lucrează pe aici şi ce-ar avea el de făcut. L-au dus în sala calculatoarelor. Aici s-a produs acel fenomen care amplifică întotdeauna tulburător aura de respect din jurul unui cavaler programator. Zgomotul egal şi continuu s-a înteţit brusc, contrastul pe terminale a crescut, toate beculeţele şi afişajele au început să clipească în serii ordonate, iar imprimantele să ţăcăne înviorate:

„Ce se produce aici?” a întrebat cavalerul. „Noi, aici, a răspuns directorul cu mândrie, producem grafice, grafice de toate culorile şi formele la orice scară şi, la cerere, în două, trei şi chiar patru dimensiuni. Şi tabele producem, tabele sinoptice, histograme, planşe color, organigrame. Produsele noastre împodobesc pereţii tuturor aşezămintelor importante ale Imperiului.”

„Şi ce algoritmi de prelucrare a datelor folosiţi?” a mai întrebat cavalerul programator. „Algoritmii sunt de pe tărâmul celălalt, i-a adus un cavaler după o călătorie lungă şi plină de peripeţii, aşa că nimeni nu ştie prea bine cum funcţionează Noi ne ocupăm cu estetica redării. Când graficul are variaţii prea abrupte le mai netezim, creşterile domoale le mai asprim, valorile prea mari şi discordante din tabele le mai micşorăm, cele prea mici le majorăm.”

„Şi datele brute?”

„Datele de intrare nu sunt chiar brute, sunt preprocesate la un centru de calcul subordonat, de unde le primim pe benzi.”

Un an trecu ca o clipă. Cavalerul nostru, muncind sârguincios, ajunse în scurt timp un maestru în arta producerii de grafice şi tabele care să placă ochiului. Un singur lucru îl mâhnea profund: nu înţelegea prea bine care este sensul fizic al mărimilor de pe abscisă şi ordonată şi, în cele din urmă, care este legătura cu realitatea a acestor reprezentări.

Într-o noapte, cavalerul, după ce se frământase mult timp, căzu într-un somn greu şi agitat. Dimineaţa îşi făcu bocceaua şi se duse la director să-l întrebe încotro se află centrul de unde se primesc datele.

„Spre sud, peste 4 munţi şi 4 văi, dar ce vrei să faci, doar nu vrei să ne părăseşti?”

„Ba da, mă voi întoarce repede.”

„Vai, nu face asta, nimeni nu s-a întors vreodată de acolo”, spuse îndurerat directorul, ştiind însă că e inutil, hotărârile unui cavaler programator sunt întotdeauna de nestrămutat.

„De ce?” spuse acesta. „E destul de aproape”, şi plecă o dată cu

primele raze ale soarelui.

Drumul fu greu, dar cavalerul era tânăr şi plin de elan, aşa că-l străbătu în numai un an. Centrul subordonat se dovedi a-şi merita numele. Era mai mic şi mai vechi, directorul amabil dar mai morocănos, calculatoarele cu o generaţie mai jos. În scurt timp, cavalerul înţelese că şi acest centru primea datele de la un altul, aflat peste 16 munţi şi 16 văi spre sud. Se odihni puţin, apoi porni la drum, fără să stea mult pe gânduri.

Etapa a fost lungă şi grea, iar cavalerul obosise oarecum, aşa că o parcurse în câţiva ani. Găsi un centru şi mai vechi, directorul fu cam nepoliticos, calculatoarele, o generaţie şi mai jos. De aici porni spre sud, mereu spre sud. Peste 32 de munţi şi 32 de văi, cu toată oboseală care-i pătrunsese în creier şi în oase; mersul deveni chinuitor. Făcea nenumărate popasuri. Când distanţa dintre două centre succesive deveni de 256 de munţi şi 256 de văi, ajunsese în era tuburilor electronice.

Dar şi de aici fu trimis mai departe, mereu mai departe spre sud şi, ajungând pe creasta celui de al 512-lea munte zări, atunci când nu mai putea face un pas, o clădire singuratică semănând cu un hangar. Oboseala şi resemnarea îi dispărură pe loc şi porni grăbit spre ea. Pe când se apropia, pe lângă el trecu cu o viteză ameţitoare o arătare care, întrezărită prin norul de praf, părea a fi un om pe bicicletă, cu doi desagi imenşi şi galbeni în spate. În pragul uşii avu o ezitare. Îi venea să se întoarcă şi să lase totul baltă. Dar era mult, mult prea târziu, aşa că bătu şi intră.

Priveliştea dinăuntru îl năuci. În lumina egală şi rece, zeci, poate sute de oameni, bărbaţi şi femei, stăteau la mese aşezate ordonat, în şiruri paralele. Fiecare avea în faţă câte un abac pe care muta bilele sau câte o maşină mecanică de calculat la care râşnea. Scriau ceva pe nişte bucăţi de hârtie şi alţi oameni treceau printre rânduri cu saci mari şi galbeni în care adunau aceste hârtii.

Ţăcănitul enorm care alcătuia zgomotul de fond îl ameţi pe cavaler. Privind şirurile acelea ordonate care păreau să se prelungească la infinit, deşi din afară clădirea nu părea prea mare, îl năpădi brusc o greaţă violentă. „Doamne”, îşi spuse „aici e cu adevărat capătul liniei”.

Se năpusti afară cu ultimele puteri şi căzu în iarba udă, respirând lacom aerul curat al muntelui. Zăcu apoi o vreme întins cu ochii la cer, până când apărură stelele, pe urmă se ridică greoi şi porni. Străbătea din nou munţi şi câmpii, nenumărate oraşe şi în jurul lui era un constant sfârşit de toamnă. Oamenii îl priveau cu milă sau cu indiferenţă pe bătrânul istovit care-şi târa paşii înapoi spre nord, mereu spre nord. Puterile îi slăbeau din zi în zi, dar îl purtau înainte absenţa durerii şi spaima că nu va ajunge.

Când zări în depărtare strălucitoarea stemă binară 011, era sfârşit. Totuşi se gândi cu bucurie că îşi va revedea vechii colegi. Directorul cel sentimental murise însă de mult şi morţi erau toţi cei pe care-i cunoscuse. Acolo unde fusese câmpie era acum cetate şi unde fusese cetate creşteau bălăriile şi păşteau vaci.

Îl lăsară din milă să intre în palatul numeric. Calculatoarele aveau un aspect straniu, nefamiliar lui, dispăruseră imprimantele, cartelele, ba chiar şi terminalele, şi totul era străin şi de neînţeles.

Pentru că era bătrân şi nu avea unde să se ducă i-au dat totuşi o slujbă: l-au pus să lipească etichete pe un morman de benzi magnetice care zăceau abandonate la subsol, nimeni nu mai ştia de când.

FLASH-BACK

– Poveste modulară –

1. Astăzi am împlinit cincizeci de ani. Oare în ce stadiu de descompunere ar fi fost trupul meu dacă aş fi murit acum cincisprezece? Mai bine să nu mă gândesc.

Dar e greu să nu te gândeşti. Mai ales când îţi aminteşti totul. Facultatea asta specială, moştenire a celor treizeci şi cinci de ani bisaţi, are avantajele şi dezavantajele ei. E bineînţeles foarte util să n-ai nevoie să-ţi notezi nimic, niciodată, să poţi să uimeşti oamenii reproducându-le cu precizie modul în care au fost îmbrăcaţi într-o anumită dimineaţă, cu mulţi ani în urmă, sau chiar forma norilor acelei dimineţi. Memoria mea înspăimântătoare m-a ajutat să avansez relativ uşor pe scara socială.

Sunt însă şi clipe în care mă surprind căutând înfrigurat să descopăr propria-mi prezenţă în ochii şi expresiile oamenilor, clipe în care mi-e teamă că nu exist, că sunt un spectru imponderabil prin care lumina trece nedeviată. Atunci beau sau caut tovărăşia unei femei, sau citesc ceva, încercând să alung posibilitatea existenţei mele virtuale cu ajutorul altor existenţe virtuale.

2. Nu-mi vine să cred că a mai rămas doar o zi. Una singură din atâţia ani. Dacă aş fi ştiut cât e de greu, de chinuitor de greu, poate că nu m-aş mai fi încumetat.

Ce-i drept, n-a fost aşa de la început. Era chiar amuzant când stăteam cu creta în mână, în costumaşul meu de elev din cursul primar, în faţa tablei pe care scria $2+3=?$ şi prin cap îmi treceau tot felul de năzbâtii. „Ce-ar fi să zic acum că pentru a rezolva această problemă trebuie să precizăm mai întâi câteva noţiuni legate de teoria funcţiilor recursive? Cred că dom' profesor al meu ar sucomba.” Dar bineînţeles că nu ziceam nimic şi mă mulţumeam să scriu, cu un aer de satisfacţie tâmpă, 5 (cinci). Dom' profesor scria şi el încă un 10 (zece) în catalog şi totul era în ordine.

În ordine... Când prietenul meu cel mai bun, Mihai, a plecat la munte ca să nu se mai întoarcă niciodată, aş fi vrut să urlu: „Stai”, să-l iau în braţe, să-l imobilizez, să-i dau cu ceva în cap, dar, pentru că micul burghiu începuse deja să-mi sfredelească baza craniului, am tăcut. Nu puteam să fac nimic. Încercam să mă conving că plâng o stafie, un mort potenţial, dar astea erau simple raţionamente care nu-mi puteau înlătura nodul amar din suflet.

Pe urmă m-a cuprins un soi de blazare amuzată. Venind momentul s-o descopăr pe tandra mea soţioară în pat cu bruta aia blondă, cu greu mi-am putut stăpâni râsul clocotitor care mă furnica

undeva între piept şi gât, în timp ce jucam conştiincios rolul omului distrus, înşelat în aspiraţiile lui cele mai intime.

O vreme m-am distrat teribil cu lectura ziarelor şi uitatul la televizor. Din când în când mă bătea gândul să ies în balcon şi să strig: „Dac-aţi şti!”, dar imediat sfredelul cel mititel şi ascuţit de la baza craniului îmi dădea de veste să mă liniştesc.

În ultimii ani ajunsesem la o adevărată voluptate de a mă conforma. Mă bărbieream tăindu-mă cât puteam mai exact acolo unde trebuia, îmi sărutam nevasta, cu care bineînţeles mă împăcasem, de numărul corect de ori şi la momentele corespunzătoare, ba încercam chiar să şi gândesc în felul acela, dar asta era mai greu.

Oricum, toate au rămas undeva în urmă. De mâine reîncepe cu adevărat viaţa.

3. Avea senzaţia că e întins într-un hamac de cauciuc şi acoperit până peste cap cu o pătură netedă şi groasă. Întunericul era total. Nu simţea nici frig, nici căldură, deşi era scăldat în sudoare, de fapt prea multă pentru a fi sudoare, plutea pur şi simplu în lichidul amniotic. Apăsarea flexibilă dar fermă a pereţilor vâscoşi îi stârni brusc şi cotropitor spaima, spaima de strivire, de sufocare, de înghesuire lentă şi elastică, aceeaşi spaimă care-l făcuse toată viaţa să evite aglomerările umane. Şi spaima de acum era mai puternică şi mai bine definită, era parcă matricea originară a tuturor spaimelor vieţii lui.

4. Domnule, trebuie să vă fie foarte clar, acest loc este accesibil unui număr extrem de restrâns de persoane, aţi pătruns aici numai datorită recomandării doctorului Lucas. Doctorul Lucas este o persoană preţioasă şi noi nu-l putem refuza.

Şi cum vă spuneam deci, sunteţi în posesia unui frumos cancer generalizat care vă va termina în mai puţin de trei luni. Noi suntem singurii care vă putem salva. Da, aţi auzit bine, vă putem salva.

Instalaţia pe care o vedeţi este capabilă să refacă starea Universului ca sistem la un moment anterior celui prezent. Vulgar spus, dă timpul înapoi.

Un subiect uman supus acţiunii ei este retardat cu un anumit interval din existenţa sa. Nu, nu e vorba de o călătorie în timp, subiectul reia pur şi simplu secvenţele vieţii lui trecute dintr-un punct care poate fi fixat cu precizie.

Există o singură problemă: Maşina noastră Regresivă nu are nici un efect asupra informaţiei stocate în creier. Deci, practic vorbind, veţi fi cel de-atunci cu psihicul de acum.

Aici apare, evident, problema perturbărilor. În această privinţă,

legea, subliniez, LEGEA, este abaterea minimă de la secvenţa existenţială pe care deja aţi trăit-o. Va trebui să repetaţi pe cât posibil toate acţiunile întreprinse în diversele situaţii pe care le cunoaşteţi foarte bine şi în care ştiţi că veţi fi pus.

Da, e o observaţie corectă, nu aveţi cum să vă amintiţi în amănunt ce-aţi făcut şi, deci, ce veţi face. Creierul dumneavoastră însă, ca de altfel orice creier uman, este un înregistrator fenomenal, mult mai fidel decât se crede de obicei. Se găseşte acolo, stocată integral, toată colecţia de informaţii primite de la senzorii de care dispuneţi, urechi, piele, ochi şi toate celelalte, colecţie denumită generic Viaţă. O analogie sugestivă, deşi doar la nivel calitativ, ar fi cutia neagră greu destructibilă a aeronavelor.

Da, bineînţeles că este subconştientă. Noi vă vom face însă o mică intervenţie chirurgicală prin care veţi avea acces rapid la această memorie uriaşă.

Nu, nu vă speriaţi, n-o să vă facem acum operaţia, ci după modificarea genetică. Nu înţelegeţi, sigur că nu înţelegeţi dacă nu mă lăsaţi să termin.

În mod normal, pentru tipul dumneavoastră de cancer ar fi suficient un interval de retardare de aproximativ un an ca să vă trataţi, cu garanţia vindecării. Dar din analize rezultă că sunteţi un caz de excepţie. Structura dumneavoastră biopsihică prezintă o predispoziţie extrem de accentuată pentru carcinogeneză. Deci, chiar dacă scăpaţi de data asta, şansele de a vă îmbolnăvi din nou sunt mari şi poate că a doua oară nu va mai exista un doctor Lucas care să vă trimită la noi. Şi, în afară de asta, ţin să reduc la minimum probabilitatea de a vă mai vedea vreodată mutra pe aici.

Există o singură soluţie: vom extinde intervalul de retardare la 35 de ani. Da, exact vârsta dumneavoastră. Vom întreprinde – ca să mă exprim sugestiv – acţiunea desemnată de o cunoscută înjurătură. Pe urmă o să umblăm puţin la bagajul dumneavoastră genetic, urmând ca ulterior să vă facem intervenţia chirurgicală de care v-am vorbit.

Da, domnule, putem, noi putem foarte multe lucruri. Sigur că e o complicaţie îngrozitoare, dar ţin să vă spun că eu am fost împotriva aprobării solicitării lui Lucas cu privire la dumneavoastră. Consiliul însă a luat o altă hotărâre şi mi-a încredinţat punerea ei în aplicare, lucru pe care mă străduiesc să-l realizez cât mai bine, indiferent ele convingerile mele.

Datoria dumitale este una singură: să nu încerci să faci altceva decât ceea ce ai făcut. Şi aşa anularea morţii dumitale este o perturbare majoră. Nu ne mai putem permite o a doua.

Dacă vei fi pe cale să faci un pas greşit, o durere la baza craniului te va preveni. Dacă totuşi îl vei face, vei fi suprimat instantaneu. Această buclă a istoriei nu va fi existat niciodată şi nu va rămâne

consemnat decât că ai murit de cancer la 35 de ani.

A, nu, domnule, puteţi să gândiţi ce doriţi, nu ne interesează, gândurile în sine nu pot schimba nimic. Aveţi grijă doar ce faceţi.

Alte întrebări?

MUTU' PROSTU', CÂINELE NOSTRU

„Nu s-a estimat cu suficientă
precizie
în ce măsură inteligenţa umană
foloseşte supravieţuirii."
Jeremy Stone

În ziua-n care a sosit în Univers
Soarele de pe cer nu s-a şters,
Pământul n-a fost copleşit de ape,
Osia lumii nici gând să se crape.

Nou-născuţi frumoşi nu există decât în imaginaţia părinţilor, iar acesta nu făcea excepţie. Fusese conceput în condiţii destul de precare, viitorul tată nici nu se dezbrăcase în vederea acţiunii şi cu cinci minute înainte nici prin gând nu-i trecea s-o întreprindă. De altfel, nu mai dormise cu nevastă-sa de aproximativ trei luni, descoperind din nou sensul profund al existenţei, de data aceasta în persoana unei tinere coafeze, şi era decis să divorţeze. Cenuşia şi agasanta consoartă stătea în calea fericirii lui, nutrind pentru el o dragoste adâncă compusă din:

1 – teama de îngrozitoarea perspectivă a schimbării blazonului de soţie cu eticheta „divorţată";

2 – o doză masivă de sentimentalism bovin-lacrimal de cea mai bună factură (plângea cu lacrimi la fel de amare moartea motanului, cât şi pe cea a tatălui ei), întreţinută prin lecturi intensive de tip *Jane Eyre*, *Iubirea lor*, *Singur pe lume* etc.;

3 – prestaţia remarcabilă a lui bărbatu-său în pat.

Aşa că în mintea ei se născu firesc soluţia limită pentru astfel de cazuri: un copil. Se folosi de o seară în care bărbăţelul veni beat şi montat de absenţa la apel a coafezei din motive care nu interesează. El a regretat actul la o secundă după, încercând senzaţia acută că a săvârşit o greşeală.

Când ea i-a anunţat fericitul eveniment, s-a arătat sincer impresionat, declarând deschis că n-are nici o treabă cu chestia asta. Pe urmă, apărând la orizont spectrul pensiei alimentare, a convins-o – promiţând chiar şi că nu mai divorţează – că plodul ăsta este singurul obstacol în calea fericirii lor. Câte n-a încercat... O grămadă de leacuri băbeşti, tot felul de pilule cu efect garantat şi, degeaba.

Doctorul căruia i-a mărturisit tot ce făcuse i-a zis: „Cucoană, să vedem acuma ce lighioană o să naşti după tot ce ai băgat în matale, nemaipunând la socoteală că e făcut la beţie...”

Între timp, coafeza îşi găsise pe altul şi domnul traversa o perioadă de reculegere metafizică, consumată în special la bodega din colţ. Aşa că lucrurile au rămas baltă în chestiunea divorţului.

Faptul fiind consumat,
Nimeni n-a mai divorţat
Şi aşa s-a născut
Copilul oarecum urât

Sper ca sărăcia rimei să fie compensată de ambiguitatea fecundă a construcţiei frazei: copilul era urât, modul în care s-a născut era urât, sau era el urât de alţii?

În primii ani nu se deosebea prea mult de ceilalţi copii, prezentând o singură particularitate uşor înspăimântătoare* (*Borges), destul de târziu sesizată de cei din jur: plângea foarte rar – „de fapt, dragă, copilul ăsta nu plânge niciodată”.

Mai îngrijorător era că nici nu vorbea. Până la patru ani nu emisese nici măcar un rudiment de vorbire articulată. L-au dus la doctor, fără rezultat: doctorul zicea chiar că nu pare a avea nimic patologic şi că ar trebui să vorbească. Maică-sa lăcrima abundent, „e totuşi copilul nostru”, nutrind în adâncul sufletului satisfacţia de a avea la dispoziţie o fiinţă lipsită de apărare în faţa revărsărilor ei de devotament şi spirit de sacrificiu.

„Scumpa şi iubita mea,
Numai tu puteai crea
Un astfel de specimen
Gingaş şi oligofren”,

a complimentat-o soţul într-un puseu de tandreţe.

Micul handicapat avea o curioasă manie: răsfoia cărţi pe unde le găsea şi chiar dacă nu erau cu poze. Un universitar la care nimeriseră odată în vizită făcuse o glumă la limita jignirii, privindu-l pe copil cum răsfoia cu un aer tâmp Hilbert D., *Grundlagen der Geometrie*, Leipzig, 1930. Ei au râs, era prea mare admiraţia lor năucă de semidocţi pentru titlurile ştiinţifice ca să se simtă ofensaţi, sau poate nici nu realizaseră sensul glumei.

La o observaţie mai atentă, funcţiile vitale ale acestui copil apăreau atrofiate în favoarea uneia singure: a privi.

Pe nimeni nu supăra,
Unde-l puneai acolo sta,
Această quasi-fiinţă omenească
Nu înceta să ne privească.

Împlinise patru ani şi copiii din cartier îi ziceau Mutu, Mutu prostu', câinele nostru.

În seara aceea, domnul şi stăpânul casei nimerise uşa reşedinţei lălăind. Prost dispus, după o serie de aproximaţii succesive prin garduri şi stâlpi. La originea cătrănelii se găsea avertismentul „ia-o-ncet, tataie, că faci infarct", servit, împreună cu friptură, de o picoliţă tânără şi cam zbanghie, pe care încercase s-o mângâie pe pulpă. După convorbirile preliminare din antreu, neveste-sii i se-învineţi instantaneu ochiul stâng în urma unui croşeu, şi sub presiunea directelor de stânga şi de dreapta, cât şi a loviturilor de picior, se retrase zbierând în bucătărie. Aici, după un scurt moment de chibzuinţă, el ajunse la concluzia că „cel mai bine te omor, şi pe tine şi pe avortonu' ăla mic, care nu ştie decât să se holbeze".

În clipa în care căuta din priviri o sculă cu care să-şi pună în aplicare proiectul, ochii dilataţi de groază ai femeii se măriră şi mai mult, pentru că în aerul încins al încăperii vibrară, imposibile, cuvintele:

„Tată, ceea ce vrei să faci este ilogic şi inuman. Renunţă".

Afară vântul toamnei zgâlţâia încăpăţânat crengile golite, din sufragerie se auzea buletinul de ştiri, iar în bucătărie o mamă şi un tată îşi priveau fiul. Prima reacţionă mama care, folosind comportamentul standard pentru situaţii ne-standard, se năpusti plângând la băiat, sufocându-l în îmbrăţişări: „Vai, Gicule, l-ai auzit, vorbeşte!".

Numitul Gicu rămăsese stupefiat, dar circumspect, lângă aragaz, el prinzând şi sensul cuvintelor, nu doar sunetul vocii.

Aşa a început totul... Băiatul răspundea la întrebări cu o precizie şi rapiditate care dădeau fiori. Vecinii şi doctorii se mirară o vreme, fu dat şi la ziar, dar partea de sub apă a aisbergului începu să se vadă abia când îl duseră la şcoală. Volumul ameţitor de cunoştinţe, puterea inumană de memorare instantanee pe termen nelimitat a unor cantităţi enorme de informaţie, dublată de capacitatea de a formula concluzia corectă din orice set de date i se prezenta îi terorizau pe unii, îi fascinau pe alţii. Aborda cu aceeaşi seriozitate şi eficienţă

conjectura lui Goldbach, „reminiscenţe” chagalliene în frescele de la Altamira, rolul motanului Marcu în amorsarea procesului de divorţ dintre Marlen şi paznicul Şicoală. Glumesc, deşi n-ar trebui. Pe scurt, acest copil nu greşea niciodată şi, mai rău, spunea tuturor adevărul. Unui profesor care tocmai se arăta mândru de a avea un asemenea elev îi spuse: „Fals, domnule profesor. M-aţi ucide dacă aţi putea, invidia şi ura fac să ardă cu o flacără strălucitoare sufletul dumneavoastră uscat şi pricăjit”.

La 11 ani şi-a susţinut doctoratul în matematică şi, deşi comisia fusese deosebit de severă, onorabilii universitari (printre care ar fi literar indicat să se găsească şi cel cu, *Grundlagen der Geometrie*) nu putuseră scăpa de impresia că doctorandul răspundea parcă într-o doară, cu gândul aiurea.

Părinţii au fost la început încântaţi, copleşiţi de valul celebrităţii. Taică-său câştigă o vreme bani buni pariind pe inteligenţa lui cu inşi racolaţi în special de prin cârciumi. Apoi, încet-încet, constatară că le era din ce în ce mai greu să trăiască cu Mutulică, cum îl alinta maică-sa. A auzi în fiecare clipă adevăruri, pe care le credeai ascunse în fundul sufletului, spuse pe un ton neutru, precis, nelăsând loc de replică, poate deveni îngrozitor pentru nişte biete suflete ca ale lor. Tatăl fusese totdeauna circumspect, dar mama începu abia acum să realizeze că acest băieţel cu privire calmă, care nu se râzgâie, nu plânge, nu râde, n-are nevoie de ea, n-are nevoie de un tată, n-are nevoie de nimeni. Când încerca uneori, timid, să-l alinte, replica era cam aşa: „Ca să poţi iubi ceva sau pe cineva este necesar (nu şi suficient) să-l înţelegi; tu, mamă, înţelegi extrem de puţin din ceea ce ţi se întâmplă, deci aceste diminutive, onomatopee şi încărcare cu electricitate statică a palmei prin plimbarea ei pe părul meu, din care trebuie să rezulte că mă iubeşti, sunt inutile. Dacă te referi la ataşamentul primitiv şi despotic al femelei pentru progenitură, atunci, defineşte-ţi mai precis noţiunile cu care operezi”. Un reporter zisese odată: „De gândit-gândeşte, ce să mai vorbim, interesant ar fi ce simte o fiinţă omenească cu o asemenea minte”.

Cu timpul, au început să-l evite. Când intra el, se opreau din vorbă, când pleca se simţeau parcă eliberaţi.

La aproape treisprezece ani a renunţat să se mai intereseze de vreo formă de cunoaştere sau, cel puţin, de una organizată. Rătăcea ore în şir prin suburbii, prin anticariate, pe străduţe înguste cu case vechi, cişmele în curte şi „nu intraţi câine rău”. În după-amiezile de vară cobora pe fundul unui puţ secat şi înverzit şi privea ore în şir discul albastru de deasupra lui. N-avea prieteni.

A început să îmbătrânească fulgerător şi în foarte scurt timp a recăzut în muţenia originară.

La 14 ani arăta de 70 şi nu mai scotea nici un cuvânt. Într-un

sfârşit de martie s-a închis în camera lui. Trei zile s-a rugat maică-sa, a zbierat şi a bătut cu pumnii taică-său, nici un sunet nu s-a auzit în spatele uşii. Când au chemat doctorul şi au spart uşa cu ajutorul vecinilor, puţea deja îngrozitor. Un bătrân mic şi cenuşiu, chircit cu genunchii la gură, căruia îi cursese ceva negru din ureche.

Maică-sa a plâns foarte bine, suspinele ei au fost foarte convingătoare, jocul de mâini, mai ales în scena smulgerii părului din cap, amintind de Eleonora Duse. Tatăl, îndurerat, în negru, făcea faţă condoleanţelor:

„Da, doamna Bercu, foarte trist, mâine la 12 la Izvorul Nou, mai serviţi un ou".

Vremea începuse să se încălzească, mugurii se desfăceau, oamenii şi camionul cu coşciugul erau scăldaţi în lumina crudă, sticloasă, de primăvară.

La sosirea de la cimitir, familia a oferit o pomană în memoria răposatului.

După ce s-a terminat şi asta, aerisiră îndelung prin toate camerele. Şi cum stăteau aşa şi se odihneau ascultând zgomotele, străzii, el băgă de seamă cu uimire că viaţa e frumoasă, că se simte încă tânăr şi sănătos.

„Lasă Mario, că facem altul", îi spuse, privindu-i profilul proaspăt, întinerit de lacrimi.

Şi apoi că Mutul nostru a murit
Toţi oamenii din lume s-au iubit
Şi morţii din morminte au plecat
Şi l-au lăsat
Să fie singur mort
Însingurat.

PYTHIA

Pe nesimţite, înserarea se transformase în noapte. Peretele transparent, dincolo de care munţi roşcaţi înconjoară un lac negru-albăstrui, e acum un dreptunghi străbătut de sinusoide întunecate şi punctat cu stele. Ca un satelit cu orbită neregulată, vârful roşu al ţigării traversează silueta decupată în fundal. Reglajul automat al iluminării a fost probabil decuplat sau poate că nici nu există: bătrânului îi plac întunericul şi liniştea. Voalate şi monotone, cuvintele se stivuiesc sârguincioase, străduindu-se să umple încăperea înaltă şi aproape goală. Par să lipsească orice facilităţi de informare şi comandă.

— ... eşantioane de realitate. Se pot construi o infinitate de curbe care să treacă printr-un acelaşi set de eşantioane, dacă nu este verificată condiţia Shannon; tot aşa, se pot imagina o infinitate de modele ale realităţii în jurul unui unic set de fapte. Odată satisfăcute condiţiile de minimă consistenţă logică, structura modelului depinde în mare măsură de parametrii umani. Ba, de multe ori, şi bazele logice sunt afectate de parametrii ăştia. Poţi să fii sigur că în capul meu şi al dumitale există reprezentări diferite, cu ponderi diferite, ale principiului terţiului exclus sau noncontradicţiei. Deşi... mă rog, dumneata eşti reporter, s-ar putea să n-ai de fapt nici un fel de reprezentare pentru astfel de chestii. Nu e cazul să te simţi jignit, vârsta mea face inofensivă orice ofensă. Încearcă mai degrabă să înţelegi.

Mie mi-au trebuit ani, tinere, până când am început să înţeleg. În munca mea, mai exact în fosta mea muncă, nu poţi să-ţi permiţi prea multe momente de meditaţie melancolică. Sau alcoolică. Eu mi-am permis totuşi, de-aia m-au şi pus până la urmă pe liber.

Ceea ce mă obseda era faţa lui, expresia feţei lui atunci când l-am văzut pentru ultima oară viu. Videosintezele voastre îl arată mohorât şi dârz, nu-i adevărat, ceea ce se citea atunci pe chipul lui era milă, o milă stranie, abstractă, imensă în lipsa ei de obiect.

Eu nu sunt un om curajos, tinere. Autocontrolul – exersat mereu de-a lungul anilor – n-a fost niciodată altceva decât un remediu pentru frică, pentru frica din adâncul meu. Cu cât eram mai înspăimântat de ceva sau de cineva, cu atât deveneam mai agresiv. Pare ciudat, dar uneori aşa se întâmpla, curajul total izvorăşte dintr-o frică totală. Mila şi liniştea de pe chipul lui erau însă altceva, cu totul altceva; nu puteau fi rezultatul unui efort de voinţă, al unei stăpâniri de sine ieşite din comun, era vădit că vin de undeva din străfundurile fiinţei, cum să-ţi spun, închipuie-ţi un om care mângâie un tigru aşa cum se

mângâie o pisică şi în timpul ăsta tigrul îi sfâşie măruntaiele.

I

— *Vă rugăm să introduceţi identificatorul în fantă*.

Fargiss se conformă. În mai puţin de o secundă, dreptunghiul de plastic îi fu returnat împreună cu un altul, mai îngust şi colorat într-un galben strident, pe care erau imprimate: fotografia lui, în dreapta fotografiei FARGISS PAUL şi dedesubt, cu majuscule roşii, EXTERN.

— *Bun venit în Centrul nostru, domnule Fargiss. Înainte de a pătrunde în incintă vă rugăm să vă fixaţi prin presare acest ecuson în partea stângă a pieptului. Domnul Director Hinsell vă aşteaptă. Urcaţi la etajul întâi, camera 118.*

„Exact aşa cum mi-am închipuit”, îşi spuse înaintând pe coridorul bleu-pal, interminabil, cu ochii la numerele de pe uşi. „Un amărât de Centru Teritorial. Perspectivă luminoasă: în câţiva ani ajung şef de secţie, chelesc, îmi iau o vilă şi-o nevastă, de ce nu chiar pe asta...” Femeia care trecea pe lângă el, destul de insipidă de altfel, nu reacţionă deloc la schiţa lui de zâmbet.. Purta un ecuson, albastru. Toţi cei pe care îi întâlnise până acum purtau ecusoane albastre. „Cu lămâia asta în piept, sunt probabil un fel de sperietoare pentru ei. De-aia nu se uită nici unul la mine. Aici e.”

Uşa alunecă silenţios spre stânga şi el avansă într-o anticameră spaţioasă, cu ferestre largi, decupând imaginea unui apus de reclamă. Încăperea aducea mai degrabă cu o seră, plantele erau răspândite peste tot, în recipiente paralelipipedice, tronconice, emisferice sau de formă total neregulată. Aerul era saturat de un miros dulceag, pătrunzător.

În afară de plante, mai exista o singură formă de viaţă în încăpere: secretara. Privind-o, se gândi că toate atribuţiile funcţiei ei pot fi rezolvate perfect de un echipament informatic adecvat. Toate, cu excepţia pregătirii cafelelor şi a încă uneia.

— Poftiţi, domnule Fahrgiss, graseie minunea din spatele biroului. Apoi şi mai dulce: Domnul dihrectohr este nehrăbdătohr să vă vadă..

Avea o privire care îndemna la multe, de la ce faci diseară până la de bună voie şi nesilit de nimeni. Din fericire, Paul Fargiss avea o imagine mult prea clară a aspectului propriei persoane pentru a considera asta altfel decât ca pe un reflex condiţionat.

— Mulţumesc, spuse plat. Apoi şi mai incolor: Sunteţi prea amabilă. Între timp o altă uşă începuse să gliseze tăcut între doi ficuşi (competenţa lui în materie de plante ornamentale îl îndreptăţea să le numească pe toate, generic, ficuşi).

Şi atunci, Cel Trist şi Şarpele s-au aflat întâia oară faţă în faţă, în Orion un bulgăre de sori s-a aprins strălucind sălbatic, aspră şi fierbinte a trecut prin oameni rafala nostalgiei şi o flacără neagră a pâlpâit pe toate

ecranele lumii.

Plantele domneau şi aici. Mari, prea mari, contorsionate, boante, cu suprafaţa zbârcită şi furunculoasă, umezită de broboane cât lacrima de vacă. Brune, verzi, negre, fără frunze şi fără flori, aducând a foetuşi sau a jumătăţi de şopârlă mare. La urma urmelor, doar faptul că se găseau în vase cu pământ le justifica oarecum numele de plante. Spre Fargiss păşi un tânăr înalt, musculos, în bluză şi pantaloni argintii. Nu putea să aibă mai mult de treizeci şi cinci; pielea feţei era extrem de albă, ochii intens negri, foarte mari şi foarte distanţaţi, părul lung, albastru cu sclipiri metalice, adunat într-un coc mic deasupra urechii stângi. Se opri la câţiva paşi distanţă şi făcu o plecăciune adâncă, aproape la 90°, descriind cu mâna tot felul de rotocoale prin aer, ca şi cum ar fi măturat podeaua cu penele unei imaginare pălării.

— Covârşit de recunoştinţă, mulţumesc Providenţei pentru a-mi fi dăruit acest auriu evanescent amurg autumnal, fecund potenţat de lumina sălbatică, sfâşietor de generos răspândită, a copleşitoarei tale personalităţi.

Încremeni într-o nouă plecăciune. „Ce dracu e cu tipul ăsta? E ţicnit sau ce?” îşi învinse cu greu stupefacţia şi reuşi să articuleze câteva cuvinte.

— Domnule director, mă iertaţi... Tuşi stânjenit. Mă numesc Fargiss, Paul Fargiss.

— O, dar cine nu te cunoaşte, domnule Fargiss?! Pe o rază de o sută de metri în jurul locului unde binevoieşti să te afli privirea oamenilor se încarcă de blândeţea inteligenţei, grâul creşte mai iute, sânii femeilor se întăresc şi gustul apei e mai bun. Cu magnanima-ţi îngăduinţă, umilul tău emul îndrăzneşte să poarte bolovănosul şi perisabilul nume Hinsell.

Deci, e totuşi directorul. Hotărât lucru, ăsta sau e sonat sau îşi bate joc de mine. *Tertium non datur*.”

Trase aer în piept şi începu, cu o abia sesizabilă undă de iritare în glas:

— Am fost repartizat la dumneavoastră ca inginer de sistem (vru să adauge „fără s-o fi cerut”, dar se abţinu). Am sosit acum o oră. E prima dată când vin pe aici.

Tonul ultimelor propoziţii sugera destul de clar: „În loc să debitezi gargara asta aiuritoare, mai bine mi-ai spune unde o să stau, unde se poate mânca ceva şi cam ce am eu de făcut în această văgăună în care nu pricep nici acum cum am ajuns”.

— Nemărginită este fericirea care m-a cuprins aflând că vom avea printre noi o stea a Universităţii Villaheim. Dar asta nu-mi dă nici pe departe dreptul să abuzez de neasemuita-ţi prezenţă. Îmi îngădui să presupun că eşti, într-o măsură oarecare, obosit şi flămând, domnişoara Ananette îţi va oferi deci îndrumările necesare. Al tău

prea supus şi umil servitor îţi spune, cu respectuoasă impacienţă, pe mâine, domnule Fargiss!

II

De vreo trei sferturi bune de ceas rătăcea în căutarea unei cârciumi mai acătării. Problema locuinţei se rezolvase rapid şi satisfăcător, dar n-avea chef să stea în casă. Destul de repede însă, fu nevoit să constate că se afla într-o urbe provincială model: încă multe turisme funcţionând cu benzină, muzee stupide, ceva monumente istorice găinăţate din belşug de porumbei, locuri de distracţie puţine şi supraaglomerate. Sosise prea târziu ca să mai poată închiria o maşină, şi obişnuinţa cu trotuarele rulante ale Metropolei îl făcea să suporte greu mersul pe jos. Într-un vehicul de transport în comun nu s-ar fi urcat în ruptul capului. Avea şase ani când intrase, pentru prima şi ultima dată, împreună cu maică-sa, într-un vagon de metrou aglomerat: era vară, mirosul de transpiraţie, senzaţia de sufocare, presiunea crescândă a trupurilor enorme îi aduseseră în memorie un moment asemănător, când – la o încăierare cu copiii – ajunsese dedesubt de tot, cu cinci sau şase claie peste el. Ca şi atunci, începuse să urle şi să izbească orbeşte în jur, cu o forţă care-i depăşea resursele fizice. Lumea se dăduse speriată în lături şi el se trezise pe peron, podidit de plânsul eliberator, cu maică-sa zguduindu-l de umeri şi strigând: „Ce ai? Ce te-a apucat?”

Se apropia de centru. Străzile mai largi, abundenţa multicoloră de fluorescenţe clipitoare nu izbuteau să înlăture, ba chiar accentuau atmosfera de provincialism stânjenit. Anumite oraşe îşi afirmă cu tărie, chiar sfidător, provincialismul, în timp ce altele indispun prin străduinţele penibile de a aduce aminte de Metropolă.

„Nici măcar nu ştiu cui ar trebui să aduc mulţumirile mele pentru paradisul ăsta.” Repartizarea lui la un banal Centru Teritorial situat la dracu-n praznic, într-un fund de provincie, îi lăsase fără replică chiar şi pe duşmanii cei mai apropiaţi.

Încă înainte de sfârşitul ciclului de studii, se putea spune că Paul Fargiss înseamnă ceva în teoria Sistemelor Mari; cam toţi bănuiau, cu mohorâta invidie, ce va apărea pe display-ul din Aulă, în dreptul numelui său: fie secţia de Sistemică a Universităţii, fie CENSIS, Centrul pentru Studiul Sistemelor. Surpriza a fost totală: BRUGDAM SVEE, Centrul Teritorial de Prelucrare a Datelor. Mai mult de patru cincimi din cei aflaţi în Aulă n-ar fi putut preciza dacă Brugdam Svee este o marcă de brânză sintetică sau numele unui actor mai puţin celebru.

Şi totuşi, iată că Brugdam Svee se dovedea a fi un oraş. Cu clădiri, cu gunoaie, cu oameni, cu anotimpuri. Cu acel minimum de personalitate în stare să-ţi stârnească melancolii când îl revezi după un număr de ani. Şi fără trotuare rulante. Fargiss simţea deja mici

zvâcnituri în muşchii gambelor.

Depusese contestaţie. Plin de solicitudine, rectorul Gruessel îl asigurase că va face tot ce-i stă în putere, dar anularea unei decizii emise de INFORMONDIA nu e un lucru simplu şi s-ar putea să mai dureze.

Undeva în miliardele de megabytes ale INFORMONDIEI exista un pachet de biţi denumit FARGISS PAUL. În mod obişnuit, acesta nu cuprindea altceva în afara rubricilor standard dintr-o fişă individuală. Lui, ca de altfel oricărui individ cu QI-ul peste o anumită limită, i se făcuse onoarea rezervării unei zone extinse. Caracteristici antropo- şi psihometrice, particularităţi ale comportamentului sexual, preferinţe culinare, lista persoanelor cu care fusese în contact timp mai îndelungat, cam tot ce se poate spune despre o nu prea lungă viaţă de om. E adevărat, nicăieri în succesiunea de 0 şi 1 nu era menţionat că, de când se ştia, Fargiss se visa la fiecare două-trei săptămâni zăcând într-un scaun metalic alb, cu ace de transfuzie înfipte în venele ambelor braţe. Acele se continuau, neverosimil şi monstruos, cu tuburi transparente, groase cât un piton adult, pierzându-se în măruntaiele unei maşini colosale, acoperită de rugină şi muşchi. Tuburile se contractau viguros, peristaltic, sugându-i sângele cu gâlgâieli profunde, hrănind cu sângele lui hardughia bestială. Încerca atunci o senzaţie îngrozitoare, de golire, de absorbire rapidă şi în porţii ameţitor de mari a substanţei vitale din el. Gemea subţire prin somn şi lacrimi mari i se scurgeau pe obraji; aşa îi spuseseră toate femeile alături de care dormise.

Nu, INFORMONDIA nu are acces la secreţiile nocturne ale creierului indivizilor umani. Nu are încă. Asta nu înseamnă că nu se poate postula cu cugetul împăcat: INFORMONDIA nu greşeşte niciodată. Sau, cel puţin, nu e vorba de greşeli detectabile la nivel uman. Ea furnizează totdeauna răspunsul optim pentru un set de condiţii date. Dar optim pentru cine şi în ce sens, fir-ar să fie...

— Faţada era de bombă ordinară, dar se plictisise să tot umble aiurea, aşa că intră. În localurile de provincie, clienţii sunt de obicei vechi şi constanţi, toată lumea cunoaşte pe toată lumea, intruşii sunt priviţi cu o circumspecţie nu prea îndepărtată de ostilitate. Aşa fu întâmpinat şi el, cu şuşoteli şi priviri chiorâşe. Făcu câţiva paşi şi rămase privind nehotărât în jur.

Dizeuza, bătând spre semicentenar, îşi arată colţii îngălbeniţi de nicotină, zâmbind cald prin fumul luminos şi dens. Se tânguie despre ceva în legătură cu norocul, cu iubit şi lăsat sau cu absenţa dentiţiei la albine şi nimeni n-o ascultă, toţi privesc, pe video, displayurile cu carcasa prăfuită şi mânjită de muşte, numărul de gaspico executat de un negru şi o japoneză. Carablaïs zace cu capul în balta de bere de pe masă, Francezu şi Inimă Neagră se pupă plângând, după ce, cu un

sfert de oră în urmă, erau pe cale să se înjunghie, un individ între două vârste, care ar fi trebuit să fie de mult la aerogară, dă cu o halbă de pământ, adică de podeaua din duroplast, şi zbiară că are bani, că plăteşte, ce, banii lui nu e buni?... Halba, din fibre de sticlă, nu se sparge, nu se strică, dar sare direct într-un ecran pe care-l face ţăndări. Chelnerul, asistând neclintit la demonstraţiile clientului său, anunţă cu o voce impersonală modificarea notei de plată după fiecare stricăciune.

Cu sufletul uscat şi ars de dispreţ, Măscăriciul îl aştepta pe Cel Trist pentru a împlini încă un pas pe calea Destinului.

Cineva îi făcu semn cu mâna. Un tip elegant, într-o salopetă albă, cu o eşarfă violetă în jurul gâtului. Era singur la masă. Fargiss se aşeză.

— Salut, aproape urlă tipul, încercând să acopere vacarmul din jur. Brunkker mă cheamă, Redric Brunkker. Informatician. Sau informator. Ia-o cum crezi.

— Încântat, răcni Fargiss. Sunt Paul Fargiss.

— Ştiu. Adică mi-am închipuit.

Pe individul între două vârste încetase să-l mai amuze morga chelnerului şi prin urmare acum zbiară: „Ce te holbezi aşa la mine, momâia dracului? Ai?”

Într-adevăr, privirea acestuia nu e prea plăcută din pricina reducerii orientabilităţii oculare. E un tip de SRX fabricat prin procedeul depunerilor biotice pe schelet metaloplastic, o rablă veche de cel puţin şapte ani. Pielea, de proastă calitate, crăpase şi se scorojise în multe locuri, vocea e dogită, îi lipsesc două degete de la mâna stângă. Arată ca un manechin din vitrina unui magazin de vechituri. Ocupaţia lui curentă sunt corvezile murdare de la bucătărie, dar astăzi, fiindcă e dever mare, şeful a pus să fie spilcuit niţel şi l-a scos la servit. „N-auzi, bă, cu tine vorbesc”, se răsteşte furios clientul între două vârste. „Doamna Jeni, gunoiul a fost strâns şi incinerat”, cârâie SRX-l1 impasibil. Logica integrată pe scară ultralargă, o minune de precizie şi miniaturizare la vremea ei, îi face acum feste. Nu se mai deranjase nimeni de multă vreme s-o depaneze, pentru simplul motiv că în munca lui SRX era nevoie de braţe, nu de logică.

— Hai să mergem în altă parte, aici nu se poate sta de vorbă, strigă aplecându-se spre el cel ce se recomandase Redric Brunkker. Încuviinţă ridicându-se, Până să ajungă la ieşire, mai apucă să-l audă pe clientul furios zbierând: „Îţi baţi joc de mine?! Eşti şmecher, da?...”

Astfel, Cel Trist s-a întâlnit cu Slujitorii săi. Neadevărată şi nedreaptă, Istoria i-a numit ucigaşi.

Un tânăr cu pălărie neagră şi cercei luminiscenţi ţâşneşte în picioare cu pumnul strâns şi braţul drept îndoit, aşezat în faţa ochilor, ca şi cum s-ar fi apărat de ceva.

„Iată unde am ajuns! O pocitanie de ospătar îşi bate joc de un om! Cât vom mai suporta în jurul nostru momâile de oţel şi de plastic? Maşinile. Ne-au ucis părinţii şi fraţii în ‚97 şi acum ne împiedică să trăim. Viaţă fără maşini! Libertate pentru om! Libertate pentru om!” Alţi doi indivizi se ridică, cu pumnul strâns şi braţul drept îndoit, şi încep să strige: „Libertate pentru om! Libertate pentru om!” Toţi trei poartă bluzoane aurii pe care este imprimat cu negru un cap de mort. Orbitele goale sunt înlocuite cu două discuri optice, iar în gura rânjită este figurată o tastatură de computer. Întărâtat de urlete, clientul între două vârste îl pocneşte cu sete pe SRX în falcă. Acesta face un pas înapoi şi, în timp ce clientul îşi suflă gemând în degete, zice: „Bună seara, cu ce vă pot fi de folos?” şi începe să ţiuie pe diverse tonuri. Când aşa ceva se întâmpla la bucătărie, mama Jeni, sau altă bucătăreasă, îl pocnea după ceafă cu ce se găsea la îndemână. Acum vin doi chelneri model nou şi-l iau de-acolo.

III

Oraşul doarme. Departe, în bezna câmpiei, se zăresc sclipind contururile de transatlantic ale atomocentralei Brugdam Svee, singurul obiectiv datorită căruia numele orăşelului însemna ceva pentru un număr – şi acela restrâns – de tipi din Metropolă.

— Nu eşti prea vorbăreţ, Paul. Eu, în schimb, vorbesc în neştire, vorbitul e pentru mine aproape o funcţie fiziologică. Nu pot să trăiesc fără gargară. Şi mai am un defect, după cum probabil ai observat, tutuiesc oamenii de la prima vedere.

— Scuzaţi-mă, domnule... Brunkker, nu? – dar mă uimeşte faptul că păreţi să mă cunoaşteţi...

Brunkker pufni.

— Ştiam cu toţii de vreo lună că trebuie să sosească din Metropolă un anume Fargiss, şi cum tu ai mutra asta tipică de metropolitan blazat...

— Adică cum... cu toţii, dacă nu vă supăraţi?

— Adică cei de la centru, dar nu mai lua tonul ăsta oficial, poţi să-mi zici Red.

Fargiss îşi aprinse o ţigară.

— Vreţi să spuneţi că tot personalul Centrului Teritorial era informat de sosirea mea?

— Ei, nu chiar toţi, o să te lămureşti, poate curând ce-i şi cu chestia asta...

Ajunseseră într-o piaţă mare, probabil chiar centrul oraşului. Aici se afla, aşa cum era de aşteptat, nelipsitul ecran cu diagonala de cincisprezece până la douăzeci de metri. Oamenii se opreau, se uitau o vreme şi plecau mai departe. Transmisiile curgeau continuu din toate colţurile lumii, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru.

Prezenţa ecranelor MEGAVISION în pieţele oraşelor avea un rol mai mult simbolic decât funcţional, dădea cetăţenilor sensibilizaţi de evenimentele din ‚97 un sentiment de siguranţă, le garanta că lumea încă există.

În clipa de faţă, pe ecran se desfăşura o ceremonie bizară. În centrul altei pieţe, mai mari poate, se ridica un podium acoperit cu pânză neagră. Pe podium se aflau trei unităţi centrale, marca KARBBO GIGACOMP, după cum aprecie imediat Fargiss. Cele mai rapide şi scumpe computere de proces din lume. Trei indivizi în robe aurii, cu craniul negru, cu discuri şi tastatură pe piept, stăteau nemişcaţi, cu braţele întinse, aşteptând.

— Prin anii ‚60 se înfiripase undeva în California o afacere ciudată, dar rentabilă. Idolul tinerilor furioşi o mierlise într-un accident A, da, Dean îl chema, James Dean. Contra sumei modice de un dolar, fanii răposatului puteau să scuipe şi să tragă şuturi în ce rămăsese din maşină. Cam asta e şi filozofia imbecililor ăstora.

Alţi trei indivizi urcară solemn treptele podiumului şi depuseră sincron în mâinile primilor câte un obiect negru, lunguieţ. Cu mişcări studiate, aceştia traseră fermoarele şi scoaseră din huse câte o secure de călău. Se întoarseră apoi spre unităţile centrale: „Libertate pentru om!” strigară la unison şi începură să izbească ritmic, cu sete. Regia asigurase sublinierea fiecărei lovituri printr-un acord amplu de orgă, urmat de un zgomot produs parcă de un avion prăbuşindu-se peste o seră. În mulţime se strigă: „Libertate pentru om!” şi se vedeau destul de multe braţe îndoite, cu pumnul strâns.

— Dă-i dracului, hai să mergem, Paul. Fargiss se urni cu greu.

— Totuşi... ar fi interesant de ştiut de unde au bani să cumpere nişte Karbbo.

— Hm, nu prea te pricepi la politică, zâmbi Brunkker. Printre Humanişti se numără destule personaje politice şi financiare de prim rang. Au adepţi şi în Consiliul Mondial. Hai, c-am ajuns.

PISICA VERDE sclipea deasupra intrării, nu cu prea mult deosebită de cea a localului de unde plecaseră.

— Probabil că vă plac mult pisicile verzi, domnule Brunkker, nu văd alt motiv pentru a schimba o speluncă ordinară cu altă speluncă ordinară.

Brunkker clătină dezaprobator din cap.

— Te pripeşti, te pripeşti... eşti foarte tânăr.

De fapt, diferenţa de vârstă dintre cei doi nu era prea mare, patru-cinci ani cel mult, dar pe Brunkker îl dezavantajau burta respectabilă şi începutul promiţător de chelie, prin comparaţie cu silueta longilină şi părul negru şi des al lui Fargiss.

Impresia de similitudine cu bomba precedentă înceta îndată ce păşeai pragul. Mai întâi, aici nu intra oricine. Apoi, în afară de

celulele fotoelectrice şi camera de luat vederi ascunsă pe undeva, mai exista, impunător şi sobru ca un turn de control, un portar. Acesta îl salută cu o adâncă deferentă pe Brunkker şi cu una mai puţin adâncă pe Fargiss.

Aici e un local de lux. Aici nimeni nu cunoaşte pe nimeni sau se face că nu cunoaşte, se discută în surdină, bunul gust se vede peste tot: personalul în întregime uman, veselă din porţelan şi sticlă casabilă, nicăieri vreun ecran, în schimb pe pereţi se perindă continuu peisaje submarine, interioare de peşteri, interioare stil secolul luminilor, solista vocală apare rar şi cântă discret, e destul de tânără şi are o garnitură splendidă de dinţi, ornând cu strălucire combinaţia de ou pictat şi caisă putredă care îi ţine loc de faţă. Tot o mixtură este şi mirosul salonului, mireasmă complexă din care aromele mâncărurilor sunt aproape excluse.

Singura notă discordantă o constituie cei doi tipi aflaţi la o masă nu prea depărtată de cea la care Brunkker şi Fargiss se vor aşeza. Aparţin unei condiţii sociale evident depăşită de categoria localului. Nebărbieriţi, cu figurile supte şi ochii încercănaţi adânc, stau cu vindiacurile de plastic viu colorate pe ei, vorbesc tare şi agramat, îşi aruncase fiecare ostentativ pachetul de ţigări de contrabandă pe masă, la vedere. Comandaseră ce era mai scump, încercând să pară nababi, fără a reuşi să clintească ceva din politeţea dispreţuitoare a bătrânului oberchelner. Unul dintre ei are un facies ciudat, rigid, ca şi cum ar purta o mască de carnaval.

— Cum au trecut ăştia doi de cerberul de la intrare? se miră Fargiss.

Brunkker trase din ţigară şi slobozi apoi pe gură şi pe nări o cantitatea enormă de fum.

— Sunt veterani din ‚97. În loc să-şi mănânce liniştiţi pensiile, îşi vâră nasul peste tot şi fac gălăgie. Nu poţi să le tai macaroana, fiindcă ar face să explodeze imediat presa, care atât aşteaptă: EROI PERSECUTAŢI DE NEVOLNICII CARE AU STAT ACASĂ!

— Şi ăla cu faţa ciudată, ce-i cu el?

— A fost ars în proporţie de 45%. Celălalt are un ochi şi laba unui picior protezate şi trăieşte cu dializă. Dar n-are a face, oricum sunt amândoi „atinşi”, nu pot s-o ducă mai mult de un an-doi.

— Vai de capul lor! zise Fargiss într-un târziu.

— Aiurea. Nişte imbecili. Imbecili au fost, imbecili au rămas. Au trecut prin atâtea şi degeaba. Scorojitul ăla plăteşte tot felul de tipe numai ca să le privească dezbrăcate. Iar celălalt tembel povesteşte la nesfârşit, cui stă să-l asculte, cum şi-a dobândit protezele şi cum l-a bătut pe umeri generalul. Dacă mâine li s-ar ordona să plece iar la luptă, fără îndoială c-ar face-o.

Chelnerul servi cocteilurile cu mişcări studiate. Proiecţia rotativă

transformase salonul într-o plajă tropicală.

— Dar dumneata, domnule Brunkker, ce-ai face dacă ai fi în locul lor?

— Ţi-e chiar aşa de greu să-mi zici Redric sau Red?

— Da, scuză-mă... Redric. Deci ce-ai face dacă n-ai mai avea prea mult de trăit?

Brunkker zâmbi.

— Întrebarea e destul de confuz şi inabil formulată pentru un sistemist de forţă ca tine. În primul rând, nu e vorba de a avea sau nu prea mult de trăit, ci de a şti sau nu asta. Faptul că, să zicem, când vom pleca de aici vei profita de întuneric şi de faptul că o să fiu foarte beat ca să mă ucizi, nu mă afectează în nici un fel, pentru că nu ştiu. Moartea nu există, există doar teama de moarte. Ţinând seama de asta, se poate imagina un mod de a deveni nemuritori. Gândeşte-te puţin: ar fi suficient să se împiedice circulaţia oricărei informaţii cu privire la moarte prin organismul social. Oamenii ar trebui dezintegraţi până la atomi în clipa încetării funcţiilor vitale. În aceeaşi clipă se va şterge din memoria INFORMONDIEI şi a tuturor celor care l-au cunoscut pe răposat orice informaţie având o cât de mică legătură cu acesta. Greu de presupus, dar teoretic posibil. Astfel, în câteva generaţii am deveni nemuritori, pentru că n-am mai şti ce ne aşteaptă.

Făcu o pauză, trăgând din ţigară şi ejectând o nouă perdea de fum între el şi Fargiss.

— Ţi-am spus că-mi place teribil să vorbesc. Aşa... mai e o problemă. Ce-i aia prea mult de trăit? Dacă ştii că vei muri peste cinci secunde, asta nu schimbă nimic, intervalul e mult prea scurt pentru a integra ideea de moarte. La fel, ora. La fel, ziua şi chiar săptămâna. De la lună încolo începe diferenţierea: „mai ai de trăit câteva secunde” nu înseamnă aproape nimic, „mai ai trei luni de trăit” e îngrozitor. Considerând răgazuri de mărimea anilor, depăşim zona critică. Acum ai timp să te obişnuieşti cu gândul morţii, el îţi copleşeşte mintea încet şi dureros, se infiltrează în toate ungherele fiinţei tale, aproape că moartea efectivă devine o formalitate. Şi dacă ridicăm şi mai mult ordinul de mărime, la zeci de ani, rezultă că toată lumea este în situaţia descrisă în întrebarea ta.

Se lăsă satisfăcut pe spate şi dădu paharul peste cap. Pe pereţi, oameni de Cro-Magnon hăituiau o fiară uriaşă.

— Totuşi, nu mi-ai răspuns la întrebare...

— He, he, ba ţi-am răspuns, dacă stai bine să te gândeşti.

— Ascultă… Vreau să te mai întreb ceva… Ai luptat în ‘97?

Brunkker se posomorî. Zise scurt şi fără chef:

— Da.

Apoi continuă:

— N-ai vrea să discutăm despre altceva?

— Ba da. Spre exemplu, despre activitatea din Centru. Dar mai întâi, ce-i cu directorul ăsta, Hinsell, nu e în toate minţile?

Brunkker râse.

— Toţi am fost de părerea asta când l-am întâlnit prima dată. Dar nu-i deloc aşa. E un tip foarte dibaci. O să ai probabil ocazia să te convingi. Cât despre activitate... Prelucrări de date, multe proceduri statistice, întocmire de rapoarte, tabele şi, mai ales, grafice, multe grafice viu colorate. Aparent, nimic neobişnuit.

Tăcu şi rămase cu privirea pironită pe adâncul de mare, străbătut de vietăţi ciudate, din spatele lui Fargiss.

— Aştept să-mi explici ce-i cu aparentul ăsta. Sau îţi plac pauzele de efect?

— Ce?... A, nu, dar acum e prea devreme…

Restul discuţiei fu din ce în ce mai anost. Fargiss povesti ultimele noutăţi din Metropolă, dar, fiind un anti-talent naratorial, reuşi doar să-l plictisească pe Brunkker. Acesta bea gospodăreşte, cocteil după cocteil, comutând într-un târziu pe alcool simplu.

Plătiră şi plecară.. Adică, numai de plecat plecară împreună, că de plătit, plăti Fargiss.

Noaptea era înaltă şi splendidă, una din acele nopţi de vară care te fac să simţi din plin puţinătatea fiinţei şi mobilurilor tale. Paşii lor ţăcăneau reverberând, pe chipuri li se succedau tăcute culorile semafoarelor. Acum, când luminile oraşului se răriseră, în câmpie se distingea şi mai pregnant conturul colosal al atomocentralei.

De câteva ori, Fargiss avu impresia că se ţine cineva după ei. Vru să-l facă atent pe Brunkker, dar renunţă văzându-l cât era de luat de ape.

Locuiau în aceeaşi clădire, ocupată în întregime cu personal din Centru. Brunkker intră primul. Când Fargiss încercă să treacă pragul, uşa transparentă culisă fulgerător, închizându-i-se în nas. În partea dreaptă se aprinse un display şi se auzi un semnal sonor.

VĂ RUGĂM INSISTENT SĂ COOPERAŢI. SCUIPAŢI ÎN PALMA DREAPTĂ ŞI LIPIŢI-O DE DREPTUNGHIUL ALB.

VĂ RUGĂM INSISTENT SĂ COOPERAŢI.

Se uită la Brunkker. Acesta rânjea, un rânjet larg, de beţiv. Simţindu-se destul de idiot, se conformă totuşi indicaţiei.

VĂ MULŢUMIM. ROSTIŢI-VĂ ACUM NUMELE LITERĂ CU LITERĂ. APOI, FĂRĂ PAUZĂ, PRONUNŢAŢI RAR ŞI CU INTONAŢIE: SUNT UN IDIOT.

VĂ RUGĂM INSISTENT SĂ COOPERAŢI.

Fargiss se supuse. Brunkker continua să rânjească.

BUN VENIT, DOMNULE FARGISS. AŢI FOST IDENTIFICAT FĂRĂ UMBRĂ DE ÎNDOIALĂ. PE PERIOADA ŞEDERII DVS. LA NOI DORIŢI UN APARTAMENT STIL:

L14 – LOUIS XIV

LI5 – LOUIS XV

L16 – LOUIS XVI

L17 – LOUIS XVII

CO – COCINĂ

CL – CELULĂ

CB – CABINĂ DE COMANDĂ

CV – CAVOU

SN – SALĂ DE ŞEDINŢE

Începea să se enerveze. Tastă totuşi L 16.

REGRETĂM. VĂRUL LOUIE NU MAI ÎNCHIRIAZĂ. ÎNCERCAŢI ALTCEVA.

Îi făcu semn lui Brunkker. Acesta desfăcu braţele a neputinţă. Furios, Fargiss tastă CO.

REGRETĂM. CONDIŢIA DVS. ESTE INFERIOARĂ CELEI NECESARE PENTRU A OBŢINE CO. ÎNCERCAŢI ALTCEVA.

MESAJ, tastă Fargiss, LUA-TE-AR DRACU'! DESCHIDE UŞA.

RECEPŢIONAT MESAJ, NU SUNTEŢ1 CHIAR PROST DE TOT. MAI SUNT SPERANŢE.

ÎNAINTE DE CULCARE DORIŢI:

WS 1 – O STICLĂ DE WHISKEY!

WS 2 – DOUĂ STICLE DE WHISKEY!!

NO – NICI O STICLĂ, DECI REVENIM, SUNTEŢI PROST FĂCUT GRĂMADĂ.

Fargiss îşi încrucişă braţele pe piept. Fierbea. Abia atunci Brunkker făcu doi paşi nesiguri şi apăsă pe ceva. Display-ul se stinse şi uşa glisă cu o lentoare ironică.

— Tu eşti autorul acestor bancuri cretine?

— Mda... ce să fac... mă plictiseam într-o după-amiază şi... (râgâit profund)... am umblat oleacă la softul creieraşului de bloc. O surpriză pentru noii veniţi. Aproposito... ştii ce-i aia hard?

— Hai, las-o, că eşti făcut cui...”

— Nu, domnule, nici vorbă... formidabil, ce mult ţine cutremurul ăsta. Hard e... prescurtarea de la ha... hardughie. E bună-ă, e bună, ha, ha, ha.

IV

— Cutremurat de cel mai adânc respect, îmi îngădui să observ, domnule Fargiss, că aportul nervilor la susţinerea unui punct de vedere nu e tocmai recomandabil.

Frumos şi proaspăt, cu coama albastră strânsă coc, acum deasupra urechii drepte, directorul îşi făcea de lucru pe lângă plantele mari şi urâte. Părea mai degrabă amuzat, deşi Fargiss sărise binişor peste cal. E-adevărat însă că modul directorului Hinsell de a susţine o

conversaţie nu era de natură să furnizeze vreo indicaţie certă asupra stării lui reale de spirit.

De cinci săptămâni, Fargiss figura printre „simulanţi”, cum erau supranumiţi membrii secţiei III – „Elaborare de algoritmi şi pachete program pentru simularea şi testarea fluxurilor productive”. În tot acest timp avusese ocazia să constate că, testarea ca testarea, dar simularea le reuşea tipilor perfect. Exceptându-i pe şeful de secţie şi pe încă vreo doi-trei, restul erau adevăraţi virtuozi în lăsarea unei impresii constante şi continue de aflare în treabă. Altminteri băieţi buni, absolut nevinovaţi în ce priveşte programarea. Mai ales doi dintre ei, Grutt şi Kotorra, nu păreau să facă distincţii majore între noţiunile de algoritm şi imprimantă. Ambii aveau o alură relaxată şi agresivă, de strangulatori aflaţi în concediul legal de odihnă.

Foarte repede, Fargiss realizase că situaţia nu era cu mult deosebită în celelalte secţii. Nimeni nu părea extrem de convins de necesitatea muncii lui. Brunkker, pe care îl mai asistase între timp la câteva beţii, evita să-i dea un răspuns precis. Îi spunea mereu c-o să se lămurească singur, curând, Şi mai era ceva ce-l irita: de câteva ori, ieşind în oraş, avusese impresia că e urmărit.

Înainte de a da buzna în biroul lui Hinsell îi prezentase şefului de secţie un grafic al variaţiei natalităţii în ultimul deceniu, grafic care reproducea perfect contururile unei femei gravide, goală, culcată pe spate şi văzută din profil. În loc să-l repeadă, acesta izbucnise în râs şi-l bătuse pe umeri. Era prea mult.

— Vă rog să mă scuzaţi pentru lipsa de control, domnule director, dar dacă faptul că eu fac o muncă mult sub nivelul pregătirii mele nu vă afectează, ar trebui totuşi să vă afecteze dezordinea şi dezinteresul care domnesc în Centrul Teritorial ce cu onoare conduceţi.

Directorul Hinsell zâmbi larg. Examină cu atenţie o corolă imensă, de un roşu putred.

— Înainte ca lumea să îmbătrânească cu o zi, primeşte te rog, domnule Fargiss, asigurarea că toate aceste nemulţumiri îşi vor găsi sfârşitul.

Dintr-o dată, Fargiss ştiu ce-l deranja, mai mult decât straniile contorsiuni verbale şi rânjetele onctuoase ale directorului. Mirosul. Miasma dulceagă a plantelor hidoase.

Secretara, domnişoara Ananette, pătrunse în încăpere împingând un cărucior. Intrigat, Fargiss îşi îndreptă privirea asupra celor aflate pe el.

Mai întâi, văzu o cuşcă în care chiţcăneau disperaţi câţiva şobolani negri norvegieni. Apoi un set de tuburi spray, o pereche de mănuşi chirurgicale şi un aparat electric de a cărui utilitate nu-şi putu da seama imediat.

Zâmbindu-i complice, directorul îşi trase mănuşile. Cu mişcări iuţi

şi elegante, prinse un şobolan şi-l extrase din cuşcă. Domnişoara Ananette îl seconda, zâmbind şi ea seducător. „Parc-ar fi un scamator şi asistenta lui.” Directorul luă un tub din trusa de sprayuri, îl aţinti asupra şobolanului şi apăsă pe clapetă. Ca şi cum ar fi fost filmat *au ralenti*, zvâcniturile viguroase ale animalului se înmuiară. Directorul lăsă sprayul de o parte şi apucă aparatul al cărui fir de alimentare domnişoara Ananette îl introdusese în priză îndoindu-şi ameţitor mijlocul. Din aparat ţâşni o scânteie orbitoare ca un arc de sudură, însoţită de un pocnet uşor. Când constelaţiile albăstrui şi clipitoare i se risipiră din ochi, Fargiss văzu, în locul şobolanului negru ca Spaţiul, un ghem. Tremurător, alb-vineţiu, pe lângă care se adunase o pulbere cenuşie. Între timp, domnişoara Ananette îi oferise directorului o foarfecă a cărei prezenţă pe cărucior Fargiss nu o sesizase. Cu ea, directorul tăie din rădăcină ghearele şobolanului la toate cele patru membre.

— Seamănă cu un purceluş mic-mic, gunguri domnişoara Ananette.

Şobolanul dădea semne de trezire. Directorul îl apucă delicat cu două degete de coada lungă şi solzoasă, luă un alt spray din trusă şi îl stropi cu el din belşug. Îi înmână apoi sprayul domnişoarei Ananette şi primi în schimb foarfecă. Ţinând cu mâna stângă şobolanul de coadă şi cu foarfeca în dreapta, se apropie de plăntăunele brun-verzui semănând cu un foetus. Cam pe unde ar fi trebuit să fie creştetul capului foetusului, se căscă fulgerător o pâlnie sângerie, palpitândă, cu cili vibrând nerăbdători către animalul care se încovriga deasupra.

— Uită-te la ea, şopti directorul cu duioşie, uită-te la ea, e ca un copil.

Apoi lent, savurând gestul, tăie coada şobolanului aproape de bază. La fel de iute cum se deschisese, groapa roşie se închise hăpăindu-l.

— Coada nu-i place, şopti conspirativ, depunând reziduul filiform pe cărucior.

Dar Fargiss nu mai avea cum să-l audă, ieşise de mult din cameră, cu mâna la gură.

„Problema constă în maximizarea sau minimizarea unei funcţii de n variabile, fără nici o restricţie asupra variabilelor. Multe probleme concrete sunt de această formă, în care, chiar dacă există restricţii, ele nu influenţează asupra optimului.”

Interfonul bâzâi discret şi becul verde începu să clipească. Fargiss lăsă cartea şi se întinse spre butonul de recepţie.

— Salut, Paul. Era vocea lui Brunkker. Iartă-mă că te deranjez. Ce faci?

— Citesc. Mai bine zis, recitesc.

— Ce?

— Huon şi Witz, aplicaţii ale analizei restrictive în studiul sistemelor mari.

— He, he, întoarcerea la clasici. Cam veche, dar solidă. Mă tem însă că va trebui s-o laşi deoparte. Mergem la lucru.

Fargiss amuţi câteva clipe, surprins.

— La ora asta?

— Păi da, acum începe schimbul. Nu te-ai plâns că n-ai de lucru? Ei, de-acum o să ai, carantina s-a terminat.

— Carantina?

— Pui prea multe întrebări. Îmbracă-te, vin să te iau.

Măcar o calitate avea şi orăşelul ăsta, nopţile erau extraordinar de liniştite. O linişte de început sau de sfârşit de lume. Brunkker conducea atent şi cu viteză moderată, respectând toate stopurile, deşi circulaţia era ca şi inexistentă.

— Ascultă, Redric, orice-ai spune, cu Hinsell ăsta ceva nu e în ordine. Mai mult ca sigur are vreo formă de paranoia sau ceva asemănător.

— Vezi-ţi de treabă. Mare lucru că-şi hrăneşte plantele cu şobolani. Sunt atâţia pe lumea asta care adoră să taie în bucăţi trupuri, şi nu de şobolani. Suferă crunt din pricina inactivităţii. A făcut de câteva ori cerere de mutare, şi degeaba.

Se apropiau de Centru.

— Nu vrei, totuşi, să-mi spui ce dracu' căutăm noaptea aici?

— Ai să vezi. Nu mai fi aşa agitat.

Mai erau câteva maşini în parcare. De fapt, destul de multe. Brunkker trânti portiera fără să se ostenească să mai încuie maşina. N-o făcea niciodată.

Trecură de sala principală, depăşiră birourile şi atelierele de întreţinere, pătrunzând în aripa clădirii unde Fargiss parcă auzise că s-ar afla nişte depozite de materiale. Nu fusese niciodată pe aici.

Se opriră în faţa unei uşi pe care scria cu litere roşii pe fond alb: MAGAZIA 3.

Brunkker îşi puse palmele pe inscripţie şi îi spuse şi lui Fargiss să facă la fel. Uşa se deschise.

Înaintau acum printr-un coridor larg, cu pereţi de un alb mat. Doi soldaţi în uniforme cafenii, cu petliţe negre, stăteau de o parte şi de alta a uşii în faţa căreia Brunkker se opri. Nu se mişcară, nu salutară, nici măcar nu clipiră când cei doi pătrunseră dincolo. Păreau două statui din bronz înnegrit de ploi, cum stăteau aşa încremeniţi, cu armele la piept.

Nimic n-a tresărit pe chipul său în sufletul Celui Trist atunci când şi-a întâlnit Mireasa, căci trebuie să fii copt pentru Înţelegere, ca şi pentru Moarte.

O clipă, Fargiss fu dezamăgit. Apoi îi veni să râdă. Toată

mizanscena pătrunderii aici îi încărcase mintea cu o tensiune confuză, generatoare de siluete ceţoase, ciborgi, cruci albastre, mutanţi, cranii negre pe fond auriu şi alte asemenea bazaconii. Şi acum nu vedea decât o sală cu terminale în faţa cărora stăteau nişte inşi. Privirea versată descoperi totuşi ciudăţenia: nimeni nu lucra la tastatură, pentru simplul motiv că aceasta nu exista. Terminalul era de fapt un simplu display pe care se succedau continuu şiruri de simboluri alfanumerice. În afară de un buton alb, nu se vedea alt accesoriu.

— Ascultă...

Brunkker ridică mâna.

— O să încerc să-ţi explic câte ceva în cele zece minute pe care le avem la dispoziţie. Domnule..., până anul trecut, Centrul ăsta a fost un Centru Teritorial ca oricare altul. Maximum doi-trei tipi din Departamentul de Calcul Electronic îţi puteau da relaţii despre el. De fapt, asta este şi situaţia actuală, cu deosebirea că o serie de cetăţeni aparţinând de alt Departament îl ştiu acum ca pe fundul nevestei.

Totul a început îndată ce şi-a făcut apariţia pe aici Joachim. Joachim Sangga. Tipul clasic de tembel inofensiv, semăna puţin cu tine, parcă-l văd: slab, înalt, gâtul lung şi faţa îngustă, cu ochii cufundaţi în orbite. Purta mereu aceiaşi pantaloni roşii până la urzeală şi aceeaşi hăinuţă bleumarin împodobită cu epoleţi de mătreaţă. Un fel de pasăre mare şi bolnavă, tăvălită prin praf. Îi murise de curând mama, fiinţa care-l ghidase până atunci, ca pe o marionetă, prin viaţă. Cu toate că avea în jur de treizeci, nu cred să fi văzut altă femeie goală în afara cadavrului maică-si la morgă.

Lui Joachim nu-i plăcea să se ducă acasă. Nu se simţea bine decât în faţa displayului, Uneori îţi dădea impresia că e crescut din terminal. Putea să stea 12-14 ore şi chiar mai mult, dialogând cu sistemul. În loc să-şi vadă de treabă, făcea tot felul de experimente. Nici până azi n-am putut să înţeleg cum a primit aprobarea să umble la unităţile centrale. A mai comandat încă vreo patru şi le-a interconectat pe toate după o schemă numai de el ştiută. Nu s-a lăsat până n-a obţinut şi „full-access” la INFORMONDIA.

Ei, şi într-o bună dimineaţă, măgăoaia a blocat toate programele curente, n-a mai răspuns la nici o comandă şi a început să scuipe şirurile astea aleatoare. Toată lumea spumega, îţi închipui, mai puţin nătărăul de Joachim, care se bucura ca un copil tâmpit la vederea unei vaci. Zicea că se aşteptase la asta. A enunţat pe loc şi o lege, cum că există un grad critic de complexitate al unui sistem, care, odată depăşit, face imposibilă orice evoluţie deterministă, sistemul devenind perfect aleator.

Se auzi piuitul intermitent al unui generator de ton. În timp ce Brunkker vorbea, grupuri de câte doi-trei indivizi pătrunseseră în încăpere. La auzul semnalului, cei de la displayuri se ridicară şi fură

rapid înlocuiţi de noii veniţi

— O să-ţi termin altă dată povestea, Acum îl vei înlocui pe tipul de colo. Jobul tău este următorul: de câte ori apare pe display ceva ce ţi se pare demn de interes, apeşi pe butonul alb din dreapta. Pentru cultura ta generală, e bine să ştii că asta declanşează fotografierea ecranului. Caută să nu scapi nimic. Peste exact patru ore vom fi schimbaţi şi ne vom duce la culcare. Succes.

— Stai, stai puţin, Red, cum adică demn de interes? Din ce punct de vedere? Şi pentru cine?

— E greu de spus. Tot ce îţi atrage atenţia, tot ce are, cât de cât, un sens. Gata, hai.

VI

— Red, nu mi-e somn deloc, hai să bem ceva...

— Ooo, cu mare plăcere, cu cea mai mare plăcere, onorabile! Văd că începi să te acomodezi. Da, domnule... băutura de calitate ascute mintea şi întăreşte organismul. Ca o dovadă în sprijinul primei părţi a acestei afirmaţii pot să-ţi spun că eu îmi dau seama că valorez cât un rahat uscat după numai o sticlă de coniac binecuvântat. Olé. Mergem la mine.

Fargiss nu era obosit, în schimb era suficient de iritat. AOG 1. XXHabs? 337bT/%%ERTyZXCVbnm345 --ASD-FGwerty D4F6H 4B7C8 ii ?-% VGR5X7N4C7nsSDRTdj 54 79, LkJhgfDtEu, V2X7M 4Z7V3?. //, D4C7vimehDrDtBe..Ik. Succesiune de semne curgând de la stânga la dreapta, neobosit, în şiruri, paralele. Are un efect hipnotic, paralizant, te enervează şi totuşi nu-ţi poţi dezlipi privirea. Recolta celor patru ore în care se holbase la ecran se compunea din denumirea vulgară a şezutului, încadrată de cifra nouă şi de semnul întrebării; sentimentul intens de ridicol îl făcuse să ezite înainte de a apăsa butonul alb.

— Începusei să-mi spui ceva despre unul Sangga şi cum a interconectat el nişte unităţi centrale, îl îndemnă pe Brunkker îndată ce se găsiră în faţa sau la fel de bine în spatele unor pahare pline.

— Daa, aşa... care va să zică ţi-am spus că apăreau pe dispozitivele de ieşire tot soiul de aiureli. Bun, să fi văzut însă mutra lui Joachim, şi nu numai pe a lui, când a apărut o propoziţie perfect inteligibilă, lipsită însă, în acel moment, de sens. Joachim a mormăit că şi asta era de aşteptat, având în vedere caracterul *total aleator* al sistemului. Spre seară a venit şi plăcinta cea mare: îţi mai aduci aminte de scandalul Pinter—Solomin?

— Chestia din golful Zaika.

— Exact, exact. Ei bine, fraza aceea era o referire directă la eveniment, *emisă cu aproximativ trei ore înainte ca el să se producă, pricepi?*

Se opri ca să tragă din ţigară.

— În câteva zile nu mai aveai loc de zdrahoni tunşi proaspăt, cu subsuoara stângă uşor inflamată şi care nu ştiau să se uite decât chiorâş. Guvernul nu înţelegea prea clar ce se întâmplase, dar simţea că aici e un os de ros. Şi nu greşea. În săptămânile următoare PYTHIA – nu mai ştiu cine a botezat-o aşa – a mai livrat vreo trei premoniţii absolut senzaţionale din punct de vedere politic. Cum bine ştii, noi nu ne-am integrat până acum decât formal în Federaţie, obsesiile separatiste ale guvernului nostru au ajuns aproape anecdotice. Cred că îţi imaginezi cum au sărit băieţii să se îmbrăţişeze. De fapt, îmi depăşesc oarecum atribuţiile intrând în amănunte. În sfârşit...

Nu după mult timp, vechea conducere a fost invitată amabil să-şi ia tălpăşiţa şi l-au instalat, în schimb, pe acest şarpe sofisticat care se numeşte Hinsell. Ce-i drept, în meseria lui e un as. El a condus comandoul care 1-a eliberat pe generalul Ruffert în ‚97. Mai mult de jumătate din personalul aflat la vedere al Centrului sunt oameni de-ai lui. Restul reprezintă minimul necesar pentru a întreţine un simulacru de activitate. Ideea promovată de Hinsell în organizarea securităţii PYTHIEI este: camuflaj, înainte de toate. Paza cea mai eficientă e cea care nu se vede. S-a opus deplasării de trupe în zonă, în schimb deasupra noastră e atârnat un satelit cu orbită geostaţionară care „vede" şi jarul ţigării.

Aruncă în scrumieră ceea ce rămăsese din ţigară. Atins de jar, filtrul sublimă instantaneu într-un norişor albăstrui, cu miros agreabil. O altă calitate a mărcii era combustia quasitotală, ţigara se consuma fără să lase pic de scrum.

— De Joachim Sangga ce s-a ales?

— Praful. Făcea prea multă gălăgie. Cică PYTHIA ar fi fost creaţia lui şi deci îi aparţine de drept. Evident, chestia asta i-a făcut pe băieţii veseli să se strice de râs şi apoi să-l mătrăşească urgent. N-am mai auzit de el de-atunci.

— Şi colegii noştri de priveghi cine sunt?

Întrebarea era parţial retorică, pentru că Fargiss îi recunoscuse pe doi dintre cei aşezaţi în faţa terminalelor: Tollbert şi Lucci, specialişti de notorietate în limbaje formale.

— N-are nici o importanţă. Absolut nici o importanţă. Să-ţi explic ceea ce văd că încă nu ştii: cu privire la un om angrenat într-un mecanism guvernamental întrebarea „cine este?" nu-şi are rostul. Singura potrivită este „ce este?" şi la asta îţi pot răspunde: lingvişti, logicieni, matematicieni, specialişti în teoria codurilor, informaticieni, toţi aleşi dintre cei mai buni.

— Bine, şi la ce bun înghesuiala asta de creiere pe metru pătrat?

Brunkker ridică din umeri.

— Guvernul, domnul meu, solicită întotdeauna specialiştii cei mai buni când e vorba de probleme politice majore. Adoră să spargă nuci

cu microscopul. Chiar dacă treabă ar putea fi făcută şi de un copil dotat cu oarecare spirit de observaţie. În cazul de faţă, nu ştiu dacă îţi dai foarte bine seama, potul e mare, adică e puţin spus mare, e total. Nu vrei să ascultăm puţină muzică?

Fără să mai aştepte încuviinţarea lui Fargiss, se întoarse şi apăsă câteva clape ale combinei. Apoi îşi aprinse o nouă ţigară şi se întinse în fotoliu, cu ochii închişi.

După câteva secunde de linişte, melodia începu să curgă. Adâncă şi domoală, potenţială şi pe îndelete, de parcă ar fi avut înainte Veşnicia. Fiecare acord poartă cu sine prevestirea următorului, sunetele se cheamă, se aduc unele pe celelalte, tema fundamentală se prefigurează vag şi răscolitor, ca o amintire din zorii vieţii. Apoi, brusc şi aşteptat, mişcarea descompusă şi lină se coagulează într-un zvâcnet sprinten şi precis, logic şi cutremurător. O sală de bal cât Universul. Sub ninsoarea de meteoriţi scânteietori, în razele ciorchinilor de nove, planete albastre şi verzi se răsucesc nebune şi fericite, purtându-şi trena atmosferică în jurul sorilor tineri, cometele cu plete de gaz fluturând se apropie şi fug, iar sufletele se tot duc bezmetic peste Câmpiile de Oţel sclipind în Ceaţă, printre Cristalele Rotitoare de la marginea Lumii, dincolo de Lacul de Vid şi Stelele Iernii.

— Ce muzică e asta, Red?

— *Dunărea Albastră*. Un vals. Totdeauna mi-am dorit să fiu astronaut. Să plec în Spaţiu. Chiar şi acum, când sunt un hoit chinuit de hipertensiune, care fumează două pachete pe zi şi bea cât cuprinde. Daa... iată că glandele mele gâdilate de alcool încep să secrete romantism lichid.

— Bine, clipi nedumerit Fargiss, dar poţi oricând să-ţi iei un bilet pentru Lună, dacă asta te roade.

Brunkker râse sec, ca un icnet.

— Eu vorbeam despre a fi astronaut, nu un colet de carne şi oase fixat în centuri pe un fotoliu, alături de alţi două sute de nătărăi, cucoane simţitoare şi puşti cretinoizi care mestecă întruna. Mda... am luat-o binişor razna, clămpănesc vrute şi nevrute. De altfel, dacă stau şi mă gândesc bine, în noaptea asta ţi-am divulgat nişte chestii pentru care mâine o să-mi dau cu pumnii în cap.

Fu rândul lui Fargiss să surâdă fără veselie.

— Toată povestea pe care mi-ai debitat-o mi se pare extrem de sofisticată şi, la urma urmelor, stupidă. De ce butonul ăla alb nu comandă listarea ecranului la imprimantă în locul fotografierii? De ce nu se implementează pur şi simplu un interpretor care să facă toată treaba? Pentru ce este necesară soluţia cea mai deficitară cu putinţă, interfaţa umană?

— Ei, oftă Brunkker, fie ce-o fi, dacă tot e să se aleagă praful... Cu

listarea, situaţia e simplă şi clară. PYTHIA noastră nu acceptă nici o comandă cu referire la imprimantă. E şmecheră, mă-nţelegi, nu vrea să dea nimic în scris. Şi cealaltă întrebare are un răspuns, ba chiar două. Mai întâi, că încrederea oamenilor politici în tehnică este moderată şi prezintă uneori aspecte curioase. Aceşti stimabili domni sunt cuprinşi câteodată de un brusc conservatorism nostalgic şi, ca urmare, optează pentru introducerea elementului uman exact în acel punct al unui angrenaj tehnico-informatic în care se potriveşte ca nuca-n perete. Un al doilea motiv, decisiv de altfel, este părerea unor experţi care consideră extrem de riscantă orice intervenţie, fie hard, fie soft, asupra acestui mutant informatic. Probabilitatea stării actuale a sistemului se exprimă ca produsul a milioane, dacă nu miliarde, de probabilităţi condiţionate, toate mai mici decât 10-6. Este un eveniment unic în Istoria trecută şi viitoare a Universului. Evident că stabilitatea acestei stări de graţie este direct proporţională cu probabilitatea ei. Iată deci la ce suntem buni noi, aleşii, care stăm şi ne holbăm la displayuri.

Era de mirare că reuşea să vorbească totuşi coerent. Băuse de trei-ori cât Fargiss.

— Ascultă, Redric, nu pot să cred că mi-ai spus toate astea numai fiindcă te-a luat gura pe dinainte. Nu eşti genul.

— Mda... Câte ceva trebuia oricum să-ţi spun, pentru că s-a ajuns la concluzia că gradul de cooperare şi atenţia cresc dacă observatorul are – în linii, mari – asigurată o finalitate, dacă nu un scop, pentru munca pe care o face. Dar oricum, am sărit peste cal, şi asta nu e bine... pentru nici unul dintre noi.

Era pe jumătate adormit, dar continua să mormăie.

— Aşa o fi... da odată mi-a trecut prin minte că nu există... nimic... nici o unitate centrală, interconectată sau nu... şi că toate displayurile sunt branşate la o tastatură pe care lucrează… un pavian... cu mantie...

Adormi, în sfârşit.

VII

Lumină cenuşie, intensă, cu tente gălbui şi violete. Se cerne prin norii joşi, întunecaţi, peste dealurile roşcate şi sterpe, accentuând până la lividitate obişnuita paloare a feţei lui. Furtuna avea să izbucnească din clipă în clipă. Un pictor impresionist de acum un secol şi ceva, Monet, să zicem, ar fi căzut în extaz în faţa infinitelor tonuri de gri ale peisajului.

Dar el nu era impresionist. Nu era nici măcar pictor. Venise aici, la marginea oraşului, se aşezase printre ciulini, pe iarba prăfuită, fuma şi se gândea, privind fără să vadă. Ca întotdeauna, în astfel de clipe în minte i se închegau, obsedante, versurile lui Karregis:

În lumina de sticlă, solară
A dimineţilor de primăvară
Ne mai aprindem o ţigară
Lângă flori.

Proaspeţi şi palizi, cu gura amară
Cămaşa neagră din piele de fiară
Rătăcim tineri prin lumini de seară
Nemuritori.

Paul Fargiss nu iubise niciodată natura. Soarele, cerul, pomii, pietrele, îl lăsau indiferent. De fapt totul, sau aproape totul, îl lăsa indiferent. Încă din copilărie se căznise mereu să simuleze tot felul de atitudini „fireşti": să plângă la incinerarea maică-si, să fie emoţionat la primirea distincţiilor şcolare, să fie indignat şi să condamne cu fermitate grozăviile din ,97. Îşi lipise şi el buzele de urechile unui număr de femei, şoptind şoapte de amor, fumase nervos şi îndurerat în clipa despărţirilor, ridicase paharul zâmbind din răsputeri, hăhăind chiar pe la diverse sindrofii. Dar, de fapt, de fapt nu simţise niciodată *nimic*.

Îi trebuiseră douăzeci şi ceva de ani ca să ajungă la această concluzie şi să termine cu schimonoselile. Mai bine niciodată decât prea târziu. Acum, cel puţin putea să se bucure cu adevărat sau să fie trist cu adevărat în rarele şi atât de rapid consumatele momente în care intersecţia unui chip cu o rafală de vânt, puţin sânge pe o carcasă argintie de kevlar, umbra amintirii sau perceperea fulgerătoare şi neaşteptată a adevărului îl făceau să simtă lumea, viaţa.

Cu câţiva ani în urmă participase cu alţi studenţi de elită la vizitarea vestigiilor de arhitectură orientală din Uzbekistan. Fusese plimbat zile întregi prin praful şi arşiţa ucigătoare pentru a i se arăta pietre vopsite şi motive geometrice din mozaic repetate la nesfârşit. În timp ce toată lumea ofta admirativ şi se entuziasma conştiincios (noi, bieţi barbari occidentali, cu computerele, cu genetica, cu astronautica noastră, consternaţi în faţa profunzimii spiritualităţii orientale), Fargiss visa un duş şi o bere rece. Asta, până când ajunseseră la Observator.

Privise şinele de piatră ale sextantului, şinele pe care cândva se mişcase un cărucior cu oglinzi, privise cele două deschizături din tavanul hiperbolic prin care pătrundea succesiv lumina şi, în sfârşit, privise chipul lui Ulug Bek, reconstituit de antropologi după resturi de

craniu. Rămăsese multă vreme în faţa acelui chip pe care se amestecau semnele cruzimii rasei şi timpului cu nostalgia inconfundabilă a vânătorilor de absolut. Emoţia îl năpădise într-o clipă, cotropitoare, şi pricepuse atunci că singurul lucru pe care el era în stare să-l iubească în această lume era Ideea. Înţelesese cu resemnată bucurie că nu îi este cu desăvârşire interzis să poată iubi un pom, o piatră, cerul sau o femeie, cu o singură şi de neevitat condiţie: să poarte în ele încărcătura unei Idei.

Biciul de cincisprezece mii de amperi sfâşie cerul întunecat. Bubuitul întârzie puţin, conformându-se politicos legilor fizicii, apoi se rostogoli ca un pietroi imens peste dealurile sterpe. Totdeauna se simţise bine printre inteligenţele artificiale. Inteligenţe artificiale. Ce înseamnă la urma urmei artificial? Înseamnă ceva ce nu e natural, nu e produs de natură. Ci de om. Dar omul este natural, este un produs al naturii, şi atunci? Silogismul se închide elegant. Şi ieftin.

Altfel. Ce deosebire există între inteligenţa umană şi cea artificială! IA este o creaţie a omului, în timp ce IU este o creaţie a... a cui? A bunului Dumnezeu? A Naturii?

Nu. Nici vorbă. Pe simpaticul moşneag bântuit de crize de ontită îl eliberăm din funcţie pentru motive de sănătate. Rămâne Mama Natură.

Omul se naşte şi moare în spital. Nouăzeci la sută din timp, în raza lui vizuală se află oameni, imagini, sticlă, semne, plastic, metal şi iarăşi oameni. Nu ajunge decât întâmplător să atingă pământul cu tălpile în cursul segmentului său existenţial.

Omul învaţă. Învaţă de la păsări, învaţă de la iarbă, învaţă de la stâncă? Nici poveste. Omul învaţă de la oameni. Omul este un produs al omului.

Adică a fost. Ultima generaţie de *sapiens* nu mai învaţă nici măcar de la oameni. Învaţă de la IA. Aproximativ 70% din informarea şi formarea lui se face în faţa displayului. Şi atunci?

Mai era puţin până la începerea schimbului. Porni către Centru, primind în ochi şfichiurile ploii năprasnice. La intrare se intersectă cu câţiva colegi. Ca de obicei, nu schimbară un cuvânt sau o privire, în afara salutului convenţional. Fargiss nu era nici el o fire cine ştie ce comunicativă, dar ăştia parcă umblau tot timpul cu ţeava unei arme înfiptă în rinichi. În ultima vreme luase obiceiul să se strâmbe şi să facă tot felul de gesturi obscene în faţa statuilor de bronz din stânga şi dreapta uşii, doar-doar i-o face să clipească sau să zică ceva. Şi astăzi, ca şi altădată, insuccesul demonstraţiilor sale fu desăvârşit.

Fără cuvânt, Mireasa şi-a întors privirea către Cel Trist şi a zâmbit.

AFR B6nrNeF5J4 ?,% aa. V6B3V7bgTTbGbUA5% zRaOR6 529df, /, a V57mvhrDT5 J : J ?/HY : – gt67. vt. v, t. v, t? 7°/ oG6/ 4nrnt... de la stânga la dreapta, neobosit, în şiruri paralele. Efectul e hipnotic,

paralizant, te enervează şi totuşi nu-ţi poţi desprinde privirea. Şirul curge. Curgere. Continuu. Mecanica mediilor continue. Fereşte-te de continuu, afirmă topologii. Afirmă şi altele, topologii. Mănâncă şi ei o pâine. De fapt, aşa ar şi trebui. *Stricto sensu*. Ai ouat o teoremă, poftim o franzelă.

Ceva. Fusese ceva. Conştientiză brusc imaginea pe care o avea în faţa ochilor. Cuvintele erau acolo, verzi şi neverosimile în mijlocul diareei simbolice.

V4N8mt ?., f. îV5bmt, V4 ?% ——— V4B6N93mtnNtC E4my., %/ nrFmrF9274B3 N7nSWER C5v6g %C, ?G5B2 N9DFG lumină şi tunet, DOMNULE FARGISS ? ? ?N53 bmy ?% ASDFGHC6neud., F, T. 37.. VeADFGS7B %DTN %/ ?YM% mDv6n4v3 : ert : / rt ——— „—

Stupefacţia îl stăpâni câteva secunde bune. Când reacţionă era prea târziu, cursorul ajunsese în colţul din dreapta jos, ecranul fusese şters şi – repoziţionat stânga sus – cursorul începea noua pagină. Atunci îl năpădiră ruşinea şi teama. Datoria lui, oricât de idioată ar fi părut, era să apese pe butonul alb. Şi el era un om obişnuit să-şi facă datoria.

În restul timpului de veghe nu mai apăru nimic care să aibă vreo noimă.

VIII

De aproape trei ore stătea întins, privind tavanul, când se făcu auzit semnalul de apel.

— Aveţi o vizită din partea Securităţii Centrului, domnule Fargiss.

Nu răspunse. Îi era lehamite, nu teamă. O clipă speră, stupid, că dacă nu răspunde or să plece şi or să-l lase în pace.

— Aveţi o vizită din partea Securităţii Centrului, domnule Fargiss.

Rosti răguşit, nesigur:

— Cine anume?

Câteva clipe de tăcere, apoi din nou:

— Aveţi o vizită din partea Securităţii Centrului, domnule Fargiss.

De refuzat, nu se putea să refuze. Spuse „să intre” şi se ridică de pe pat. Uşa glisă şi în vestibul se ivi Brunkker rânjind, cu câte o sticlă în fiecare mână.

— Aşa-i că te-ai scăpat în nădragi, prietene, marele meu prieten?

În spatele lui apăru o fiinţă viu colorată.

— Ea e Mili. Sau Tili. Sau cum vrei tu să-i zici.

După felul cum se mişca părea foarte tânără, era însă greu să-i apreciezi corect vârsta, din cauza grimei. Avea capul acoperit cu o cască albă, cu viziera ridicată. Pe piept purta inimă roşie din diode luminiscente clipind în ritmul pulsului, semnul distinctiv pentru legiunile de *sarchis* care împânzeau străzile Metropolei. Şi, bineînţeles, nelipsitul cap de mort imprimat pe bluzonul auriu.

— După cum vezi, e vorba de o reprezentantă a tinerei generaţii. Tocmai de aceea mi-am şi zis: „Redric boşorogule, nu ţine, e prea copilă pentru tine şi totuşi ce se poate face cu ea? Păi ia să i-o prezentăm acelui ipochimen care cloceşte închis în casă şi îşi uită vechii prieteni. Ţin să-ţi spun de la bun început că are o calitate care o să te facă s-o iubeşti: tace mereu.

Într-adevăr. Nici măcar nu zâmbea. Fargiss mai văzuse undeva ochii aceştia reci, cu aspect de cristal lichid.

— Red, nu te supăra, n-am chef de ea şi, ca să fiu sincer, nici de tine. De fapt, n-am chef de nimic, ia-o te rog şi pleacă.

— Ei poftim! Iată cum sunt răsplătite bunele intenţii! Şi să mai crezi în prietenie.

Destupă o sticlă şi trase o duşcă. Din câţiva paşi, fata ajunse lângă terminalul aflat în colţul din dreapta uşii şi trase un şut în ecran.

— Libertate pentru om! strigă întorcându-se cu braţul îndoit în salutul humanist. Avea un glas ascuţit ca un sfredel.

— Ce faci, eşti nebună?

Clătinându-se, Brunkker se repezi şi o apucă de mină. Scurt şi năpraznic, aproape fără elan, fata îl lovi cu pumnul în frunte. Apoi, fără să-i arunce o privire lui Fargiss, se îndreptă spre uşă şi ieşi. Ar fi putut s-o oprească, comandând blocarea uşii.

Brunkker căzuse ţeapăn, ca o statuie prăbuşită de pe soclu. Lui Fargiss îi trebuiră câteva minute ca să-l facă să-şi revină.

— Ce vitalitate are tineretul ăsta... Parcă m-ar fi lovit c-o stâncă.

Încerca să cabotineze mai departe, dar nu arăta deloc bine. Trăsăturile i se înmuiaseră, ridurile erau mai adânci, părea un bufon bătrân şi bleg. Lui Fargiss i se făcu milă;

— Dacă nu-ţi vezi de treabă, bătrâne, ce să-ţi fac? spuse punându-i mâna pe cap.

Dar Brunkker nu era omul care să rămână prea mult într-o asemenea stare. Se duse şi-şi turnă un pahar.

— Nu mai sunt fetele de altădată, ceea ce le lipseşte este un strop de tandreţe. Prin ‚95 cunoscusem una...

Vorbi continuu aproape un sfert de ceas, fără ca Fargiss să dea vreun semn că ar recepţiona ceva. Apoi, brusc, îl întrerupse:

— Ascultă, Red, ce se întâmplă dacă, deşi să zicem că pe display a apărut ceva cu sens, nu apeşi pe buton?

Brunkker îi aruncă o privire lungă şi inexpresivă, după care ridică din umeri:

— Nimic. Ce să se întâmple? Nu se întâmplă nimic. Adulmecă de câteva ori:

— Simţi? Ce parfum foloseşte fetiţa asta, îţi vine să scurmi pământul cu copita!

— Nu e posibil, totuşi, să fii o clipă serios? Te-am întrebat ceva.

Cum adică, nu se întâmplă nimic?

— Aşa bine. Fiecare terminal este dublat sau chiar triplat; încă cel puţin o pereche de ochi vede ceea ce vezi şi tu.

Fargiss se strâmbă.

— Bine, dar e o schemă de o redundanţă dezgustătoare.

— Nu numai schema. Totul e redundant aici. Şi noi suntem redundanţi. Un cârd de deştepţi care se holbează la displayuri ca nişte vânători primitivi la idolul cioplit săptămâna trecută şi uns cu seu din belşug. Şi paznicii sunt redundanţi. Oameni care pot să-ţi transforme în zece minute un aeroport într-un ogor bun de însămânţat sau să-ţi umfle din aşternut un personaj de orice nivel, stau şi păzesc nişte nenorociţi de clapetari care, la rândul lor, n-au altă treabă decât să păzească nişte terminale pe care oricum le păzesc alţii. Se poate spune, fără teama de a greşi, că aceia care conduc dansul ne-au dat posibilitatea să ne atingem cu toţii – supravegheaţi şi supraveghetori – gradul maxim de incompetenţă. Şi te mai miri că Hinsell tunde şobolani.

O sticlă reuşise s-o dea gata.

— Ascultă, mă băiete, tu chiar eşti căzut în cap? De când ai venit nu faci decât să te uiţi în gura unui alcoolic şi să-ţi frământi minţile cu tot soiul de aiureli. Ce te priveşte pe tine? Banii ies? Ies. Te-ntreabă cineva ceva? Nu. Păi atunci vezi-ţi, frate, de treabă, rulează toate fustele din oraş, aderă la Rubik Club Hipercub, apucă-te de artă video sau de sculptură dinamică sau de ce vrei tu. Eşti liber. Liber să faci ce vrei. Chiar şi să-ţi dai cu levieru-n genunchi, dacă simţi nevoia.

Îl apucase. Acum era greu să-l măi opreşti.

— Distrează-te, fiule! Trăieşti în epoca Divertismentului Total. INFORMONDIA ştie totul despre noi. Ne cunoaşte dorinţele cele mai ascunse, determinările cele mai adânci. Nu e nevoie să ne mai întrebăm prosteşte ce vrem, cine suntem. Ea ştie oricum mai bine. Câţi dintre noi mai au idee de ce se găseşte în spatele atâtor clape şi ecrane, clape şi ecrane şi voci suave care se interpun între noi şi viaţă de când ne naştem şi până murim... Uneori îmi vine şi mie să pun mâna pe secure, ca descreieraţii ăia.

Fargiss nu părea foarte mişcat.

— Să ştii că nu e nevoie să te utilizezi în halul ăsta ca să-mi demonstrezi încă o dată că eşti un cabotin de mâna întâi.

— Vai, vai, sunt un biet cabotin vrednic de milă, suspină nepăsător Brunkker.

Tăcură un timp.

— Ascultă, Red, zise Fargiss într-un târziu, m-am gândit şi m-am tot gândit zilele astea... cred că e bine să-ţi spun şi ţie, adică nu cred că e bine, dar n-am încotro...

— Câtă fericire, domnule Fargiss! A ne revedea justifică naşterea acestei zile din pântecul Universului...

Directorul stătea tolănit cu picioarele pe birou, cu faţa complet acoperită de o mască cosmetică. Domnişoara Ananette tocmai îi termina pedichiura.

— Domnule director, mi-am permis să vă deranjez pentru a vă vorbi despre PYTHIA.

Domnişoara Ananette îi încălţă cizmuliţele bej, îi zâmbi lui Fargiss şi dispăru. Pentru că nu primea nici un răspuns din spatele măştii albe, acesta începu să vorbească cu voce joasă şi neutră:

— Domnule director, este a doua oară când îmi îngădui să vă deranjez. Prima dată am făcut-o pentru nişte lucruri care mă priveau direct; acum o fac pentru... altcineva.

— Vai, domnule Fargiss, să înţeleg că supraomeneasca ta rectitudine morală este gata să cedeze unor determinări de ordinul celui mai perisabil şi banal omenesc? Îmi sfâşii sufletul, domnule Fargiss.

Îşi scoase masca şi o aruncă peste umăr. Fargiss continuă fără să-l ia în seamă:

— Cu ocazia trecutei audienţe nu aţi binevoit să luaţi în considerare nimic din cele ce v-am spus. E dreptul dumneavoastră. Dar dacă puteţi să ignoraţi necazurile unui subaltern oarecare fără ca nimeni să vă ceară socoteală pentru asta, cu totul, altfel stau lucrurile atunci când e vorba de oameni, *de toţi oamenii*, nu numai de dumneavoastră, de mine sau de acest prăpădit de Centru Teritorial. Nu vreau să credeţi că încerc să vă dau lecţii, dar, dacă *acum* nu veţi ţine seama de ceea ce am să vă spun, mă voi simţi îndreptăţit să procedez aşa cum voi crede eu de cuviinţă.

Tăcu câteva clipe adunându-se.

— Creatorul PYTHIEI, Joachim Sangga, a enunţat un principiu conform căruia, atunci când se depăşeşte un anumit grad de complexitate al căilor asociaţionale dintr-un sistem, acesta devine un sistem perfect aleator. Aş vrea să vă spun că nu este imposibil ca acest principiu să fie fals în mod perfect, adică să fie adevărat tocmai contrariul lui: o dată depăşit pragul critic, sistemul nu devine – cum afirma Sangga – absolut aleator, ci atinge un determinism de ordin superior. Adică, domnule director, devine *conştient*. S-ar putea ca PYTHIA să fie prima formă de *raţiune aumană conştientă*.

Hinsell nu părea să fi recepţionat ceva. Stătea cu ochii întredeschişi, aspirând adânc dintr-un tub alb pe care-l scosese din birou. Fargiss se simţea ridicol. Îi părea rău că-l ascultase pe Brunkker, nu trebuia să vină aici.

— Văd că nu vă interesează. Am să vă mai spun totuşi ceva: politica guvernamentală din ultima vreme s-a condus în mare măsură

după... să le zicem, premoniţiile PYTHIEI. Premoniţii faste, după cum mi-am putut da seama, cu toate că nu mă pricep la politică. Apare aici o întrebare: care este mijlocul cel mai bun prin care un prezicător poate face dovada harului său şi câştigă încredere? Procedeul este destul de simplu: să provoace el însuşi, sau prin interpuşi, anumite evenimente pe care apoi le va profeţi în transă şi cu glas cavernos; în cazul de faţă, glasul cavernos şi transa sunt reprezentate de acest bombardament cu şiruri aleatoare. Comunicaţiile între diferitele paliere de decizie politică se realizează, în cea mai mare parte, prin intermediul INFORMONDIEI. Gândiţi-vă acum ce se întâmplă dacă într-un punct al acestei reţele enorme se naşte o conştiinţă; consecinţa e evidentă: în clipa în care a avut acces la INFORMONDIA, PYTHIA a transformat-o într-o anexă a ei, superinteligentă, dar inconştientă. S-a produs astfel un lucru pe care generaţii întregi de programatori l-au luat în râs, dar care era bine înfipt în subconştientul fiecăruia dintre ei. Domnule Director... tot ce-a profeţit PYTHIA *trebuia* să se întâmple, pentru că ea însăşi iniţia totul. Pilonul principal al lumii în care trăim, informatizarea, se dovedeşte în acest caz punctul cel mai vulnerabil. Nu ştiu de ce face asta. Dar sunt sigur că întreaga politică mondială, nu numai separatismul cârcotaş al guvernului nostru, este dirijată acum de PYTHIA.

Hinsell îl privea în continuare impasibil, cu ochii săi distanţaţi, lucioşi şi reci ca două cristale lichide.

— În aceste condiţii mi se pare imperios necesar să se renunţe la actualul sistem de dialog cu PYTHIA şi să se încerce stabilirea unui contact direct. Asupra măsurilor veţi decide, bineînţeles, dumneavoastră, eu mi-am permis doar să vă informez.

În sfârşit, Hinsell catadicsi să deschidă gura.

— Rămân un admirator fervent al stilului fin şi sugestiv, totdeodată, de care faci uz pentru a spune tot felul de lucruri, atât de interesante. Dar te conjur, ridică vălul ignorantei de pe ochii devotatului tău discipol: cine este PYTHIA?

În timp ce vorbea, nici figura şi nici vocea nu schiţau sentimentele presupuse de conţinutul frazelor. Vocea era monotonă, lipsită de orice modulaţie, iar figura îi rămânea tot timpul imobilă, fără expresie, ca o mască mortuară.

— Bună ziua, zise Fargiss şi ieşi.

X

Se chinui vreo două ceasuri să adoarmă; avea, de altfel, şi în mod normal un somn dificil: adormea greu şi se trezea la un zgomot de frunză care cade. O oră după ce, în sfârşit, reuşise să aţipească, se trezi gemând şi cu lacrimile curgându-i pe obraji. Mai istovitor ca niciodată, visul venise prea devreme, mult prea devreme. Nu trecuseră

nici zece zile de când se întâmplase ultima dată. Rămase multă vreme într-o stare letargică, golit de gânduri; apoi *ea* puse din nou stăpânire pe gândurile lui. Nu era capabil să o asocieze cu o anumită reprezentare; ocupa totuşi o zonă bine conturată intuitiv în minte. Sentimentul acesta îl mai avusese cu mult timp în urmă, pe când studia curbe de evoluţie în spaţii cvadridimensionale: ceva impalpabil şi totuşi prezent, *acolo*.

Nu mai avea somn. Se sculă, se îmbrăcă pe întuneric şi ieşi.

Se lumina de ziuă. Lângă clădire era un parc micuţ, cu câteva bănci. Plouase peste noapte. Stratul de frunze roşcate era ud, cei câţiva copaci aveau trunchiurile negre de umezeală, aerul era aproape lichid. Îşi aprinse o ţigară, cu toate că-l usturau limba şi buzele de cât fumase aseară. Oameni. Pachete de hormoni şi nervi pendulând între pat, bucătărie şi closet. Aşteptând un cancer care să le umple viaţa de sens. Şi blestemul gândului. Al gândurilor. Roind, viermuind prin creierul inflamat.

Altă ţigară. Cianura ar refuza-o înspăimântat. Lanţ cauzal vizibil şi din Cosmos. Cianură-îngurgitare-moarte. Probabilitatea evenimentului funest egală cu unu. Statisticile spun că nici în cazul ţigării probabilitatea nu e mult sub unu. Spun multe statisticile. Dar important e că fumând nu te prăbuşeşti fulgerat, cu spume la gură. Determinism probabilistic. Schrödinger. Born. Oare cum gândeşte Ea? Dar de ce ea? Din cauza numelui, dar puteau să-i zică şi Tiresias. Sau Nostradamus.

Nu e rezultatul unei evoluţii. Nu a crescut, nu s-a complexificat progresiv. A luat fiinţă instantaneu, la parametrii maximi. Cum percepe lumea? De fapt, lumea înseamnă pentru ea INFORMONDIA. Un model informaţional al realităţii. O reprezentare trunchiată şi aproximativă. Şi predigerată. La mâna a doua. Fişiere cu acces aleator. Oameni. Seturi de coordonate. Cerul. Copacii. Arbori de decizie. Destin.

Neesenţial, şi mai ales fals. Şi oamenii percep lumea la mâna a doua. 90% din ce avem în noi înseamnă bandă video, display şi – din ce în ce mai puţin – carte. Prea puţin rămâne pentru trăirea directă. Trăire directă. Noţiune vagă şi inconsistentă.

Citise cândva o poveste despre un paralitic şi un cardiac în stare gravă. Cardiacul avea patul lângă fereastră, paraliticul nu. În zilele frumoase, ca şi în zilele mohorâte, cardiacul îi descria tot ce vedea în splendidul parc din apropierea spitalului. Uite păsări, spunea, uite îndrăgostiţi, a venit iarna. Într-o noapte a avut o criză groaznică. Şi deşi îl compătimea, deşi într-un anume fel îl iubea chiar, paraliticul şi-a dorit în adâncul sufletului ca el să moară. Şi cardiacul a murit. A doua zi, paraliticul a mâzgălit cu greutate dorinţa de a fi mutat în patul de la fereastră. Să *vadă*. Cu ochii *lui*. Când sora i-a înălţat destul

perna sub cap, a putut privi pe fereastră şi a văzut un zid gălbui, înverzit de muşchi.

Trecuse prin aproape toate mediile sociale, de la lumea subteranelor Metropolei, până la Aulă. Peste tot acelaşi sentiment, de a nu fi *potrivit*, a nu fi la locul lui. Tot ce trăise până atunci i se păreau pregătiri, antrenamente pentru altceva, pentru acel mare ALTCEVA care îl aşteaptă. Şi care nu mai vine. 30 de ani. Cu un milion de ani în urmă, când se juca de-a căpitanul Nemo printre rămăşiţele bombardierului prăbuşit în cartierul lor, treizeci de ani însemnau aproape moartea.

Un trup de metal şi semiconductori pare îngrozitor atunci când îţi admiri propriile slăbiciuni umane. Oamenii rămân oameni, spus lat şi satisfăcut. Maşinile n-au şi nu vor avea... suflet. Să mori de râs. Ascetismul medieval, arzătoare şi disperată căutare a supraumanului. Renaşterea ca o cădere, bălăceală mulţumită în graniţele umanului.

Când se întoarse în apartament, Grutt şi Kotorra îl aşteptau tolăniţi în fotolii.

— Bună dimineaţa, domnule Fargiss. Aţi luat micul dejun?

— Nu.

— Nu-i nimic, o să-l luaţi altădată. Acum mergeţi cu noi.

XI

— Totuşi nu pot să-mi dau seama cum a fost posibilă scurgerea unor informaţii atât de detaliate. Şi mai ales cum au aflat de ipoteza lui Fargiss. A fost tot timpul sub supravegherea mea şi pot să garantez că nu a avut nici un contact semnificativ.

Brunkker fuma nervos. Aproape că te mirai că nu se aude ţiuind jarul ţigării. În afară de el, în încăpere se mai aflau directorul Hinsell şi Înaltul Personaj, sosit fulger din Metropolă.

— Ah, iată-te în sfârşit! Voi aşteptaţi afară.

Intrase Fargiss, încadrat de Grutt şi Kotorra.

— Stai jos.

Fargiss căscă ochii mari pentru că cel ce pronunţase cele numai două cuvinte era directorul.

— Când, cum şi cui ai livrat informaţiile?

Tonul era dur, cazon, ameninţător, fără a fi încărcat de ură.

— Nu ştiu despre ce vorbiţi.

— Nu ştiţi despre ce vorbesc. Nu ştiţi. Excelenţă, daţi-mi câteva ore ca să rezolv problema domnului Fargiss. Cu metodele mele.

Excelenţa îşi clătină capul grizonat şi se întoarse spre Fargiss.

— Domnule Fargiss, s-a produs o scăpare masivă de informaţii cu privire la sistemul secret PYTHIA. Ele sunt cunoscute acum la nivel de masă. În plus, este vehiculată în presa mondială ipoteza dumitale cu privire la conştienta raţională a PYTHIEI. Îţi dai seama, sper, în ce

măsură asta te acuză.

— Domnule..., nu ştiu cine sunteţi, n-aţi binevoit să vă recomandaţi, vă pot asigura de un lucru: nu am discutat ipoteza mea decât cu directorul şi cu amicul Brunkker care, după cum văd, e un fel de adjunct. În rest, cu nimeni altcineva. Îşi dau seama, sper, în ce măsură asta îi acuză.

— Excelenţă, insist, voi rezolva eu cu dânsul...

Înaltul Personaj se ridică.

Bine, Hinsell, faci cum crezi. Dar în momentul de faţă nu prea mai are rost. Iţi recomand să-ţi axezi preocupările pe organizarea apărării. Trebuie să vă părăsesc. Situaţia începe, cred, să devină critică. Te întreb încă o dată, vrei întăriri?

— Excelenţă, văd că ţineţi cu tot dinadinsul să mă lipsiţi de o plăcere.

Înaltul personaj şi Hinsell ieşiră.

— Deci, dragă Red, iată-ne ajunşi şi aici. Informator deci, nu informatician. Bravo ţie!

— Lasă ironiile, n-avem timp.

— Poate totuşi îmi explici şi mie mai în amănunt despre ce e vorba. Sau e neapărată nevoie s-o faci pe beatul pentru asta?

Brunkker ezită înainte de a răspunde.

— În afară de ce-ai auzit de la Excelenţa Sa, s-a mai petrecut ceva grav. Reprezentanţii noştri în Consiliul Mondial au comis un soi de gafă diplomatică, declanşând scandalul politic. Suntem oficial acuzaţi de manevre separatiste. Consecinţele pot fi foarte neplăcute: embargo, suspendarea dreptului de vot în Consiliu pe un an, poate chiar doi. Cu Humaniştii, e albastră. De la marile demonstraţii din primăvara lui ‚99 n-au mai declanşat ceva de amploarea asta. Se pare că organizează un marş asupra Brugdam Svee-ului.

Fargiss veni şi el lângă fereastră. Gărzile luau poziţie în jurul Centrului. Operaţia era dirijată de Hinsell.

— Ce puţini sunt...

— Fii serios, rânji Brunkker, sunt profesionişti sută la sută, fiecare face cât un pluton, iar Hinsell cât o armată. Şi au cel mai modem armament de câmp din lume. Le plâng de pe acum de milă nenorociţilor care îi vor ataca. N-au nici o şansă.

— Da, zise Fargiss mohorât, nici o şansă. Nici una.

XII

Reptila gigantică se târăşte peste câmpia roşcată şi prăfoasă, peste dealurile arse şi seci, sub albastrul sintetic al cerului fără umbră de nor. Viermele ieşit din Metropolă e acum un şerpoi lung de câţiva kilometri, mii de tone de materie vie colcăind către un ţel pentru cei mai mulţi nebulos.

Se umflase trecând prin oraşe, ca un fluviu strângându-şi afluenţii. Humaniştii. Nu domină decât capul negru-auriu al reptilei, restul fiind copleşit de şuvoiul pestriţ al gloatei. Hinsell comută imaginea panoramică în plan apropiat. *Sarchis* în automobile vechi, cu feţele acoperite de vizierele polaroid, Fiii Durerii, toţi foarte tineri, cu Crucea albastră imprimată pe frunte, băieţii, între sâni fetele, şocaţii şi mutilaţii pierduţi prin subterane în ,97 şi nemaiîndrăznind de atunci să iasă la lumină, copii înarmaţi cu carabine marca *Măgăruş* cu recul redus, foarte periculoşi prin faptul că erai tentat să nu le dai atenţie. Zoom pe grosul coloanei: o aglomerare informă de tineri dansând în bubuitul difuzoarelor de mii de waţi instalate pe platforme mobile. Nu se opresc decât ca să-şi facă nevoile sau să se acupleze. În urma puhoiului rămân fecale şi cadavre călcate în picioare. *Clarcii* mai ales, emulii occidentali ai tugilor sugrumători, muşcă harnic şi tăcut din trupul hoardei. Traveling.

Carele MONDOVIZIUNII roiesc ca nişte câini de pază. Din când în când, reporterii mai curajoşi se avântă cu microfonul în mulţime pentru a pune întrebarea: „Ce vă determină să participaţi la acest marş?” Răspunsul se modifică progresiv de-a lungul coloanei. În avangardă, în jurul trăsurilor aurii cu emblemă neagră din care Călăuzele stăpânesc mulţimea, se răspunde cu mici variaţii la fel: „Mergem să distrugem Maşina care ameninţă şi umileşte Omul.” Avansând spre coadă, se poate obţine drept răspuns o ridicare din umeri, un salut cu pumnul strâns, un scuipat sau o lovitură în plină faţă. Hinsell răsuci butonul de volum. Din patru în patru minute, urletul izbucnea din difuzoare amplificat apocaliptic de miile de voci: „Libertate pentru om!” Ar fi strigat cu tot atâta convingere libertate pentru pom sau pentru roţile din faţă ale tuturor vehiculelor din lume.

— Dumnezeule, spuse Brunkker cu voce joasă şi răguşită. Doamne Dumnezeule! Sunt prea mulţi!

— Cu cât mai mulţi, cu atât mai culţi, şuieră Hinsell tremurând de bucurie. Ia uite la ei, mititeii, sunt de soi, au şi aruncătoare, ah ce-o să ne mai jucăm... În patruzeci de minute vor fi aici. Kotorra! Să nu cumva să mi-i speriaţi. Nu începeţi decât la comanda mea.

Aproape că dansa de entuziasm. Îmbrăcase uniforma cafenie cu petliţe negre şi îşi desfăcuse părul, lăsând coama albastră să-i cadă pe umeri.

Apel intermitent. Exteriorul. Brunkker apropie receptorul de ureche. După câteva secunde căpătă aerul unui om lovit în cap. Vru să spună ceva, renunţă şi puse încet receptorul la loc. Se uită lung la Hinsell, apoi zise:

— Retragere imediată. Directivă guvernamentală. Evacuarea Centrului şi regruparea în afara zonei de pericol.

— Ce!?

Anii îndelungi de educaţie rigidă ii împiedicară să se exteriorizeze mai mult, lui Brunkker i se păru însă că aude cum scârţâie nişte valţuri în el.

— Ce prioritate?

— Directivă A Ø. Prioritate Ø

Se lăsă tăcerea. Începuse parcă să se audă vuietul hoardei înaintând pe câmpie.

— Retragerea, spuse Hinsell într-un târziu, în timp ce degetele mâinii drepte îi alergau cu iuţeală pe tastatura de pe braţul stâng al uniformei.

— E logic, rânji Brunkker dispreţuitor. Nenorociţii! Au intrat la apă procedând probabil conform unei predicţii a PYTHIEI, care n-a corespuns. Şi acum se răzbună ca nişte idioţi.

— Nu ştiu, nu mă interesează. Hinsell era acum calm şi înnegurat. Mergem.

— Eu rămân.

Se întoarseră amândoi către Fargiss. Uitaseră de el.

— Ce, ai înnebunit? Brunkker îl luă de umăr, dar Fargiss se scutură încăpăţânat.

— Eu rămân aici.

Brunkker se luă cu mâinile de cap.

— Ăsta şi-a pierdut minţile. Cred c-o să trebuiască să-l ducem legat.

Hinsell veni aproape de Fargiss privindu-l intens. Apoi îşi desprinse arma şi i-o dădu.

— Hai, se întoarse spre Brunkker. Hai să mergem! Vuietul hoardei se auzea acum clar.

— Paul, Brunkker aproape că plângea, de ce, Paul, de ce?

— Hai, lasă-l, dacă aşa vrea el. E dreptul lui.

Hinsell şi Brunkker ieşiră şi Paul Fargiss rămase singur cu sine.

Individul uman nu se simte bine în prezenţa Sinelui. Se înconjoară de senzaţii, lumini, sunete şi culori, trăind tot timpul cu presimţirea îngrozită a clipei când sunetul şi furia vor înceta, iar el va rămâne singur în tăcerea şi întunericul în care se conturează silueta ameninţătoare a Sinelui. Lungile coridoare sunt acum pustii şi el nu mai poartă ecusonul galben pe care scrie cu majuscule roşii EXTERN. N-a ajuns şef de secţie. În schimb acum e director. Şi nici n-o să chelească.

Intră în sala terminalelor. Îşi aprinse ţigara şi se aşeză în faţa displayului. Senzorul de puritate a aerului începu să ţiuie ascuţit, dar Fargiss nu mai auzea nimic. Privea ecranul negru, curat, în centrul căruia cuvintele îngheţaseră verzi:

Lumină şi tunet, DOMNULE FARGISS.

Pentru prima, chiar dacă şi ultima dată în viaţă, Paul Fargiss se

găsea la locul lui.

Căci pentru a fiinţa, Libertatea nu se poate lipsi de îngrădire, Martirul de Călău şi pe coama Urii sunt purtaţi Eroii spre înfrângere şi Eternitate.

***

— Asta e, tinere... Multă vreme am evitat să mă apropii de Brugdam Svee. E-adevărat că şi misiunile pe care le-am avut până a fi dat afară m-au dus departe. Într-o zi, însă, tot s-a întâmplat să survolez zona. Vorba vine „s-a întâmplat”, atracţia tulbure pentru locul unde ai păcătuit există, chiar dacă nu eşti totdeauna conştient de ea. În clipa în care, pe locul ruinelor văzute în imaginile transmise şi în fotografii, am zărit obeliscul alb, ceva s-a dislocat în creierul meu şi a luat-o încet la vale. Nu ştiam încă nimic, dar presimţeam totul.

Vocea se pierde într-o tuse bogată, întretăiată de aspiraţii gâtuite. Apoi câteva secunde de tăcere.

— Nu, nu te deranja, eşti foarte drăguţ dar nu e cazul. Nu mai e cazul. Bineînţeles că aşa cum am schimbat doi ficaţi, aş putea să-mi bag şi nişte plămâni noi în piept, dar la ce bun? Viaţa are şi o durată interioară, de multe ori independentă de timpul fizic; după consumarea ei nu mai poţi simţi decât oboseala, o oboseală nesfârşită. Ai să vezi, acum eşti prea tânăr. În ultimii ani m-a ţinut în viaţă doar nesiguranţa, teama că totul ar putea fi doar un produs al imaginaţiei mele. Laşii au de multe ori o imaginaţie extrem de fertilă. Însă în clipa în care te-am văzut intrând cu aparatele dumitale, am fost sigur. Aşa că putem începe.

Fascicule de lumină albă, intensă, ţâşnesc intersectându-se pe chipul bătrânului. Obiectivul îi încadrează optim figura, hidoasă în lumina puternică.

— Sunt Măscăriciul. Am fost alături de Cel Trist până la sfârşit. De fapt nu chiar până la sfârşit, ce să-i faci, nu toată lumea are stofă de martir. Înainte de a dispărea definitiv, mă simt dator să spun câte ceva despre câteva lucruri.

Un nou acces de tuse, semănând mai degrabă a horcăit, calmat prin aprinderea unei ţigări.

— Mai întâi, cine a fost cu adevărat PYTHIA? Un bluf, o defecţiune. Un programator foarte inteligent sau foarte norocos, care a ajuns să controleze INFORMONDIA de la un terminal obscur sau pur şi simplu o născocire? Nimic din toate astea. PYTHIA a fost o inteligenţă născută din hazard. O inteligenţă aumană. Un bastard informaţional. Ea a decis totul, începând cu repartizarea lui Paul la Brugdam Svee. Şi-a dezvăluit apoi natura conştientă şi l-a lăsat să înţeleagă că existenţa lui înseamnă ceva singular şi foarte important pentru ea. PYTHIA a fost cea care a declanşat reacţia Humaniştilor, diseminând informaţiile cu privire la manevrarea politicii mondiale. Şi sunt convins că tot ea a provocat scandalul politic, furnizând guvernului o

premoniţie falsă. A pus astfel factorii de decizie într-o situaţie suficient de ridicolă şi periculoasă ca să stârnească nivelul necesar de furie pentru a ordona retragerea gărzilor din faţa Hoardei. A prevăzut absolut totul, până şi cuvintele pe care le rostesc eu acum. Pentru ce toate astea, e o întrebare firească, în afară de cazul în care şi o fiinţă informaţională poate nutri gânduri sinucigaşe, lucrurile par lipsite de sens. Lipsite de sens din punct de vedere uman. Pentru că sunt foarte rari oamenii care pot include într-o schemă predictivă propria moarte, chiar dacă este singura cale spre realizarea unui optim global. PYTHIA nu e însă, adică n-a fost, om. A fost o inteligenţă, dar o inteligenţă care nu se plictiseşte, nu e egocentrică, autistă, vanitoasă sau perversă. O înţelepciune. Ştia, aşa cum ştia totul, că zilele îi sunt numărate. Universul nu trebuia să-şi mobilizeze toate forţele spre a o distruge: un circuit ieşit din parametri, o variaţie de temperatură, o furtună solară erau suficiente pentru a o scoate din acea metastabilă stare de graţie. Şi atunci a ales optimul: a dăruit oamenilor o armă. O armă mai puternică decât rachetele intercontinentale, îndreptată împotriva celui mai feroce duşman al lor: ei înşişi. Un Mit. În mod paradoxal, lumea frenetică a acestui secol, născută din cenuşa Războiului, o lume care nu crede decât în miliarde de operaţii pe secundă, în troni şi în enzime, are de fapt nevoie, o nevoie disperată de Mit. Este o necesitate inevitabilă, înscrisă în structura Umanului la fel de pregnant ca instinctul de conservare sau cel sexual; se face cu atât mai mult simţită cu cât lumea devine mai lucidă şi mai pragmatică. Nu putem exista, se pare, fără această aviditate de sublim covârşitor, de intangibil, de perfecţiune de neînţeles şi de necrezut, adorată necondiţionat şi fără limite. Fiecare fiinţă umană este dublată de o imagine uriaşă şi strălucitoare, alcătuită din linii şi culori mult mai pure. Sunt foarte preţioase pentru noi conceptele care considerăm că ne definesc în raport cu alte specii: raţiune, tristeţe, iubire, triumf şi laşitate, prostie şi zâmbet... E firesc să fie aşa, atâta vreme cât suntem ceea ce suntem astăzi. Va veni însă cândva o zi, nu ştiu cât de departe situată în viitor, în care omul va trebui să se ridice în picioare în faţa Universului sau să piară. Şi atunci va trebui să fim *altfel*, să devenim *altceva*, să trecem un prag dincolo de care cele enumerate mai sus s-ar putea să nu mai aibă prea mult sens. Va fi o desprindere grea şi dureroasă, şi fără Maşină s-ar putea să nu o realizăm niciodată. Oamenii creează Generaţii de Maşini, iar Maşinile, la rândul lor, modelează Generaţii Umane. La capătul spiralei, când va veni vremea ultimilor Oameni şi silueta putredă şi zbârcită a Umanului va crăpa, aşteaptă Maşina Finală, cea care va moşi naşterea sâmburelui nou şi strălucitor şi îl va ţine de mână pe bătrânul care moare. Thanatogeneza... Gândiţi-vă la Cel Trist şi la PYTHIA. Pentru prima dată în istoria umană, un om a luptat alături de o maşină, pentru o

maşină, împotriva altor oameni. Şi au pierit amândoi, Omul şi Maşina, pentru că sacrificiul este condiţia inevitabilă a perenităţii şi forţei Mitului ce se naşte. Dintre toţi oamenii din lume, PYTHIA l-a ales pe prietenul meu Paul Fargiss; a găsit pesemne în el potenţialitatea maximă pentru înfăptuirea acestui act unic. Gândiţi-vă la Jan Hus, la Bruno... Întotdeauna mi l-am imaginat pe Giordano Bruno cu flăcările rugului lingându-i picioarele ca pe o astronavă cu baza învăluită în flăcările şi fumul startului, gata să ţâşnească spre stele, trăgând după sine totul, soldaţi, călugări, mulţimea buimacă şi nobilii care privesc execuţia din balconaşe. Împodobită şi deformată de Timp, povestea PYTHIEI trebuie să fie şi va fi miezul unei credinţe noi, care va conduce paşii Omului spre Marele Salt. Nu vă rămâne decât să-i fiţi apostoli. Şi acum, tinere, stinge, te rog, lumina asta îngrozitoare, ia-ţi aparatele şi, te rog, pleacă. Vreau să rămân singur.

II. PLANETARIUM

Dar să priveşti la stele, prietene, şi să ştii că aceste mărunte, alb-strălucitoare scântei sunt – când pui piciorul pe ele – regate ale mizeriei, ignoranţei, ale diverselor stadii degenerative, că albastrul închis al cerului de deasupra este şi el plin de cocioabe vechi, curţi murdare, rigole, grămezi de gunoaie, cimitire supraaglomerate...

STANISLAW LEM

KUMBRIA

În ziua Khaigilor ieşind din ceaţa galbenă, Criym visa.

Deşi îşi petrec o mare parte din timp trăind, Kumbrienii visează şi ei: involuntar şi întâmplător, vise mărunte, maimuţăreli planând greoi la mică distanţă de lutul existenţei. Nu sunt, cu toate acestea, nici mai înalţi, nici mai proşti, nici mai fericiţi şi nici mai neadevăraţi decât alte seminţii din necuprinsul pulberilor de lumină ale Universului.

Criym visa. Nimeni n-ar fi putut spune de când zăcea întins pe iarba din centrul Oraşului: încă de pe vremea în care Oraşul nu era decât o adunătură de colibe, Criym se afla acolo, înveşmântat cu o bucată de ţesătură de culoare incertă în jurul şoldurilor, cu barba castanie acoperindu-i pieptul, cu pletele revărsate în iarbă, visând. Sau, cel puţin, dormind. Sau, cel puţin, cu ochii mereu închişi. Aşezarea se construise înconjurându-l cu inele concentrice: straturi de sidef în jurul gunoiului pătruns în carnea scoicii. Straturi de uitare învelind amintirile crude. Acolo unde iarba se termina, începea malgra. Uşoară şi dură, maleabilă la temperaturi nu prea mari, din malgră Kumbrienii puteau face orice: clădiri şi drumuri, maşini şi statui. Cei câţiva copaci în care cuibărea o familie de păsări mici, cu pieptul alb, de baştină din pădurile Extremului Nord, ochiul de apă, iarba, buturuga putredă lângă care Criym dormea erau singurele accidente în imperiul malgrei. Un muzeu mic şi cochet în aer liber.

Cultul Celui Care Doarme îşi pierdea şi el originile în timp. Cine şi când interzisese adulţilor să depăşească bordura de malgră? De fapt nu-i oprea nici o lege, doar tradiţia dădea acest drept numai copiilor. Cei maturi priveau uneori cu nostalgie stânjenită insula verde pe care, odată demult, zburdaseră şi ei în voie. Până în ziua când oasele deveniseră prea lungi, feţele prea aspre şi în priviri se strecuraseră luciri noi şi tulburi. Unii se rugaseră, alţii plânseseră la picioarele Păzitorilor Somnului, alţii plecaseră tăcuţi sau ameninţători.

În ultima zi a anului, doi copii, un băiat şi o fată, îi scurtau unghiile, îi potriveau barba şi îi curăţau chipul, punând o coroniţă proaspătă în locul celei putrede, de anul trecut. Pentru cei mai mulţi dintre Kumbrieni, el era Cel Care Doarme, o statuie prăbuşită, un reper, una din multele sigle ale Oraşului. Nu pentru toţi însă.

O fetiţă ascultă odată cu urechea lipită de pieptul lui vreme de aproape o jumătate de zi. Jură apoi că auzise un zgomot, unul singur, adânc şi greu, ca de clopot izbit cu o bucată de lemn învelită în cârpe. Băiatul slab şi tăcut, care nu-şi luase ochii zile în şir de la trupul lui Criym, se destăinui bătrânului uitat de toţi, chiar şi de Timp, cu care mai stătea din când în când de vorbă: „Respiră, Kuha-ned, am văzut,

pieptul i se ridică şi coboară, încet, încet de tot, zi şi noapte, Kuhaned”. Bătrânul îşi clătinase capul pleşuv, zâmbind vag: „N-ai văzut până acum nici un mort, copile, şi mai ales un mort drag. După ce îl priveşti ore în şir, în ultima noapte, în lumina slabă şi tremurătoare, ţi se pare nu numai că respiră, dar şi că buzele-i freamătă şi ochii i se întredeschid. Îl rogi să se trezească, îi mângâi faţa şi nu înţelegi, nu poţi să înţelegi cum de e dură şi rece ca malgra”.

Trupul lui Criym nu era nici dur, nici rece. Totdeauna era cu puţin mai cald decât mediul înconjurător: iarna zăpada se topea atingându-l, iar păsările mici, cu pieptul alb, se strângeau pe el, visând zgribulite la îndepărtatele păduri ale Extremului Nord. „A fost şi el cândva un om ca noi”, povesteau bătrânii dornici să vorbească şi să fie ascultaţi, fie şi în zeflemea, „dar a suferit atât de mult încât nici să moară n-a mai putut. Dar nici să trăiască. Nu i-a rămas decât visul. O dată într-o generaţie, Cel Care Doarme deschide ochii şi priveşte lumea. Şi lumea e alta, dar oamenii sunt aceiaşi, şi atunci închide ochii şi se întoarce în vis.”

Cum apăruseră Păzitorii Somnului? Nu ştia nimeni de ce aceşti oameni îşi trăiau viaţa veghind la marginile insulei lui Criym şi de ce îşi treceau din tată în fiu datoria pe care ei înşişi şi-o sortiseră. Învăţaţii – ca de altfel oricine în afara copiilor – nu reuşiseră niciodată să pătrundă dincolo de acest zid viu. „Animaţie suspendată”, spuneau, „catalepsie, hibernare”. „Se poate”, răspundeau invariabil Păzitorii, „dar dacă ştiţi, atunci ce mai vreţi?” „Să ne probăm ipotezele.” „Şi la ce v-ar folosi? Vă puteţi bucura mintea cu o mulţime de teorii despre Cel Care Doarme, una mai îndrăzneaţă şi mai elegantă decât alta, de ce vreţi ca din bogăţia asta să rămână una sau nici una? Cel Care Doarme trebuie să doarmă.”

Pentru doctrinele postulând neimplicarea, contemplaţia sau chiar absenţa, Criym funcţiona adesea ca metaforă centrală, unificatoare. Expresia cea mai concretă şi extremă a acestui mod de a gândi erau Îngerii Somnului. Drapaţi în veşminte largi, albe, mulţi dintre ei foarte tineri, veneau să se întindă pe dalele de malgră ale Pieţii, în şiruri lungi, paralele cu Cel Care Doarme. Înghiţeau apoi toţi o dată, zâmbind şi închinând spre Criym, pastilele albe ale Visului. Uneori, când se adunau atât de mulţi încât Piaţa părea ninsă, erau stivuiţi şi încărcaţi în transportoare.

Poeţii se mulţumiseră dintotdeauna să viseze la ce ar putea visa Cel Care Doarme. Mulţi erau convinşi că spiritul lui Criym călătoreşte fulgerător prin Univers, trăind mii de vieţi pe tot atâtea meleaguri nebănuite ale Spaţiului. Poemul central al *Belganon*-ului, capodopera lui Karregis, se intitulează chiar aşa: *Nebănuite, Regatele Somnului*.

Dar pe Kumbria, ca oriunde în Univers, timpul curge, mai repede sau mai încet, liniar sau neliniar, şi cine poate şti precis clipa în care

începe biruinţa entropiei? Clipa primei celule nebune, a primei ezitări obosite, a umbrei palide aşternute pe verdele frunzei. Ziua în care Lumea nu mai este cea care a fost sau poate oamenii nu mai sunt în stare s-o recunoască. Ziua Khaigilor.

Ochiul de apă din poiana lui Criym a căpătat o nuanţă mov intensă, frunzele copacilor şi iarba sunt cenuşii, păsările mici, cu ineptul alb, au murit sau au plecat. Peste Oraş, tot mai des, nori gălbui şi violeţi îşi aruncă umbra, iar atmosfera Kumbriei e plină de spaimă şi strigăt. Copii sau tineri în alb nu se mai văd prin Piaţă, în schimb cete de monştri schilozi vin să se roage la graniţa acum vagă dintre iarba cenuşie şi malgra cenuşie. Păzitorii Somnului, câţi au rămas, ascultă liniştea şi privesc mohorâţi apa mov. Sunt la capătul tristeţii şi de aceea nu suferă prea mult când fulgerele verzi ţâşnesc din vălătucii galbeni care umplu intrările în piaţă, lovindu-i. În urma fulgerelor se arată Khaigii.

Se apropie fără grabă, goi până la brâu, cu palmele înmănuşate în zale odihnindu-se pe paturile armelor. Figurile sunt imobile sub straturile groase de fard. Pe craniile rase, deasupra urechii stângi, străluceşte un strop de malgră. Electrodul Fericirii.

Păşesc printre mumiile încovrigate de flacără ale Păzitorilor, apoi pe iarba cenuşie. Un Khaig tânăr trece prin apă, îndreptându-se spre Criym. Cel ce pare a fi căpetenia îl ajunge din doi paşi şi îl izbeşte năpraznic peste faţă. Zalele ţepoase de malgră îi sfâşie buzele şi îi zdrobesc nasul. Cel lovit se prăbuşeşte ca secerat, apoi zvâcneşte fulgerător în picioare. O groapă se cască în mocirla roşie care îi e faţa. Râde. Apoi urlă:

— Bong!

— Vong! răspunde şeful.

— Mong, tong, zong! răcnesc ceilalţi, începând un dans sacadat, cu mişcări frânte, oprite la jumătate. Pe urmă încremenesc toţi ca la un semn, atingând butonul încastrat în mănuşa stângă. Impulsul se scurge prin fibra îngropată sub piele, de-a lungul braţului, prin umăr, prin electrodul de malgră, până în cortex. Câteva clipe pierd controlul globilor oculari şi gem contractaţi de intensitatea orgasmului.

Şeful îşi revine primul. Se apropie de Criym şi stă nemişcat, privindu-l vreme de aproape un minut. Apoi zbiară:

— Khanc!

Mai aşteaptă câteva secunde, după care loveşte cu piciorul capul lui Criym. Expresia feţei acestuia nu se schimbă. Şeful întinde braţul drept fără să se întoarcă. Din ceată se desprinde cineva purtând o secure. Ezită o clipă, prins între dorinţa de a o înfige în ceafa şefului şi groaza de reflexele ucigaşe aproape instantanee ale acestuia, pe urmă pune securea în mâna întinsă şi se depărtează respectuos.

Lent, tăişul se apropie de gâtul lui Criym până atinge pielea uşor,

ca un sărut sau ca o răsuflare. Apoi se ridică, la fel de încet. În clipa în care lama se opreşte la insesizabila limită de demarcaţie dintre sus şi înainte, *Criym deschide ochii*. Pentru o fracţiune de timp, atât de infimă încât noţiunea de Timp îşi pierde sensul, privirea Khaigului a întâlnit-o poate pe a lui, justificând astfel iluziile unei lumi.

Khaigul nu mai *este*.

Nu s-a topit, nu s-a dezintegrat, pur şi simplu nu mai este. Nici el, nici ceilalţi, nici marele Oraş, nimic. Criym stă întins lângă un ochi de apă limpede, în mijlocul unei nesfârşite păduri verzi, singur pe o planetă frumoasă şi pustie.

Încet, nesigur pe încheieturile înţepenite, se ridică mai întâi în genunchi, apoi în picioare. Fruntea aproape că îi depăşeşte coroanele copacilor.

— E vremea să mă apuc de lucru, spune privindu-şi braţele puternice, şi vocea se aşterne limpede şi stranie sub bolţile de frunze, peste cântecul păsărilor mici, cu pieptul alb.

PSEUDONIA

În primele clipe, Gărzile Aurii nu şi-au putut crede ochilor, cu toate că – sau poate tocmai pentru că – totul se petrecea asemeni coşmarelor şi profeţiilor: Centura Amurgului se întuneca, avansa, venea peste ei. Apoi au început să distingă puhoiul nesfârşit de oameni întunecaţi, cu căşti negre, mergând cu armele în mâini printre coloşii metalici de asalt pe care flutura drapelul negru cu stele. Deasupra, cerul se umpluse de cruci negre. Comandanţii Aurii au rostit – unii cu voce scăzută şi resemnată, alţii cu o stranie veselie a eliberării de aşteptare şi teamă: „Acesta este sfârşitul lumii. Vom pieri cu toţii făcându-ne datoria”. Pe urmă au înălţat toate drapelele cu disc auriu pe fond albastru şi s-au pregătit să lupte şi să moară.

Curând, insensibil parcă la tirul susţinut al apărătorilor, puhoiul întunecat copleşea fortificaţiile; s-au angajat lupte corp la corp. Apoi, rând pe rând, luptătorii au început să se oprească buimăciţi. Nimeni nu pricepea ce se întâmpla: jeturile termice, fasciculele luminoase, proiectilele *treceau* prin trupuri fără a provoca cel mai mic rău. Hotărâţi să-şi facă totuşi datoria, unii apucau armele de ţeavă folosindu-le drept măciuci, dar şi aceştia au fost într-un târziu nevoiţi să se oprească în faţa evidenţei: Auriii şi întunecaţii erau, unii pentru ceilalţi, nişte fantasme. Au rămas multă vreme nemişcaţi, faţă în faţă, studiindu-se cu spaimă şi curiozitatea acumulate în veacuri de aşteptare. Pe urmă, cineva a urlat un ordin şi, tăcuţi şi îngânduraţi, întunecaţii au început să se retragă; căştile nu lăsau să se vadă dacă ceva se schimbase pe chipurile lor. Auriii au rămas proptiţi în arme, liniştiţi, aproape indolenţi. Unii dintre ei zâmbeau visător.

Aşa s-a încheiat, fără glorie, Invazia. Nici un mort, nici un rănit, doar o imensă uimire cotropind ambele Hemisfere. Urmările n-au întârziat însă să-şi facă apariţia: între Hemisfera întunecată şi cea Aurie s-a înfiripat – la început timidă, apoi din ce în ce mai amplă – o circulaţie informaţională. Ceea ce secole păruse o utopie unora, o distopie altora, tindea să devină o realitate. Cliv O Darek Tiborgal afirma chiar că Invazia continua să se desfăşoare, în ambele sensuri. Comunicarea descoperirii astrosofilor Aurii a venit în plină epocă de intensificare euforică a relaţiilor. Ceea ce afirmau părea puţin bizar, dar din păcate părea şi destul de logic: Pseudonia avea o perioadă de rotaţie în jurul propriei axe egală cu perioada de revoluţie, expunând deci în mod constant o singură emisferă soarelui Sulz. Dacă pe o astfel de planetă ar exista atmosferă, atunci ea s-ar scurge dinspre partea luminată spre cea întunecată, unde azotul s-ar lichefia, bioxidul de carbon s-ar transforma în gheaţă uscată, vaporii de apă ar îngheţa

imediat: la temperaturile Hemisferei luminate, oxigenul se va fi combinat de mult cu mai toate substanţele capabile să formeze oxizi, în timp ce hidrogenul se va fi răspândit în spaţiu. E posibil să rămână doar o atmosferă de gaze nobile, rarefiate la maximum, deasupra unui pustiu îngheţat în partea întunecată, arzător în cea luminată. *În mod normal deci, ar trebui să nu existăm, să nu fi existat niciodată*. Se mai aducea în discuţie şi o observaţie mai veche, tratată până atunci drept ciudăţenie: culoarea neagră a tegumentului întunecaţilor, care ţinea mai degrabă de un simbolism stupid decât de realitate; fiinţele care trăiesc în întuneric sunt de culoare alb-murdară.

O undă de indignare a străbătut planeta: ştim că voi, savanţii, sunteţi cu toţii nişte producători de năluci, constructori de palate pe fundaţii de aer, ştim şi vă lăsăm totuşi în pace. Nu credeţi însă că aţi mers cam prea departe? Cum adică, „existenţa noastră este imposibilă”? Vreţi să ne faceţi să credem că tot ce e în jurul nostru, viaţa noastră, trecutul nostru, sunt numai iluzie? Că noi înşine suntem nişte iluzii? Ruşine! Aproape imediat însă unii dintre veteranii Invaziei au tresărit înfioraţi, amintindu-şi ciudata luptă la care luaseră parte; unul dintre ei a fost probabil primul care a rostit întrebarea: cum îşi poate dovedi o fiinţă sieşi că există? A rostit-o şi a amuţit, siderat de ghemul paradoxurilor implicate prin folosirea cuvintelor: a dovedi, fiinţă, sieşi, există.

Deruta a fost profundă şi de durată. Se formulau şi se negau răspunsuri, se propuneau criterii, problema era reformulată, se schimbau unghiurile de vedere. Într-un târziu s-a conturat o direcţie de gândire la care tot mai mulţi Aurii au început să adere: răspunsul la întrebare este însăşi întrebarea. Mai exact, formularea ei. Şi mai exact: o entitate există atunci când se îndoieşte de propria existenţă. De aici decurge imediat adoptarea raţiunii ca unic criteriu de existenţă, adoptare care transformă întrebarea iniţială într-o alta: este raţiunea un criteriu necesar şi suficient pentru existenţă?

Necesar înseamnă ca raţiunea să implice existenta. Dar raţiunea tocmai demonstrase, bazându-se pe principii fizice şi logice, că Pseudonia trebuie să fie un pustiu cu totul ostil vieţii; procedând raţional, se ajunsese la demonstrarea nonexistenţei. De aici, prin abuz logic, s-a ajuns la aforismul: a nu gândi asigură existenţa.

Suficienţa s-ar traduce prin implicarea raţiunii de către existenţă. Dar asta înseamnă că întreg cosmosul, de la cuante la roiuri galactice, să fie înzestrat cu raţiune. Nu atât enormitatea acestei ipoteze a stârnit proteste, cât faptul că fiecare individ dispus să considere raţionale nişte pietroaie, oastea, un atom stingher, avea câţiva cunoscuţi pe care nu-i putea cu nici un chip credita cu această însuşire.

Întunecaţii nu s-au pierdut prea mult în speculaţii, reacţionând pragmatic, rapid şi eficient. „Avem nevoie de un alt punct de vedere”,

au afirmat hotărâţi şi au construit o navă, lansând-o pe o orbită circumpseudoniană. Odată depăşită o anumită altitudine, în glasul monoton al pilotului care relata ce vedea s-a produs o schimbare: „Nu mai văd munţii”, spunea cu voce gâtuită, „nu mai văd apele, construcţiile, nu mai văd nimic… Doar un deşert, un deşert imens”. Mulţi au considerat acest eveniment drept cauză principală a epidemiei de sinucideri cunoscute sub numele de „molima ontică”, cea care a făcut atâtea victime, în special printre Aurii. Climaxul fenomenului l-a constituit instituţionalizarea – ce-i drept, pentru o scurtă perioadă de timp – a cultului sinuciderii ca supremă probă existenţială: Nonexistenţa complementează Existenţa şi, deci, o presupune.

Minţile lucide, evitând tentaţia extremismului, au încercat să gândească lucrurile mai departe. Bine, să presupunem că suntem o lume-artefact, un truc gigantic, o fantasmă, dar la ce bun? Şi cine este Creatorul? Sau Creatorii? Adepţii acestei orientări s-au reunit într-o grupare denumită „tiborgalişti”, după numele mentorului Gliv O Darek Tiborgal. Teoria elaborată de aceştia – se spune că de fapt ar fi elaborat-o Tiborgal de unul singur, atribuirea ei mai multor persoane satisfăcând obsesia lui de a-şi disimula personalitatea – avea la bază postulatul „Universul este infinit” şi suna, în rezumat, astfel:

„Universul este infinit. Conform principiului *orice cantitate din infinit este egală cu infinitul* rezultă următorul şir de implicaţii: Numărul planetelor este infinit, deci există o infinitate de planete cu biosferă, deci există o infinitate de civilizaţii. Este plauzibil atunci să presupunem că unele dintre aceste civilizaţii au atins un grad foarte înalt de dezvoltare; atât de înalt încât nu mai pot permite ca numai o parte din membri să acceadă la o realizare plenară a existenţei. Fără a reduce gradul de generalitate să luăm, pentru fixarea ideilor, cazul unui veleitar.

Ce este de fapt un veleitar? Este un individ care visează, care urmăreşte, care vrea cu tot dinadinsul să atingă un anume scop, situat dincolo de posibilităţile sale. Ce e condamnabil în asta? Nimic. Dacă cineva doreşte din toată fiinţa sa să devină, să zicem, un mare scriitor, ce importanţă mai poate avea faptul că, eventual, nu are deloc talent? Scopul existenţei individuale este fericirea, iar societatea are menirea de a asigura această fericire. Mai mult, capacitatea unui talent autentic de a-şi trăi succesul este în general redusă, în timp ce unui veleitar aplauzele, gratulările, gălăgia gloriei îi umplu sufletul de o bucurie curată, care îi umezeşte ochii şi îl face mai bun. Şi atunci?

E logic să presupunem că sus-zisa civilizaţie hiperdezvoltată se află în posesia mijloacelor psiho sau chimioterapice cu care să-l facă pe veleitarul nostru să scrie cu talent sau – deziderat mai greu de atins – să nu mai scrie deloc. Dar astfel de măsuri, luate pe scară mare, ar

uniformiza rapid societatea, chiar dacă la un nivel ridicat, şi de aici până la stagnare şi descompunere nu e decât un pas. Pe de altă parte, nu se poate face fericit un veleitar decât obligându-i pe ceilalţi să-l aplaude; revenind într-un cadru abstract, putem afirma că ne găsim în faţa unui caz de incompatibilitate a două sisteme cuplate: Individ şi Societate. Marea majoritate a Indivizilor care compun Societatea nu o acceptă fără rezerve; fiecare îşi doreşte un cadru mai mult sau mai puţin diferit, cadru în care funcţia sa obiectiv şi-ar putea atinge optimul. Cei mai mulţi suferă de un sentiment de frustrare; unii încearcă chiar să concretizeze modelul visat. La rândul ei, Societatea, fiind o entitate statistică, operează cu un model de individ mediu standard neidentificabil decât întâmplător cu un anume individ real. Funcţia obiectiv a organismului social – sau cel puţin cea oficial asumată – se confundă cu cea a siluetei ceţoase denumită individ. Standard mediu. De aici ratarea, psihozele, alienarea.

Soluţia ideală pentru rezolvarea acestei contradicţii o constituie – având în vedere posibilităţile practic nelimitate ale presupus foarte avansatei civilizaţii – crearea pe o altă planetă, că planete sunt berechet în Cosmos, a unei lumi de simulacre cu perfectă aparenţă de realitate. În această lume pregătită cu grijă, veleitarul nostru va avea succes, va fi aclamat, iubit chiar, şi va duce o reală existenţă fericită. Serviciul de publicitate al acestei antreprize cosmice ar adopta probabil deviza: O LUME PENTRU FIECARE!”

Impactul acestei construcţii teoretice a fost, o perioadă, foarte puternic. Cine sunt CEI REALI printre noi? era întrebarea la modă. Toţi actorii consacraţi, toţi politicienii de succes, generalii, filozofii cu priză la public, într-un cuvânt, toţi cei care reuşiseră în viaţă erau suspectaţi ca fiind în realitate „nişte rataţi lipsiţi de har pe care condiţia noastră de fantasme presetate ne obligă să-i ridicăm în slăvi”. Au apărut bineînţeles şi obiecţii: de ce au permis Creatorii existenţa fisurilor care trădează lumea falsă? Să fie vorba de nişte simple scăpări? Nici vorbă, ar fi răspuns Cliv O Darek Tiborgal cu puţin înainte de suprema probă existenţială, nici vorbă de greşeli. Totul este calculat cu precizie, începând cu trecutul nostru iluzoriu şi sfârşind cu aparentele erori. Revelaţia condiţiei noastre de umbre este un element necesar al modelului a cărui funcţie obiectiv va rămâne veşnic incognoscibilă pseudonienilor.

Tot ce a urmat după acest climax poate fi etichetat drept o lungă agonie a interesului pentru speculaţia teoretică. La capătul ei aşteptau regresul, barbaria, uitarea; la capătul acestora o nouă Invazie. Ar mai merita menţionat doar un appendix al unui epigon tiborgalist târziu, al cărui nume nu s-a păstrat:

„Oricât de avansată ar fi civilizaţia Creatorilor, e greu de admis că ar putea eluda legea creşterii entropiei. Rezultă că presupuşii ei

reprezentanţi implantaţi printre noi pentru a-şi găsi fericirea e foarte probabil să se fi dezintegrat de mult ca sisteme. Pseudonia este deci visul unor nevolnici de mult dispăruţi, un decor rămas pe scenă după ce piesa s-a sfârşit. Nu ne rămâne decât să aşteptăm revenirea Scenografilor Cosmici care vor schimba decorurile pentru ca alţi nefericiţi să-şi găsească împlinirea pe această planetă”.

ARCLANTIDA

Din timpuri uitate, supravieţuitorii marilor dezastre povesteau că întâlniseră printre ruinele fumegânde un bătrân înalt îmbrăcat ca un cerşetor. Era orb, surd şi mut bătrânul şi umbla călăuzit de un kangoch, alcătuirea aceea bolovănoasă, vineţie, cu două capete solzoase şi ochii acoperiţi. de pleoape cvadruple, despre care nimeni nu ştia dacă este raţională sau nu. Nici omul, nici kangochul nu se sinchiseau de radiaţiile ucigaşe, se spunea chiar că nenumăratele doze absorbite în decursul timpului îi făcuseră nemuritori.

Apărea totdeauna pe străzile oraşului condamnat în seara dinaintea ultimei nopţi; locuitorii ştiau atunci că le-a mai rămas doar foarte puţin timp. Ciudat însă, prezenţa lui nu stârnea panică: rămâneau cu toţii să privească vrăjiţi inuman de frumoasele acorduri ale orgii de lumină pe care bătrânul o purta atârnată de gât. Mâinile, ca nişte rădăcini uscate, mângâiau clapele şi razele ţâşneau, întâi verde, pe urmă roşu, pe urmă galben, pe urmă albastru şi iarăşi verde, alcătuind Cântecul Morţii pentru cei ca şi morţi.

Călătorea cu orice astronavă i se ivea în cale şi nici un comandant nu îndrăznise vreodată să refuze a-l lua la bord.

*

S-au scurs mai bine de nouă sute de ani de când comandorul Sarkhan a încercat – la început cu demnitate, apoi de-a dreptul cu furie – să împlânte drapelul confederat undeva în solul Arclantidei, cu singurul rezultat al frângerii lăncii de drapel. Naivitatea tenace a demersului său anticipează şi rezumă istoria ulterioară a planetoidului.

Numărul ipotezelor cu privire la originea numelui Arclantida – rostit se pare pentru prima dată de un locotenent, unul dintre secunzii lui Sarkhan – este hilar şi dezolant de mare. Audienţa cea mai largă a cunoscut-o la un moment dat varianta lui Briss şi Kahuga. Aceştia, pornind de la amănuntul că Lazina – parcă aşa se numea locotenentul – îşi petrecuse copilăria pe Pământ, au tras concluzia că ciudatul nume provine din fuziunea, în amintirile lui, a denumirilor celor două continente arhaice pământene Arctica şi Atlantida. Unul dintre cele două continente era acoperit cu gheaţă – amănunt revelator, având în vedere aspectul de sticlă lăptoasă al suprafeţei Arclantidei – iar celălalt era imaginar – amănunt tratat cu indiferenţă de Briss şi Kahuga.

Cu tot peisajul straniu – şes alburiu nesfârşit, zvâcnind din loc în loc în imense explozii încremenite, care semănau, privite de oameni, cu clădiri monumentale, cu astronave sau cu munţi – cu tot peisajul

straniu deci, planetoidul ar fi rămas probabil o însemnare neglijabilă pe o hartă cosmică dacă obstinatul şi solitarul comandor Sarkhan n-ar fi ţinut atât de mult la ritualul desuet al înfigerii drapelului.

În încercările lor – cât de copilăreşti şi pătrunse de o fragilă poezie a inconştienţei par ele astăzi! – au început cu excavatorul şi au sfârşit cu laserul de mare putere al navei. Nu s-au oprit decât atunci când au murit trei oameni care îndreptaseră laserul spre un zid aproape vertical. Din cauza incidenţei quasinormale, fasciculul reflectat îi spulberase înainte de a putea pricepe ce se întâmplă.

În scurt timp au sosit primii savanţi: fizicieni, chimişti, specialişti în tehnologia materialelor, chiar şi biologi mai curioşi sau în trecere. S-a încercat totul: acizi, baze, corozivii cei mai diverşi, foreze cu diamant, feluriţi explozivi, lasere de puteri înspăimântătoare. Până şi arrhenitul lichid, pe atunci de curând descoperit, care coroda platina ca pe-o bucăţică de zahăr, se aduna pe solul albicios al Arclantidei în băltoace prozaice, după înlăturarea cărora nu se putea distinge nici măcar picoscopic vreo alterare. Cercetările erau mult îngreuiate şi de imposibilitatea prelevării de eşantioane, fiind necesară deplasarea pe planetoid a tot felul de utilaje costisitoare şi dificil de manevrat.

După ce entuziasmul experimentatorilor s-a mai domolit, au luat cuvântul teoreticienii. „Din moment ce această substanţă” şi-au spus ei „este absolut inertă chimic şi nemodificabilă fizic, înseamnă că e vorba de o structură specială la nivel atomic sau chiar subatomic.” Au apărut teorii noi, câteva soldate şi cu Premii Nobel, şi au fost aduse în obiectiv unele vechi. Chiar milenare. Exemplul cel mai sugestiv în acest sens este dezgroparea şi reanimarea, cu ajutorul unui sofisticat formalism, a străvechiului model atomic al lui J.J. Thomson, care imagina atomul ca pe o sferă masivă încărcată pozitiv, cu electronii răspândiţi prin ea ca seminţele într-un pepene verde.

Compasul teoretic era foarte larg: s-a mers de la afirmarea unei structuri diferite de cea atomică în care s-ar fi organizat particulele elementare, logic extinsă mai apoi la o organizare diferită de cea cunoscută a particulelor subelementare de tipul quarkurilor şi până la plauzibil de nebunească ipoteză a lui Laurocks. Aceasta presupunea că materia Arclantidei nu cunoştea decât forma continuă a existenţei, noţiunea de discret fiind considerată ca lipsită de sens în acest caz. A fost prima încercare întreprinsă vreodată de a infirma cea mai de seamă conjectură a arhaicei filozofii eline, aceea a structurii discrete a materiei.

„Dacă există ceva în Univers care să merite numele de Atom, atunci acest ceva este Arclantida”, au fost cuvintele lui Laurocks la festivitatea de decernare a Premiului Nobel.

Latura speculativă a gândirii umane găsise un teren virgin şi generos, de manifestare şi se concretiza în edificii spirituale care mai

de care mai armonioase şi bine fundamentate. Un singur lucru îi mâhnea pe cei premiaţi: În câmpul vizual a picoscoapelor îndreptate spre sol, oricât creşteau rezoluţia şi sensibilitatea, nu apărea decât albul nediferenţiat şi exasperant. Nu se neliniştiră; Hideki Yukawa aşteptase 12 ani până ca Powell să descopere mezonul prezis de el, Murray Gell-Mann – o viaţă până la evidenţierea experimentală a quarkului. Aşa că au sperat toată viaţa şi au murit, pe rând, lipsiţi de bucuria unei confirmări experimentale, fie chiar vagă şi ezitantă, a teoriilor lor.

Filozofii, care stătuseră o vreme în expectativă aşteptând cu cinism ca ceilalţi să scoată castanele din foc sau, şi mai bine, să-şi frângă gâtul, au pornit la atac, sfătoşi şi sarcastici, pe coama confuză a tot felul de o-logii. Utilizând metode riguroase de analiză, au reuşit o performanţă rară, care necesită totdeauna un remarcabil efort intelectual: a spune totul despre nimic. Sistemele lor nu admiteau nici cea mai mică replică şi nu duceau la nici cea mai mică convingere, sentinţă cu care Hume 1-a etichetat pe Berkeley şi a cărei aplicabilitate se pare că este mult mai generală în corpul diverselor filozofii.

Arclantida ajunsese în epocă echivalentul anticului nod gordian, cu deosebirea că demersul stupid al lui Alexandru cel Mare, ridicat în mod bizar de admiraţia buimacă a oamenilor la rangul de soluţie, era inoperant în cazul de faţă.

Între timp au sosit primii turişti. Se spune că orice minune durează trei zile, nu e adevărat, orice minune durează până când se editează primul ghid practic şi apare cel puţin un turist.

Descindeau din navele de agrement, făceau câţiva paşi, cădeau de câteva ori (pe suprafaţa lisă a planetoidului era necesar un stil de mers foarte special, cu paşii târşiţi şi cu picioarele depărtate) şi se lăsau păgubaşi. Mai ciocăneau cu câte ceva în sol, scoteau exclamaţii cuviincioase de uimire, făceau câteva fotografii de grup şi pe urmă, slavă domnului, plecau.

Doar cercetătorii îşi vedeau cu încăpăţânare de treburi, cutreierând îndârjiţi întinderile albe. Şi strădania lor a fost răsplătită: într-o bună zi, specialistul în microscopie electronică şi picoscopie neutrinică Rauthara ven Kaer a descoperit în centrul vastului platou din faţa excrescenţei fantasmagorice amintind de Marea Catedrală din Benaria O fisură circulară cu lăţimea de ordinul angstromilor şi având diametrul de exact 4,0000 u.s.u (unităţi spaţiale universale).

Nu se ştie exact cine a rostit prima oară cuvântul poartă. „O BREŞĂ ÎN INEXPUGNABIL! CINE VA DESCHIDE UŞA?” clamau titlurile reporterilor. Declaraţiile lui Rauthara ven Kaer erau înregistrate cu respect de presa de toate orientările; de pe vremea când ultimele ecuaţii ale lui Einstein cu privire la teoria unitară a

câmpului ocupau prima pagină a cotidienelor de mare tiraj nu mai avusese un om de ştiinţă o asemenea audienţă.

„E cea mai importantă descoperire din istoria ştiinţei!” afirma ven Kaer compunându-şi o mină preocupată şi obosită, ca şi cum întreaga greutate a respectivei ştiinţe ar fi apăsat pe umerii lui.

Găsiseră deci o poartă – sau cel puţin aşa credeau.

Dar cum s-o deschidă? Vreme de câteva sute de ani, toată lumea se întrecu în a da soluţii. Problema căpătase amploarea pe care o avusese pe vremuri Perpetuum Mobile sau Marea Teoremă a lui Fermat. Propunerile mergeau de la lipirea unei bucăţi de fier pe suprafaţa discului, urmată de atragerea ei cu un magnet puternic (faptul că materia Arclantidei nu făcea priză cu nici un fel de adeziv era un supărător impediment pentru ingenioasa soluţie), până la ideea de largă respiraţie a unui depanator de holovizoare care recomanda – ţinând seama că Poarta se găsea în apropierea Polului Nord al planetoidului – rotirea axei de rotaţie a Arclantidei cu 90° în planul meridian, astfel încât cercul meridian care trecea prin Poartă să devină Ecuator, şi creşterea vitezei de rotaţie până când forţa centrifugă va smulge uşa din ţâţâni (ideea n-a fost niciodată pusă în practică, probabil pentru că nu existau ţâţâni).

Este vizibil că soluţiile de tipul acesta aveau la bază postulatul „Uşa se deschide spre înafară”. Celelalte, care postulau contrariul, nu merită a fi menţionate deoarece sunt exclusiv soluţii de forţă, lipsite aproape total de fantezie.

Pe teoreticieni îi aţâţase în mod deosebit cifra patru, reprezentând mărimea diametrului Porţii exprimată în unităţi spaţiale universale. Un academician de formaţie ultra-clasicistă îşi aminti că Pitagora considera numărul 4 ca fiind Numărul Divin, temelia numerelor, investindu-l cu mari puteri magice. Frumos, dar nu trecu mult timp şi un experimentator până atunci obscur dovedi, folosind cele mai avansate mijloace de măsură, că mărimea diametrului Porţii era de 3,999999987 u.s.u. raportat la jumătatea lăţimii fisurii, eveniment urmat de o vânătoare acerbă de zecimale exacte. Cineva a pus capăt acestei pletore de speculaţii sesizând că cele patru (sau 3.999... etc.) unităţi fălos intitulate universale sunt doar nişte biete unităţi de măsură umane care, la o scară cu adevărat universală, este extrem de probabil să nu însemne nimic, aşa cum Galaxia, Metagalaxia sau chiar Universul perceput şi chiar cel imaginat de oameni nu înseamnă nimic în faţa Infinitului Inconceptibil.

Comparaţia sugestivă şi sarcastică a lui Toder den Saar i-a făcut pe mulţi să strâmbe din nas. „Acest bulgăre alb şi impenetrabil” afirma impasibil biologul „este o prelungire, un avanpost al altei civilizaţii, infinit superioară nouă.

Pe vremuri, oceanele erau explorate cu nişte sfere cu pereţi de

oţel numite batiscafuri, ei bine, noi suntem peştii care mişună şi se izbesc cu botul în carcasa metalică.”

În tot acest timp, situaţia politică se deteriorase continuu. Pornită nu se ştie de unde, ideea că cel care va pătrunde în spatele Porţii Roşii (începuse să fie numită aşa din cauza cercului roşu cu care era marcată) va fi stăpânul Galaxiei înfierbânta anumite minţi şi incidentele din zonă între confederaţi şi trupele regale deveniseră frecvente.

Biserica, destul de reţinută un timp, mărginindu-se la aluzii mai mult sau mai puţin profetice, trecu brusc la ofensivă. Presa reproducea frenetic declaraţiile înaltului cler. Arhiepiscopul Mangon de Benaria, de exemplu, afirma cu milostivă agresivitate:

„Oamenii au cucerit mai întâi Luna, apoi sistemul Solar, pe urmă alte şi alte sisteme stelare. În rătăcirea lor, ei cred că asta le dă dreptul să uite de Dumnezeu. Amarnic se vor căi pentru trufia lor nemăsurată, căci El e pretutindeni şi nicăieri, iar Cosmosul, de la materia difuză interstelară şi până la gigantele albastre, există prin atotputernica-I Voinţă. Descoperirea Arclantidei şi Porţii e un semn, primul Semn, pentru cei ce şi-au întors faţă de la El şi au uitat că sunt doar pulbere stârnită de paşii sublimi ai Domnului. În van încercaţi cu ştiinţa voastră omenească să deschideţi Poarta, când va veni timpul ea se va deschide singură şi mult mai bine va fi atunci pentru unii şi rău va fi atunci pentru alţii”.

Se înfiinţară primele secte şi începură să sosească pelerinii. Veneau din toate colţurile Galaxiei, înghesuiţi până la sufocare în calele marilor astronave de transport, hrănindu-se cu concentrate insipide, respirând aerul regenerat o dată pe săptămână. Îşi părăsiseră planetele lor de baştină, unele mustind de viaţă sub un soare generos, altele cu greu transformate pentru a putea fi locuite de om, pentru solul monoton şi dur al Arclantidei, pentru Cercul Roşu din faţa pseudocatedralei din Benaria.

Cei mai fanatici stăteau zile în şir prosternaţi înaintea cercului sacru, în rânduri strânse, rugându-se în tăcere. Uneori uitau să schimbe rezerva de oxigen şi mureau scurt şi violent, sufocaţi, sub privirile pline de dispreţ plictisit ale soldaţilor din cordoanele de pază. Unul dintre ei, un orb de pe Geeda, jura că în a şasea zi de rugăciune *văzuse*, prin pereţii deveniţi brusc transparenţi ai catedralei, făpturi înaripate, nespus de frumoase, zburând sau, mai degrabă, plutind ca într-un acvariu imens. Fu declarat sfânt.

Războiul dintre Confederaţie şi Regat n-a izbucnit atunci (s-au înregistrat doar câteva scurte şi sângeroase ciocniri de tatonare) bineînţeles nu din raţiuni pacifiste, ci pentru simplul motiv că la curtea regală din Pengar-Gatterach se considera mai potrivită o tactică de aşteptare şi supraveghere atentă, pândind momentul deschiderii

Porţii Roşii de către confederaţi – dacă acest moment avea să vină vreodată.

Cu pelerinajul s-a sfârşit atunci când patru sute de soldaţi hotărâţi ai Oastei Domnului (cum se autointitulau), dispunând de cele mai rapide nave ale momentului şi armament modern, au puis stăpânire pe Arclantida printr-o acţiune rapidă şi bine coordonată. Purtau imprimat pe căşti şi pe umărul costumelor un cerc roşu pe fond alb, simbolul Divinei Porţi.

„Solul Arclantidei este sacru”, a spus Zangvarr, comandantul lor, în comunicatul transmis imediat după lovitură. „Nu vom mai îngădui ca albeaţa sa imaculată să fie întinată de necredincioşi şi tot felul de nechemaţi.”

Unii istorici susţin că cei patru sute ar fi fost în solda confederaţilor, alţii, în a Regatului. Oricum, lichidarea lor, într-o săptămână, de către o divizie mixtă de pedepsire alcătuită atât din soldaţi federali, cât şi regalişti a dat naştere frumoasei legende, păstrată până în zile noastre, a Cavalerilor Cercului Roşu.

Anii au trecut şi s-au făcut decenii, iar deceniile s-au transformat în secole. Fără ca cineva să le-o impună, comandanţii au început să ocolească planetoidul impenetrabil. O altă legendă, zisă cea a Moşului Nenorocirilor, aproape uitată astăzi, întruchipează melancolic obsesia rămasă în spatele Istoriei Umane. Moşul, spune legenda, se afla la bordul cargoului *Betelgeuse* când acesta a fost nevoit să aterizeze forţat pe Arclantida. Oamenii din echipaj îi priviseră zile de-a rândul vrăjitele simfonii colorate care vorbeau de moartea stelelor şi de flori veştede, de amintirea oamenilor, de Cosmos, de lumini şi de stânci cenuşii.

În timp ce echipajul muncea la remedierea avariei, Moşul Nenorocirilor s-a îndreptat, ţinând de funie nelipsitul kangoch, spre ecluze. Nu l-au oprit decât ca să-i dea un costum spaţial, tradiţia cerea ca nimeni să nu încerce să-l abată pe moşneag din drumul ales de el. O vreme l-au mai putut vedea înaintând pe albul platoului, dus de mohorâtul kangoch de pe Nadalen şi răspândind în spaţiu dumnezeieştile succesiuni de culori. Apoi din cercul roşu aflat în mijlocul platoului a ţâşnit o coloană de lumină, albă la început, scindată imediat în nuanţe spectrale fără număr. Un dialog halucinant de culori a început între orga bătrânului şi cerc; unele variante afirmă că bătrânul a păşit în cerc şi a dispărut, însoţit de mugetul de jale al kangochului rămas fără stăpân – sau fără sclav, cine ştie?

…Dar aceasta nu e decât o legendă, hrănită de arbitrara încredere în iraţional care poate fi întâlnită la speciile aflate pe o treaptă inferioară de înţelegere a Universului, iar Arclantida e şi mai puţin decât o legendă, apropiindu-se mai degrabă de statutul, neglijat de Briss şi Kahuga, al străvechiului continent pământean numit Arctica.

PLUTONIA

Încet, foarte încet, Adam se trezea. Se formase în el un reflex la graniţa dintre voluntar şi involuntar, toate celulele lui cerebrale se împotriveau cu tenacitate trezirii şi, chiar şi după ce era perfect conştient, rămânea multă vreme cu pleoapele strânse, ca şi cum ar fi vrut să păcălească un supraveghetor atent al profunzimii somnului său.

Ca de obicei, se trezea mai obosit decât se culca, adesea adormea foarte greu, îi era teamă să-şi piardă cunoştinţa, îi era teamă să nu mai fie şi îi era teamă şi de vise. Aşa se scurgeau nopţile lui, între spaima de a adormi şi spaima de a se trezi, întretăiate de spaima din vis. Uneori, creierul şi ochii chinuiţi cedau pe neaşteptate, şi atunci adormea pe unde se găsea câte douăzeci de ore în şir.

Lumina cenuşiu lăptoasă a zorilor umplea dormitorul, contura mobilierul somptuos, imensele oglinzi veneţiene, sfeşnicele de aur, cele două blănuri de urs polar pe care le descoperise în magazinul acela de pe strada trei (ea ţipase de bucurie când le văzuse), Rembrandt-ul (sau cam aşa ceva) puţin sfâşiat într-un colţ şi cu rama crăpată, atârnat deasupra patului princiar. Cu toată abundenţa de suprafeţe reflectante, lumina săracă nu izbutea să stârnească vreo scânteiere, totul lucea stins, potolit.

Se sculă cu grijă ca să n-o trezească şi se duse la fereastră. Ca şi ieri, ca şi alaltăieri, ningea constant cu aceiaşi fulgi mari de culoarea penelor de porumbel, norii joşi, vineţii şi imobili alcătuind un strat compact, dens şi apăsător ca o placă de fontă. În depărtare se zărea oraşul.

Ascultă o vreme liniştea. Nu se auzea decât respiraţia ei, apoi i se auzi şi vocea, răguşită şi nesigură:

— Vino lângă mine. Mi-e frig.

Era frig într-adevăr. În şemineu nu mai erau decât cenuşa şi nişte tăciuni aproape stinşi.

— Mai bine fac focul, răspunse Adam.

Se duse în hol, luă toporul şi intră în sufragerie.

— Scrinul chinezesc să-l laşi, strigă ea din dormitor. Cu restul fă ce vrei, şi aşa mi-e greaţă de ele.

Adam puse ochii pe un armoar de nuc frumos încrustat, pentru că nu era prea mare şi n-avea nici metal prea mult pe el. Smulse mai întâi uşile din balamale şi apoi le crăpă cu lovituri dibace. Sfărâmă şi restul.

„O să ajungă vreo două zile.” Intră în dormitor cu lemnele în braţe.

Şemineul era bine construit, ca de altfel întreaga casă, aşa că încăperea se încălzi repede.

— Chibriturile sunt pe terminate, mormăi în timp ce se îmbrăca. Trebuie să mă duc să mai aduc.

Se sculă şi ea, îşi puse capotul albastru de mătase şi coborâră la bucătărie. Adam mai aduse nişte aşchii, ea făcu focul în chiuveta de marmură care fusese odată albă şi atârnă oala cu apă de pironul gros bătut în perete.

— Nu prea mai sunt nici conserve, spuse femeia trântind uşa frigiderului. Vezi, poate de data asta găseşti ceva mai acătării, că de fasole cu carne m-am săturat.

— Bine, bine. De la o vreme-ncoace nu-ţi mai convine nimic.

Până deunăzi îi conveneau chiar prea multe. Îl pusese să care de prin toate vilele mai bine păstrate zeci de lucruri: mobile, haine, covoare, aurărie, tablouri, televizoare, videofoane, un frigider enorm, cuprinsă parcă de un delir al acumulării.

În serile când el se întorcea din oraş, îl aştepta în toalete fastuoase printre siluetele elegante din living-room.

— Doamnă senator, soţul meu, ciripea ea înclinându-se graţios.

Doamna senator, într-o splendidă rochie de seară, atentă şi prevenitoare, era deja uşor înclinată, cu mâinile în lături şi cu zâmbetul ei etern pe buzele perfecte. Adam o găsise în subsolul unei case de mode, împreună cu alte şapte sau opt care erau în stare mai bună. La început, fusese fericită să-şi înviorezе sufrageria cu ele, apoi pretinsese sus şi tare că doamnele fără domni nu au nici un haz. Adam răscolise o lună încheiată până găsise – în ceea ce fusese probabil o dugheană de haine vechi – unul în costum bleu-petrol, destul de bine conservat, dar decapitat. La rugăminţile ei, îi mai cărase şi un bust de gips reprezentând un personaj al antichităţii greceşti sau romane, nu ştia pe cine fiindcă nu găsise şi soclul. Ea mai făcuse nişte nazuri, dar neavând altceva mai bun îl pusese pe Cezar – cum îl botezase – pe o măsuţă, iar pe Ludovic al XVI-lea îl aşezase lângă o tânără şi graţioasă domnişoară în bluză şi pantaloni colanţi care era Maria Antoaneta.

Erau totuşi seri frumoase şi liniştite. Stăteau amândoi la masa cu sfeşnicele aprinse, mâncau conserve şi beau vin scump. Atunci descoperise că o iubeşte. Nu bănuise că s-ar putea întâmpla şi una ca asta în ziua în care o găsise rătăcind pe strada 15, în zdrenţe, plină de arsuri şi de răni, mergând năucită ca un automat. Mai târziu, lumânările se terminaseră şi el n-a mai căutat altele pentru că tot cam atunci se sfârşise şi dragostea lor.

O apucaseră isteriile. Liniştea desăvârşită o înnebunea. Când rămânea singură, începea să strige şi să spargă lucrurile. Din milă, Adam căutase cu îndârjire şi găsise până la urmă, în ruinele, unor clădiri impozante, un aparat încă în stare de funcţionare care putea

emite un flux neîntrerupt de bip-uri.

Când o apucau năbădăile, Adam dădea drumul la contor şi ieşea din cameră spunându-i: „Ascultă ştirile, draga mea, şi ai să te linişteşti”. Într-adevăr, ţârâitul monoton al aparatului avea un ciudat efect liniştitor asupra ei; asta până când s-a consumat bateria.

Apa din oală dădu în clocot; Adam luă un castron de aur masiv şi vru să-l umple cu apă fierbinte.

— Apa e pentru ceai, nu pentru bărbierit, zbieră ea deodată şi începu să plângă cu sughiţuri.

Adam îşi văzu de treabă, scenele acestea făceau parte din peisaj.

După un timp, ea se potoli şi-i spuse cu un ton aproape normal să mai aducă apă, voia să spele nişte lucruri după-amiază.

Adam se ridică fără un cuvânt, luă găleţile şi ieşi. Se bărbierise doar pe jumătate, dar nu mai voia s-o audă din nou urlând.

Era răcoare afară. Ninsoarea cenuşie cădea necontenit deasupra şesului cenuşiu, înţesat de plantele înalte, păroase şi roşcate, terminate cu un bulb cât un cap de copil în care pulsa mereu ceva alb-strălucitor. Râuleţul cu apă pestriţă, uleioasă, sclipind stins ca o piele de şarpe, se târa alene prin spatele casei.

Dincolo de râu, lângă drumul spre oraş, se zărea o mulţime de automobile de toate tipurile, unele într-o stare de plâns, altele arătând destul de bine. De când se plictisise să golească rezervoarele tuturor maşinilor pe care le găsea intacte, Adam venea adesea din oraş cu una la remorcă pentru drumul de întoarcere. Nu reuşise să găsească un depozit de benzină neatins.

Umplu găleţile şi se întoarse. Ea se potolise de-a binelea, acum trebăluia liniştită. Mâncară fasole cu carne şi băură ceai. Apoi el se ridică şi îşi luă rucsacul aruncat într-un colţ.

— Mă duc în oraş să văd ce găsesc.

— Vezi, poate dai şi de nişte ţigări. Şi nişte reviste..., îi mai strigă ea din uşă.

***

Se întoarse seara târziu, cât pe-aci să fie prins de furtună. În afară de tăcere, cel mai mare pericol era furtuna. În atmosfera intens ionizată, fulgerele umpleau parcă tot cerul, iar trăsnetele se ţineau lanţ. Un om alergând pe câmpie n-ar fi apucat să parcurgă 20 de metri înainte de a fi carbonizat.

Avusese o zi bună. Adusese compot de ananas, sardele şi carne de porc conservată. Chibrituri, ţigări şi reviste luase de la tutungeria de pe bulevard, pe jumătate scufundată în sol, de unde se aproviziona de obicei.

După masă stătură până seara târziu, întinşi în pat, fumând tăcuţi.

— Adam, spuse ea într-un târziu, iartă-mă, poate sunt nebună, poate e o prostie ceea ce spun, dar... n-ar fi bine să... avem un copil?

El tăcu o vreme, trăgând din ţigară.

— Nu, spuse. E cu adevărat cea mai mare tâmpenie pe care ai spus-o până acum.

Şocată de asprimea tonului, se ghemui ca de frig.

— Dar, Adam, suntem atât de singuri...

— Şi ce dracu' vrei, explodă el, n-ajunge că suntem doi în rahatul ăsta, nu, doamna se simte singură, în trei i se pare mai interesant! Da' pe el l-ai întrebat dacă vrea să se nască într-o lume ca asta, din nişte părinţi ca mine şi ca tine?

Aruncă ţigara şi scuipă scârbit pe blana albă de lângă pat.

— Uneori mă întreb ce l-o fi apucat pe bunul Dumnezeu de ne-a ales tocmai pe noi; nu suntem nici cei mai buni dintre oameni, ca să primim viaţa ca pe o favoare divină, nici cei mai răi, ca să fim pedepsiţi să mişunăm în gunoiul ăsta radioactiv. Am fost şi suntem nişte nimicuri. Un ratat şi o isterică...

Ea aşteptă cu răbdare să treacă valul de furie.

— Totuşi, Adam, gândeşte-te, poate şi el va moşteni imunitatea noastră, poate noi doi suntem destinaţi să fim întemeietorii unei rase noi, care să ia totul de la capăt...

— I-auzi, ar mai lipsi să te cheme Eva ca totul să fie perfect, da? Dar un monstru mititel care să crească mare nu te-ai gândit c-ai putea să feţi, deşteapto? Ai habar în ce baie de radiaţie ţi se lăfăie ovarele? De altfel vorbim ca să n-adormim, la ora asta suntem amândoi mai sterpi decât nişte pari din gard.

Ea începu să plângă tăcut, cu capul în pernă;

— Măcar spune-mi că ai vrea să ai un copil cu mine, scânci printre suspine.

Adam îşi aprinse o nouă ţigară, suflând cu voluptate fumul spre tavan. Scândurile din cămin ardeau pocnind molcom.

Deodată ea se ridică în capul oaselor, cu o expresie de zile mari întipărită pe faţă.

— Adam, în lumea asta eu nu mai pot... nu mai vreau să trăiesc, zise transfigurată.

Draga mea, ai la dispoziţie o mulţime de moduri elegante de a trage cortina. N-o să fiu eu cel care să te împiedice. Am fost întotdeauna adeptul liberului arbitru. În ce mă priveşte, nu mă înnebuneam cine ştie ce nici după cealaltă lume, aşa că schimbările nu m-au afectat prea mult, ba dimpotrivă, aici cel puţin e cu-adevărat linişte.

— Adam, noi nu îmbătrânim, oare... suntem nemuritori?

— Aşa s-ar părea, cel puţin cât avem ce mânca. Moşul cu barba lungă şi albă s-o fi gândit să ne facă şi pustiul ăsta de bine. Nu-i nimic, stăm şi aşteptăm, timp avem, slavă domnului.

— Ce mai aşteptăm, Adam?

— Nu se ştie niciodată, poate vin nişte extratereştri şi ne capturează pentru vreo grădină zoologică. Suntem, la urma urmei, nişte exemplare rarisime, ce rarisime, unice.

Tăcură îndelung.

— Crezi că suntem într-adevăr singurii? Auzi, spuse ea brusc, ce-ar fi să plecăm, să căutăm pe tot continentul, poate mai sunt şi alţii?

Ar trebui să te duc cu mine în oraş într-o zi, ca să-ţi piară cheful de voiajuri. Şi ştii că n-avem benzină.

Tăcu.

— Poate dacă, într-o zi, descopăr vreun depozit intact... Dar n-are nici un sens, fetiţo, încearcă să pricepi că toţi au murit şi noi suntem singuri, singurei... Toată lumea e a noastră, mai spuse el, întorcându-şi brusc faţa către fereastră.

Într-un târziu adormiră. În noaptea aceea, Adam visă marea.

BALAVIA

Cu toate că e mult de atunci, de fiecare dată când văd un om căruia îi lipseşte o mână sau un picior îmi aduc aminte cu o vagă înfiorare de sfârşitul lumii pe Balavia.

Am trăit mult timp printre balavieni, la început forţat de împrejurări, apoi cuprins de un interes mergând până la o stranie afecţiune pentru ei. N-am ştiut niciodată care au fost sentimentele sau măcar atitudinea lor faţă de mine.

Pe Balavia am ajuns din întâmplare, ca urmare a unei defecţiuni ireparabile la sistemul de propulsie al bătrânului meu *Norstar Travena*. Aterizarea a fost un coşmar, mereu la un pas de catastrofă.

De la început am fost confruntat cu unul din multele aspecte ciudate ale comportamentului balavian: cu toate că asolizasem într-o zonă relativ dens populată, ei nu păreau prea tulburaţi de eveniment, ba s-ar putea spune că ignorau cu desăvârşire corpul argintiu, brăzdat de dâre negre, al navei mele.

O vreme m-am mulţumit să-i observ din interior, fără să mă pot decide dacă să ies sau nu, cu toate că aspectul lor pronunţat umanoid ar fi trebuit să mă încurajeze sau, dimpotrivă, să mă facă circumspect. Am făcut şi câteva fotografii, mai păstrez şi acum una dintre ele.

După cum vedeţi, nu sunt prea înalţi, nu poartă nici un fel de îmbrăcăminte, au epiderma – sau, mai corect spus, suprafaţa – cenuşie şi poroasă ca spuma de mare. Nu au sex, şanţul fesier este absent (în fotografie nu se vede, dar vă garantez eu), podoaba capilară lipseşte, ca dealtfel orice altă pilozitate. Ar fi putut fi asemuiţi cu îngerii asexuaţi din vechile reprezentări dacă faciesul lor ar fi avut cât de cât ceva angelic.

Spuneţi că nu distingeţi altceva decât o pată cenuşie confuză. Da, într-adevăr, fotografia e foarte veche şi nici nu e făcută de un expert. Dar sper că nu vă îndoiţi de adevărul spuselor mele, ce interes aş avea să vă mint?

Cum se înmulţesc? Extrem de simplu. Prin înmugurire: undeva, într-un punct al corpului, de preferinţă pe spinare, apare şi se dezvoltă rapid o tumoare alungită, care, după o sută de zile, crapă eliberând, o dată cu un lichid cafeniu, un balavian în miniatură. Iată deci un mod de reproducere care prezintă avantajul de a fi ferit de drame pasionale.

Vă rog să observaţi, sau dacă nu observaţi vă spun eu, absenţa nasului şi a cavităţilor orbitale. Ochii sunt puternic reliefaţi, ca la broască, nu ştiţi ce e aceea o broască?, în sfârşit, emisferele acestea sunt ochii. Faptul că sunt închişi nu e o întâmplare, balavienii au

pleoapele lipite ca pisoii nou născuţi. Nu ştiţi ce înseamnă pisoi? Vă rog să mă scuzaţi, comparaţiile mele zoomorfe sunt într-adevăr anacronice şi anatopice, am să încerc să le evit pe cât posibil.

Mult mai târziu am reuşit să aflu de ce ochii balavienilor sunt tot timpul închişi. Din câte am înţeles (înţelegere foarte relativă, după cum veţi vedea), cu mult, cu foarte mult timp înaintea sosirii mele, un torent de raze nocive pentru ochii băştinaşilor s-a abătut din Cosmos asupra Balaviei. Fiind nevoiţi să-şi ţină vreme îndelungată pleoapele coborâte şi teama prelungind cu mult după dispariţia radiaţiei periculoase această stare de lucruri, pleoapele au sfârşit prin a se suda. Aşa au orbit balavienii, ferindu-se de orbire.

Aceste... să le numim infirmităţi – deşi nu e prea corect – sunt supracompensate de sensibilitatea şi rezoluţia extraordinară a simţului auditiv. Au, fără exagerare, mii de urechi, mici receptoare de formă parabolică răspândite pe întreaga suprafaţă a corpului. Cu ajutorul lor pot sesiza foarte precis un sunet, chiar slab şi înecat în zgomot, de la distanţe de ordinul milelor standard.

Vă întrebaţi, probabil, ce este această lamă curbată care aproape le acoperă partea inferioară a feţei. Este maxilarul superior supradezvoltat, care îi ajută mult să scormonească solul, pentru că, trebuie să ştiţi, cu asta se hrănesc, cu sol.

Modul lor de hrănire este foarte interesant: aşezaţi în patru labe, îngurgitează o cantitate de sol care conţine, se pare, toată gama de substanţe necesară nutriţiei, o menţin un timp în interiorul lor, probabil în ceva asemănător stomacului, eliminând-o apoi tot prin orificiul bucal. Sub acţiunea razelor astrului central al sistemului în care Balavia este a patra planetă, solul expulzat se regenerează şi redevine într-un timp relativ scurt comestibil. Ceea ce este curios e că deşi fauna şi flora abundă, ei preferă totuşi acest mod de hrănire. Am văzut copaci cu fructe comestibile, coapte şi apoi putrezind pe sol, turme imense de animale cu aspect vag bovin hălăduind nestingherite şi mi-a trecut prin cap că, dacă aş reuşi să iau contactul cu ai mei, s-ar putea organiza un comerţ înfloritor cu resursele Balaviei. Din păcate, cu toate eforturile mele, n-am reuşit să mă fac înţeles şi când cargoul *Excelsior* a sosit să mă salveze din lungul naufragiu, totul se sfârşise pentru balavieni.

Uneori mă întrebam, privindu-i, dacă nu cumva sunt străini şi ei ca şi mine în această lume, dacă nu cumva sunt moştenitorii crepusculari ai adevăratei civilizaţii balaviene, victimă a unor procese degenerative sau, cine ştie, exterminată şi alungată de actualii ciudaţi locuitori ai planetei. N-am reuşit să aflu niciodată adevărul pentru simplu motiv că balavienii nu au istorie. Intervalul de trecut asupra căruia memoria lor poate opera este de câţiva ani (anul balavian este echivalent cu patru şi jumătate până la cinci ani tereştri, datorită unei

viteze de revoluţie mai reduse şi cu uşoare variaţii). Ah, da, mă scuzaţi, un an terestru reprezintă o jumătate de an kositeean.

Ce spuneţi? A, nu, nu ştiu, nu mi-am putut da seama dacă această limitare a memoriei este fiziologică sau deliberată – la urma urmei mi se pare destul de logică şi economicoasă.

Comunicarea se realizează cu ajutorul unei membrane foarte subţiri şi dure, situată în interiorul cavităţii bucale, cu care pot produce o gamă variată de sunete, infrasunete şi ultrasunete. Nu, nu respiră. Aerul nu pătrunde decât în cavitatea bucală, eventual până în zona unui ipotetic faringe, dar mai departe nu, n-am văzut niciodată toracele unui balavian ridicându-se şi coborând.

Ei, cu limbajul a fost o mare problemă. Cum ceea ce spuneau era în bună parte în domeniul ultrasonor, trebuia să folosesc foarte des detectorul de ultrasunete cuplat cu un convertor audio ca să pot pricepe ceva. Apoi, învăţarea sunetelor fundamentale şi învăţarea lexicului nu erau suficiente, pentru că limbajul balavian era *în totalitate* figurat. Adică fiecare frază avea un dublu sens: cel banal şi nesemnificativ, rezultat din combinarea semnificaţiilor cuvintelor componente şi un altul, cel care conta de fapt şi oferea interpretarea exactă a frazei. Adică, spre exemplu, dacă ţi se spunea: „s-a terminat sculptarea megalitului” (ocupaţia lor principală era sculptura monumentală, am să intru imediat în detalii) şi te duceai la locul indicat, constatai că respectiva operaţie nici măcar nu începuse, lucru absolut firesc pentru că sensul real, *figurat* al frazei era de saţietate, de încheiere satisfăcută a unei mese copioase. Şi dacă pare aberant, daţi-mi voie să vă spun că acest sens secund nu era nici măcar constant, el suferea schimbări la intervale destul de scurte. Bineînţeles, nu era exclus ca în cadrul acestor variaţii să se producă şi o coincidenţă între primul şi cel de-al doilea sens, dar ar fi fost doar o simplă coincidenţă şi nimic mai mult. Nu ştiu cum reuşeau să se înţeleagă între ei, pentru mine, vă daţi seama, era un chin. Dacă n-ar fi fost marea mea pasiune pentru criptografie cred că n-aş fi reuşit niciodată să pricep ceva.

Cu sculptura megalitică lucrurile stăteau cam aşa: în afara scurtelor răgazuri necesare îngurgitării şi eliminării, aceasta era activitatea care le ocupa tot timpul. Nu, nu i-am văzut niciodată dormind. Acţionau perfect coordonat, totuşi n-am reuşit să-mi dau seama dacă şi cine îi conduce. Cât priveşte aspectul coloşilor de piatră – numesc aşa substanţa alb-gălbuie şi dură din care erau făcuţi – era mereu acelaşi: un cap cu trăsături umanoide, dar deosebite de cele balaviene, fie şi numai datorită ochilor deschişi, privind spre cer. Greu de spus ce reprezentau. Ar fi putut fi simboluri ale unei obscure religii a aşteptării, repere înălţate pentru întoarcerea zeilor, dar la fel de bine puteau să reprezinte producţia obstinată şi fără sens a unui mecanism dereglat. Gândindu-mă la asta, eram tentat uneori să-i compar cu nişte

automate programabile, având stocat în memorii, de către ipoteticii constructori, un program ale cărui obiective îmi scăpau.

Da, aveţi dreptate, e târziu şi trebuie să încheiem discuţia, şi-aşa v-am răpit destul timp. Dar merită să ascultaţi sfârşitul. Sfârşitul Balaviei. Nu ştiu cum să numesc ceea ce i-a atacat. Să-i spunem flagel. Sau epidemie. În sfârşit, cert este că balavienii au început să dispară. Da, să dispară pur şi simplu. Le pierea mai întâi o mână sau un picior, apoi o bucată din trunchi, apoi capul şi aşa mai departe, până dispăreau de tot. Ciudat era că, deşi bucăţile lipsă *nu mai existau* – mi-am trecut mâna prin locurile goale – în sensul că deveneau pentru mine invizibile şi penetrabile, balavienii mei – da, ai mei, v-am spus, mi se pare că începusem să am o anumită afecţiune pentru ei – nu păreau deranjaţi. Era halucinantă priveliştea unui picior şi a unei părţi din trunchi înaintând în pas domol sau a trupurilor fără cap care continuau să-şi mişte membrele. N-am ştiut şi n-am să ştiu niciodată dacă acest... flagel venea din spaţiu sau era născut din însăşi structura balavienilor. O vreme, am trăit chiar cu teroarea că s-ar putea să încep şi eu să dispar, îmi priveam trupul cu teamă de fiecare dată când mă trezeam. Apoi m-am liniştit, ceva îmi spunea că numai ei sunt afectaţi, mie nu mi se poate întâmpla nimic.

La câteva ore după ce văzusem dispărând ultimul fragment de balavian pe mile întregi în jurul meu, a asolizat cargoul *Excelsior*. Bucuria de a vedea din nou oameni, bucuria salvării mele mi-a fost umbrită de neîncrederea lor ironică. Nu voiau să creadă că – până cu câteva ore înainte de sosirea lor – pe Balavia existase o lume. I-am dus şi le-am arătat statuile gigantice. Asta i-a pus oarecum pe gânduri.

De multe ori mi-am spus că soarta balavienilor e posibil să nu fi fost tragică decât în viziunea mea umană. Poate că ei continuă să ducă aceeaşi viaţă – vedeţi, iarăşi un termen antropic – ca întotdeauna sau poate alta, într-un alt univers, deosebit de acesta în care trăim sau poate identic, dar imperceptibil pentru noi. Cu toate astea, de câte ori văd un om căruia îi lipseşte o mână sau un picior, mă cuprinde o înfiorare vagă şi mă gândesc că într-o zi s-ar putea...

Noapte bună, domnule.

GALLA

Destinul aleargă după noi ca un nebun
cu briciul în mină.
ARSENII TARKOVSKI

Până la şapte ani, nouă luni şi şaisprezece zile – cu anii şi cu zilele merge, e logic să presupunem că planeta Galla are, ca orice planetă care se respectă, o mişcare de revoluţie şi una de rotaţie în jurul propriei axe, lunile cer însă ipoteza suplimentară şi mai puţin credibilă ca Galla să aibă un satelit natural denumit Luna – până la această vârstă deci, micul Matheus a fost un copil obişnuit sau, mai exact, aşa a fost considerat, cu toate că un observator atent al copilăriei lui ar fi putut sesiza amănunte neobişnuite chiar înaintea memorabilei date.

În ziua aceea, copiilor li se explică pentru prima oară ce este şi cum funcţionează un SIMAG. Înţeleseră cu toţii foarte repede despre ce era vorba şi apoi i se dădu voie fiecăruia să-l folosească. Rând pe rând, sub privirea blândă şi uşor blazată a tinerei educatoare, îşi înjghebară viziunile lor infantile: imagini ale prietenilor, ale părinţilor, scene de basm (atenţie, iarăşi o noţiune greu extrapolabilă), peisaje urbane sau simple jocuri de culori şi contururi vagi...

Cu obişnuita lui reţinere faţă de tot ce însemna acţiune, Matheus îşi puse casca argintie, rămânând apoi nehotărât în faţa claviaturii.

„Hai, Matheus, curaj, ai văzut doar ce simplu e”, spuse educatoarea şi se întoarse să răspundă unui puşti care o întrebase ceva. Revenind apoi cu privirea la Matheus şi la ce făcea acesta, simţi din prima clipă că ceva nu e în ordine.

La marginea unui ocean întunecat, pe faleza înaltă şi abruptă, Tânărul împinge un fotoliu pe roţi. Valurile negre şi grele muşcă sălbatic ţărmul de piatră vineţie, ninge rar, cu fulgi albi şi enormi, lumina e crepusculară, lumină de amurg etern (de unde această senzaţie de etern, se întrebă educatoarea), *stoluri de zdrenţe violete plutesc zbuciumându-se în vântul tăios. Pe linia ţărmului, undeva departe, se distinge o aglomerare de sfere şi piloni argintii.*

În ordinea policromă de metal şi plastic a sălii climatizate domneau acum frigul şi mireasma paralizantă a entropiei. Înfiorată, educatoarea decuplă convertorul tactil.

Fulgii uriaşi se aşază pe părul cenuşiu, tuns scurt, al bătrânului din fotoliu, pe chipul gălbui şi îngrozitor de uscat, acoperit cu o reţea de riduri fine ca o ceramică crăpată din care ţâşneşte, neverosimil de viu, albastrul voltaic al ochilor. Privind *costumul argintiu izoterm al Tânărului care plânge tăcut şi pieptul scobit al Bătrânului răsărind din bluza neagră şi subţire, descheiată la câţiva nasturi,* educatoarea încercă – cu toate că abia deconectase convertorul tactil – o senzaţie tulbure, aproape uitată, care o făcu să se cutremure. *Tânărul opreşte fotoliul la un pas de hăul înspumat, aplecându-şi urechea până aproape de gura Bătrânului. Apoi îi aprinde şi îi pune între buze o ţigară, care nu e nici nutritivă, nici vitaminizată. E străbunica ţigărilor, mai toxică decât iadul. Câteva minute rămân amândoi nemişcaţi sub ninsoare, ca un straniu grup statuar în pustietatea nemărginită. Din când în când, Tânărul ajută mâna scheletică să ducă ţigara la gură. Fără vânt deasupra lor dansează protoplasmele violete. Pe urmă, Bătrânul lasă ţigara să-i scape în valuri şi face un abia perceptibil semn cu capul. Tânărul ezită o clipă, faţa i se crispează când apucă spătarul scaunului şi* educatoarea se crispă şi ea neştiind dacă îl va trage spre sine pentru a-l întoarce sau îl va înclina în faţă.

Instantaneu totul dispăru. Matheus Torm îşi scosese casca şi o privea liniştit pe educatoare. Un copil. Poate prea scund, poate prea tăcut, poate prea lucid, dar la urma urmei un copil.

Oare câtă legătură cu realitatea are toată povestea asta? Poate fi hotărât destinul unei fiinţe, în câteva minute, de culoarea unui ocean imaginar, de strania expresie a chipului unei fantasme? Şi însuşi conceptul de Destin, Constrângere de Fier, Predeterminare Inflexibilă, Moire, Fatum, Ananke are mai multă consistenţă decât cel de Soartă, Alea, Stochastic, oscilaţie de fiecare clipă în infinitul evoluţiilor posibile?

Peste câteva zile, la Centrul Educaţional sosi un bărbat înalt şi dezinteresat. Stătu îndelung de vorbă cu Matheus, îl privi jucându-se cu SIMAG-ul şi notă câte ceva, făcând şi nişte calcule. Când, într-un târziu, se hotărî să plece, era tulburat. În destul de lunga lui carieră nu întâlnise niciodată un coeficient atât de ridicat. Matheus, în schimb, îl uită repede pe omul cel înalt şi dezinteresat.

Scurt timp după aceea, tatăl lui Matheus contractă o pasiune fulgerătoare pentru o altă femeie, lucru destul de improbabil la un om aşezat, preocupat de profesia lui, deloc înclinat spre complicaţii şi aventură. Sau poate tocmai de asta foarte probabil. Sigur este că Matheus nu mai putea acum să asigure calm şi ameninţător ca ceilalţi copii: „Las că te spun eu lu' tata...”, nu mai avea ce să arunce în balanţă când altul se lăuda cu personalitatea, chiar dacă augmentată de imaginaţie, a genitorului său: „Tata a făcut... Tata are... Tata este...”

Încercă de câteva ori să trişeze, dar fu reprimat cu cruzimea

specifică vârstei: „Minţi, taică-tău a fugit din oraş cu altă femeie...”

Toate acestea l-au încrâncenat progresiv şi i-au dezvoltat o timpurie independenţă. După ce maică-sa sări să-l apere într-o încăierare cu cei de vârsta lui, îi spuse fără patimă, aproape enunţiativ: „Dacă mai faci o dată asta, mă sinucid...” Femeia se cutremurase de proprietatea şi detaşarea cu care copilul folosise verbul.

După câteva conflicte cu Mentorii, renunţă să mai urmeze cursul formativ normal. Învăţa singur, de fapt nici măcar nu învăţa, se lăsa pătruns la întâmplare de fluxul nesfârşit al informaţiilor.

În actul învăţării se pot deosebi mai multe categorii umane, uneori suprapuse:

Categoria A – subiectul uman nu poate depăşi un anumit prag de abstractizare, $2+3=5$ e ceva familiar şi chiar plăcut, $?+3=5$ e o întortochere totuşi obositoare, $a+b=c$ totul devine confuz şi străin, $aXb=c$, unde X reprezintă o lege de compoziţie oarecare, este ceva de-a dreptul duşmănos. Exemplul e structural valabil, deşi mai puţin vizibil, în asimilarea oricărei discipline, nu numai în matematică. De cele mai multe ori, subiectul munceşte mult şi inutil, presat de insistenţele familiei, reuşind doar să memoreze nişte pattern-uri vizuale sau auditive. Aceste pattern-uri se pot dovedi foarte persistente, subiectul menţionându-le respectuos şi complet anapoda în decursul existenţei sale. De reţinut deci respectul profund al subiectului pentru ceea ce nu pricepe.

Categoria B – subiectul e dominat de o viziune pragmatică. Învaţă propulsat de ideea utilităţii sociale a cunoştinţelor dobândite. Înclină de obicei spre ştiinţele pozitive. A moştenit din familie cunoscuta aserţiune: „ai carte, ai parte”, cu nimic mai adevărată sau falsă decât străvechea „fericiţi cei săraci cu duhul...” Odată atins statutul social dorit, volumul de cunoştinţe acumulat ca un rău necesar părăseşte automat şi aproape în totalitate creierul subiectului, rămânând doar strictul necesar susţinerii unei conversaţii mondene. Pe locul rămas liber se pot dezvolta acum realele aptitudini pentru intrigă şi arivism. Tot ce nu înţelege, subiectul dispreţuieşte până la ură.

Categoria C – aici, mobilul asimilării de informaţie este snobismul. Să facem mai întâi o necesară precizare: snobismul e de două feluri. Avem mai întâi snobul făţiş, obstrucţionist, miserupist. De o parte noi, cei cu sânge albastru, maro sau oliv şi mâini foarte fine, de cealaltă voi, plebeii, butucănoşi, ordinari şi confundabili. Mult mai sofisticată şi deci mai greu de detectat este categoria snobului democrat, uneori chiar filantrop. El este excesiv de familiar şi protector cu toţi, are predispoziţii misionare, visează să lumineze massele, se simte chemat

să conducă gloata confuză şi neajutorată spre un ţel pe care ea nu şi-l poate nici măcar propune. Se poate identifica până la sacrificiu cu cel ce vrea să pară că este, păstrând însă în adâncul sufletului un dispreţ aproape inconştient faţă de cei pentru care s-a jertfit.

Snobul este specialist în asaltarea redutelor părăsite, glorificând cu entuziasm şi gesturi largi personalităţi cu o reputaţie bine consolidată de multă vreme, ca şi cum aceştia taman de pledoaria lui ar avea nevoie ca să nu se prăbuşească de pe socluri. Emite judecăţi de valoare nete, cu fermitate de taxonom: „ăla e un geniu… acela, un ageamiu...”

Categoria D – se caracterizează prin absenţa mobilului. Asimilarea informaţională are asupra subiectului efectul unui drog. Ca orice toxicoman, se îndepărtează progresiv de realitate. Ştie tot şi totul îl interesează. Un singur lucru nu ştie sau a uitat: să trăiască. Acestei categorii îi aparţinea Matheus, categorie blestemată, pentru care a afla nu reprezintă o obligaţie, un sport, o ocupaţie nobilă, un joc sau un mijloc de a avansa social, ci pur şi simplu o necesitate fiziologică. Elevii de felul acesta sunt în general mediocri, cu rare şi neaşteptate sclipiri, incapabili să se axeze eficient şi la timp asupra unor domenii precis delimitate.

Cu puţin înainte de a împlini 16 ani, făcu o vizită la spitalul unde era internată maică-sa pentru una din desele-i crize de nervi. Să precizăm că pe GALLA fuseseră demult eradicate toate bolile, cu excepţia celor psihice, care erau în plină înflorire. Mânat de curiozitatea-i bolnavă, Matheus reuşi să pătrundă într-un coridor în care intrarea îi fusese interzisă atât vizual, cât şi verbal de către computerul coordonator. Coridorul dădea într-o sală cu mese albe şi cu sertare multe şi mari. Trase nu fără oarecare efort un astfel de sertar şi descoperi un chip verde-cenuşiu de bărbat. Trase apoi toate sertarele, etalând morţii ca pe un set de fotografii, şi rămase uitându-se la chipurile verzi-cenuşii, galben-cenuşii, negru-cenuşii, până când sosi cineva din personalul uman şi îl luă de acolo.

La 18 ani se îndrăgosti nebuneşte (iată un pleonasm perfect) de o fată de vârsta lui. Vreme de câteva luni, cei doi străbătură umăr la umăr nopţile Krestului, sub constelaţiile cerului de vară al planetei. Totul i se părea fără importanţă în faţa nesfârşitei fericiri care îl aştepta alături de ea. Asta dură până în ziua în care un vehicul greu, aflat în plină viteză, o făcu terci pe fată în timp ce alergau unul spre celălalt. Eveniment cu o probabilitate sub unu la un milion în condiţiile de securitate a traficului din Krest.

Soarta – l-au consolat cu toţii – neîntrevăzând, nici n-ar fi avut cum, reperele de oţel ale Destinului lui Matheus Torm

O vreme dispăru din oraş, pierzându-se în triburile de marginali care trăiau la periferie, în rezervaţii detehnologizate. Trăi aici aproape

un an o viaţă nesigură, presărată cu întâmplări neobişnuite, Când reveni, murdar şi pletos, găsi Krestul gemând sub Dictatură. Înainte de autoexilul lui, aici domnea o Democraţie suficient de tolerantă şi coruptă, între timp însă, nişte domni înalţi şi dezinteresaţi, printre care Matheus ar fi putut, poate, găsi vechi cunoştinţe, o transformaseră într-o Dictatură de Fier.

Văzu atunci şi auzi multe lucruri interesante, înainte de a intra în vederile autorităţilor. Iar după aceea avu parte de altele şi mai interesante.

Când, după cinci ani de recluziune, fu eliberat, constată că decorul se schimbase iarăşi. Dictatura, fostă Democraţia colţ cu Libertăţii, eşuase dulceag într-un Despotism Luminat. Matheus avea 27 de ani şi nu ştia ce să facă cu ei. Primi pe neaşteptate o ofertă de intrare în Ghilda Făcătorilor. Postul era de Făcător Gradul 4, deci nu prea grozav, dar pentru Matheus era inexplicabilă această favoare a Sorţii, având în vedere dificultatea cu care se pătrundea de obicei în Ghildă. Ar fi putut deveni explicabilă dacă Matheus s-ar fi gândit nu la o favoare a Sorţii, ci la un bobârnac al Destinului.

De aici încolo totul ţine de Istoria Artei pe GALLA. Cine n-a văzut, auzit şi simţit până în adâncul sufletului „Chipul fiarei”, „Dragoste şi moarte”, „Înfrângerea”, „Roza infernului”, „Confidenţa”, „Pasageri”. Chiar şi producţiile mai firave, datând din perioadele de respiro ale inegalabilului Făcător Matheus Torm, au un farmec cu totul aparte.

Cea mai controversată creaţie a sa este, desigur, „Kollodoc”. Ea aparţine ultimei perioade fertile din creaţia lui Torm, întreruptă de lungi intervale de apatie din care nu-l mai scoteau decât doze masive de haloxin. Faptele se petrec într-o societate imaginară, pe o planetă imaginară, într-un timp neprecizat. În interiorul acestei societăţi subzistă o organizaţie secretă care se ocupă de milenii cu fabricarea Artei. Asta nu înseamnă că vreunul din membrii ei produce efectiv vreun strop de Artă. Nu, în schimb sunt cu toţii nişte excelenţi cunoscători, îi miros prezenţa de la mare distanţă. Ca urmare, ei selectează copiii foarte dotaţi şi au grijă să dirijeze cursul vieţii acestora, îndreptându-i spre producerea de capodopere. Se sugerează că această Cabală este atât de puternică, încât îşi permite să manevreze chiar şi evoluţia politică a societăţii, numai şi numai pentru a-i oferi viitorului geniu un material existenţial autentic şi zguduitor. Atunci când se consideră că dezechilibrul spiritual al eroului este suficient, i se dă posibilitatea să creeze şi este lăsat să evolueze relativ liber. Organizaţia nu mai intervine decât pentru a colecta şi conserva produsele artistice ale acestuia şi, în final, pentru a-l aproviziona cu droguri.

Titlul se justifică în secvenţa finală. Koilodocul este o specie de păsări aiurite, cu penajul splendid, des întâlnită în grădinile zoologice

de pe Galla. Dacă i se smulg penele, din kollodoc rămâne un trupuşor firav şi greţos, ca un şobolan jupuit. Pe o scenă imensă, zeci de astfel de kollodoci, aşezaţi pe socluri înalte, purpurii, cântă.

În mod normal, kollodocul are un glas destul de obişnuit; dacă însă i se provoacă durere într-un fel sau altul, trilurile sale devin sfâşietor de frumoase, de neatins pentru vocea umană sau sintetizatoare. Într-o imagine plan-detaliu se pot vedea chingile subţiri care obligă păsăroii la atitudini marţiale, precum şi acele minuscule care li se înfig în carne cu o frecvenţă bine determinată, în puncte alese cu grijă. Sincron cu acele, acţionează mici cleme metalice care blochează şi eliberează pliscurile la momentul potrivit; totul este coordonat de un computer, şi rezultatul e o melodie inegalabilă, de neuitat.

Controversa principală s-a ivit în legătură cu necesitatea suferinţei şi, în general, a experienţelor de tot felul, care să contorsioneze viaţa şi să genereze opera unui Făcător. „Ar fi foarte trist”, afirma un critic cunoscut „să se poate face Artă numai datorită unor astfel de stimulări grosolane. Un Făcător trebuie să aibă ochii deschişi asupra durerii, cât şi asupra bucuriei, nu să sufere sau să se bucure neapărat el însuşi”, după care aducea în discuţie cazul lui Maus Geller, a cărui existenţă serenă şi îmbelşugată nu-l împiedicase să fie un Făcător de gradul I. În schimb, a fost aproape general acceptată ideea autorului ca suport mizer şi dispensabil al Operei, mai ales după ce Matheus Torm s-a spânzurat, asistat de un domn înalt şi dezinteresat, într-o cameră sordidă de la periferia Krestului. Binevenita şi obscura sa moarte a aruncat o ultimă crepusculară şi fascinantă lumină asupra unei Opere aflate deja printre legendele Gallei.

GRĂDINA DE CENUŞĂ

1. *Baldera*

Prima relatare având acest subiect (sau poate obiect, e greu de spus) a fost descoperită pe la începutul secolului de către un tânăr istoric, bărbos şi saşiu, claustrat voluntar în străvechile arhive de pe Katechoran. Datorită ridicatei sale capacităţi de sinteză şi puterii înspăimântătoare de muncă, a îmbogăţit în vreo două decenii patrimoniul îngălbenit al arhivelor cu un număr de lucrări absolut remarcabil, care în câţiva ani nu s-au mai deosebit cine ştie ce de materialele de referinţă. Curios cât de repede îmbătrânesc oamenii şi hârtia pe Katechoran; se poate chiar formula ipoteza existenţei unui germen sau a unei substanţe nocive în atmosfera planetei, având în vedere starea în care l-am găsit pe bărbos.

Pe vremea aceea, eram pilotul unei navete de aprovizionare, cabotam de câţiva ani buni prin sistemul planetar al stelei Asthold. Îi duceam exilatului un medicament pe care-l solicitase cu obstinaţie şi de care nu mai era nevoie. Zăcea pe scaun, cu capul dat pe spate, cu ochii larg deschişi, în marea Sală a Centenarului, prin care paşii mei stârneau praful şi ecourile. În faţa lui, pe masa de lucru, erau împrăştiate un stol de hârtii îngălbenite. Ele mi-au sugerat comparaţia cu un pergament mototolit pentru pielea feţei lui. La atingere, epiderma se pulveriza într-un norişor gălbui, ca pulberea de pe aripile unui fluture.

Printre hârtii am găsit trei demne de interes. Prima conţinea o ultimă dorinţă: să fie înmormântat în pământurile roşii şi sterile de pe Thalga-III, cred că acolo se născuse. Această notiţă am găsit-o făcută ghemotoc, pe dalele prăfuite. Pe masă am găsit o alta care o nega pe prima: să fie lăsat aici, la masa de lucru din Sala Centenarului.

Cea de-a treia era o relatare aparţinând unui membru al echipajului de pe *Hegemon*, nava-amiral a piratului Tarrasgo, zis şi „căpitanul Spaimă”, care teroriza Galaxia pe la sfârşitul secolului trecut. Hăituiţi de o escadră ultra-rapidă a poliţiei, Tarrasgo şi ai lui se refugiaseră într-o zonă puţin densă de la periferia Galaxiei, puteai înainta ani în şir pe aici fără să întâlneşti măcar un meteorit. După câtva timp de rătăciri prin vidul negru şi indiferent, oamenilor începuse să li se facă lehamite: unii spuneau că preferă o încăierare cu poliţia, acestui marş fără sens prin Ţara Nimicului Extins.

Un anume Kasper, zis şi Zenon, ale cărui înclinaţii filozofice erau cunoscute de toată lumea (nu executa pe nimeni fără un scurt şi melancolic discurs de adio), emise aserţiunea că nu vede nici un avantaj în a rătăci prin pustiul negru, faţă de a zace în temniţele

întunecate de pe Garshattrech, ba dimpotrivă, aşa că logica îi dictează să se predea cât mai avantajos.

Două zile mai târziu, cadavrul lui, îmbrăcat în vechea uniformă de ofiţer imperial, se depărta de nava-amiral descriind o mişcare lentă de rotaţie în vid. Asta dovedea că Tarrasgo nu aprecia în mod deosebit sofismele.

Peste încă câteva zile, tensiunea ajunsese la maximum. Revolta plutea în aer (în vid, mai bine zis). Tarrasgo nu părea cine ştie ce tulburat, de când îl lichidase personal pe Kasper stătea în cabina de comandă de pe *Hegemon*, cu mâinile la spate, cu picioarele depărtate, zvelt şi sinistru în uniforma neagră cu guler roşu, privind neclintit dreptunghiurile. Ecranelor care se încăpăţânau să rămână întunecate.

În clipa în care Bloch şi Seura, căpeteniile rebelilor, se pregăteau să lanseze ordinul de atac asupra navei-amiral, o vibraţie de joasă frecvenţă începu să se răspândească în blindajul navelor, însoţită de un huruit profund şi înspăimântător. Pe ecranele până atunci negre se contura fantomatic un imens corp sferic cenuşiu. Răsărise brusc, fără tranziţie, din neant, nici un aparat nu îi semnalase prezenţa. Cu toată masa care părea enormă, forţa de atracţie a sferei cenuşii nu se manifesta în nici un fel.

Toţi cei din jur – se spune mai departe – au brusc atitudini ciudate, cei aflaţi în picioare se aşează absenţi pe fotolii sau se întind pur şi simplu pe jos. Cei mai mulţi dintre ei plâng în tăcere. Povestitorul descrie starea de care era cuprins ca o insuportabilă nostalgie, resimţită aproape fizic sub forma unui nod amar şi dureros în zona sternului, un copleşitor şuvoi al amintirii vechilor camarazi morţi, precum şi a victimelor lor, crucificaţi pe blindajul propriilor nave, dezintegraţi până la atomi sau plutind tineri şi veşnici în vidul îngheţat. Imagini vechi ale copilăriei, chipul părinţilor morţi de mult, schelete enorme albite sub un cer arzător, un sentiment acut, chinuitor, al trecerii timpului.

Simţurile se ascut până la durere: „îmi *aud* foşnetul celulelor care mor, *aud* freamătul nebuloaselor, urletul tăcut al supernovelor, geamătul stins al piticelor albe; toate şoaptele din Univers pătrund în mine. *Văd* oceane de hidrogen în flăcări, voaluri de gaz luminos, de miliarde de kilometri, nesfârşite fluvii de materie sorbite de hăul găurilor negre, aştrii imenşi pulsând ritmic ca nişte inimi ale Cosmosului; nu mai am trup, dar *simt* răcoarea reconfortantă a zero-ului scării Kelvin, mângâierea viguroasă a razelor X, adierea blândă a milioanelor de grade Celsius. O singură întrebare, rugătoare şi îngrijorată, pluteşte peste întinderile fără sfârşit ale minţii mele: cine sunt? Cine sunt eu?”

Subjugat de explozia lui interioară, realitatea înconjurătoare i se pare naratorului golită de orice semnificaţie, nu îl miră nici măcar

halucinanta imagine a „căpitanului Spaimă” în genunchi, plângând şi bolborosind ceva despre inutilitate şi iertare.

Relatarea se încheie cu o constatare mâhnită: cele scrise sunt doar o aproximaţie palidă până la eroare a trăirilor avute. Şi cu resemnata observaţie că niciodată nu va mai putea privi oamenii şi lucrurile cu ochii de până atunci.

Am luat însemnările cu mine. Pe istoric l-am lăsat aşa cum a dorit, de altfel cred că nici nu era transportabil. La prima atingere mai violentă, am convingerea că s-ar fi transformat instantaneu într-o grămadă de pulbere gălbuie.

Am încercat apoi să aflu amănunte în plus despre Tarrasgo şi banda lui. Întreprindere extrem de grea, sursele de informaţie fiind puţin numeroase şi relativ nesigure. Un lucru mi s-a părut cert şi frapant; revenind din autoexilul său în Ţara Nimicului Extins, Tarrasgo s-a predat, cu condiţia imediat acceptată ca oamenii săi să fie judecaţi separat şi cu indulgenţă. Am găsit de asemenea o cronică a unui martor ocular al execuţiei, care afirmă că privirea pe care Tarrasgo a aruncat-o peste mulţime înainte de a păşi în camera de dezintegrare n-o va putea uita niciodată. Spunea că nici la marii moranx pătaţi de pe Kumbria nu văzuse o privire atât de calmă şi lipsită de obiect.

Am reuşit, cred, să-l identific pe autorul povestirii straniei întâlniri din Pustiul Negru. Printre ofiţerii de stat major ai lui Tarrasgo exista un asasin notoriu, Baldera, poreclit „Trubadurul” pentru aptitudinile lui poetice.

A fost singurul condamnat la moarte în afara căpitanului. Procesul a fost extrem de lung şi întortocheat din cauza numărului mare de martori audiaţi, a unor vicii de procedură şi mai ales a neobişnuitei forţe de seducţie verbală a acuzatului.

Cu puţin înainte de a fi executat, numeroşi critici literari de prestigiu, cărora Baldera le trimisese diverse lucrări, au înaintat în grup o cerere de achitare, îndreptăţită, spuneau ei, de valoarea excepţională a operei acestuia, solicitând citirea poeziilor lui în instanţă ca act doveditor.

Juriul începuse să şovăie, dar preşedintele, un bătrân senin, cu ochi albaştri şi părul complet alb, îngrozitor mutilat de un jet termic (era unul dintre veteranii debarcării pe Archos), a decis, făcând uz de autoritatea sa, respingerea cererii de achitare. Cuvintele lui finale au fost: „Nici o carte, fie ea genială, nu valorează cât un om, fie el un ratat lipsit de har. Dacă Baldera este un mare poet, propun să i se acorde premiul Lyra post-mortem”. Aceste afirmaţii au stârnit polemici furibunde pe care m-am amuzat să le citesc în presa timpului şi care au avut ca rezultat demisia bătrânului preşedinte. Un remarcabil estet susţinea cu tărie şi maliţie că ar prefera să vadă

dezintegraţi o sută de preşedinţi bătrâiori de tribunal, decât să dispară una dintre cărţile lui de căpătâi.

Ar fi mai multe de spus, dar aceasta nu-i povestea menajului literaturii cu viaţa; este povestea oamenilor şi a Grădinii de Cenuşă.

2. *Sanzer Gracht*

Mulţi ani mai târziu, un prieten, un negustor onest şi laş de blănuri rare, pe nume Sanzer Gracht, mi-a făcut o mărturisire jenată.

În timp ce se îndrepta spre Typho-Riegel cu bătrâna sa navetă de croazieră, plină ochi cu blănuri de pubus gulerat şi landră, a trăit o senzaţie inexplicabilă. O vibraţie apărută în corpul navei, un huruit grav şi dispreţul pe care brusc l-a simţit pentru mărfurile din cală; soţia, copiii, firma la care visa să se întoarcă (nu i-au plăcut niciodată prea mult călătoriile) i-au părut deodată o destinaţie lipsită de sens. Simţea un impuls imposibil de controlat să (aici a tăcut puţin, vizibil stânjenit) schimbe direcţia şi să se piardă aiurea în spaţiul fără margini care-l atrăgea ca adâncul ameţitor al unei prăpăstii.

Apoi totul a trecut ca şi cum n-ar fi fost. Mult timp după aceea, numai gândul la acest incident era suficient pentru a-i încreţi pielea de ruşine şi groază. Mi-a cerut părerea dacă n-ar fi bine să meargă la un psihiatru. Am râs, l-am liniştit şi l-am întrebat dacă a văzut ceva, ceva cenuşiu şi imens; cu tot răspunsul nesigur, eu începusem, deşi vag încă, *să ştiu*.

3. *Grin Soliazo*

Convingerile, deja conturate, mi-au fost decisiv întărite de o comunicare prezentată la sesiunea de vară a Academiei Noi de tânărul şi dubiosul astrosof Grin Soliazo. Acesta, dotat cu o voinţă ieşită din comun, a rezistat un timp destul de îndelungat murmurelor ironice sau chiar dezaprobatoare pentru a expune următoarele:

În ziua de 18 martie a.c. a intrat în raza observatorului meu de pe asteroidul Ungaroo, din sistemul pustiu Cassiter, un obiect cosmic neinclus în Catalogul Galactic.

Lipsa oricărei excentricităţi şi deci forma absolut sferică se datorează absenţei mişcării de rotaţie în jurul propriei axe. Pare a fi alcătuit dintr-un material de consistenţa unui lichid vâscos, cu o mare tensiune superficială. Analizele spectrale, repetate îndârjit, n-au reuşit să pună în evidenţă decât vag prezenţa cadmiului.

În ce priveşte orbita sa, o astfel de noţiune nu are sens, pentru că acest corp este *absolut imobil* în raport cu Universul Observabil (rumoare în sală). Toate determinările, executate îngrijit şi cu precizie maximă, conduc la această concluzie; se pare că este afectat într-un mod foarte special de legile lui Newton, corectate de Einstein şi de Urrhoa-Klinger. Atunci când un alt corp ceresc cu masă suficient de

mare se apropie suficient de mult (această suficienţă este caracterizată cantitativ de raportul masă-distanţă, a cărui valoare critică egală cu aproximativ 109 kg/m am denumit-o constantă de geneză) de marea sferă imobilă, din ea ţâşneşte o protuberantă de dimensiuni proporţionale cu masa corpului generator şi cu minimul distanţei faţă de el. (Menţionez că aserţiunile de mai sus trebuie privite nu ca legi, ci doar ca ipoteze, ele verificând 68% din totalul observaţiilor, ceea ce nu e un procent tocmai încurajator.) Aceste cucuie nu pot prezenta şi ramificaţii sau muguri, de aici numele de „Grădina de Cenuşă" sugerat de aspectul general al suprafeţei. După îndepărtarea tatălui pe orbită, fiul se surpă încet, cu regret parcă, în solul originar. Apoi, după o revoluţie completă, fenomenul se repetă, fără ca protuberanţa-fiu să-şi amintească ceva din trecutele sale existenţe (rumoare, râsete răzleţe). Materia Grădinii de Cenuşă, deşi nu se supune fizicii cunoscute, are în compensaţie o proprietate interesantă: supusă deformării, devine raţională (vuiet prelung în sală). Capacitatea raţională este aproximativ proporţională cu pătratul deformării longitudinale, neglijând termenii de grad superior din dezvoltarea în serie (murmure de dezaprobare, râsete; „ruşine, cum i se permite, aici un for academic, nu teatrul Halsa"). Pe suprafaţa sferei există simultan între 70 şi 150 de cucuie gânditoare.

Se pare că EI percep, universul ca pe un întreg, cu toate că, sau pentru că, nu se pot distinge organe de simţ specializate. Sunt sensibili, practic, la întreaga gamă de frecvenţe a Cosmosului. A raţiona şi a simţi devin în acest caz aspecte indisolubile ale unuia şi aceluiaşi proces, nemaiputând fi separate, ca în cazul fiinţei umane.

Pentru o mai bună înţelegere a conceptului, contraexemplul uman este edificator: a trebuit să luptăm secole de-a rândul cu ideea că Soarele se învârte în jurul Pământului, pentru că aşa ne spuneau ochii. Progresul gândirii umane a constat într-o continuă corectare mentală a datelor primare, aparente, oferite de simţuri. Privim o stea: ne apare, conform simţurilor, ca un punct strălucitor. Trebuie să intervină raţiunea, pentru a ne spune că are un diametru de milioane de kilometri şi că acolo e un imens ocean de hidrogen care se transformă în heliu. Fiii Grădinii de Cenuşă sunt, pur şi simplu, scutiţi de acest neajuns.

Nu toţi au vulgara existenţă monociclică descrisă mai sus. Atunci când raportul dintre masa corpului generator şi produsul dintre minimul distanţei şi perioada de revoluţie a acestuia depăşeşte o anumită valoare numită constantă ele stingere, fiul va fi suficient de masiv ca să nu dispară complet până la întoarcerea tatălui. Reziduul creşte cu fiecare rotaţie paternă într-un proces tipic de reacţie pozitivă, aşa că în curând apare un colos: vizibil ca un arătător imens deasupra solului cenuşiu.

Sfârşitul unui astfel de geniu poate fi tragic sau derizoriu. Odată atinsă o înălţime critică invers proporţională cu viteza de creştere, uriaşul flambează, oscilează scurt şi intens, capacitatea raţională tinzând – pentru un interval de timp care tinde spre zero – la infinit, apoi se frânge fulgerător totdeauna la aproximativ o treime deasupra bazei. Ciotul rămas mai persistă o vreme, apoi dispare şi el.

Este, de asemenea, posibil ca, în momentul atingerii cotei critice, densitatea şi rigiditatea să crească foarte mult, în timp ce capacitatea raţională cade brusc la zero şi colosul devine imobil şi dur, dominând secole de-a rândul orizontul Grădinii de Cenuşă. Rămâne să alegeţi care dintre aceste două finaluri e cel tragic şi care cel derizoriu.

Vă rog, dacă sunt întrebări…

Preşedintele (zâmbind subţire): Am înţeles că referentul ne propune deci o lume serenă de înţelepţi, scrutând Universul cu mintea şi ochii lor pătrunzători.

Soliazo: Vă înşelaţi profund, Preşedinte. Ei sunt foarte departe de ceea ce se înţelege uzual prin fericire. Viaţa lor – deşi nu ştiu dacă această noţiune e consistentă în cazul de faţă – e un chin continuu, privită de noi. Viaţa oamenilor se scurge pe lângă ei ani în şir, de la sine; vine însă uneori – ce-i drept, rareori – câte un moment în existenţa noastră – ce-i drept, nu a tuturor – când ne poticnim de ceva şi totul se prăbuşeşte brusc asupra noastră; povara anilor duşi, amintirea prietenilor morţi, umbra tinereţii stinse şi haita necruţătoare a întrebărilor fundamentale şi perfide: cine sunt? de ce exist? de ce am să mor? unde începe Timpul? unde se termină Spaţiul? Ce sunt, la urma urmei, toate Astea? Care e sensul lor, Marele Sens? E un teren periculos, prin care e recomandabil şi, de altfel, imposibil să zăboveşti prea mult fiindcă, în cel mai bun caz, te alegi cu o durere de cap. Eu personal, când rostesc cuvinte ca *infinit* sau *absolut*, sunt cuprins de o uşoară ameţeală şi am o vagă senzaţie de greaţă. Din fericire, avem o serie de preocupări care estompează până la anihilare aceste întrebări patogene. Ritualul îngurgitării alimentelor, satisfacerea hipertrofiatului instinct sexual uman, nevoia de comunicare, somnul sunt tot atâtea mecanisme de protecţie în faţa presiunii Absolutului. Gândiţi-vă acum la fii Grădinii de Cenuşă; nu mănâncă, nu au sex, nu comunică, nu dorm niciodată. Amintiţi-vă tulburarea copleşitoare şi neputinţa dureroasă care vă cuprinde sau ar trebui să vă cuprindă uneori privind sau gândindu-vă la Cosmos, extindeţi această stare la ore, zile, ani, viaţă şi veţi avea astfel o imagine vagă a fericitei existenţe a înţelepţilor cenuşii. Sau, mai bine, gândiţi-vă la bătrâneţe, Preşedinte; atunci capacitatea de a ne îndopa scade, viaţa sexuală este încheiată, insomniile sunt tot mai dese, cei din jur ne acordă din ce în ce mai puţină atenţie. Încet-încet, rămânem goi şi singuri în faţa Universului. Deşi un mare poet, poate cel mai mare al seminţiei

omeneşti, spunea odată, demult:

„Bătrâneţea (acesta-i numele pe care i-l dau alţii) poate să fie timpul fericirii noastre”.

În sală era acum linişte. Preşedintele întrebă:

— Cum ai reuşit, în fond, să aduni informaţii atât de detaliate despre... sfera asta?

Soliazo privi îndelung în gol înainte de a răspunde.

— Prin experienţă personală, Preşedinte.

— Şi de ce nu ai anunţat descoperirea obiectului necunoscut, s-ar fi organizat o observare mai eficientă a lui?

Soliazo ezită din nou.

— Pentru că creierul... adică psihicul... uman poate suferi în apropierea Grădinii de Cenuşă anumite... modificări... ireversibile. Şi, de altfel, la 11 mai a.c., între orele 8 şi 10 U.T., obiectul a dispărut fără urme.

Din nou tăcere. Preşedintele:

— Vreţi să spuneţi ceva, doctor Lynns?

Lynns era un bătrân savant cârcotaş, vestit pentru sancţiunile ironice aplicate tinerilor referenţi.

— Da, voiam să observ că cei vechi ar fi fost tentaţi, Soliazo, să identifice în Grădina dumitale de Cenuşă una dintre cele două regiuni fabuloase ale mitologiei lor, numite Rai şi Iad. Oricum, dacă spui că psihicul uman este influenţat de apropierea... obiectului şi având în vedere fanteziile pseudoştiinţifice (ca să folosesc un termen menajant) pe care le debitezi, cred că ai fost foarte aproape de el.

Unii au zâmbit, alţii nu.

— Da, a răspuns Soliazo mohorât, mult prea aproape.

4. *Eu*

Ei, dar toate astea au fost demult, tare demult. La câtva timp după ridiculizarea sa, Soliazo a sfârşit într-un mod original; în timpul unei curse de rutină, a ieşit în spaţiu fără costum. Zero Absolut i-a conservat aspectul de crai dubios, probabil până în ziua de azi.

Avusesem nişte bani economisiţi, aşa că am putut să-mi plătesc, la pensie, un loc pe Pământul meu natal, făcând uz de relaţiile mele la întreprinderea de Administrare a Omului.

Având acum excesiv de mult timp la dispoziţie, mi-am permis să fac nişte calcule; Tarrasgo – Ţara Nimicului Extins, Sanzer Gracht – Typho-Riegel, Soliazo – Ungaroo-Cassiter. Aceste trei puncte sunt aproximativ coliniare şi asta mă face să cred că sunt perfect coliniare.

Traiectoria Grădinii prin Univers este o *dreaptă*. Afirmaţia nu contrazice decât la prima vedere mecanica lui Newton şi Lagrange, pentru că la limită dreapta este o curbă cu raza de curbură infinită. O problemă cu adevărat fecundă ar fi căutarea *centrului* acestei curburi.

Înaintarea pe traiectorie se face nu cu viteză constantă, nici măcar accelerat, ci în salturi neliniare, instantanee, între care imobilismul este absolut.

Oricum, eu continui să ies în nopţile senine în grădină şi să privesc cerul.

PHALANX

Pe aleile multicolore şi liniştite, printre copacii pufoşi, aurii în lumina filtrată a răsăritului lui Virtrud, Mauldronn se întorcea acasă şi era aproape fericit. Nu exista nici un motiv bine definit care să justifice această fericire; aşa se întâmplaseră lucrurile întotdeauna: în loc să apară atunci când ar fi trebuit să nu-şi mai încapă în piele, fericirea venea aiurea, în clipe şi locuri neaşteptate, ca loviturile unui adversar năuc sau sărutările unei iubite frenetice. Puţinii Phalanx întâlniţi îi răspundeau la salut fie circumspect, fie glacial, fie deloc. *Inga te, inga te barva*, Mauldronn. Să nu cobori, să nu cobori niciodată, Mauldronn. Sau poate că de fiecare dată era doar o impresie a lui, vopselele şi fardul feţelor glasate puteau uşor să înşele; oricum, era fericit, dacă fericire se poate numi starea de plin şi încredere în sine care aproape că îi aducea lacrimi în ochi. Sunt tare, vuiau gândurile scăpate de sub control, sunt periculos, sunt un tip tenace şi implacabil. Casele roşii şi verzi nu prea mari, răspândite la întâmplare în peisaj, îi aminteau mereu imaginea megaliţilor rectangulari, cu sute de etaje, ai Monn-ului. Nopţile fără stele de după zilele fără soare, Coloana de butoane negre a subnivelelor, întreruptă la intervale echidistante de butoanele aurii, ceva mai mari. Sunt un om de oţel, sunt periculos, nu e bine să te pui cu mine. *Inga te, inga te barva*, Mauldronn.

Ca de obicei, Isadora nu îl aştepta în prag cu braţele deschise şi surâsul pe buze. Isadora nu îl aştepta nici pe hol, nici în camera de zi. Şi nici când pătrunse în dormitor, Isadora nu păru că i-ar percepe în vreun fel prezenţa.

— *Inga te*, draga mea, spuse Mauldronn înfundându-şi mâinile în buzunare şi încercând să pară ironic. Fără să se întoarcă, fără să-şi desprindă privirea din oglindă, ea întinse cu precauţie mâna stângă, ferindu-se să atingă desfăşurarea de tuburi şi flacoane, pensule şi pensete, cutii şi cutiuţe, şi balansa palma în plan vertical. Între timp, dreapta continua să împrospăteze, slujindu-se de o pensulă minusculă, steaua verde din frunte, spre care urcau cei doi şerpi negri pornind din obraji: deasupra se înălţa coloana argintie, striată cu roşu, a coafurii.

Renunţă şi se întoarse în sufragerie. În astfel de situaţii, probabil că nici tortura nu i-ar fi putut smulge Isadorei vreun cuvânt care să pună în mişcare muşchii mimici, periclitând astfel fresca încă proaspătă. Săltă în palmă de câteva ori un parga cafeniu, apoi îşi înfipse dinţii în coaja groasă şi zbârcită. Pârga ţipă o dată scurt, pe urmă se linişti. Încet, fericirea se scurgea din Mauldronn. Termină de mâncat şi se duse în camera lui. Un timp zăcu culcat pe partea dreaptă, cu fruntea lipită de zidul călduţ. Dacă Hoan ar fi aici, dacă el

ar fi aici, lucrurile ar fi altfel. Sau ar fi la fel, dar măcar să fie el aici. Pipăi grijuliu prin stofa tunicii cutiuţa cu cenuşă, deşi o simţea lipită de stern, mângâindu-i pielea: se ridică de pe pat şi se aşeză în fotoliu, în faţa panoului înţesat cu pârghii şi manete. Nu-i plăceau butoanele, claviaturile, comutatoarele: nici unul dintre acestea nu-i putea furniza satisfacţia aproape erotică pe care i-o procura acţionarea unei manşe solide, cu măciulie de flexit.

— Comandante, cârâi o voce ascuţită, comandante, cigurlii ne înconjoară, ce să facem, comandante?

— Rezistaţi, răspunse Mauldronn relaxat şi viril. Le voi trimite imediat un cadou. Trase de manetă, imediat o navă a cigurlilor explodă, camera se umplu de flăcări, pereţii vibrau, alte imense astronave ale cigurlilor se dezintegrară pe rând, transformându-se în ciudate inflorescenţe profilate pe fondul stelar. Sunt tare, sunt periculos, sunt un tip tenace şi implacabil, nu e bine să te pui cu mine. Fără mine, Galaxia ar cădea sub stăpânirea cigurlilor, dar eu singur am să-i lichidez pe toţi, pentru că sunt o fiară îngrozitor de inteligentă şi puternică, un Majingko. Majingko Mauldronn, Neînvinsul. *Inga te, inga te, inga te barva*, Mauldronn! Să nu cobori, să nu cobori niciodată, să rămâi veşnic cu noi, Binefăcătorule! urlă mulţimile în delir.

— Iarăşi mizeria asta! Vocea era mai puternică decât toate. E ruşinos.

Bărbatul se întoarse încet, transfigurat, cu ochii pierduţi:

— Sunt Majingko. Marele Majingko, hârâi agresiv.

— Eşti un gunoi. Isadora nu glumea şi el ştia că nu glumea. Pune imediat ceva mai ca lumea pe tine, n-am chef să întârzii la Porst din cauza ta. Deşi, cu faţa asta…

— Faţa. Faţa lui. Ce au toţi cu faţa lui? O colecţie de riduri ca oricare alta. La colţul ochilor, pe frunte, de la aripile nasului până la colţurile gurii. Ochi adânciţi în cap. Păr negru şi ţepos. Alese la întâmplare o cămaşă portocalie, largă, cu gulerul răsfrânt şi nişte pantaloni negri, foarte strimţi.

— Eşti gata, ia să văd...

Îl puse să se schimbe de încă trei ori înainte de a spune:

— Mda, parc-ar merge. Deşi, orice-ai face, nu o să arăţi niciodată ca un Phalanx adevărat. Zău, nu înţeleg, îşi îndulci ea glasul, de ce nu vrei să mergi să te aranjezi? Nu vezi câte necazuri avem din pricina asta? Ce mare sacrificiu îţi cer?

Mauldronn îşi lăsă capul în piept.

— Nu ştiu, zise înăbuşit. Nu ştiu, nu pot, nu-mi place, ... nu ştiu.

— Bine, dar e vorba doar de puţin machiaj şi să-ţi faci coafura. Eşti pur şi simplu ridicol aşa.

— Nu. Hai să mergem, ai spus că nu vrei să întârzii.

Femeia oftă; privirea îi căzu în deschizătura cămăşii lui.

— Doar n-ai de gând să mergi cu mizeria aia la gât. Scoate-o, îţi dau eu un medalion superb.

— Nici să nu te gândeşti. Hai să mergem.

Ea făcu un pas şi întinse mâna:

— N-am pomenit atâta încăpăţânare. Apucă lanţul albăstrui, dar în aceeaşi clipă prinse privirea lui Mauldronn strălucind cu o intensitate demenţială. Se retrase grăbită.

— Idiotule, îi aruncă încercând să-şi camufleze teama, ce cauţi aici, în Phalanx? Trebuia să rămâi în Monn-ul tău nenorocit, acolo ţi-e locul, cretinule...

Megaliţi rectangulari cu sute de etaje. Nopţi fără stele. Hoan scuipând, înainte de a fi îmbrâncit în lift ca să coboare, pentru totdeauna, în adâncurile terne şi fără memorie. Crematoriul. Monn, Supramonn, Thesda, Phalanx, Metha. Să urci. Să urci dârz, inflexibil, fără să şantajezi sau să cumperi vreun liftier. Cu fruntea sus şi strângând cenuşa la piept. Până în Metha. În Metha, unde poţi să-ţi comanzi declanşatoare în totalitate funcţionale, netrucate, unde fiecare manşă trasă determină undeva, mai jos, un incendiu, o condamnare, prăbuşirea unui megabloc sau o scenă între soţi. Să urci.

— Hai să mergem, spuse obosit.

*

În prima clipă crezu că a greşit adresa. O cameră aproape goală, un fotoliu de dentist, de frizer sau de cosmonaut în mijloc şi cam atât. Când să se întoarcă să plece, o voce bărbătească bine timbrată spuse:

— Poftiţi, luaţi loc.

Mauldronn ezită o clipă.

— Scuzaţi-mă... aici e... Atelier de Frumuseţe?

— Desigur, vă rugăm să luaţi loc.

Se urcă în scaunul moale, capitonat. Peste câteva secunde, pe peretele din faţă apărură imaginile mai multor capete bărbăteşti, machiate şi vopsite care de care mai fistichiu.

— Puteţi alege orice model doriţi. Dacă v-aţi fixat asupra modelului, este suficient să rostiţi identificatorul înscris în partea stângă jos. Vă mulţumim pentru colaborare.

După ce vreo patru seturi de modele se perindară prin faţa ochilor iui Mauldronn, vocea bine timbrată zise:

— Dacă modelele noastre nu vă satisfac, există posibilitatea să proiectaţi dumneavoastră unul. Pe ecran se contura silueta albă, strălucitoare, a unui bust uman pe fond albastru.

— Nu, spuse Mauldronn, vreau... şi rosti la întâmplare un identificator. Imediat apăru o imagine mult mărită, ocupând tot spaţiul pe care până atunci fusese prezentat câte un set; din obrajii individului plecau tot felul de arabescuri florale încâlcite, care se prelungeau printre ochi şi pe la colţurile lor până deasupra arcadelor.

Pe frunte zburau câteva păsări stranii, sau poate păreau aşa din pricina stilizării maxime.

La un moment dat, ochii celui din imagine se închiseră şi Mauldronn putu să admire ferestrele cu oblon de pe spatele pleoapelor; pe urmă imaginea comută într-o vedere din spate a modelului. Părul, deşi scurt, era vopsit şi fixat cu migală, închipuind fidel circumvoluţiunile şi capilarele unui cortex cerebral.

— Vă rugăm să reconfirmaţi opţiunea, domnule.

Mauldronn se conformă.

Aproape în aceeaşi clipă ecranul se stinse şi din părţile laterale ale complicatului fotoliu ţâşniră trei benzi metalice care-i blocară umerii, toracele şi şoldurile. Pe glezne i se închise, ţăcănind, o pereche de cătuşe.

— Ei, ce înseamnă asta? mai apucă să zică, apoi îngheţă. Din trapa căscată în podea chiar în faţa lui începu să urce o construcţie ciudată. Era un cilindru gros şi alb pe care atârnau sau erau încastrate o grămadă de aparate şi dispozitive greu de identificat. Ieşeau totuşi net în evidenţă nişte segmente mecanice articulate, terminate cu gheare fine şi strălucitoare.

Groaza îi explodă lui Mauldronn în plexul solar, blocându-i pentru o clipă cordul şi contractându-i tetanic musculatura. Începu să zbiere, mai întâi încet şi tremurat, apoi tare şi răguşit, ca o vită înainte de tăiere. Unul dintre membrele artropodului mecanic se destinse spre el rapid şi graţios ca o limbă de viperă, purtând în ghearele delicate un tub verzui din care ţâşni un norişor abia vizibil. Mauldronn mai guiţă de câteva ori, apoi capul îi căzu într-o parte, cu ochii albi şi limba ieşită printre buzele acoperite cu o spumă uşoară.

Benzile metalice se retraseră în lăcaşuri cu un *pang!* sonor eliberându-l din îmbrăţişarea lor maternă. Scaunul de dentist, de frizer sau de cosmonaut se roti lent cu 180°, aducându-l cu spatele la maşinăria cilindrică, apoi rabată, transformându-se în pat, un căuş perfect ajustat pe trupul lui. De undeva de sus cobora o carapace metalică albăstruie din care ţâşneau furtunuri de diverse diametre şi mănunchiuri de cabluri multicolore. Carapacea se îmbucă ţăcănind cu profilul patului lui Mauldronn, închizându-l ca-ntr-un cocon.

Se auzi un vuiet uşor. Pompele de presiune trimiteau în circuit azotul lichid menit să-i răcească treptat trupul. Soluţiile de moderatori metabolici, coagulanţi locali, anti-trombotice i se scurgeau în vene prin ace nevăzute.

Nu după mult timp, extremitatea sarcofagului albastru basculă dând la iveală capul lui Mauldronn suspendat într-o neverosimilă orizontalitate. Din cilindrul alb ieşi un dispozitiv tubular care se poziţionă deasupra gâtului. Una din mâinile metalice apucă delicat craniul. O rază de lumină roşie, subţire ca firul de păr, ţâşni din tub.

Dispozitivul începu să se deplaseze lent, aproape insesizabil, micron după micron, secţionând pe rând epiderma, derma, grăsimea subcutanee, fibrele musculare şi nervoase. După o jumătate de oră ajunsese la carotidă, unde zăbovi mai mult. După ceva mai puţin de o oră operaţia era încheiată.

Mâna mecanică depuse capul într-o deschizătură ivită în tulpina albă şi groasă a pocitaniei metalice; de aici lunecă pe transportorul care rula spre Depozitul Central. De gâtul retezat se apropie obiectivul unui aparat fotografic. Imaginea multicoloră a fibrelor şi vaselor secţionate, codificată în lungi şiruri de impulsuri, se scurse prin conductorii de fibră optică până în unitatea centrală: aici fu descompusă şi analizată. Harnice şi precise, diafanele degete de vanadiu aliat cu crom întinseră pe gâtul secţionat o peliculă de adeziv organic resorbabil, ale cărui molecule uriaşe măreau foarte mult raza de acţiune a forţelor de coeziune intermoleculară. Apoi aduseră noul cap, având secţiunea la nivelul gâtului perfect complementară cu cea a decapitatului. După fixare, capul fu menţinut în poziţia corectă câteva zeci de secunde, până la realizarea prizei totale. Nu se mai vedea nici măcar o zgârietură.

Decongelarea şi reluarea funcţiilor vitale mai luară câtva timp, aşa că, atunci când Mauldronn se trezi, Virtrud asfinţea peste Phalanx.

— Ne îngăduim să sperăm că sunteţi satisfăcut de serviciile noastre, domnule. Sperăm, de asemenea, că veţi apela la noi ori de câte ori veţi simţi nevoia.

— Da, spuse Mauldronn, privindu-şi imaginea de pe ecranul monitorului, tulpinile sinuoase din obraji şi păsările stranii de pe frunte.

Pe urmă se ridică şi ieşi.

*

Seara, Isadora îi puse braţele în jurul gâtului, zâmbind fericită:

— Eşti o minune, iubitule…

Şerpii Negri se apropiară de lujerele ondulate, iar zborul păsărilor îşi descoperi în Steaua Verde ţelul; mai pătimaş ca niciodată, sărutul îl ameţi. Dintr-o mişcare, Isadora lăsă rochia să-i cadă pe podea, apoi îi smulse tunica, aruncând-o cât colo. Cu un gest şovăitor, privindu-l tot timpul în ochi, întinse mâna spre lănţişorul albăstrui. Privirea lui Mauldronn urmări o clipă traiectoria obiectului negru şi dreptunghiular, urmat de siajul albăstrui, apoi se întoarse la Şerpii Negri.

HEPHRON

Hephron e o planetă de mărime mijlocie, undeva spre marginile Universului. Peisajul – numai munţi stâncoşi şi deşerturi – sugerează o lume stearpă, şi totuşi viaţa s-a născut aici de timpuriu, puţin după încheierea genezei planetare. Hephronienii reprezintă – după atlasul Faran – sistemul viu cu cel mai mare randament de conversie a energiei din Universul Cunoscut. Sunt, e-adevărat, şi taxonomi pedanţi – Marren şi Griskardt, de exemplu – care refuză să clasifice ca Viaţă existenţa hephronienilor.

Practic, ei folosesc direct şi aproape fără pierderi energia radiantă de joasă frecvenţă primită de la Rangeld, astrul central al sistemului. Morfologia şi structura lor sunt perfect adaptate acestei funcţii. În epoca vieţii primitive, hephronienii erau nişte cupe enorme, deschise spre cer, situate la capătul unui stâlp musculos care permitea orientarea lor în direcţia optimă pentru captarea fluxului de radiaţii. Închipuiţi-vă nişte uriaşi paraboloizi negri, răspândiţi într-un deşert negru, sub un soare la fel de întunecat ca şi cerul, pentru că atmosferă nu există şi gama de frecvenţă a radiaţiei solare este mult sub plaja vizibilului.

Din trunchiul musculos ţâşneau patru tentacule puternice cu care hephronianul primitiv putea să-şi apuce adversarul de trunchi, imediat sub cupă, şi să-l îndoaie, întorcându-i-o spre sol. Lipsit de fluxul vital, acesta murea spre seară, dacă operaţia era începută în zori, când rezervele de energie erau relativ scăzute. Existenţa a mii de generaţii a fost guvernată de luptă pentru un loc cât mai însorit. Lent, foarte lent, de-a lungul a milenii, datorită gradului redus de mobilitate, au avansat spre Paradisul energetic reprezentat de Centura Ecuatorială.

A urmat apoi – inevitabil – momentul în care hephronienii ecuatoriali, deveniţi rapid mult mai viguroşi decât ceilalţi, au ajuns suficient de numeroşi pentru a putea trece la respingerea sau exterminarea migranţilor nou veniţi. Epoca de Aur sosise.

Scăldaţi în razele bogate ale lui Rangeld, ecuatorialii şi-au văzut împlinit visul sedentar, fiecare fixându-se pe câte o parcelă câştigată cu trudă. Tentaculele li s-au atrofiat progresiv, până la dispariţie, trunchiul musculos s-a rigidizat. Doar cei de la margine, nevoiţi să facă faţă deselor încercări de pătrundere, au mai păstrat caractere primitive. Energia pură, risipită până atunci în mişcare şi acţiune ordinară, a putut fi utilizată la maximum, exclusiv în scopul exercitării funcţiei vitale fundamentale, şi de altfel unice, a structurilor vii de pe Hephron: Gândirea.

Născuţi prin cristalizare în anumite Zone Matcă ale planetei, din

siliciul amorf, copt de razele soarelui (enigma germenului primordial de cristalizare este una din sursele cele mai nutritive pentru gândirea lor lacomă), hephronienii pot trăi mult, foarte mult. În condiţiile unul flux îndestulător de energie, rata acumulării entropiei în structura lor este minimă. După o lentă şi progresivă perioadă de creştere, odată atins un prag critic, orice evoluţie încetează şi energia care le străbate corpul silicos scurgându-se în sol nu produce altceva decât gândire abstractă, strălucitoare şi limpede, epurată, de zgura praxisului, a sentimentelor şi a tuturor filozofiilor acţiunii (dacă, bineînţeles, nu sunt siliţi să consume o parte din ea luptând pentru o parcelă însorită).

În condiţiile totalului imobilism şi ale unui belşug constant de energie obţinută fără efort, organele de simţ au involuat rapid. Prodigioasa memorie semiconductoare a hephronienilor a înregistrat şi catalogat în scurtă vreme întreg volumul de informaţii oferit de solul monoton şi arid şi de cerul arareori şi lent schimbător al planetei. Un meteorit, o furtună magnetică, o supernovă erau evenimente semnificative doar în măsura în care puteau constitui triviale confirmări ale monumentalului şi armoniosului model al lumii, imaginat şi memorat o dată pentru totdeauna.

Curând, fluxul banal şi previzibil al informaţiilor externe a fost suprimat prin dispariţia oricărui senzor. În splendida lor izolare, ecuatorialii puteau acum medita în linişte la problemele fundamentale ale Existenţei şi Nonexistenţei. Puternicele disponibilităţi telepatice s-au dezvoltat la maximum, astfel că o idee apărută în mintea unui individ era instantaneu gândită de întreaga comunitate, fără deformările inerente oricărei comunicări bazate pe codificare şi decodificare. Acest sistem de gândire constituie un tot armonios şi unitar, să încercăm totuşi câteva sumare judecăţi analitice asupra lui.

Ştiinţa pe Hephron este o colecţie de propoziţii de adevărul cărora nu se mai îndoieşte nimeni. Nu pot apărea dezagreabile contradicţii între Teorie şi Experiment, pentru simplul şi sănătosul motiv că experimente nu există. Fiecare hephronian îşi consideră justificată existenţa dacă reuşeşte să adauge la Setul Sacru măcar o propoziţie corect dedusă.

Singura formă a artei este Literatura, care se constituie din particularizări ale adevărurilor de maximă generalitate ale Ştiinţei şi pentru că afirmarea succesiunii temporale este o propoziţie ca oricare alta, se confundă cu Istoria. D'Artagnan, de exemplu, ar fi în acest sistem un personaj egal credibil cu Albert Einstein şi quasi-contemporan cu acesta (sau, mai degrabă, quasi-atemporali ambii). Se construiesc uneori naraţiuni fantastice, frizând absurdul, despre entităţi dotate cu gândire aplicativă (ele constituie cadrul unei stări de spirit vag analogă umorului). Filozofia nu există, pentru că ea este

Totul.

Din cauza aspectului pur calitativ, Matematica Hephroniană poate fi echivalata, cel mult, cu un calcul cu predicate. Judecăţile cantitative sunt tratate drept speculaţii fără suport. Universul este un paraboloid deschis spre Infinit, în vârfui căruia se găseşte Hephron.

Dar, fie că ecuatorialii acceptă sau nu, timpul trece. Solul centurii ecuatoriale este steril, nu include nici o Zonă Matcă şi – cu toate că nemurirea ar trebui să fie un corolar de bun simţ al acestui splendid sistem – numărul lor scade pe zi ce trece. Mulţimile primitive şi flămânde de energie presează tot mai intens Centura Privilegiată. Gânduri – care ar fi alarmante dacă Teama, ca de altfel orice alt sentiment, nu ar fi o fluctuaţie vagă, abia perceptibilă, în jurul stării fundamentale de luciditate senină, suficientă sieşi – iau naştere tot mai des în mintea străjerilor frontierei.

Curând, sugrumaţi de primitivii dornici să le ia locul, ecuatorialii vor *simţi*, poate, tristeţea morţii brutale, furnizând astfel un contraargument suficient de puternic opiniei lui Marren şi Griskardt. Pe Hephron se scurge acum, probabil, cel de-al 246-lea ciclu vital.

Clatină din cap şi spune moale:

— Nu, tată, mă simt foarte bine. Capul nu mă mai doare şi cred că nici febră nu mai am. Da mă descurc greu cu întrebările şi, mai ales, cu răspunsurile. Unele din ele nu se leagă în nici un fel.

A zis „unele”, ca să nu mă supere. Da, Kari, blestemată memorie asociativă. Nu poţi ţine minte decât ceea ce înţelegi. Cu toată sfârşeala şi valurile de greaţă care ştiu că-l traversează, mă priveşte calm şi protector, de parea eu aş fi cel care are nevoie de îngrijire.

— Să fiu sincer, nu înţeleg de ce nu îmi dai doar întrebările, cred că răspunsurile le pot găsi şi singur. Întrebarea întâi, de exemplu...

Cu cât este egală suma numerelor de la unu la o sută.

— ...cu cât este egală suma numerelor de la unu la o sută? Întâi şi-ntâi, cred că întrebarea nu e bine pusă: e vorba, probabil, de numerele întregi între unu şi o sută, altfel nu are sens. Iar răspunsul e destul de simplu: unu adunat cu o sută fac o sută unu, doi cu nouăzeci şi nouă tot o sută unu, trei cu nouăzeci şi opt la fel şi aşa mai departe. Sunt deci cincizeci de perechi de numere a căror sumă e o sută unu. O sută unu ori cincizeci fac cinci mii cincizeci, nu-i aşa?

Aşa e, băiatul meu drag, copilul meu bun şi deştept, dar răspunsul ăsta e doar corect.

— Şi atunci nu înţeleg de ce la răspuns scrie aşa: „începi cu o ezitare de cinci secunde, apoi spui ăăăă, după care ceri o hârtie şi ceva de scris”.

— Kari, cum să te fac să înţelegi... că nu trebuie să înţelegi? Ştiu că ţi-e rău şi că treaba pe care o ai de făcut ţi se pare stupidă şi obositoare, dar, crede-mă, altfel nu se poate. Nu-ţi cer să cauţi legături logice între întrebare şi răspuns, te rog doar să înveţi pe dinafară şi să asociezi corect întrebarea numărul cu răspunsul numărul.

Îi simt împotrivirea nedumerită. Nu vrea totuşi să mă mâhnească.

— Şi chiar o să-mi dea ceva de scris?

— Nu, n-o să-ţi dea nimic. În schimb o să-ţi analizeze şi o să-ţi puncteze nu numai răspunsurile pur şi simplu, ci şi şovăielile, repetiţiile, pauzele, bâlbâielile. Aşa că trebuie să nu uiţi să numeri în gând până la cinci. Şi să nu uiţi nici ăăăă-ul. Deci, cu cât este egală suma numerelor de la unu la o sută?

— ...ăăăă... am nevoie de hârtie şi ceva de scris.

Simt cum mă trec fiorii...

— Nu râde, dumnezeule, să nu faci cumva asta, e mai periculos decât orice. Zău, nu glumesc, te rog eu, nu cumva să râzi, fereşte-te fie şi să schiţezi un zâmbet, îmi promiţi?

Se uită lung la mine, disperarea din vocea mea l-a pus pe gânduri.

— Bine, tată. Îţi promit. Dar lasă-mă să-ţi mai spun ceva: întrebarea numărul patru, de fapt nu e o întrebare, zice să se compună o ghicitoare a cărei dezlegare să fie omul de zăpadă. Răspunsul e aşa: „mai întâi zece secunde de tăcere, timp în care trebuie să arăţi foarte preocupat, apoi spui: ar fi fost mai bine să mi se spună ghicitoarea şi eu să caut răspunsul. Dacă se insistă să dai totuşi un răspuns, acesta va trebui să fie: cine-i alb şi stă în stradă? Aici vei zâmbi puţin, stânjenit însă şi cu un aer de scuză." Aşa am să fac, cu toate că nu înţeleg de ce, te rog doar un singur lucru: lasă-mă să spun altă ghicitoare. Zău, am una mai frumoasă: e cam dezbrăcat săracul, n-are cizme nici cojoc, are nasul tare roşu, dar nu-i este frig deloc.

Se dezumflă imediat văzând că-mi duc mâna la cap. Închide o clipă ochii şi îmi dau seama că îi e foarte rău.

— Iartă-mă, am să fac aşa cum scrie acolo, ţi-am promis doar. Acuma ştii ce te rog, aş citi singur, da' sunt cam obosit, nu vrei să-mi citeşti puţin din Carte?

Aşa i-a spus Kari de când i l-am arătat prima dată... De fapt e un registru gros, cu coperţi de pânză cafenie, arsă de timp.

— Bine, dar pe urmă te odihneşti şi facem o verificare. Eu o să-ţi spun un răspuns şi tu îmi spui întrebarea. Sau invers, n-are importanţă. Îţi mai spun o dată, nu încerca să cauţi o logică, trebuie doar să memorezi totul foarte exact. E-n regulă, da? Unde-ai rămas?

— La Tadeus, secolul opt, spune dintr-o suflare şi îşi lasă capul pe pernă, zâmbind fericit. Parcă şi culoarea pământie din obraji i-a dispărut. E mai uşor să mori când spui şi-asculţi poveşti, scria Marqis acum cinci sute de ani.

Scrisul lui Tadeus Maleira c mare şi tremurat, cu litere violete. Mi-e frică de oameni, mi-e frică de timp şi de case. Ce să fac? Nu ştiu ce să fac. Stau nemişcat zile întregi şi privesc tavanul. Ieri am fost în Piaţă şi am citit. Nimeni nu m-a luat în seamă, până când am început să răcnesc versurile. Atunci s-au adunat câţiva. Dar au apărut îndată doi paznici şi un doctor şi totul s-a terminat. Măcar dacă mi-ar spune cineva că scriu prostii. Uneori îl urăsc din toată inima pe Inginer. Alteori mă gândesc că poate nu e chiar atât de vinovat; a vrut să ofere oamenilor Paradisul şi – la urma urmelor – nu se poate spune că n-a reuşit. Omohom este singura planetă locuită de om care va exista atât cât sistemul solar din care face parte. Nenumărate lumi ale oamenilor vor fi pierit până atunci, spulberate de oameni. Ce poate să însemne durerea unuia singur în faţa unei întregi planete cufundate în fericire? Şi totuşi, eu ce să fac? Dar nu pentru asta îl urăsc. Îl urăsc şi îl dispreţuiesc pentru că a procreat. Nu te împerechezi cu animalele de laborator. Iar dacă a făcut-o, ar fi trebuit să aibă cel puţin tăria să-şi lase odrasla să se descurce singură. Aşa, s-a dovedit nu un demiurg

benefic şi crud, cum probabil se visa, ci doar un trişor. Un trişor la scară planetară, un trişor pentru un miliard de ani, dar asta nu schimbă sensul lui „a trişa”. Animale de laborator. Nu e bine ca un om, un singur om, să decidă pentru o întreagă planetă, chiar dacă nu-i vrea decât binele. Ce mai rămâne din acest „bine” atunci când este confruntat cu binele fiecăruia din milioane de indivizi? Visez câteodată că nu sunt singur. Că nu sunt singurul. Că există undeva nişte oameni pe care mi-ar ajunge să-i privesc ca să-i ştiu, care prin simplul fapt că există m-ar ajuta să trăiesc. Îmi spun atunci c-ar trebui să plec, să las totul şi să plec, să colind planeta în căutarea lor. Dar mă mulţumesc să stau şi să mă gândesc, privind tavanul sau norii, să strig versuri în Piaţă şi să nu mă asculte nimeni. Din fericire, bătrâneţea e aproape.

Kari doarme atât de adânc încât parcă nici nu respiră. Uluitor cât de bine seamănă cu taică-meu. Ies în vârful picioarelor.

Mi-au plăcut întotdeauna după-amiezile liniştite şi toride. Nu ştiu foarte exact de ce. Există ceva, în vibraţiile aerului încins, în nemişcarea şuviţelor verzi, în tăcerea adâncită de zgomote rare şi stinse, ceva care te face să te simţi împăcat şi etern, indiferent şi fericit, aparţinând unui spaţiu-timp privilegiat, în care viaţa curge minunat de monotonă şi previzibilă. E atât de bine să nu se întâmple nimic...

Cu toate că e trecut de ora două şi foarte cald, nu simt altceva în afara unei încordări difuze şi chinuitoare, răspândită în tot trupul. Din ochii obosiţi pleacă spre creier imagini pe care acesta se mulţumeşte să le identifice şi să le claseze: cer, fragmente argintii şi aproape imateriale, ţâşnite din măciuliile coapte ale arborilor-de-piatră, jerbe de stropi irizând în lumina crudă. Albe: casele, coamele oscilând în ritmul trapului, norii. Broboane chihlimbarii prelingându-se pe ziduri. Mult alb sclipitor şi mult verde.

— Coroanele întreţesute şi fântânile scad cu câteva grade temperatura pe străduţele astea înguste, faţă de restul oraşului.

O frază absolut inutilă, ca de altfel marea majoritate a frazelor spuse într-o zi. Doctorul mă priveşte câteva clipe, destul ca să desluşesc în privirea lui un soi de milă uimită, aprobă uşor din cap, apoi fixează iarăşi spinarea neagră şi lucioasă a celui care ţine hăţurile. Agreabilă prezenţă doctorul: tânăr, n-are mai mult de 35 de ani, sobru, îmbrăcat corect, părul negru şi lins pieptănat spre spate. Lasă impresia unui om sigur pe sine şi deosebit de inteligent. Probabil că, dacă n-aş şti că aşa ceva nu se poate, m-aş lăsa şi eu păcălit; la drept vorbind, când eşti pe moarte ţi-e mai puţin nefolositor unul ca el decât o brută sarcastică şi doldora de creier.

Nu trebuia să mă gândesc la moarte. Şi nici la creier.

— Splendidă zi, nu-i aşa, domnule doctor? Ştiţi, când eram copil visam în după-amiezi ca asta să mă cufund la o palmă sub pământ şi să stau acolo, mineral şi singur, privind tălpile oamenilor şi cerul.

Vorbesc, vorbesc, doctorul mă aprobă mişcând din cap cu frecvenţă constantă. Trebuie să spun o poveste, altfel simt că-mi ies din minţi. E mai uşor să mori când spui şi-asculţi poveşti.

Trăsura opreşte în faţa casei. Plătesc, coborâm şi intrăm în curte. Cărămidă ţâşneşte dintre tufele violete din fundul curţii şi face câteva ture greoaie în jurul nostru, fluturându-şi antenele roşcate şi pufnind vesel.

— Nu vă fie teamă, doctore, se joacă doar...

Iar vorbesc ca să mă aflu în treabă, doctorul nu pare să se sinchisească în vreun fel. Silvia poartă rochia de mătase verde şi un zâmbet destul de convingător. Dacă n-ar fi cearcănele adânci şi ochii strălucind de oboseală, ai putea crede chiar că e adevărat ce spune şi că într-adevăr e fericită că *ne* vede.

— Silvia, domnul doctor Laun, domnule doctor, soţia mea... de fapt mi se pare că vă cunoaşteţi...

„Mi se pare” e un fel de-a spune. Laun se înclină şi îi sărută ceremonios mâna. Sunt amândoi suficient de controlaţi. Intrăm în sufragerie în clipa în care pendula din hol bate trei. Îl invit să ia loc, dar mă refuză politicos, vrea să vadă bolnavul. Bolnavul.

În camera lui Kari e îngrozitor de cald, jarul mocneşte încă în şemineu. Ar fi fost absurd să-mi fi închipuit că se întâmplase o minune cât lipsisem, şi totuşi îmi vine să urlu văzându-i chipul la fel de palid şi ochii parcă mai înceţoşaţi.

— Lăsaţi deschis, e o atmosferă sufocantă aici.

— Eu sunt de vină, domnule doctor... ştiţi... mi-e foarte frig.

Kari a rostit cuvintele aproape în şoaptă, dar clar.

— Chiar aşa, puştiule? Laun se aşează pe pat. Ia pune termometrul ăsta şi spune-mi ce te mai supără în afară de frig.

Kari zâmbeşte. Zâmbetul e acelaşi, luminos şi deschis.

— Nu mă supără nimic, domnule doctor, dimpotrivă. Mama nu mă mai ceartă, nici cu tata nu se mai ceartă, nu trebuie să mai merg la şcoală... şi pot să citesc cât vreau.

Doctorul se uită la coperţile cafenii, apoi deschide Cartea şi începe s-o răsfoiască.

— Interesant... Un manuscris.

— Da, doctore, e un document de familie, spun apăsat.

— O, mă iertaţi.

Închide Cartea, stânjenit vizibil. Câtva timp se lasă tăcerea. Doctorul priveşte termometrul, îl scutură şi îl pune în trusă. Scoate stetoscopul. Într-un târziu, îl pune şi pe acesta la loc, închide trusa şi

se ridică brusc.

— Bine, puştiule, nu te bucura prea mult, ai să te faci bine în câteva zile şi o să mergi din nou la şcoală. La revedere.

— Dar nu-mi daţi nici un medicament?

— Nu, nu-i nevoie, zâmbeşte Laun şi continuă, să zâmbească până când ajungem din nou în sufragerie. Aici expresia i se schimbă dintr-o dată. E aproape furios.

— Câţi ani are, domnule Maleira?

Îmi înghit saliva înainte de a răspunde:

— O să împlinească zece peste opt zile.

Pufneşte nervos.

— Atunci cred că lucrurile sunt foarte clare. Ştiţi prea bine ce are şi ce aveţi de făcut.

Tac. Ce-aş putea să spun? Că nu mă gândesc, de ani întregi, decât la asta? Că o clipă am sperat că el e... altfe1, că o să scape?

— Alec a vrut să fie sigur, doctore.

Cu toată grija Silviei de a vorbi calm şi inexpresiv şi în ciuda faptului că pentru mine a folosit un diminutiv (care de altfel mă irită), în timp ce lui i-a spus „doctore”, ultimul cuvânt a avut o temperatură mai ridicată decât restul frazei. Aşa îi relatează probabil o soră medicului cu care se culcă despre cum se mai simte un bolnav în stare gravă, dar simpatic.

Laun îşi soarbe cafeaua grăbit, după care compune nişte scuze (de ce îl suspectez mereu de falsitate, la urma urmei e foarte normal să fie un om ocupat). Îl conduc până la poartă.

— Să nu cumva să încercaţi. Au mai făcut-o şi alţii, nu mulţi, e drept. Dacă-l duceţi, în câteva zile, totul e o chestiune de şansă, ştiţi prea bine, dacă nu... n-are nici o şansă, puteţi să fiţi sigur. Una din asta îl poate scoate din criză, dar nu pentru mult timp şi nu de prea multe ori. La revedere.

Cântăresc flaconul în palmă, urmărindu-i silueta înaltă şi suplă până când dă colţul: un bărbat bine, distins şi plăcut. Ar trebui să mă străduiesc mai mult să mi-l fac simpatic. Nu cu mine trebuia să te măriţi, Silvia. Voi doi aţi fi fost o pereche ideală, iar copiii voştri, drăguţi şi cuminţi, cu siguranţă n-ar fi trebuit să înveţe pe de rost întrebări şi răspunsuri ca să poată trăi. Dar eu, Silvia, eu nu-l am decât pe el în această lume blândă şi ucigătoare. L-am adus în lume fără să-l întreb dacă vrea să existe, fără să-l întreb dacă vrea să-i fiu tată. L-am adus ca să nu fiu singur. Deasupra mea cerul e un ocean limpede şi glacial din care ninge cu zdrenţe argintii. Fulgii scânteietori se unesc, se despart, cad iute, apoi se ridică şi în sfârşit dispar fără urmă, atingând dalele verzi sau mâna mea întinsă. Am început să urăsc căldura şi liniştea, mai ales liniştea în care casele sunt cufundate ca-ntr-un bloc de ceară.

— ...fără-ndoială o greşeală. Sau mai exact o falsă soluţie. Caracterele fundamentale ale unei specii nu pot fi anulate fără a altera acea specie şi a o transforma, în ultimă instanţă, în altceva. Şi atunci? Specia umană nu poate construi decât pentru a distruge. Şi a se distruge. Sămânţa autodestrucţiei este îngropată în straturile profunde ale memoriei acestei specii. Masculul de moranx pătat, ajuns în culmea maturităţii şi forţei, se lasă uneori să cadă în hău stăpânit probabil de aceeaşi fascinaţie ameţitoare a desfiinţării. Şi dacă modifici structura moranxului, extrăgând grăuntele morbid, asta înseamnă că ai rezolvat problema? Nicidecum, ai ars doar foaia pe care era scrisă. Asta a făcut şi Inginerul. Nu e prea plăcut să vezi un gechen-ucigaş gudurându-se şi scheunând prietenos. Aş zice chiar că e un spectacol de-a dreptul scârbos. Păcat că printre prerogativele de Dumnezeu pe care şi le-a atribuit n-a prevăzut şi nemurirea. Tare-aş fi vrut să-l văd trăind la nesfârşit în propria-i operă. Să se sature. Dar nu, a avut grijă Marele Meşter să se strecoare pe uşa din dos. La timp, ca un laş şi nemernic ce-a fost.

Kari a gemut o dată scurt, printre dinţi. E galben-verzui la faţă, are ochii sticloşi şi fălcile contractate.

— Ce-i cu tine, Kari, ce e, băiatule...?

Mă îneacă durerea şi furia.

— Nu-i nimic, mă doare puţin, da' mi-a trecut, gata. Citeşte mai departe.

Nimic, nu pot să fac nimic pentru fiul meu. Nici măcar să-l mân mai repede pe Cărămidă, asta i-ar face şi mai rău. Trebuie să mergem fără oprire. Înainte de căderea nopţii vom fi traversat Crestele Negre şi vom fi la gura Văii Arlt. Atunci totul se va sfârşi. Cu bine. Trebuie să se sfârşească cu bine.

Deasupra Crestelor Negre fulgeră din când în când. Îmi cobor din nou privirea pe rândurile aşternute îngrijit de Hethren.

— Mă întreb dacă spiritul lui pervers n-a premeditat naşterea lui Fulche şi deci lungul şir de urmaşi care vor purta prin timp numele Maleira. Faptul că a imaginat răspunsurile care să poată înşela Maşina, e posibil să fie o dovadă de sentiment patern sau – mai ales că nu-l cred capabil de vreun sentiment autentic – un mod de a-şi asigura un public de-a lungul timpului. Cineva trebuia să ştie sau măcar să poată ghici ingeniozitatea măreaţă a operei sale. Altfel, la ce bun totul? Condiţia demiurgică presupune o doză mai mare sau mai mică de exhibiţionism bolnăvicios. Apoi selecţia în sine. Trebuie să fii nebun să crezi că un astfel de criteriu va funcţiona corect. De fapt,

media e o abstracţie, reale sunt doar valorile particulare, mai mari sau mai mici, şi când distribuţia lor variază, media e şi ea alta. E-adevărat că întrebările sunt formulate dibaci şi alcătuiesc o grilă destul de bine gândită, dar cât de mari pot fi elasticitatea şi precizia Maşinii în interpretarea răspunsurilor? Şi nici măcar nu poţi fi sigur că înapoierea mintală înseamnă balast, iar inteligenţa pericol. În ce priveşte...

Kari se zbate icnind şi lovindu-se cu fruntea de spinarea lată şi păroasă. A căpătat o culoare sinistră, un verde intens, ca al oceanului. Cărămidă s-a oprit.

— Stai, Kari, stai încet, copilule. Îi strecor printre dinţii încleştaţi pilula albă şi apoi îi dau să bea din bidon. A treia de azi-dimineaţă.

— Tată, văd, o văd... uite-o...

— Ce e, Kari, nu-i nimic acolo, doar stânci.

— Nu, tată, uite-o... o fată strâmbă şi albă, cu obrajii pictaţi, zâmbeşte, o văd mereu...

Pastila îşi face greu efectul. Transpiraţia. Îi curge gârla pe faţă, dar a început să respire regulat şi pare că l-a lăsat şi durerea. Câtva timp o să doarmă. Într-un fel e mai bine, pentru că ne apropiem de Crestele Negre. Cărămidă înteţeşte ritmul trapului, şi aşa destul de întins. Pe urmă accelerează la maximum, făcând aerul să-mi şuiere pe la urechi, şi dintr-o dată se aruncă în gol. Aripile pieloase, largi şi subţiri, se desfac în toată anvergura lor magnifică. Descrie mai întâi câteva cercuri strânse, de probă, apoi începe să urce înclinat spre stânga, într-o spirală largă.

În spate se aşterne galben-cenuşiu, plin de ulceraţii şi tumori, Deşertul Rece. Cât vezi cu ochii, numai piatră sfâşiată şi bălţi de sulf. Undeva, mult în urmă, sclipeşte stins Râul de Cristal. Cărămidă urcă acum paralel cu zidul stâncos, aţintind spre cer antenele roşcate. Barba i se aşterne ţeapănă în curentul de aer şi din când în când mugetul lui scurt şi grav face să răsune hăurile. Apoi lin, aproape pe nesimţite, se redresează. Sub noi, foarte aproape, sunt acum piscurile negre şi lustruite, subţiri ca nişte suliţe, iar în faţă se întind nesfârşite pădurile Podişului Carga, dominate de discul uriaş, argintiu, al Fraunei urcând spre zenit. O clipă mi se pare că desluşesc vălătucii albi ai Văii cu Ceaţă, Valea Arlt.

— Ce frumos... Kari s-a trezit, în timp ce Cărămidă coboară în pantă lină spre drumul care despică pădurile. Din nou mă frapează cât de multe din trăsăturile tatălui meu se regăsesc pe chipul lui de copil chinuit. Am uneori impresia, straniu de liniştitoare, că nu sunt decât o verigă de legătură între ei doi.

Contactul cu solul e destul de brutal, suflă greu bietul Cărămidă, trebuie să-l las să se odihnească puţin.. Ca toţi cei din neamul lui, detestă zborul. Nu se slujeşte de aripi decât atunci când e nevoit s-o

facă.

— Kari, văd că ţi-e mai bine, până se odihneşte Cărămidă, hai să mai facem o repetiţie, da? Aşaa, ia spune-mi deci... ce nu-şi are locul în enumerarea: limbă, mână, ochi, urechi?

Mă priveşte lung şi dojenitor:

— Zău, tată, n-are nici un rost, le ştiu pe toate şi mi-e greaţă de ele. Mai bine mai citeşte-mi. Te rog, adaugă văzând că mă întunec.

— Nu mai ştiu unde-am rămas...

La Hethren, secolul unsprezece. Spunea ceva despre inteligenţă şi pericol.

— A, da, aici. În ce priveşte Maşinile, nu înţeleg de ce a trebuit să le construiască prin tot felul de coclauri. Şi, de altfel, cred că în curând nu va mai fi nevoie de ele. Atunci când Inginerul a ales Omohom, a făcut-o deliberat. Civilizaţia planetei se găsea mai mult ca sigur într-un stadiu foarte apropiat de autoextincţia finală. O lume condamnată, tocmai bună pentru a preveni eventualele remuşcări. Aici şi-a instalat foarfeca Maşină – Boală, îndepărtând astfel lent, dar sigur, lumea de pieire. A urmat apoi o lungă perioadă de mici oscilaţii în jurul unui nivel de echilibru. Când această perioadă se va încheia, prin atingerea unui grad înalt de stabilitate, nu va mai fi nevoie de Maşini şi Boala, probabil, va dispărea. A calculat cu precizie totul, nu mă îndoiesc de asta. Vom deveni atunci, desigur, cea mai frumoasă dintre lumile posibile. Oamenii îşi vor continua diseminarea în Univers modificând orbite, topind gheţuri eterne, evaporând mări de amoniac şi oxigenând atmosfere de nerespirat, recreând astfel, cu încăpăţânare nostalgică, imagini ale de mult dispărutei lor planete de origine. Şi, rând pe rând, copiile vor reface destinul originalului. Numai aici, în fundătura asta a Cosmosului, unde aparatele cele mai sensibile nu pot detecta decât o densitate ceva mai mare de materie difuză, Omohom va dăinui, cuibărită între pereţii de oţel căptuşiţi cu pluş ai abaterii minime, adăpostind minunata viaţă pe care o ducem şi o veţi duce voi, cei nenăscuţi, cei care poate veţi citi aceste rânduri. Adio şi bine-aţi venit, dragii mei. Textul lui Hethren se încheie aici, Kari.

A adormit iarăşi.

— Da, tată, te ascult, citeşte mai departe, spune fără să deschidă ochii.

Galben-murdar, discul Fraunei coboară dincolo de orizont. Umbrele se îndesesc şi aerul e mai rece. Mă usturǎ gâtul, nici nu mai ştiu de când citesc într-una, dar continui să rostesc cuvintele tatălui meu.

— Am privit întotdeauna cu uimire paginile umplute de ceilalţi

Maleira, predecesorii mei. Ce nesecate resurse de fabulaţie posedă neamul nostru! Un Maleira n-are nevoie nici măcar de un oscior pentru a reconstitui scheletul, îi e suficientă o legendă, fie ea cât de firavă. Poveşti născându-se din poveşti, afirmaţii îndoielnice luate drept axiome, presupuneri arbitrare ca ipoteze de lucru. Clădesc cu nonşalanţă palate pe fundaţii de aer. Nici unul nu a avut până acum suficientă luciditate ca să ia lucrurile exact aşa cum sunt: fiecare copil de pe planetă contractează la 10 ani o boală gravă, mortală. Remediul, unul singur: copilul trebuie dus în anumite locuri pustii şi sălbatice, desemnate de tradiţii obscure, şi lăsat singur o noapte. În zori, el revine sănătos şi fără să-şi amintească nimic din cele petrecute în timpul nopţii, sau nu mai revine deloc. De aici rezultă cu claritate, nu-i aşa, că acolo există o Maşină, creaţie a unui fabulos Inginer, şi aşa mai departe. Faptul că s-ar putea, să zicem, ca aerul din zonă să posede nişte proprietăţi curative nu e luat în discuţie, fiind prea banal şi nespectaculos. E-adevărat că rămâne neexplicată dispariţia unora dintre copii, dar de ce să presupunem neapărat că sunt exterminaţi? Procedând în cel mai pur stil Maleira, aş avansa şi eu o ipoteză: cei ce nu se mai întorc sunt de fapt cei *aleşi* pentru a fonda, în cine ştie ce colţ de Univers, lumea perfectă imaginată de Inginer. De unde rezultă că noi, ceilalţi, suntem reziduul, noroiul încins din care răsar corolele. Se pare că niciodată nu s-a întâmplat ca vreunul din neamul nostru să nu se întoarcă din Vale. Nu ştiu dacă răspunsurile transmise din tată în fiu, pe care fiecare a trebuit să le învăţăm pe dinafară, au vreo influenţă asupra acestui fapt, dar nu mă pot împiedica să mă gândesc că ele s-ar putea să ne bareze de secole drumul spre o lume în care poate ne-am găsi, în sfârşit, locul. Acum, aproape de capătul unei vieţi care mi-a fost dăruită în Valea Arlt, în dimineaţa aceea uitată, cred că dacă aş mai avea o dată zece ani aş intra în Vale fără să învăţ nici un răspuns. Şi nimeni...

— Domnule, auziţi, domnule...

Trăsura se apropiase venind din dreapta. Un bărbat şi o femeie, nu prea tineri, încadrând o fetiţă de vârsta lui Kari. Semnele Bolii i se citesc pe chip, dar nu pare a fi într-o fază atât de avansată.

— Mergeţi şi dumneavoastră în Vale, domnule? Adică vreau să spun... băiatul...?

— Da, domnule.

N-au cum să fi traversat Crestele în trăsură, vin probabil de dincolo de Carga, din Câmpia Străină, Înaintăm alături şi sunt incapabil să spun ceva. Cei doi se află probabil în aceeaşi stare, în schimb Kari şi fetiţa se studiază cu interes. Brusc, pădurea se termină şi în faţa noastră se deschide, adâncă şi tăcută, străbătută de bucăţi mari de ceaţă, târându-se lent, Valea. Oamenii adunaţi în jurul focurilor vorbesc cu glas scăzut, ca la priveghi. Se aud hohote de

plâns.

Descalec şi îl iau în braţe pe Kari. Genunchii îmi tremură.

— Poţi să mergi?

— Da, tată, pot, lasă-mă jos şi nu mai fi aşa de speriat. Am să mă întorc, cum te-ai întors şi tu, şi bunicul, şi toţi ceilalţi.

Da, Kari, ai să te întorci. Ca să te poţi zvârcoli şi tu, jalnic şi stingher, inutil şi ridicol, stârnind aceeaşi compătimire uimită sau indiferentă cu arabescurile sterpe ale minţii tale. Ca să poţi rătăci în voie, în după-amiezile stătute de vară, cu mintea aiurea şi sufletul tânjind, pe străduţe înguste, printre case vechi cu fântâna în curte, să apuci oamenii de piept şi să-i zgâlţâi şi pe urmă să plângi. Şi din adâncul creierilor să-ţi vină să urli: SUMA NUMERELOR NATURALE PÂNĂ LA O SUTĂ E CINCI MII CINCIZECI, CINCI MII CINCIZECI, AI AUZIT, MAŞINĂ SAU FIARĂ SAU OM CE-OI FI.

Şi să taci.

Şi să nu faci.

Şi s-o aştepţi pe vechea ta cunoştinţă din copilărie, fata strâmbă şi albă, cu ochi scânteietori şi obraji pictaţi, la braţul căreia vei pleca în lumina incertă a unui anumit amurg.

Kari coboară în Vale clătinându-se, sprijinit de fetiţa necunoscută. Femeia, plânge frântă în braţele bărbatului ei.

Nu ştiu şi n-am să ştiu, probabil, niciodată dacă în Valea Blestemată se află fericirea sau adevărul sau moartea. Oricare dintre ele este însă mai bună decât Omohom, decât lumea în care singurătatea mea vrea să te facă să trăieşti, aşa că răspunde cum ştii tu, Kari, aşa cum ştii şi aşa cum vrei, băiatule...

Dar strigătul meu nu trezeşte decât ecoul. Cei doi copii sunt acum umbre în ceaţa serii.

CHRONOSTALGIA

Dacă ai o navă capabilă să reziste uraganelor magnetice şi ucigătoarelor trombe gravitaţionale ale Marii Bariere, dacă ai un suflet care poate îndura anii seci şi lungi de călătorie prin Pustiul Negru fără să se prăbuşească în el însuşi, dacă, în sfârşit, ai şi un dram de noroc, vei ajunge să zbori într-un târziu, în astronava ta bătrână, cu blindajul pârjolit şi crăpat, printr-un vid straniu, albăstrui şi mirosind a ploaie, a fum şi a timp demult scurs. Vei găsi acolo un sistem stelar îmbătrânit, ca şi tine, alcătuit dintr-o gigantă roşie muribundă în jurul căreia vei vedea gravitând stingher o singură planetă, cenuşie şi luminoasă, care nu peste mult timp va pieri în globul de flăcări tăcute, mereu în expansiune, al astrului sinucigaş.

După aterizare, constaţi că eşti învăluit într-o ceaţă densă, sau poate e chiar atmosfera, opacă pentru privirile tale. Îţi părăseşti nava şi rătăceşti bezmetic ore întregi. Poate de vină e ceaţa, care uneori se încheagă sau se destramă într-o stradă de suburbie, cu case vechi de când lumea şi cişmele în curte, încremenită în după-amiaza somnolentă de vară, pe porţi scrie CÂINE RĂU şi iată şi câinele, bătrân şi roşcat, alergând prin iarba rară şi prăfuită printre cutii ruginite de conserve, cioburi de sticlă şi oase cenuşii de vită mare. Îţi vine aproape să urli de fericire când îţi vezi mama zâmbind şi tânără, cu chipul încă neatins de necruţătoarea paloare verzuie şi ochii încă limpezi, încă neaţintiţi spre o stea necunoscută.

Pe urmă ceaţa iarăşi pulsează şi vezi oameni în costume la două rânduri, joviali, cinstiţi şi graşi, pe chipul cărora scrie că vor muri curând, o femeie între două vârste de undeva de prin Asia, în bluză militară, ridicând brusc braţul şi tunuri trăgând în serie, apoi vocea din off: „Trupele imperialiste de intervenţie seamănă teroarea şi moartea, dar poporul înarmat ştie să-i întâmpine cum se cuvine pe agresori”. Îţi dau, ca şi atunci, lacrimile, pentru că ştiu, domnilor, ştiu acum prea bine ce interese se vehiculau în zonă, ştiu că politică înseamnă zâmbete mai subţiri decât firul de păr şi minciuni mai adevărate decât realitatea, dar gândiţi-vă ce frumos, ce minunat de frumos ar fi ca măcar o dată, o singură dată, o cauză dreaptă să fie suficientă pentru a învinge.

Într-un târziu, îţi vei şterge cu mâna vizorul căştii, încercând de fapt să-ţi ştergi sudoarea de pe frunte, şi vei pierde astfel momentul conturării în ceaţă a clădirii din cărămidă aparentă, cu aspect de castel. Paşii tăi metalici vor răsuna ciudat pe lungul coridor de la parter. De undeva de sus va ninge cu pagini arse şi tufe de cabluri negre vor curge inert, din pereţi, peste chipurile bătrâne şi severe ale

lui Neniţescu, Iorga şi Pompeiu. Treci pe lângă uşi murmurând începutul celei mai vechi lecţii: *A, B, C, D, E, F*. Deschizi şi intri.

Clasa e goală. Prin ferestre se filtrează liniştea şi lumina unui anotimp incert. Deodată ei sunt în jurul tău, te simţi teutonic şi confuz în costumul tău de astronaut şi ei se agită şi râd şi fumează în pumni, vulnerabil de frumoşi în bleumarin, nu se aude nimic, totul e ca-ntr-un film vechi şi mut şi minunat cu Buster Keaton, neapărat cu Baster Keaton, şi cât ai vrea, o, cât ai vrea să lase urme şi paşii lor în praful fin şi cenuşiu.

Bătrâna profesoară de matematică se uită absentă pe fereastră, cu ochii ei mari şi trişti în spatele lentilelor dureros de groase. Îi priveşti trupul greoi şi diform, strâns în rochia cafenie şi dreaptă, picioarele pe care varicele se întind ca o reţea hidrografică pe o hartă, degetele mâinii drepte îngălbenite de nicotină şi chipul, chipul ei măcinat de anii lungi de luptă cu simbolurile şi cu oamenii, la care a silit-o soarta de fată inteligentă şi urâtă, şi-ţi aminteşti cu ruşine îngrozită de ora aceea când te-a întrebat cu cât e egal sinus pătrat plus cosinus pătrat şi tu, pentru că nu ştiai nici atât, i-ai răspuns obraznic, jignitor chiar; n-a spus decât: „Dumneata, domnule elev, eşti impertinent cum numai un ignorant poate fi, dar ai o mare calitate: eşti încă tânăr!” şi s-a dus să privească îndelung pe fereastră. Îţi aminteşti toate astea şi strigi în cască:

„Doamnă profesoară, draga mea doamnă profesoară, folosind exponenţiala complexă definită cu ajutorul seriilor de puteri şi formula lui Euler, rezultă independent de considerentele tradiţionale legate de cercul trigonometric că sinus pătrat plus cosinus pătrat este egal cu unu, cu UNU, doamnă profesoară. Trigonometria este doar un mic capitol de Analiză Matematică...”

Brusc, de undeva se aude clinchetul înspăimântător al unui clopoţel, totul dispare şi eşti din nou singur pentru că a început PAUZA MARE.

A rămas să te privească din fereastră, printre ghivece, creierul celui mai bun prieten, plutind în lichidul incolor dintr-un acvariu sferic. Apoi nu mai e decât ceaţa, atotputernică şi învăluitoare.

Te vei îndrepta atunci ameţit spre navă, vei străbate ecluza şi te vei prăbuşi în fotoliul din cabina de comandă. Totul în jur, cadranele, avertizoarele, roboţii, ecranele, chiar şi cel mai mare dintre ele în care se vede negrul nesfârşit stropit cu stele, îţi vor părea străine şi nefireşti. Mâinile îţi vor acţiona mecanic comenzile, luminile de start se vor aprinde şi va răsuna vocea feminină, amabilă, a ordinatorului central: „Indicaţi direcţia, comandante”. Tăcere, apoi din nou: „Indicaţi direcţia, comandante”. Inutil, pentru că tu priveşti în bezna fără început şi fără sfârşit şi nu ştii ce să răspunzi.

BREAK

Îşi strânge metodic şireturile, căutând să egalizeze capetele rămase libere. Face şi desface funda fără să se grăbească: de afară răzbate vuietul surd al mulţimii, ca vântul, seara, printre coloşii din aleile Milla. Timpul, domnule Onemai, anunţă meditativ vocea amabilă. O intensificare, ca un vaiet, apoi aplauze, copleşitoare, nesfârşite: Freas a pătruns în arenă.

E încordat, îşi dă seama de asta şi crisparea creşte şi mai mult. Poate că ar fi fost mai bine să aştepte în boxă, acolo nu e nici cald, nici frig, e linişte şi întuneric ca-n pântecul mamei, nimeni nu-ţi zbiară în faţă şi nu sunt flash-uri care să-ţi zgârie retina. Dar cum să stea în boxă când Papá Tob a hotărât altfel …

Pătrunde în spaţiul de joc cu vraful de rachete sub braţ. Aşa cum se aşteptase, aplauzele sunt convenţionale, reci. USCOTT MOWENNA MARLBORO MARLBORO FORS. Nu-i nimic, totul e să nu se gândească la nimic, să fie ameţitor de iute şi implacabil. Să nu cruţe, să frângă, să domine. REC KDX STANDARD ELECTRIC BATA BATA BATA.

REFLEXUL verde e plăcut sub tălpi, cărnos şi elastic, aderenţă atât cât trebuie. Când o suprafaţă de joc este bună, băiete, trebuie să ai aceeaşi senzaţie ca atunci când calci pe pieptul unui om. Aruncă o privire în tribună: Papá Tob e la locul lui, chica argintie, căzând pe gulerul cămăşii negre, încheiate până sus, îl distinge net de mulţimea pestriţă. Tot ce îmbracă Papá Tob începe să semene a uniformă.

Nu reuşeşte s-o descopere pe Vera; poate întârzie, şi chiar dacă nu vine, poate că e mai bine. Se mai uită o dată la Papá Tob şi, cu toate că acesta priveşte undeva deasupra panoului de afişaj, simte cum se relaxează. Pune rachetele pe masă, scoate din huse câteva şi începe să lovească corzile de podul palmei, ca şi cum le-ar încerca. Ştie foarte exact cu ce rachetă va începe meciul, le-au verificat împreună în urmă cu o oră, dar legea lui Papá Tob nu poate fi încălcată şi nici n-are de gând să încerce s-o încalce vreodată. Tenisul e un ritual cu măşti, băiete, o artă a plictisului, ca să mă exprim aşa. Tot ce faci în afara timpului în care joci punctul trebuie să fie cât mai puţin variat. Trebuie să vezi cât mai puţine chipuri, să auzi cât mai puţine cuvinte şi să rosteşti şi mai puţine. Foloseşte mereu aceeaşi pastă de dinţi, mănâncă mereu aceleaşi lucruri, culcă-te şi trezeşte-te întotdeauna la orele stabilite. Da, Papá. Crucifixul la buze, acelaşi număr de paşi până la linia de fund, mingea bătută de pământ de acelaşi număr de ori. Nu schimba nimic, niciodată, dacă vrei să fii în tenisul mare, ca să mă exprim aşa. Dacă nu, nu face nimic din toate astea, trăieşte şi fii fericit. Da, Papá.

Porneşte spre linia de fund. Paşii măsuraţi, figura rigidă, indiferentă. Ajuns în faţa deschiderii circulare a distribuitorului, ridică mâna şi mingile ţâşnesc una şi, după trei secunde, încă una. Apropie o minge de nări şi aspiră adânc. Cel puţin zece obiective urmăresc gestul caracteristic al lui ULLO ONEMAI. PRIETENEI LUI ONEMAI ÎI VA FI GREU SĂ GĂSEASCĂ PARFUMUL POTRIVIT! Gestul trebuia oricum făcut, aparţinea secvenţei standard, însă mirosul de minge nouă chiar îi plăcea. Se asocia totdeauna cu cel al bitumului încins, străpuns de smocuri prăfuite, din spatele marilor magazine SANDRE. Pe atunci nu era decât un derbedeu de-o şchioapă, lovind cu o rachetă bandajată o minge mâncată până la cauciuc, de culoare la fel de incertă ca a pielii lui. Mingea nouă era o pasăre rară, o flacără proaspătă pe care cu greu te puteai hotărî s-o laşi pradă asfaltului cenuşiu, mâncătorul de mingi.

Crainicul arenei prezintă finaliştii MASTERS-ului. Apoi, până în clipa în care se va anunţa învingătorul, nu va mai vorbi decât computerul. Mai întâi, desigur, Freas. Martin Freas artistul, Martin Freas gentlemanul. Omul pentru care tenisul nu are secrete. Capabil să trimită zece mingi consecutiv într-o rachetă aşezată pe linia de fund. Rosewall plus Santana, plus Năstase, plus Koehler, plus. Ultimul romantic. Mereu trebuie să existe câte un ultim din ăsta. De două ori Roland Garros, o dată Wimbledon, anul trecut Masters-ul. Aplauze furtunoase. Urale. Pe tine or să te înveţe greu oamenii să te aplaude, băiete. Ai o mutră… hm, cam ciudată, ca să mă exprim aşa. Pot să pariez că cel puţin un chinez, un negru şi un băştinaş din Australia au colaborat la conceperea ta. Nu te uita, colaborarea a fost fructuoasă, ca să mă exprim aşa, ai o inimă ca o pompă de incendiu şi picioare ca ale tale n-a avut nici Dreblin. Deci, băiete, o să joci tenis, asta e şansa ta. Da, Papá. Altceva nu ştiu ce-ai putea să faci, nu eşti prea deştept, ai mutra pe care o ai, poţi să ajungi cel mult room-boy sau ajutor de ospătar, asta în cazul în care nu te apuci de droguri sau de tâlhărie. Da, Papá. Tenisul pe care ai să-l joci, ţin să-ţi spun de pe acum, nu va fi un tenis frumos, dar datorită lui vei câştiga suficient de mulţi bani ca să ţi se spună că ai o figură… hm, fascinantă, ca să mă exprim aşa. Te vei baza pe forţă, tenacitate, echilibru nervos; or să te învinuiască toţi pentru monotonie; pentru lipsa de fantezie în joc: adică pentru faptul că nu te dai peste cap, nu pui scurte riscante, nu rămâi pironit, cu ochii la cer, după ce-ai greşit o minge. Rahaturi, ca să mă exprim aşa. Cel mai frumos tenis din lume e ăla în care dai mingea cumva peste plasă şi câştigi. Te vor numi robot, automat, maşină de tenis, presa de scandal va insinua că eşti, de fapt, un android, “fanteziştii” pe care îi vei zdrobi vor face declaraţii jignitoare la adresa ta. Tot rahaturi, îndată ce-o să câştigi de suficient de multe ori vor începe toţi să roiască în jurul tău ca muştele la hoit, ca să mă exprim aşa, pentru că toţi vor să respire aerul tare al succesului. Monotonia o să fie atunci

“siguranţă în joc şi tenacitate”, insensibilitatea – “capacitate extraordinară de concentrare”, urâţenia loviturilor – “o deosebită eficienţă”. Dar pentru asta trebuie să câştigi, să câştigi mereu, băiete. Da, Papá.

Two minutes, gentlemen. Încep să servească. Mingile lui, catapultate cu peste două sute de kilometri pe oră, se duc ascultătoare în colţurile careului de serviciu. Freas serveşte mai slab, liftează exagerat de mult. Ca un gentleman. Încă n-a terminat cu zâmbetele şi bezelele adresate tribunei. One minute, gentlemen. E bine să joci într-o sală mare … zgomotele se estompează, publicul se transformă într-o masă nedefinită, te poţi concentra mult mai uşor decât afară, unde sunt nori, cer, vânt, câte o pasăre sau un jet. Păcat că FILT n-a admis izolarea fonică a terenului. Nătărăii din tribună nu suportă să latre la lună, parcă i-ar păsa cuiva de agitaţia şi de zbieretele lor. Time, gentlemen.

Aleargă. Întoarce trunchiul. Retrage mâna. Flexează genunchii. Bagă umărul în faţă. Umărul, am spus. Ochii pe minge până în ultima clipă. Loveşte. Aleargă. Întoarce trunchiul. Retrage mâna, flexează genunchii. Uită-te la minge. Loveşte. Aleargă. Întoarce-te. Retrage. Flexează. Am spus să îndoi genunchii, băiete, eşti surd?

Se simte bine, cu toate că e condus cu 4 – 3. Cu ghemul ăsta se face 4 – 4. Nici chiar perspectiva pierderii setului nu-l îngrijorează, se joacă best of five, Spilcuitule, fără tie-break în decisiv, să vedem dacă te ţin curelele. Şi, în plus, punctele pe care le-a făcut el până acum au fost seci şi fără tevatură, în timp ce Freas a punctat pe muchie de cuţit, cu execuţii greu de repetat, artizanat. Asta nu poate să ţină prea mult, nu se câştigă un meci cu astfel de lovituri. Advantage in. Se uită la Papá Tob. Papá Tob îşi trece neglijent mâna peste frunte: e bine, dă-i înainte. N-o să mai servească tare, simte că Freas e pregătit să închidă ochii şi să lovească şi parcă e un făcut, retururile astea orbeşti intră mai întotdeauna. Liftează mult. Net! First service. Mingea a lovit banda, a trecut totuşi, a ţopăit de câteva ori şi s-a dus până la picioarele lui Freas, care n-a schiţat nici un gest, aşteptând impasibil ca mingea să-şi înceteze săriturile şi să fie suptă în marginea terenului. Semn rău, înseamnă că Spilcuitul încă e calm.

Liftează şi mai mult şi rămâne pe fund. Schimb prelungit de drepte în cross. Trebuie evitat reverul, băiete, aici e punctul lui tare. Iuţeşte lovitura. Incomodat, Freas încearcă să schimbe jocul cu un longline, dar lovitura e prea scurtă. În faţă. Taie apăsat mingea în lungul liniei şi se lipeşte de fileu. Freas ajunge târziu şi lobează. Lobul e înalt şi s-ar putea să iasă. Nu mai aleargă după el. Se aprinde lumina roşie, mingea a căzut milimetric în spatele liniei de fund. Out! cârâie computerul, out afişează panoul central. Game, mr. Onemai. Four games all.

Iese de pe teren păşind relaxat. Se opreşte în faţa uşii care culisează fără zgomot, eliberându-i intrarea în coridor şi blocând prin aceeaşi mişcare intrarea coridorului lui Freas. Îndată ce trece pragul, uşa revine în poziţia iniţială. Intră în boxă şi se aşază pe fotoliul hidraulic. Jeturile răcoroase ale ventilatoarelor îi scaldă faţa şi pieptul, vibromasoarele îi frământă braţele şi picioarele. Ecranul se aprinde într-un joc de culori reci şi odihnitoare însoţite de muzică: Polo Anders cu "Home Again", un blues vechi de când lumea. Destinde-te, uită. Ţine minte, băiete, o relaxare eficientă în pauze e mai preţioasă decât un serviciu devastator. Sunt jucători vechi care n-au învăţat nici până acum asta. Timpul, domnule Onemai. Avertizorul bâzâie şi clipeşte în penumbră. Hai! Goleşte paharul cu CIVITA şi iese din boxă; dincolo de zidul subţire, exact la jumătatea coridorului, aude paşii celuilalt avansând în sens opus. Eşti încă vioi, Spilcuitule, sau poate numai vrei să pari…

Aleargă. Loveşte. Aleargă. Loveşte. Aleargă. Vine oboseala. Nu e propriu-zis o oboseală de natură fizică, cel care cedează primul e întotdeauna creierul. O simte cum vine, semnele sunt mici, dar sigure: ajungi o fracţiune de secundă mai târziu la minge, eziţi să pleci la stopuri – ăsta e nebun, a pus cel puţin douăzeci de stopuri până acum! –, te ridici cu regret din fotoliu la reluare. Din tribună nu se vede nimic, dar ţie a şi început să-ţi fugă gândul, cea mai rea consecinţă a oboselii. Vacuumul absoarbe mingile în margine, distribuitorul scuipă o minge şi peste trei secunde încă una. Pendulezi, arunci mingea cu stânga, urcă, se decupează ca un UFO galben în scânteierea reflectoarelor, îngheaţă o clipă într-o neverosimilă imobilitate, apoi cade şi o dată cu ea te prăbuşeşti înainte, rupând lovitura din umăr. A câta oară? De câte ori, de când joci tenis, ai ridicat braţele ca să serveşti? De o sută de mii de ori, de un milion? În spatele minţii pândeşte pericolul: renunţarea, lehamitea, pierderea sensului. Să se termine totul, oricum, numai să se termine. Cum naiba face bătrânelul ăsta de dincolo de plasă de pare aşa de proaspăt? Nu se poate, trebuie să fie şi el cel puţin la fel de oboist.

3 – 2 şi 40 – 15. Două mingi de break. La 4 – 2 şi serviciul, între jucători de valoarea lor, totul e terminat. E terminat pe dracu'; o clipă îi pătrund în minte cele trei match-ball-uri salvate de Freas în setul trei, dar reuşeşte să le alunge. Nu se termină nimic, niciodată, băiete. Da, Papá. Totul se poate schimba într-o singură secundă. Da, Papá. Domini, te simţi stăpân pe joc, aproape că ţi-e milă de celălalt, uite-l cum aleargă degeaba să-ţi prindă mingile care rad tuşele, n-are cum să-ţi facă faţă, eşti tare, încerci de toate şi totul îţi iese, ca să mă exprim aşa. Dar e suficient să te deconcentrezi câteva zeci de secunde, să te joci cu două-trei mingi şi lucrurile se răstoarnă ca într-un caleidoscop. Mai întâi, un fior vag, repede reprimat, de teamă: am

început să greşesc, da' nu-i nimic, mai am multe înaintea lui. Apoi teama creşte cu fiecare minge, loveşti cu grijă excesivă, avar, să nu pierzi, dar eşti deja pierdut. Ca un făcut, toate mingile tale care lovesc banda nu trec, ale lui, în schimb, cad la un pas de fileu, tot ce ţie ţi se duce afară cu câţiva milimetri, lui îi intră cu câţiva milimetri, ca să mă exprim aşa. Îţi vine să plângi de nervi. Te agăţi disperat, dar de cele mai multe ori nu se mai poate face nimic. Un meci nu începe şi nu se termină niciodată, băiete. Eşti în meci tot timpul, trăieşti scufundat în el, ca să mă exprim aşa. Da, Papá.

Aleargă, loveşte, aleargă. Freas a făcut două puncte pe nesimţite, cu blestematul lui de rever tăiat, nu sare mingea nici de două palme. O privire către Papá Tob. Răspunsul vine prompt şi clar: dreapta, pistonează-i dreapta. Da, Papá, bineînţeles, o sută, o mie, un milion de mingi pe dreapta Spilcuitului , nu mai apucă el să dea cu reverul. O viziune de o clipă: TITAN STADIUM pustiu, în ruine, lumea întreagă o ruină sub un soare roşcat, răzbătând printre nori clorotici, iar el şi Freas continuă să schimbe mingi pe forehand.

Avantaj. Se duce în faţă pripit, pe minge moale. Nici el nu ştie de ce. Pasingul lui Freas e perfect, n-are cum să-l ajungă, cu toate că se întinde cât poate. Eliberat o fracţiune de secundă datorită efortului, subconştientul comandă *holding*-ul exact în clipa în care mingea depăşeşte vârful rachetei. Tribuna scoate un geamăt excitat, e primul *holding* al finalei: majoritatea ştiu că Ullo Onemai a folosit procedeul de opt ori în cele şase zile de până acum ale turneului şi că încă unul i-ar putea fi fatal. Nu l-au uitat încă pe Spotty Bauer: la el se gândea întotdeauna când făcea un *holding*. Nici un neuropsihiatru nu reuşise să explice satisfăcător capacitatea miraculoasă a lui Spotty de a face 15 – 20 de *holding*-uri pe meci, în condiţiile în care nu se cunoştea un alt jucător care să poată trece de trei. Uneori îşi ridiculiza adversarul jucând câte un ghem întreg numai din priviri. Mulţi afirmaseră că Bauer este un telekinet natural, nici n-are nevoie de ACBC-uri, înzestrarea lui se poate manifesta oriunde în afara terenului. Nimeni însă n-a putut dovedi nimic; oamenii îl aclamau în delir. Federaţia internaţională intenţionase chiar să suspende procedeul în urma presiunii Asociaţiei Jucătorilor, interzicând echiparea terenurilor cu ACBC-uri, până la urmă însă publicul şi-a impus voinţa. Culmea era că Spotty – şi fără *holding* – avea stofă de mare jucător, ar fi putut oricum să se impună, dar lumea asta voia de la el şi nimic altceva. Când juca fără *holding*, oricât de bine, mai că nu-l fluierau. Impresarii căutau cu lumânarea pe cineva care să-i poată ţine piept, visul multora era să organizeze MECIUL SECOLULUI! TENIS FĂRĂ RACHETĂ! TENISUL VIITORULUI! Două imagini ale lui Spotty îi rămăseseră vii în minte: Spotty prăbuşit lângă stâlpul fileului, zvârcolindu-se şi urlând ca o fiară şi Spotty în curtea casei de sănătate, un fel de bolovan cu

privirea goală şi bale la gură. Şi mai erau şi Gothard, şi Alderman, şi Sarasino, toţi reduşi la o existenţă catatonică de jocul cu *holding*-ul.

E prea târziu să mai dea înapoi; de câteva secunde bune mingea tremură uşor cam la un metru de sol, susţinută de voinţa lui convertită în acţiune fizică şi amplificată de mii de ori de ACBC-uri. Se poziţionează ca să lovească, încet, fără să scape din ochi mingea şi pe Freas, care stă nemişcat la câţiva paşi de fileu, cu o licărire de uimire în ochi – ştia, bineînţeles, şi el de cele opt *holding*-uri.

Na, ia-o şi pe-asta! Mingea, izbită cu toată forţa, s-a dus undeva în lung de linie. Freas n-a schiţat nici un gest; să fie oare atât de sigur pe el?

Izbucnesc aplauzele. De data asta sunt aplauze puternice, adevărate. Porneşte greoi spre marginea terenului. Îl dor creierii. Îi pare rău că Vera nu e în tribună, la Papá Tob n-are curaj să se uite după ce-a făcut. Uşile culisează simultan; intră în boxă şi se prăbuşeşte pe fotoliu. O perie de sârmă i se plimbă pe cortex. Ventilatoarele, vibromasoarele, soluţiile revitalizante îşi fac datoria, dar capul, capul... senzaţia e îngrozitoare, ca şi cum ţi s-ar risipi mintea. Brusc, sunetele odihnitoare încetează şi pe ecran apare Freas, triumfător, surâzător, superb, ridicând cupa deasupra capului. Toată lumea e grămadă pe el. Undeva, în margine, se vede pe sine arătând ca un struţ bolnav, chinuit de câţiva reporteri sadici. Suprarenalele varsă adrenalina în sânge, măduva spinării comandă muşchilor să se contracte, pulsul şi respiraţia se accelerează. Trupul trage după sine creierul. Se ridică greu, dar se ridică şi iese pe coridor. Dincolo de peretele impenetrabil la biocurenţi aude paşii celuilalt; se repede cu pumnul în perete, zbierând: boşorogule, jigodie împuţită!

Astăzi, fizicul în sport nu mai are secrete. Tehnicile de antrenament, echipamentul, regimul alimentar nu mai suportă îmbunătăţiri esenţiale, ca să mă exprim aşa. A venit vremea antrenamentului psihic sistematic. Mai mult: a condiţionării psihice a sportivului. Un psihic bine preparat poate arunca în luptă resurse fizice şi volitive inimaginabile; aţi văzut vreodată, domnilor, un paranoic anemiat, aflat în criză, cum crapă în lung o masă de stejar masiv?

E peste puterile unui om. Totul e împotriva lui. Banda fileului, care i-a mâncat un match-ball, computerul care cârâie out, când el dă tuşă plină, în mod sigur, ăştia au umblat la programe, toţi îl urăsc, toţi vor să-l vadă pierzând. Piftiile colorate, cretinii care mestecă, mătreţele din tribună. Ce păcat că *holding*-ul e limitat la câţiva metri, ar fi minunat să poată ridica tribunele în aer şi pe urmă să dea cu ele de pământ, praful şi pulberea să se aleagă. Doamne, cât de aproape am fost. 5 – 2 în setul decisiv, până acolo l-a dus furia. Un singur ghem... Pe urmă totul s-a rupt. Spilcuitul şi-a făcut jocurile şi break-ul

care îi despărţea. Ovaţionat din răsputeri la fiecare punct câştigat. E 5 – 5 şi Papá Tob îi face semn să atace, dar el nu mai vrea decât un singur lucru: să-şi câştige serviciul, după aia poate să se întâmple orice.

Riscuri, bineînţeles că există riscuri, cum ar putea fi altfel, aţi mai pomenit dumneavoastră progres fără riscuri, ca să mă exprim aşa? Vă pot da chiar un exemplu: Enrique Soler, un obscur sprinter brazilian, a ajuns peste noapte campion naţional cu un timp aflat la trei sutimi de recordul mondial. Cum? Foarte simplu: i s-a implantat în minte certitudinea că e urmărit de un tigru furios, certitudine care se activa la pocnetul pistolului de start. Problema a fost că tigrul nu s-a dat bătut, ca să mă exprim aşa, a început să-l urmărească şi pe stradă, şi acasă, şi în somn, până când băiatul a scăpat de el încălecând o balustradă. Or, asta nu dovedeşte decât că prepararea psihică a fost făcută de un ageamiu.

Serveşte... aleargă... loveşte... aleargă... Totul e mult mai greu, chiar şi dreapta, dreapta care l-a ajutat întotdeauna, e acum împinsă şi lipsită de explozie. E totuşi 40 – 30 şi îl cuprinde frica: dacă face punctul, câştigă ghemul. Se uită la Papá Tob ca un copil de la orfelinat printre zăbrelele gardului dinspre stradă. Papá Tob îi face semn calm: în faţă, vino la plasă. Serveşte şi se prăbuşeşte înainte ca împuşcat, rugându-se să greşească Freas returul. Şi Freas... greşeşte: mingea, lovită prost, cu rama, se duce într-un lob fâlfâit şi cade în teren, la un metru de linia de fund. Priveşte hipnotizat zborul ei prin aer nevenindu-i să creadă într-o asemenea escrocherie monstruoasă a hazardului. Târziu, prea târziu, se decide să alerge. Tribuna, care stătea cu mâinile ridicate şi răcnetul victoriei în gât, îngheaţă: mingea se opreşte când mai avea o palmă până la al doilea contact cu raflexul. Al zecelea *holding* al lui Ullo Onemai.

Cu paşi de beţiv se apropie de minge fixând-o intens; se lasă în genunchi şi încet, foarte încet, o aduce la nivelul ochilor. Rămâne aşa câteva secunde, pe urmă, fără să se ridice, porneşte ca penitenţii spre poarta catedralei, îi trebuie aproape două minute ca să ajungă la fileu. Freas aşteaptă descumpănit, cu mâinile în şolduri, toată lumea e în picioare. Se ridică lent, cu mingea mereu la nivelul ochilor. În clipa în care distanţa e suficient de mică, Freas lasă mâinile din şolduri şi se crispează; vuietul mulţimii creşte brusc: *dublu holding*. O situaţie rară şi periculoasă pentru ambii jucători: în afara gravitaţiei, trebuie învinsă şi voinţa adversarului. Teleobiectivele urmăresc cele două chipuri, având grijă să intre în cadru şi MOWENNA sau GUCKO, sau FORS, după contract; se transmit gros-planuri în montaj alternat: venele umflate şi fălcile contractate ale tânărului de douăzeci şi trei de ani, scund şi brunet, ochii aproape închişi şi faţa ca de mort a adolescentului de cincisprezece ani, înalt, cu părul cărămiziu, mingea

oscilând lent între ei. Apoi, brusc, Freas se întoarce şi pleacă spre fundul terenului. Ullo Onemai ridică racheta şi loveşte. Mingea îl izbeşte pe Freas în ceafă; imediat izbucnesc fluierăturile şi huiduielile.

Un teren de tenis, dintr-un fel de pământ roşu, bătătorit, undeva la marginea oceanului. Jucători care se mişcă ciudat, parcă filmaţi cu încetinitorul. Ăsta e tot tenis, Papá? Da, băiete, sau, ca să mă exprim aşa, a fost.

Vera râde, are caietele sub braţ. Plouă cu stropi negri, scânteietori. Din nămolul răscolit al minţii urcă mereu alte şi alte imagini şi cuvinte. Crucea putredă răsturnată printre mere roşii, acum trebuie să înveţi să urăşti, băiete, altfel nu poţi ajunge în faţă. Mai târziu n-o să mai ai nevoie de ură, o să joci cu tine însuţi, un tun de mingi enorm aruncă mingi de toate culorile care-l lovesc în cap, numai în cap, o rachetă albă profilându-se pe cerul Caraibelor, tenisul e sportul singurătăţii, băiete.

Stă în fotoliu de mii de ani, ca o statuie de faraon. Ce simte o piatră când o laşi singură? Vii, pleci, gândeşti, eşti trist, dar ea ce face în tot acest timp, cum de nu înnebuneşte? Nu înnebuneşte pentru că e fericită. Să fii paralizat, să zaci nemişcat într-un fotoliu de invalid toată viaţa şi să nu te poată sili nimeni să te ridici. Să fii pământ, stâncă, nisip, să dormi pe fundul mărilor, cu miliarde de tone de apă deasupra ta, în întuneric. În linişte ...

Papá Tob stă în faţa lui Freas. Papá Tob are mâinile legate. Verde-întunecat, gazonul. Ce faci, Papá, cine te-a legat, de ce stai în picioare, de ce nu te întinzi, de ce nu te faci una cu iarba, cu pământul, ca să mă exprim aşa, ca să mă exprim aşa, Papá.

Papá Tob e în negru, ca întotdeauna. Freas, în costum de tenis, ţine în mână o bucată de metal în formă de rachetă. Freas îl scuipă în faţă pe Papá Tob. Ceva zvâcneşte.

Freas îl loveşte cu piciorul în stomac pe Papá Tob. Ceva se dislocă în adânc.

Papá Tob în genunchi. Freas îl loveşte cu racheta de metal. O dată şi încă o dată. Faţa lui Papá Tob, ca o roşie strivită. Ceva se încordează monstruos, vibrează insuportabil, capul e cimentat, cufundat în beton, trupul e afară, ceva înşfacă, ceva trage, întinde, smulge.

Freas urinează pe faţa lui Papá Tob. Se apropie dansând, îmbrăcată ca o târfă, Vera. Ceva se rupe, o sfâşiere albă, arzătoare, fulgurantă. Freas şi Vera se îmbrăţişează cu pasiune.

Timpul, domnule Onemai. Se ridică şi iese pe coridor.

BOLOVANUL

— Păcătoase ţinuturi, gâjâi Benetru încercând să-şi smulgă din jurul gâtului tentaculul azvârlit de uriaşul heptapod ţâşnit din rufe.

— Mie-mi spui, oftă Granjan, tolănindu-se într-o poziţie din care să poată vedea mai bine. Cele şase membre mai scurte şi groase ale monstrului sprijineau un trunchi cu muchii lucioase, rectangulare; aspectul general, la lumina focului de găteje, era cel al unui coşciug purtat de ciocli beţi. Din când în când, în centrul masei întunecate se deschidea ceva ca o pleoapă, lăsând să se vadă o feţişoară vânătă şi bătrânicioasă care aprecia, scoţând mici croncăneli, modul cum decurgea strangularea lui Benetru de către cel de-al şaptelea membru, mai lung şi flexibil.

— Ce creatură îngrozitoare, şopti agitat Montambau.

— La cine te referi? Întrebă Granjan, aruncând un lemn în foc.

Într-adevăr, Benetru căscase gura mare şi ochii îi ieşeau încet din cap.

— Îl omoară.

Granjan scoase un oftat şi mai adânc.

— Ce pot să fac eu, un umil Hardian, un şurubar limitat şi nătâng, incapabil să rezoneze la vibraţia pură a abstracţiunii, cum frumos şi sugestiv s-a exprimat deunăzi renumitul Benetru, aici de faţă, una dintre luminile strălucitei bresle a Softţilor. Să nu deznădăjduim, deşi traversează un moment mai dificil, am convingerea că Marele Soft Benetru va găsi până la urmă o ieşire din impas.

Montambau înşfăcase o creangă putredă şi lovea monstrul; fără să se sinchisească, acesta continua să strângă. Poiana se umpluse de o duhoare infernală: prin capătul liber al tentaculului, Benetru era împroşcat cu un lichid gălbui. Faţa lui semăna acum cu un balon pictat.

— Fă ceva, gemu Montambau, căzând în genunchi.

Încet, cu mişcări obosite, Granjan se apropie de Benetru.

— Rămâneţi în continuare la părerea dumneavoastră cu privire la inferioritatea breslei Hardienilor, onorabile Soft? Aud?

Duse mâna la ureche înclinându-se spre buzele vinete. Păru mulţumit de ce auzise, cu toate că era greu de crezut că Benetru mai putea să articuleze ceva inteligibil. Din unul dintre nenumăratele buzunare ale străvechii sale salopete extrase un obiect argintiu, lunguieţ. Se auziră nişte sunete ciudate, un fel de bolboroseală de babă nebună, care-l determină pe monstru să-şi descolăcească tentaculul şi să facă un salt fulgerător înapoi, dispărând în întuneric.

— Pa, zise Granjan, făcând un semn cu mâna. Benetru se

aşternuse pe pământ ca o jucărie stricată. Trebui să treacă mai mult de un minut până când – în urma palmelor şi a apei reci administrate de Montanbau – începu să horcăie încetişor şi aproape un sfert de ceas până să-şi vină în fire.

— Curios lucru, fură primele sale cuvinte, de la un punct încolo, după ce încetezi să te mai zbaţi, e extrem de interesant să mori. Se face linişte, o linişte absolută, pe urmă se aud sunete dulci şi apar tărâmuri stranii, crepusculare. E minunat ... Granjan, sper să ai cât de curând prilejul să vezi şi tu peisajele astea.

Granjan scoase un fel de nechezat.

— Vezi-ţi de treabă, un individ ca mine, complet lipsit de fibra metafizică, nu poate aprecia aşa ceva, el se mulţumeşte cu priveliştea acestei poieni în mijlocul căreia arde un foc şi-n foc se perpeleşte această minunată zburătoare.

Un timp se auziră doar zgomotele pădurii. Montambau stătea întins pe spate, cu ochii la stele.

— Ceea ce mă uimeşte, reluă visător Benetru, e modul în care acest ierbivor aparent paşnic a dat buzna în poiană, fără să-i pese de foc şi s-a năpustit glonţ la mine. Parcă ar fi venit la o întâlnire.

— Bântuie tot felul de dihănii pe coclaurii ăştia, rânji Granjan.

— Bineînţeles. Cât priveşte părerea mea despre Hardieni, până acum credeam că sunt doar nişte sărmani foarte buni meşteşugari, nişte bieţi vânturători ai Materiei, respinşi de Idee. N-am ştiut că e vorba, de fapt, de bestii lipsite de suflet.

— I-auzi. Carevasăzică aşa îşi manifestă un Soft recunoştinţa, după ce tocmai a fost salvat de la pieire. Interesant. Oare ce s-ar fi întâmplat dacă lăsam jivina să-ţi strângă în braţe hardul până la capăt? Păi să-ţi spun eu, acum ai fi fost un morman de celule năpădit de gângănii. Ce-ai fi putut face împotriva unui astfel de sfârşit? Să decodifici animalul? Greu, mai ales că nu mi s-a părut a avea coadă. Şi atunci? Să-l reprogramezi, să-l nulifici, să-i reciţi din Cartea Surselor? A apărut însă de undeva o bestie fără suflet, cu un rezonator pe care l-a fabricat în mod cu totul surprinzător, tot bâjbâind prin Materie, şi a gonit monstrul.

— Sst, şuieră Montambau, ascultaţi.

Cei doi încremeniră cu respiraţia oprită. Alt monstru? Sau poate acelaşi, dând încăpăţânat târcoale? Benetru simţi că-l apucă o sfârşeală şi-şi duse mâna la gât. Rămaseră aşa câtăva vreme, trei oameni lângă un foc în noapte, în mijlocul unei păduri cu copaci până la cer, sub constelaţiile necunoscute.

— Ce dracu' trebuie să auzim? se răsti până la urmă Granjan.

— Liniştea, şopti Montambau. Noaptea, pădurea, lumea.

Granjan scuipă cu năduf. Târziu, când Montambau adormise, Benetru întrebă cu voce joasă:

— Auzi, spune-mi şi mie cum ai ştiut frecvenţa care a alungat monstrul?

— Păi, foarte simplu, observ specia asta de când am intrat în pădure. Am folosit semnalul lor de pericol imediat.

Benetru rămase pe gânduri.

— Atunci cunoşti probabil şi un semnal de retragere, de localizare a unui partener de sex opus, spre exemplu? În afara domeniului audio, nu?

— Noapte bună, mormăi Granjan.

— Canalie, spuse Benetru.

Pe Montambau îl treziră razele soarelui scânteind în sulurile de ceaţă care pluteau printre copaci. Benetru şi Granjan continuau să doarmă netulburaţi, închişi în costumele izoterme. Se întinse de-i pocniră oasele. Dormise bine, cu excepţia celor două dăţi când Granjan îl trezise răcnind: „Nu permit!" şi „Voi lua măsuri !". Aşa făcea întotdeauna când se culca foarte obosit: se ridica cel puţin o dată pe noapte în capul oaselor, zbiera ceva şi pe urmă se culca la loc. Benetru sugerase că e vorba de răbufniri ale unui instinct de şefie îndelung reprimat. Se spălă în pârâul din marginea luminişului şi aduse apă pentru ceai; între timp, se treziseră şi ceilalţi. Îşi înghiţiră micul dejun pe îndelete, fără să scoată vreun cuvânt. Pe urmă, Benetru deschise lădiţa argintie din oţel cromat.

— Bună dimineaţa, feţii mei, se făcu deîndată auzit glasul hârâit, de moşneag sfătos, al lui Numi. Aţi dormit bine sper.

— Da, Numi, răspunseră într-un glas Benetru şi Montambau. Ca de obicei, Granjan nu catadicsi să zică ceva. Sofisticatul Soft şi Montambau, novicele în orice, ajunseseră pe căi cu totul diferite la acelaşi sentiment: vorbeau cu Sfătosul Numi la fel cum ar fi vorbit cu o fiinţă omenească. Dacă la Montambau lucrul nu era de mirare, în cazul lui Benetru era un paradox. În tinereţe, Benetru publicase un articol în care analiza riguros tendinţa de a atribui afecte inteligenţelor artificiale pornind de la un efect descoperit la începuturile cinematografiei: figura actorului părea spectatorilor veselă, tristă sau îngândurată în funcţie de imaginile alături de care era montată, cu toate că actorul se străduise la filmare să păstreze o expresie cât mai neutră. Granjan, în schimb, nutrea din plin aversiunea, destul de răspândită printre Hardieni, pentru formele de simulare a umanului (Benetru era de părere că la origine se găsea o aversiune îndreptată împotriva umanului însuşi). Nu-l numea pe Numi în nici un fel şi dialoga cu el numai prin intermediul tastaturii sau în DIALANG, ferindu-se să folosească „floricelele" conversaţionale implementate de Benetru.

— Numi, te rog, prognoza, ceru Benetru.

— Îndată, fătul meu, îndată. Aşaa... carevasăzică tu, Benetru, te

menţii fără doar şi poate într-o zonă medie, psihică şi fizică. Pot interveni – probabilitate 0,732 – accese de nostalgie şi regrete pentru viaţa pe care o duci. Intensificări dureroase, de scurtă durată, ale perceperii trecerii timpului, declanşate în special de amintirea Thunei – probabilitate 0,844. Eşti predispus la greşeli, de aceea e bine să eviţi confruntările directe şi situaţiile în care trebuie să iei decizii rapide. Montambau, aceeaşi caracteristică netedă, cu diminuarea în continuare a simţului realului. Sunt posibile – probabilitatea 0,513 – oscilaţii afective violente, stări oniropoetice, halucinaţii. Probabilitatea unei pierderi temporare complete a contactului cu realul – 0,374. E recomandabil să rămână cât mai puţin timp singur. Granjan ...

Granjan tresări, surprins.

— ...accentuare chinuitoare a sentimentului de neîmplinire: întotdeauna un bun executant, niciodată conducător. Crize de megalomanie – probabilitate 0,414. Se recomandă un examen de conştiinţă.

— Eşti un măscărici deprimant, stimabile. Granjan ricană, dar se vedea că e de-a dreptul furios. Dacă ţii cu tot dinadinsul să-mi arunci insulte, fă-o direct, nu te mai obosi să le implementezi.

Benetru clătină din cap.

— Te înşeli, eu n-am făcut decât să furnizez datele, prognoza este creaţia algoristică a lui Numi. Ştiu că n-ai cerut-o, dar m-am gândit că e bine să ştii cum stai.

Granjan dădu drumul unei înjurături înfiorătoare.

— ...probabilitatea întâlnirii cu băştinaşii creşte la 0,726. Ar fi indicat să stabiliţi nişte variante de procedură în caz de contact şi să vă sporiţi atenţia, încheie Sfătosul Numi. În tot acest timp, Montambau îl hrănise liniştit pe Cotoronţ. Păsăroiul cel bleg înghiţea bucăţile cu lăcomie, aruncându-şi capul pe spate; prin ţesuturile translucide se vedea mâncarea înaintând.

Câteva ceasuri mai târziu mărşăluiau printr-o stepă cu ierburi ţepoase şi arbori pitici. Pădurea se terminase şi în faţă se ridica un lanţ de munţi pietroşi, vineţii. Primul mergea Granjan, cu privirea în pământ şi mâinile înfipte în curelele raniţei. La câţiva paşi în urmă venea Benetru, nepăsător, cu mâinile în buzunare. Ultimul era Montambau, cu Cotoronţ pe umăr. Acompaniat de cârâiturile acestuia, Montambau cânta încetişor:

Morţii sunt
În pământ
Vreau să spun
Un cuvânt
Dar nu pot decât să cânt
Morţii sunt

În pământ ...

Deasupra lor, urmându-i la mare înălţime, se roteau forme neregulate, ca nişte zdrenţe. Merseră fără popas toată ziua. Spre seară, la poalele munţilor, dădură nas în nas cu băştinaşii. Primul care-i zări fu, în mod curios, miopul Granjan: erau tot trei la număr şi nu păreau prea belicoşi, în ciuda ciomegelor în care se sprijineau. Purtau piei înfăşurate pe trup şi aveau feţele vopsite.

— Arată a oameni de treabă, îşi dădu Benetru cu părerea. Sunt îmbrăcaţi decent şi se machiază cu gust; cred că putem încerca un contract.

— Da, zise Granjan, să vezi ce contact o să realizăm între bâtele lor şi capetele noastre.

Benetru vru să riposteze, dar îşi aduse aminte de sfatul lui Numi: evită confruntările directe. Montambau, care nu se oprise o clipă din mers şi din cântat, îi depăşi îndreptându-se senin spre indigeni.

— Montambau, stai, strigă Benetru mai mult ca să se afle în treabă, de fapt era curios să vadă ce se întâmplă. Indigenii discutau agitaţi, arătându-şi-l unul altuia pe Montambau. Când acesta ajunse suficient de aproape, începură cu toţii să-i facă plecăciuni adânci. Montambau se opri, zâmbi şi se înclină şi el, nu prea mult, ca să nu-l dea jos pe Cotoronţ, care cârâia supărat. Se strânseră în jurul lui sporovăind vioi şi părând deosebit de entuziaşti. Granjan şi Benetru începeau să se simtă prost, pe ei nu-i băga nimeni în seamă. Ca să facă totuşi ceva, îi cuplară Sfătosului Numi un microfon şi un convertor vocal pe care Granjan le scosese din geanta lui minune şi se apropiară de grupul vesel. Ascultară o vreme politicoşi păsăreasca străinilor, apoi Benetru tuşi semnificativ, după care trebui să tuşească din nou semnificativ. Într-un târziu, fraterniză cu grupul. Cu toate că nu pricepea o iotă, Benetru sesiză de la început un amănunt ciudat în vorbirea indigenilor: auzea de prea multe ori aceleaşi succesiuni de foneme repetate de vorbitori diferiţi. Ca şi cum s-ar fi îngânat unii pe alţii.

Când, conduşi prin stâncăria vânătă, în înserarea care se lăsa, ajunseră în apropierea habitatului, Benetru şi Granjan încremeniră. Se găseau în faţa unei clădiri ameţitoare, înfipte în coasta muntelui, de fapt nu o clădire, ci un bolovan imens, cu mii de ferestre. Unele dintre ele, în special în partea de jos, erau luminate slab şi pâlpâitor: mai sus luminile se răreau repede, iar creasta bolovanului se pierdea în neguri. Părea suprastructura unui vapor străvechi: multe dintre ferestre erau sparte, pe cele mai mari se distingeau crăpături zigzagate şi radiale, aidoma celor făcute de gloanţe, dâre verticale groase se terminau cu câte un strop negru. Muşchiul şi plantele agăţătoare erau peste tot.

Deasupra intrării – o poartă ridicol de mică, cu puţin mai înaltă decât un stat de om –, se afla o inscripţie alcătuită din caractere roşii,

luminiscente. Benetru le copie pe o bucată de hârtie.

— Ce naiba o fi însemnând? Poate ar fi mai bine să ştim înainte de a intra.

— Dacă e să ne luăm după cum arată căsăunele ăsta înspăimântător, nu poate să însemne decât lasciate ogni speranza voi ch'entrate, în versiune locală.

Benetru pufni nervos:

— Bine, bine, da' vorba e ce facem, intrăm sau nu?

Era noapte, era frig, sălbaticii nu păreau duşmănoşi şi, mai tare decât orice, era curiozitatea. Străbătură coridoare lungi, luminate doar de torţele însoţitorilor. În spatele unora dintre uşi se auzeau glasuri. Urcară trepte în spirală, traversară o sală înaltă în care băştinaşi zgribuliţi erau adunaţi în jurul unui foc şi, în sfârşit, fură invitaţi într-o încăpere. Pe Montambau indigenii vrură să-l ia cu ei, dar Benetru îl trase înăuntru zâmbind şi făcând tot felul de semne din care să reiasă că nu se pot lipsi de el.

Camera era destul de largă. Fasciculul lanternei de mare putere a lui Granjan se plimbă peste piesele de mobilier, unele sparte sau răsturnate, peste candelabrul prăbuşit în mijloc, peste ecranele acoperite cu un strat gros de praf. Praful era omniprezent, paşii lor lăsau urme adânci pe pardoseală. Cotoronţ cârâia agitat.

— Iată ce înseamnă cu adevărat o cameră rezervată. Ne aşteaptă pesemne de vreo sută de ani, zise Granjan apăsând pe câteva butoane. O cină şi o cutie cu trabuce, vă rog. Se aşeză şi începu să scoată merindele. Benetru se aşeză şi el pe un fotoliu, care se sfărâmă sub el fără nici o ezitare.

— Vorba e, spuse scuturându-se, că nu ştiu cum o să mai ieşim de-aici.

Granjan şi Montambau adormiră repede, obosiţi de marşul de peste zi. Benetru, în schimb, îi ataşă Sfătosului Numi un display şi o tastatură şi lucră până târziu. Când se hotărî să se culce era satisfăcut: indigenii se exprimau cu ajutorul câtorva succesiuni de grupuri de foneme – s-ar putea zice chiar „fraze" – pe care le repetau întruna. Numi identificase nouă asemenea structuri, şi indică o probabilitate mare ca astea să fie toate. Sugeră că ar putea fi vorba de eşantioane ale unei limbi constituite. Mai rămânea bineînţeles de lămurit modul în care reuşeau să se înţeleagă între ei.

A doua zi rătăciră prin clădire, nestingheriţi de nimeni. Peste tot, aceleaşi semne de descompunere, semnele entropiei care avansează: carcase oxidate, unităţi centrale care nu mai funcţionaseră probabil de decenii, un şobolan ieşind dintr-un procesor matricial, monitoare sparte, praf, şuvoaie de cabluri ţâşnind din pereţi, copii crăpând coaja unor fructe negre cu un microscop de mare precizie. Din când în când, prin încăperile pustii, o pală de vânt, venită nu se ştie de unde,

învârtejea praful şi paginile arse.

Cu toate strădaniile, nu reuşiră să descopere drumul spre ieşire. Benetru se încăpăţână să încerce înjghebarea unei conversaţii cu băştinaşii. Lucrul deveni pe deplin realizabil îndată ce înţelese cheia limbajului lor: schimbările de ton, accentele, mimica discretă cu care erau rostite cele nouă „fraze” făceau posibilă o multitudine de semnificaţii. Reuşi să se împrietenească cu un indigen pe nume Rakhlah sau Laghlac – aveau un mod cu totul special de a pronunţa consoanele – şi ajunse destul de repede să poată comunica mulţumitor cu el. Asta nu însemna prea mult în relaţiile cu ceilalţi indigeni, trebuia să-ţi cunoşti bine interlocutorul ca să poţi înţelege ce spune. Lui Benetru nu-i trecu prin minte nici o explicaţie cu privire la cauzele generării unui astfel de limbaj.

Indigenii nu păreau să se ocupe în mod special cu ceva. Cei mai mulţi stăteau şi se uitau în gol sau se plimbau de colo-colo. Câteodată, unul dintre ei spunea ceva şi toţi izbucneau în strigăte repercutate pe sub bolţile vechi. Apoi tăcerea se înstăpânea din nou, pentru multă vreme. Exista însă un grup de indivizi, destul de restrâns, care aveau felurite îndeletniciri: unii pictau pe bucăţi de piele, alţii sculptau în lemn şi rocă moale sau modelau statuete de lut, alţii stăteau şi – după expresia feţelor – păreau că se gândesc intens la ceva. Erau şi câţiva care cântau, din gură sau folosind un fel de fluiere grosolane; lor li se alătură fericit Montambau, cu vocea lui puţină şi răguşită:

Morţii sunt
În pământ
Vreau să spun
Un cuvânt...

Uimitor era respectul pe care băştinaşii îl acordau acestor aiuriţi.

— S-ar zice că Montambau şi-a găsit în sfârşit locul lui în lume, spuse obosit Benetru. Se săturase să mai caute, ieşirea părea că nici n-ar fi existat vreodată. Parcă de-o viaţă rătăceau prin întuneric şi frig, prin sălile pustii şi pe coridoarele nesfârşite, rareori luminate de focuri.

— Ce lume, bombăni Granjan, oamenii ăştia nu ştiu cine sunt, de unde vin, unde se duc. Există şi atât. Ce ţi-a spus Rakhlah că înseamnă inscripţia aia de la intrare?

— Cu el n-am putut să mă lămuresc. A descifrat-o în schimb Numi. Fie că intri, fie că pleci, orice vei face ai să regreţi, sau cam aşa ceva. Pe mine mă nedumereşte însă altceva: absenţa oricărei forme de organizare. Nu par să aibă vreun conducător, forţe de ordine nu există, lucrurile se desfăşoară de la sine. Cine agoniseşte, totuşi, şi cine mănâncă?

Granjan ridică din umeri.

— Naiba ştie, în orice caz Montambau şi noii săi prieteni

mănâncă.

Benetru nu mai voia să meargă nicăieri, aşa că rămase să-l alimenteze cu date pe Numi. Granjan o porni de unul singur, încăpăţânat, în căutarea ieşirii. După trei ore de bâjbâială îndârjită, încă nu o găsise... Găsise în schimb altceva: un morman de bucăţi de piele pictată, unele putrezite de tot, statui sparte, figurine de lut crăpate. Doi băştinaşi tocmai veneau cu un coş plin pe care îl deşertară nepăsători în grămadă. Pe faţa lui Granjan se citea nedumerirea.

— Hei, de ce naiba îi mai cocoloşiţi atâta pe indivizii ăia dacă tot aruncaţi astea la gunoi? zise gesticulând ca să facă inteligibilă întrebarea. Trebui să se schimonosească destul de mult până când unul dintre băştinaşi păru că pricepe ceva, deoarece îşi arătă capul cu mâna, îşi mişcă maxilarele ca şi cum ar fi îngurgitat ceva şi, în sfârşit, chipul lui căpătă o expresie de satisfacţie.

— Da, stimabililor, exact asta spuneam şi eu, mormăi iritat Granjan, care folosise aproximativ aceleaşi gesturi ca să sugereze faptul că respectivii indivizi sunt nişte tembeli şi că mănâncă de pomană. Se mai strădui puţin, apoi trase concluzia că băştinaşii aveau un comportament imitativ asemănător maimuţelor, aşa că luă din grămadă o figurină minusculă, reprezentând un cap de om care strigă şi îşi văzu de drum.

Palid şi agitat, Benetru îl aştepta împreună cu Rakhlah.

— Ascultă, spuse grăbit, repetă, te rog, ultima parte a raportului.

— Dar ce, e ceva neclar, fătul meu?

Benetru dădu nerăbdător din mână, cu toate că aceste figuri de stil i se datorau direct şi personal.

— Lasă vorba şi dă-i drumul, se răsti şi imediat îi păru rău de moşneag.

Numi tăcu câteva clipe, jignit.

— Mda... mă rog... structură de grup regresivă, fără bucle de reacţie, sau cu bucle blocate, provenită – probabilitate 0,689 – dintr-o structură complexă, prin colapsare. În stadiul actual este probabilă – 0,910 – practicarea canibalismului.

Granjan se schimbase la faţă, dar încercă să pară calm.

— Da, mă gândisem şi eu, totuşi valoarea probabilităţii nu mi se pare a fi realistă.

— Într-adevăr, nu e realistă, aprobă Benetru zâmbind galben. Valoarea corectă e 1,000. L-am descusut pe Rakhlah, care mi-a mărturisit că urmează să fim sacrificaţi cu ocazia unei sărbători, nu peste multă vreme.

Granjan clătină din cap gânditor.

— Nu înţeleg atunci de ce nu ne-au legat şi nu ne-au închis undeva.

— Da, l-am întrebat şi eu pe Rakhlah. Mi-a spus că spaima strică gustul cărnii şi că, oricum, de aici nu putem ieşi fără ajutorul cuiva care să ne conducă. S-a oferit s-o facă el însuşi.

— Ar fi interesant de ştiut de ce... Mă rog, n-avem timp să filosofăm, s-ar putea să fie deja prea târziu, zise Granjan înşfăcându-şi raniţa.

Mai pierdură câtva timp căutându-l pe Montambau; îl descoperiră, alături de ceilalţi neisprăviţi, într-o sală imensă, în care paşii stârneau ecouri. Tocmai încerca să se afirme printr-un procedeu mai special de a produce muzică: Cotoronţ îl lovea cu ciocul în cap, cu o frecvenţă destul de mare şi el deschidea şi închidea, rapid sau progresiv, gura, ţuguindu-şi şi rotunjindu-şi buzele pentru a varia înălţimea sunetului produs în cavitatea bucală. Reuşea astfel să producă un soi de melodie sincopată care nu trezea interesul nimănui.

— Montambau, joaca s-a terminat, plecăm.

Montambau nu păru să-i bage în seamă.

— N-auzi, dobitocule, reluă Granjan, e timpul să mergem.

— Unde?

Întrebarea îi buimăci. Prevăzuseră un eventual refuz, dar nu această întrebare idioată. Chiar, unde trebuiau să ajungă, unde se grăbeau de atâţia ani, peste munţi şi stepe, prin arşiţă şi ger, ce îi aştepta la capătul drumului, exista un capăt, exista un drum?

Montambau începu un cântecel:

Călătorim, călătorim
Fără măcar să bănuim
Ce simplu-ar fi să ne oprim
La prima fiinţă pe care-o-ntâlnim...

Se înţeleseră din ochi. Fără să mai piardă vremea, îl înşfăcară de braţ şi-l traseră fără menajamente după ei – Cotoronţ nu pierdu prilejul de a-l ciupi crunt de ureche pe Granjan. Montambau nu se împotrivi prea tare, se uita mereu înapoi, cu ochii în lacrimi şi făcea semne de rămas bun, cu toate că noii şi atât de repede părăsiţii săi prieteni nu păreau să bage de seamă evenimentul.

Rakhlah îi conduse iute până la ieşire. Le arătă o cărare printre stânci, cel mai scurt drum către câmpie; odată ajunşi acolo, erau salvaţi, indigenii nu părăseau niciodată muntele.

Despărţirea dintre Rakhlah şi Benetru fu de-a dreptul mişcătoare.

— Vino cu noi, spuse simplu Benetru, de ce să-ţi treci viaţa în bolovanul ăla funebru, când în faţa ta se întind soarele şi văzduhul câmpiei?

Modulând în stilul care îi era propriu trei sau patru din cele nouă „fraze”, băştinaşul zise că dincolo de stânci nu ştie ce este, lucru care îl umple de nelinişte, şi apoi e şi prea bătrân. Mult timp după ce începuseră coborâşul putură să distingă, profilate pe cer, silueta lui

Rakhlah şi inscripţia luminoasă de deasupra intrării.

— Arată tare abătut amicul Montambau, zise Benetru, fără să slăbească pasul. L-am smuls din singurul loc unde putea şi el să fie cineva.

— Mai degrabă ceva decât cineva, răspunse Granjan. Acum cred că înţeleg gesticulaţia netotului ăluia... Ştiţi de ce-i ţineau la mare preţ pe Montambau şi pe amicii lui? Fiindcă procesele lor mentale se pare că dau un gust deosebit de bun substanţei cerebrale. Un fel de specialităţi, ca să zic aşa.

Ajunşi în câmpie, refăcură formaţia de marş; în faţă Granjan, săltând în palmă capul de om care strigă, apoi Benetru, ostenit şi trist şi, în sfârşit, duetul Montambau-Cotoronţ:

Morţii sunt
În pământ
Vreau să spun
Un cuvânt
Dar nu pot decât să cânt
Morţii sunt
În pământ...

Biografie

Cristian Tudor Popescu s-a născut la data de 1 octombrie 1956 în Bucureşti. A fost elev al liceului Mihai Viteazul. A absolvit în anul 1981 Facultatea de Automatică şi Calculatoare din Bucureşti, obţinând diploma de inginer. Până în 1989 a lucrat ca analist în cadrul Centrului de Calcul al Institutului de Prospecţiuni Geologice şi Geofizice pentru Hidrocarburi Bucureşti.

După 1989 se angajează ca reporter la cotidianului Adevărul, iar din 1991 devine redactor şef adjunct (1991-1996) şi apoi redactor-şef (1996-2005). De asemenea, a fost redactor-şef al săptămânalului Adevărul literar şi artistic (1992-2005) şi Preşedinte al Consiliului de administraţie al S.C. Adevărul S.A. (2003-2005).

În anul 2005, demisionează de la cotidianul Adevărul alături de alţi 81 de jurnalişti şi împreună cu Mircea Dinescu fondează ziarul Gândul, unde este director (2005-2008) şi apoi Senior Editor.

Din septembrie 2005 este realizatorul emisiunii săptămânale, de cultura cinematografică, pe postul tv Pro Cinema.

Din 2007 este profesor asociat, predând un curs de film la Universitatea Naţională de Artă Teatrală şi Cinematografică I.L. Caragiale – Bucureşti.

A avut numeroase apariţii în mass-media, îndeosebi în cadrul unor incitante talk-show-uri, fiind invitat permanent la emisiunile televizate Cap şi Pajură (social-politic), împreună cu Emil Hurezeanu şi CineTePrinde (în calitate de cinefil).

În martie 2003 este ales ca preşedinte al Clubului Român de Presă, demisionând din această funcţie în noiembrie 2006. În februarie 2007, Cristian Tudor Popescu candidează la aceeaşi funcţie şi este ales pentru încă un an.

A publicat volumele: *Planetarium* (proză scurtă, Ed. Albatros, 1987) - Premiul Congresului European de SF, Montpellier, *Vremea mânzului sec* (roman, Ed. Cartea Românească, 1991; ed. a II-a, Ed. Polirom, 1998), *Imperiul oglinzilor strâmbe* (Antologie de povestiri SF, Societatea Adevărul, 1993), *Copiii fiarei* (proză scurtă, DU Style, 1997; ed. a II-a, Ed. Polirom, 1998), *Timp mort* (proză scurtă, Ed. Polirom, 1998), *Omohom - ficţiuni speculative* (proză scurtă, Ed. Polirom, 2000), *România abţibild* (eseuri, Ed. Polirom, 2000), *Un cadavru umplut cu ziare* (publicistică, Ed. Polirom, 2001), *Nobelul românesc* (publicistică, Ed. Polirom, 2004), *Sportul minţii* (eseuri, Ed. Humanitas, 2004), *Libertatea urii* (eseuri, Ed. Polirom, 2004), *Trigrama Shakespeare – Fictiuni speculative* (proză scurtă, Ed. Corint, 2005), *Orgasmus*

comunistas (eseuri, 2005), *Luxul morţii* (eseuri, Ed. Polirom, 2007), *Cuvinte rare* (eseuri, editura Polirom, 2009). A tradus pentru Editura Univers (1994) *Edificiul nebuniei absolute* de Stanislaw Lem.

Începând cu anul 2009, Cristian Tudor Popescu este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

A fost nominalizat în 2001 între primii trei moderatori tv din România, în clasamentul realizat de către revista *Tv Mania* şi ziaristul numărul 1 în preferinţele cititorilor, potrivit *Gallup România*. A fost declarat *Cel mai iubit ziarist din România* conform sondajului *IMAS* din 2002 şi 2004, a primit *Premiul pentru jurnalism al Fundaţiei Zeit-Gert Bucerius* (Hamburg, 2002) şi *Premiul pentru publicistică* acordat de revista Cuvântul (2002), Premiul *Flacăra* şi Premiul *Saint Vincent* decernat de Ordinul Jurnaliştilor din Italia în 2004, Premiul revistei *VIP* de *Cel mai bun ziarist de presă scrisă* (2005), a fost declarat cel mai bun analist politic al anului în topul *Zece pentru Romania* (2005, 2007, 2008) şi Cel mai bun jurnalist al anului în topul *Zece pentru Romania* (2005, 2006, 2007, 2008).

A scris sute de articole despre Cinema, publicate în cotidianele Adevărul şi Gândul.

Table of Contents